STEPHEN KING

BEVAISĖS ŽEMĖS

Stephen King

BEVAISĖS ŽEMĖS

Trečioji "TAMSIOJO BOKŠTO" knyga

Iš anglų kalbos vertė
JURGITA JĖRINAITĖ



KAUNAS
2001

Stephen King. Rinktiniai raštai, 34 tomas

THE WASTELANDS: BOOK ONE
New York, Signet, 1988

UDK 820(73)-3
Ki-108

www.eridanas.lt

ISBN 9986-97-064-4

Įžanga

"Bevaisės žemės" bei "Tolimosios dykros" yra trečia ir ketvirta dalis ilgo pasakojimo, kurį įkvėpė ir kuriam darė įtaką eiliuota Roberto Brauningo poema "Vaikis Rolandas prie Tamsiojo bokšto atėjo".

Pirmoje dalyje "Šaulys" pasakojama, kaip Rolandas, paskutinis pasaulio, kuris "pasislinko", šaulys persekioja ir sugauna vyrą juodais drabužiais, žynį, vardu Valteris, kuris kadaise, kai Vidurinysis Pasaulis dar buvo vientisas, apsimetinėjo Rolando tėvo draugu. Sugauti šitą antžmogį burtininką nebuvo pagrindinis Rolando tikslas, tik dar vienas kelio stulpas ilgoje kelionėje į galingą ir paslaptingą Tamsųjį Bokštą, stovintį laiko ašyje.

Kas toks tas Rolandas? Koks buvo pasaulis prieš tai, kai jis "pasislinko"? Kas yra tas Bokštas ir kodėl jis jo ieško? Turime tik atsakymo fragmentus. Rolandas yra savotiškas riteris, vienas iš tų, kuriems buvo skirta saugoti (ar galbūt atpirkti) pasaulį, kuris, pasak Rolando, buvo "sklidinas meilės ir šviesos". Ar tikrai pasaulis buvo toks, kokį jį prisimena Rolandas, lieka atviras klausimas.

Tačiau mes tikrai žinome, kad jis buvo priverstas anksti atlikti iniciacijos apeigą, kai sužinojo, kad jo motina tapo Marteno, dar galingesnio burtininko už Valterį, meiluže. Mes žinome, jog Martenas prisidėjo prie to, kad motinos neištikimybė iškiltų viešumon, tikėdamasis, jog neišlaikęs bandymo jaunuolis bus ištremtas į "Vakarus". Tačiau Marteno planas neišdegė.

Mes taip pat žinome, jog Šaulio pasaulis keistai susijęs su mūsų šiandieniniu, kad retkarčiais galima pereiti iš vieno į kitą.

Ilgo, apleisto kelio per dykumą tarpstotėje Rolandas susitinka berniuką, vardu Džeikas, kuris žuvo savo pasaulyje, berniuką, kuris buvo nustumtas nuo Manheteno gatvės kam-

po po atvažiuojančios mašinos ratais. Džeikas Čambersas mirė, kai virš jo pasilenkė vyras juodais drabužiais - Valteris, o atsibudo Rolando pasaulyje.

Prieš susitikimą su vyru juodais drabužiais Džeikas miršta vėl... šį kartą dėl Šaulio kaltės, kuriam teko antrą kartą pasirinkti gyvenime ir paaukoti simbolinį savo sūnų. Prispirtas rinktis tarp Bokšto ir vaiko, Rolandas renkasi Bokštą. Paskutiniai Džeiko žodžiai krentant į bedugnę buvo: "Tada eik. Yra ir kitų pasaulių."

Paskutinis Rolando susidūrimas su Valteriu įvyksta dulkėtoje golgotoje tarp dūlėjančių kaulų. Vyras juodais drabužiais Taro kortomis išpranašauja Rolando ateitį. Ypač Šaulio dėmesį patraukia trys keistos kortos - Kalinys, Šešėlių Dama ir Mirtis ("bet ne tavo, Šauly").

Antroji "Tamsiojo bokšto" dalis "Trijų telkimas" prasideda Vakarų jūros pakraštyje netrukus po Rolando susidūrimo su Valteriu. Išsekęs šaulys atsibunda vidurnaktį ir pamato, jog potvynio banga išplukdė ropojančių, plėšrių "vėžiagyvių" ordą. Nespėjęs atsitraukti nuo jų Rolandas smarkiai sužeidžiamas - netenka pirmų dviejų dešinės rankos pirštų. Jūros pabaisų syvai apnuodija jo kraują, ir keliaudamas į šiaurę pajūriu jis ima silpti... merdėti.

Pakrantėje Rolandas suranda trejas duris. Jos visos atsiveria jam - ir tiktai jam - į mūsų pasaulį; į miestą, kuriame gyveno Džeikas. Rolandas apsilanko Niujorke mūsų laikmečiu tris kartus, siekdamas tiek išsigelbėti pats, tiek išsikviesti trejetą, kuris turės lydėti jį iki Bokšto.

Edis Dynas yra Kalinys, narkomanas iš devintojo dešimtmečio pabaigos Niujorko. Rolandas įžengia pro duris pajūryje į pastarojo pasaulį ir į Edžio Dyno sąmonę tuo metu, kai Edis su Enriko Balazaro kokainu nusileidžia Kenedžio oro uoste. Po šiurpių nuotykių Rolandas gauna penicilino dozę ir perkelia Edį Dyną į savo pasaulį. Edis, narkomanas, supranta esąs nugrūstas į pasaulį, kuriame nėra narkotikų (kaip, beje, ir keptų "Popajaus" viščiukų), ir nelabai apsidžiaugia.

Antrosios durys nuveda Rolandą pas Šešėlių Damą - tiksliau, dvi moteris viename kūne. Dabar Rolandas atsiduria Niujorke septintojo dešimtmečio pradžioje ir susipažįsta su jauna, prie invalido vežimėlio prikaustyta pilietinių teisių aktyviste Odeta Holms. Joje slypi klastinga ir neapykantos kupina Deta Volker. Kai abi moterys perkeliamos į Rolando pasaulį, Edžiui ir sparčiai silpstančiam Rolandui ateina sunkios dienos. Odeta viską laiko sapnu arba iliuzija; o Deta, kuri yra daug žiauresnio ir tiesmukesnio proto, tiesiog užsimoja nužudyti Rolandą su Edžiu, kuriuos laiko savo budeliais ir baltaisiais velniais.

Džekas Mortas už trečiųjų durų (aštuntojo dešimtmečio vidurio Niujorke) yra Mirtis. Mortas du kartus lemtingai pakeitė Odetos Holms/Detos Volker gyvenimą, nors jos to ir nežino. Mortas, kurio *modus operandi* yra arba pastumti aukas, arba numesti ką nors iš viršaus, per savo (labai kruopščiai suplanuotą) karjerą Odetai padarė ir viena, ir kita. Vaikystėje jis numetė ant Odetos galvos plytą, ir jai gulint komos būklėje gimė Deta Volker, slapta Odetos sesuo. Po kelerių metų, 1959-siais, Mortas susiduria su Odeta dar kartą ir pastumia ją po atšvilpiančio metro traukinio ratais Grynvič Vilidže. Odeta vėl lieka gyva, bet didele kaina: traukinys sutraiško abi kojas ties keliais. Tik drąsaus jauno daktaro (ir nesutramdomos Detos Volker dvasios) dėka pavyksta išgelbėti jai gyvybę. Rolandas įžvelgia čia daugiau nei paprastą sutapimą; jis tiki, kad Tamsųjį Bokštą supančios titaniškos jėgos vėl pradeda telktis.

Rolandas sužino, kad Mortas galėjo būti prikišęs nagus prie dar vienos paslapties, keisto paradokso. Nes auka, kurią Mortas ketino pastumti tuomet, kai Rolandas įsiveržė į jo sąmonę, buvo ne kas kita, kaip Džeikas, berniukas, kurį Rolandas susitiko tarpstotėje pakeliui į kalnus. Rolandas neturėjo priežasties abejoti Džeiko pasakojimu apie tai, kaip jis mirė savo pasaulyje, kaip neabejojo, kas yra jo žudikas - žinoma, Valteris. Mirštantis Džeikas matė jį apsirengusį kuni-

gu minioje, susirinkusioje prie jo. Šaulys neabejojo jo apibūdinimu.

Ir dabar neabejojo; Valteris ten buvo, tikrai buvo. Bet gal ne Valteris, o Džekas Mortas pastūmė Džeką priešais atvažiuojantį "Kadilaką"? Ar tai įmanoma? Į šitą klausimą Šaulys negalėjo atsakyti, tačiau kur tokiu atveju dabar yra Džeikas? Gyvas? Miręs? Įstrigęs laike? Jeigu Džeikas Čambersas tebėra gyvas ir sveikas savo aštuntojo dešimtmečio Manhetene, kodėl Rolandas vis dar jį prisimena?

Nepaisant šių painių ir pavojingų įvykių tąsos, kelionė pro duris ir trijų telkimas Rolandui baigiasi gerai. Dynas susitaiko su savo buvimu Rolando pasaulyje, nes pamilsta Šešėlių Damą. Deta Volker ir Odeta Holms, kitos dvi iš Rolando trijulės, susivienija į vieną asmenybę, turinčią ir vienos, ir kitos bruožų, kai Šauliui pagaliau pavyksta priversti jas pripažinti viena kitą. Naujoji asmenybė moka priimti ir atsakyti į Edžio meilę. Odeta Siuzana Holms ir Deta Siuzana Volker tampa viena moterimi, trečiąja moterimi - Siuzana Dyn.

Džekas Mortas miršta po to paties traukinio - garsiojo "A" traukinio - kuris prieš penkiolika ar šešiolika metų nupjovė Odetai kojas, ratais. Ir gerai.

Po daugelio metų Rolandas iš Gileado keliauja į Tamsųjį Bokštą nebe vienas. Ketbertą ir Aleną, senuosius jo pakeleivius, pakeitė Edis ir Siuzana... tačiau Šaulys savo draugams būna kaip piktas pinigas. Labai piktas.

"Bevaisių žemių" pasakojimas sutinka šiuos piligrimus praėjus keliems mėnesiams po trečiųjų durų radimo tuščiame pajūryje. Jie sukorė nemažą kelio gabalą į žemyną. Poilsis baigiasi, atėjo metas mokytis. Siuzana mokosi šaudyti... Edis - drožinėti... o Šaulys mokosi susitaikyti su lėtu išprotėjimu.

(Dar viena pastabėlė. Niujorkiečiai skaitytojai pastebės, kad šiek tiek laisvai pasielgiau su jų miesto geografija. Tikiuosi, už tai man bus atleista.)

Sulūžusių vaizdų krūva, kur prasismelkia saulė,
Numirę medžiai neteikia prieglobsčio, o žiogas - ramybės,
Perdžiūvęs akmuo pamiršo vandens gurgenimą. Tiktai
Po šia raudona uola yra šešėlis,
(Ateik po jos šešėliu),
Ir aš parodysiu tau kai ką nepanašaus
Į tavo šešėlį rytą, keliaujantį įkandin
Ar vakare pasitinkantį.
Aš parodysiu tau baimę dulkių saujoje.

T.S. Eliotas
Bevaisė žemė

- Kokia čia upė? - tingiai paklausė Milisenta.

- Čia tik upelis. Na, gal šiek tiek daugiau nei upelis. Vadinasi Dykynė.

- Tikrai?

- Taip, - atsakė Vinfredas, - tikrai.

Robertas Aikmanas
Pirštinėta ranka

Pirma dalis

Lokys ir kaulas

1

Tai buvo tiktai trečia proga šaudyti tikrais patronais... ir pirmą kartą iš dėklo, kurį Rolandas sukurpė specialiai jai.

Patronų jiems netrūko; iš pasaulio, kuriame Edis ir Siuzana Dyn gyveno iki nelaukto gyvenimo posūkio, Rolandas parsigabeno daugiau nei pakankamai. Tačiau tai, jog patronų daug, nereiškia, kad juos galima tuščiai eikvoti. Netgi priešingai. Dievai pyksta ant švaistūnų. Rolandą tuo tikėti išmokė tėvas, vėliau Kortas, didysis mokytojas, todėl jis tuo ir tikėjo. Gal dievai nubaus ne iš karto, bet anksčiau ar vėliau reikės sumokėti... o kuo ilgiau lauksi, tuo daugiau mokėsi.

Iš pradžių tikrų šovinių nė neprireikė. Daili tamsiaodė moteris invalido vežimėlyje nebūtų patikėjusi, jeigu Rolandas būtų pasakęs, kiek metų jam teko laikyti ginklą rankoje. Iš pradžių jis taisė Siuzaną tiesiog žiūrėdamas, kaip ji taikosi į sustatytus taikinius. Moteris mokėsi greitai. Abu su Edžiu mokėsi greitai.

Ir, kaip spėjo Rolandas, abu buvo gimę būti šauliais.

Tą dieną Rolandas ir Siuzana išėjo į miško laukymę už kokios mylios nuo stovyklos, kurią buvo įsirengę jau bemaž du mėnesius. Dienos slinko maloniai ir vienodai. Šaulys sveiko, o Siuzana su Edžiu sėmėsi iš jo žinių: kaip šauti, kaip medžioti, kaip skrosti ir dirti sumedžiotą grobį, kaip ištempti ir išdžiovinti kailius, kaip kuo mažiau gyvūno išmesti nepanaudoto, kaip rasti šiaurę pagal Senąją Žvaigždę ir ry-

tus pagal Senąją Motiną; kaip įsiklausyti į mišką, kuriame gyveno, į mišką už šešiasdešimties mylių į šiaurės rytus nuo Vakarų jūros. Tą dieną Edis liko stovykloje, ir Šaulys ramus jį paliko. Iš patirties Rolandas žinojo, kad geriausiai atsimeni paties išmoktas pamokas.

Bet svarbiausia užduotis nesikeitė - kaip išmokti šaudyti ir kaip kiekvieną kartą pataikyti. Kaip žudyti.

Aikštelę netaisyklingu puslankiu supo tamsūs, saldžiai kvepiantys kėniai. Pietų pusėje keliomis akmenuotomis pakopomis it netaisyklingi milžinų laiptai leidosi bemaž trijų šimtų pėdų skardis. Per laukymę čiurleno skaidrus upeliukas ir krito akmenimis žemyn.

Vanduo gurgė slenksčiais, sudarydamas daug mažų kriokliukų, virš kurių tviskėjo vaivorykštės. Nuo skardžio vėrėsi vaizdas į didingą slėnį, apaugusį kėniais ir milžiniškomis guobomis, kurių spygliuočiai niekaip negalėjo išguiti. Šie žaluma trykštantys medžiai galėjo būti dideli jau tuomet, kai Rolando Žemė dar buvo visai jauna. Nesimatė nė ženklo, kad slėnyje kada nors būtų siautęs gaisras, nors ir čia žaibų pasitaikydavo. Tačiau žaibai - ne vienintelis senųjų milžinių pavojus; kadaise šioje girioje gyveno žmonės. Rolandas per kelias pastarąsias savaites aptiko jų buvimo pėdsakų: daugiausia primityvių įrankių, tačiau tarp jų pasitaikė ir degtų puodų šukių. O ugnis - mėgėja pasprukti iš rankų to, kas ją sukūrė.

Virš šito nuostabaus peizažo švytėjo giedras dangus, tik už kelių mylių ratus suko varnai ir krankė girgždančiais savo balsais. Jie nerimavo it atslenkant audrai, nors Rolandas lietaus neužuodė.

Kairiajame upokšnio krante stovėjo didelis akmuo. Rolandas sudėjo ant jo šešis mažesnius žėručio gabalus. Šie tviskėjo it lupa šiltą popietę.

- Paskutinė proga pasakyti, jeigu dėklas nors kiek nepatogus, - pasakė Šaulys. - Atėjome čia ne tuščiai laidyti patronus.

Siuzana paskersavo į jį; tą akimirką į jį žvelgė Detos Volker akys. Sakytum tingi saulė perbėgtų plieninėmis grotomis.

- Ir ką tu padarysi, jeigu ji bus nepatogi, o aš nutylėsiu? Jeigu prašausiu visus šešis kartus? Išpersi mane kaip tas tavo mokytojas?

Šaulys šyptelėjo. Per paskutines penkias savaites jis šypsojosi daugiau nei per penkerius paskutinius metus.

- Negalėsiu, pati žinai. Mes buvome vaikai, tai viena... vaikai, kurių niekas nemokė suaugusiųjų žaidimo taisyklių. Gali pliaukštelėti vaikui, kad pasitaisytų...

- Mano pasaulyje, - sausai nukirto Siuzana, - padoresni žmonės vaikų nemuša.

Rolandas patraukė pečiais. Jam buvo sunku įsivaizduoti tokį pasaulį - negi Didžiojoje Knygoje nepasakyta: "Gailėsi beržinės košės - sugadinsi vaiką"? - tačiau jis žinojo, kad moteris nemeluoja.

- Jūsų pasaulis nepasikeitė, - atsakė jis. - O čia daug kas kitaip. Manai, pats nematau?

- Kurgi ne.

- Šiaip ar taip, jūs su Edžiu nebe vaikai. Būtų negerai taip elgtis su jumis. O išbandymus jūs atlaikėte.

Jis garsiai nepasakė, kad niekaip negali pamiršti to momento paplūdimyje, kai ji vieną po kito ištaškė tris šlykščius vėžiagyvius, kurie skubėjo sudraskyti juos su Edžiu. Pamatęs jos šypseną Šaulys suprato, kad Siuzana taip pat prisimena.

- Tai ką darysi, jeigu išpyškinsiu dievui langus?

- Pažiūrėsiu į tave. To pakaks.

Moteris susimąstė, tada linktelėjo.

- Ko gero.

Ji vėl pasitikrino pistoleto diržą. Permestas per petį ir krūtinę jis labai priminė perpetę ir atrodė visai paprastas, tačiau šaulys ne vieną savaitę siuvo ir taisė, kol gavo tai, ko norėjo. Diržas ir revolveris, kurio senoviška sandalmedžio

rankena styrojo iš gerai įtepto dėklo, kadaise priklausė Šauliui ir kabojo ant dešinio šono. Prireikė penkių savaičių, kol Rolandas apsiprato su mintimi, jog jis ten daugiau niekad nekabos. Vėžiagyvių dėka jis liko griežtai kairiarankis.

- Na, kaip? - paklausė jis vėl.

Šį kartą Siuzana nusijuokė:

- Rolandai, šitas senas diržas patogus kaip visad. Tai leisi man šauti ar reikės klausytis varnų muzikos?

Šaulys pajuto, kaip įtampa suleidžia aštrius savo nagus. Įtarė, jog panašiai jautėsi ir Kortas, nors šiurkščioje išvaizdoje neprasimušė nė ženklas. Rolandas labai troško, kad ji išmoktų gerai šaudyti... jam to reikėjo. Bet parodžius nekantrumą galima viską sugadinti.

- Dabar pakartok pamoką, Siuzana.

Ji apsimestinai atsainiai atsiduso... bet kai pradėjo kalbėti, šypsena išsisklaidė ir tamsus dailus jos veidukas surimtėjo. Rolandas vėl išgirdo seną šaulio katekizmą iš naujoko lūpų. Niekad nesitikėjo išgirsti tų žodžių iš moters. Kaip natūraliai jie skamba... tačiau sykiu ir keistai, ir pavojingai.

- Aš nesitaikau ranka; ta, kuri taikosi ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš taikausi akimi.

Aš nešaunu savo ranka; ta, kuri šauna ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš šaunu savo protu.

Aš nežudau savo ginklu...

Ji nutilo ir parodė į žibančius saulėje žėručio gabalus.

- Šiaip ar taip, aš nieko nežudysiu - čia tik paprasti akmenukai.

Jos veido išraiška - truputį pasipūtusi, truputį kaprizinga - sakė, kad ji tikisi sulaukti Rolando nepasitenkinimo, netgi pykčio. Tačiau Rolandas prisiminė save jos vietoje; nepamiršo, jog būsimieji šauliai rietė nosį ir rodė užgaidas, buvo pasiruošę įgelti pačiu nepatogiausiu momentu... Bet jis atrado savyje keistą sugebėjimą. Sugebėjimą mokyti. Ne tik

sugebėjimą, dar keisčiau - troškimą mokyti. Jis ne kartą susimąstė, ar tą patį jautė ir jo mokytojas, Kortas. Tikriausiai.

Varnai ėmė krankti garsiau. Rolando pasąmonė spėjo užfiksuoti, kad jie ne šiaip sau kranksi, o atrodo susijaudinę lyg pabaidyti nuo to, ką lesė. Tik jo laukė rimtesni dalykai, todėl tą faktą jis paprasčiausiai nustūmė sąmonės užkaborin ir sutelkė visą dėmesį į Siuzaną. Pasielgti kitaip su mokiniu būtų reiškę naujų kaprizų ieškojimą. Ir kas dėl to būtų kaltas? Tiktai mokytojas, kas dar? Negi ne jis moko juos kandžiotis? Moko juos abu. Argi ne tokia paties šaulio esmė, kai nuplėši kelias griežtas ritualo eilutes ir išdistiliuoji kelias katekizmo gaidas? Negi jis (ar ji) ne žmogaus pavidalo sakalas, išmokytas kirsti?

- Ne, - atsakė Rolandas. - Čia ne akmenys.

Siuzana pakėlė antakius ir nusišypsojo. Ji jau suprato, kad Rolandas nepratrūks ant jos rėkti, kaip kartais nutikdavo (jai ilgai grabaliojantis arba užėjus irzlumui), akyse pasirodė pažįstamas, lyg saulės pliene, blizgesys, kurį Šaulys siejo su Deta Volker.

- Ne akmenys? - Siuzana erzino nepiktai, bet Rolandas suprato, jog viskas gali apsiversti, jeigu jis leis. Ji įsitempusi, susikaupusi, jos nagai jau pusiau išlindę iš minkštų pirštų pagalvėlių.

- Ne, ne akmenys? - atšovė jis taip pat pašaipiai. Dabar jis šaltai šypsojosi. - Siuzana, ar prisimeni tuos sumautus baltaskūrius?

Moteris kaipmat surimtėjo.

- Sumautus baltaskūrius iš Oksford Tauno?

Šypsena dingo.

- Ar tu prisimeni tuos sumautus baltaskūrius ir ką jie padarė tau ir tavo draugams?

- Ne man, - atsakė ji. - Tai kitai moteriai. - Jos žvilgsnis pasiniaukė, apsiblausė. Rolandas nekentė jo, bet kartu ir džiaugėsi. Ji *privalo* taip žiūrėti, jos akyse turi šviesti pažadas, kad pakura jau įsidegė, kad tuoj liepsna pagaus stambes-

nes pliauskas.

- Taip. Tikrai. Patinka tau ar ne, ten buvo Odeta Siuzana Holms, Saros Volker Holms duktė. Ne tu, kokia esi, o kokia buvai. Prisimeni gaisrines žarnas, Siuzana? Prisimeni auksinius dantis, kuriuos iššiepę jie pliekė į jus vandeniu Oksforde? Prisimeni, kaip tie dantys tviskėjo, kai jie kvatojosi?

Ji nemažai jiems išpasakojo sėdėdama prie laužo iki vėlyvos nakties. Šauliui daug kas buvo nesuprantama, tačiau jis klausėsi atidžiai ir dėjosi viską galvon. Šiaip ar taip, skausmas - gera priemonė. Kartais geriausia.

- Kas tau, Rolandai? Kodėl nori man priminti tas šlykštynes?

Dabar jos žvilgsnis atrodė pavojingas. Ir priminė jam Aleną, kai tas pagaliau suirzdavo.

- Akmenys yra tie žmonės, - tyliai ištarė jis. - Žmonės, kurie supurvino ir uždarė jus kalėjime. Vyrai su lazdomis ir šunimis. Vyrai, kurie pravardžiavo tave nigere kekše.

Jis ėmė vesti per akmenis iš kairės į dešinę.

- Čia tas, kuris žnaibė tau krūtis ir juokėsi. Čia tas, kuris sugalvojo patikrinti, ar neturi ko nors pasislėpusi užpakalyje. Čia tas, kuris išvadino tave šimpanze su penkių šimtų dolerių suknele. O čia tas, kuris braukė savo lazdą per tavo ratukų stipinus tol, kol galva ėmė plyšti. Čia - pravardžiavęs tavo draugą Leo kairuoliu pederastu. O šitas, Siuzana, yra Džekas Mortas. Štai. Šitie akmenys yra tie vyrai.

Jos krūtinė sunkiai kilnojosi po patronų prikištu šaulio diržu. Akys nebežiūrėjo į jį, buvo nukreiptos į žėručiu tviskančius akmenis. Už jų, už kelių šimtų metrų traškėdamas nuvirto medis. Į dangų pakilo daugiau varnų. Tačiau įsitraukę į žaidimą jie to neišgirdo.

- Tikrai? - iškošė ji. - Ak, šitaip?

- Taip. Dabar pakartok savo pamoką, Siuzana Dyn, ir nuoširdžiai.

Šį kartą žodžiai krito iš jos lūpų kaip smulkūs ledo ga-

baliukai. Dešinė ranka ant dešinio ranktūrio nežymiai virpėjo it variklis laisvąja eiga.

- "Aš nesitaikau savo ranka; ta, kuri taikosi ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš taikausi akimi."

- Gerai.

- "Aš nešaunu savo ranka; ta, kuri šauna ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš šaunu savo galva."

- Taip visuomet ir turi būti, Siuzana Dyn.

- "Aš nežudau savo ginklu; ta, kuri žudo savo ginklu, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš žudau širdimi."

- Tai NUŽUDYK juos, dėl tėvo! - suriko Rolandas. - VISUS NUŽUDYK!

Jos ranka žaibiškai kilstelėjo nuo krėslo rankenos prie Rolando revolverio. Po mirksnio ji jau leidosi, šaudydama lengvais ir tiksliais it kolibrio sparnų mojavimas judesiais. Per laukymę nuskardeno šeši sausi pokštelėjimai, ir penki akmenys nulėkė į šoną.

Valandėlę abu tylėjo, nedrįsdami, regis, nė kvėpuoti, kol aidas visai nuščiuvo. Net varnai nutilo.

Pagaliau Šaulys nutraukė tylą ramiai, bet keistai kategoriškai pareikšdamas:

- Labai gerai.

Siuzana pažvelgė į ginklą it laikytų jį pirmą kartą. Iš vamzdžio rūko dūmų srovelė, tiesi kaip styga ramioje pievoje. Tada moteris neskubėdama įsikišo ginklą į dėklą.

- Gerai, bet ne tobulai, - prabilo ji. - Vieną palikau.

- Tikrai? - Jis priėjo prie uolos ir paėmė likusį akmenį. Apžiūrėjęs nusviedė jai.

Moteris sugavo jį kaire ranka; dešinė, pastebėjo jis patenkintas, liko prie dėklo. Šaudė ji geriau ir laisviau už Edį, bet mokėsi ne taip greitai, kaip tas. Jeigu būtų buvusi kartu su jais per susišaudymą Balazaro klube, galbūt mokytųsi

greičiau. Bet dabar šaulys įsitikino, kad ji persilaužė. Siuzana apžiūrėjo akmenį ir aptiko vos pastebimą įbrėžimą viršutiniame kampe.

- Tu tik užkabinai jį, - grįždamas prie jos pasakė Rolandas, - bet per susišaudymą dažnai to užtenka. Pašauti priešininką, neleisti jam nusitaikyti... - Jis nutilo. - Kodėl žiūri taip į mane?

- Tu nesupranti, ar ne? Tikrai.

- Nesuprantu. Dažnai man tavo mintys nesuprantamos, Siuzana.

Jis nesiteisino, ir Siuzana supykusi papurtė galvą. Greitas jos šokinėjimas iš vienos asmenybės į kitą kartais Rolandą sunervindavo. Tačiau jo nesugebėjimas pasakyti nieko kita, kaip tik tai, ką galvoja, Siuzaną erzino visuomet. Jis buvo *tiesiausias* žmogus, kokį jai kada nors teko sutikti.

- Gerai, - tarė ji, - pasakysiu tau, kodėl taip žiūriu. Nes tu sugalvojai piktą triuką, Rolandai. Sakei, kad negali man suduoti, nesugebi, net jeigu to nusipelnau... bet melavai arba esi kvailas. Tačiau aš žinau, jog nesi kvailas. Žmonės ne visuomet muša rankomis, mano rasės vyrai ir moterys gali tai patvirtinti. Ten, iš kur atvykau, yra toks eilėraštukas: "Lazda kaulus pliekia...

- ...patyčios randų nepalieka", - baigė Rolandas.

- Na, ne visai taip, kaip mes sakome, bet panašiai. Tai gryniausia nesąmonė. Čia ne šiaip malti liežuviu. Tavo žodžiai įskaudino mane, Rolandai - negi stovėsi ir tvirtinsi, kad ne?

Ji sėdėjo ratukuose ir žvelgė į jį žibančiomis, smalsiomis akimis. Rolandas nebe pirmą sykį pagalvojo, kad Siuzanos pasaulio baltaskūriai buvo arba labai drąsūs, arba kvaili, kad išdrįso stoti jai skersai kelio, kad ir ratukuose. Tačiau pabendravęs su jais didelės drąsos nepastebėjo.

- Aš negalvojau ir nesistengiau tavęs įskaudinti, - kantriai paaiškino jis. - Pamačiau, kad rodai dantis, grasini kąsti, tai įgrūdau pagalį į nasrus. Ir suveikė... ar ne?

Siuzana nustėro ir įsižeidė.

- Tu bjaurybe!

Užuot atsakęs jis ištraukė ginklą iš makštų, išrito būgną ir kaire ranka ėmė kišti į jį patronus.

- Tu pasipūtęs, arogantiškas...

- Tau reikėjo kirsti, - ramiai tęsė jis. - Priešingu atveju būtum prašovusi visus - ranka ir ginklu vietoj akies ir proto. Ar tai pokštas? Ar arogantiška? Nemanau. Priešingai, Siuzana, tai tu širdyje buvai pasipūtusi. Tai tavo protas buvo neatsparus pokštams. Aš dėl to nesikremtu. Dargi priešingai. Šaulys be dantų - ne šaulys.

- Po galais, aš nesu šaulys!

Jis praleido tai pro ausis, galėjo sau leisti. Jeigu Siuzana ne šaulė, tai jis - plepetūnas.

- Jeigu mes žaistume, elgčiausi kitaip. Bet čia ne žaidimas...

Sveikoji jo ranka netikėtai pakilo prie kaktos ir stabtelėjo ties smilkiniu. Pirštų galiukai, pastebėjo moteris, drebėjo.

- Rolandai, ką tau skauda? - tyliai paklausė Siuzana.

Ranka palengva nusileido. Jis grąžino būgną į vietą ir įkišo revolverį dėklan.

- Nieko.

- Ne, aš matau. Edis taip pat. Viskas prasidėjo nutolus nuo pliažo. Tau kažkas negerai ir nuolatos blogėja.

- Viskas gerai, - pakartojo jis.

Moteris ištiesė rankas ir paėmė Šaulio. Pyktis atslūgo. Ji įdėmiai pažvelgė Rolandui į akis:

- Edis ir aš... tai ne mūsų pasaulis, Rolandai. Be tavęs mes čia žūtume. Turėsime tavo ginklus, mokėsime jais naudotis, - neblogai to mus išmokei, - tačiau mūsų vis tiek laukia mirtis. Mes... mes esame nuo tavęs priklausomi. Todėl papasakok man, kas yra. Leisk pabandyti padėti. Leisk *mums* padėti.

Rolandas niekad nesigilino į save ir nesistengė suvokti;

savivokos (ką jau kalbėti apie savianalizę) sąvoka jam buvo visiškai svetima. Jis buvo įpratęs veikti... veikti greitai pasitaręs su savimi. Iš jų visų kūrinių jis buvo pats tobuliausias, žmogus, kurio romantiška esmė slėpėsi po išorine pragmatizmo ir instinktų pluta. Jis metė skubų žvilgsnį į save ir nutarė jai viską papasakoti. Taip, jam tikrai kažkas negerai. Labai negerai. Kažkas darosi jo smegenims, kažkas paprasto, kaip gamta, ir taip pat nesuvokiama, kaip šitas klajoklio gyvenimas, kurį jam skyrė prigimtis.

Jis prasižiojo sakyti: "Papasakosiu, kas man darosi, Siuzana. Pasakysiu keturiais paprastais žodžiais. Aš kraustausi iš proto". Bet, neleidęs jam atsakyti, miške garsiai triokštelėjo ir nuvirto dar vienas medis. Šįkart triukšmas sklido iš arčiau, be to, abu šauliai nebebuvo taip susikaupę. Abu jį išgirdo, kaip ir pabaidytų varnų krankimą, abu suprato, kad medis nulūžo netoli jų stovyklos.

Siuzana pasisuko garso pusėn, po to išplėtusi akis atsigręžė į šaulį.

- Edis! - ištarė ji.

Už tamsios medžių sienos, iš girios tankmės juos pasiekė riaumojimas - piktas įniršęs riaumojimas. Triokštelėjo dar vienas medis, po to antras. Jie tratėjo it pabūklas. *Sausuoliai*, pagalvojo Šaulys. *Negyvi medžiai.*

- Edis! - Dabar Siuzana jau rėkė. - Kad ir kas ten, jis artėja prie Edžio! - Siuzana įsikibo į vežimėlio ratus ir ėmė juos sukti.

- Nėra laiko, - tarė Rolandas, keldamas ją už pažastų. Jis ir anksčiau ją nešdavo, kai važiuoti pasidarydavo per sunku, tačiau Siuzana niekaip negalėjo atsistebėti šiurpiu, nuožmiu jo greičiu. Vieną akimirką ji dar sėdėdavo savo ratukuose, pirktuose 1962 metais geriausioje parduotuvėje neįgaliesiems, kitą - jau pūpsojo ant Rolando pečių kaip krepšinio palaikymo komandos šokėja, raumeningomis šlaunimis suspaudusi Šaulio kaklą, jausdama, kaip jis delnais prilaiko ją už užpakalio. Jis pasileido bėgti per spygliais nuklotą žemę,

tarp vėžių, paliktų jos vežimėlio.

- Odeta! - suriko jis, per susijaudinimą pavadindamas vardu, kurį išgirdo susipažindamas. - Nepamesk ginklo! Dėl savo tėvo!

Dabar jis lėkė tarp medžių. Jis paspartino žingsnį, ant jų mozaika krito šešėlių ir saulės spindulių dryžiai. Jie pradėjo leistis nuo kalniuko. Siuzana kilstelėjo ranką išvengdama sausos šakos, kuri grasino numesti ją žemėn. O kita stvėrėsi už senoviško šaulio revolverio, kad nepamestų.

Mylia, pagalvojo ji. *Kiek reikia laiko nubėgti mylią? Tokiu greičiu? Nedaug, jeigu jis išsilaikys ant šito slidaus kilimo. Bet ir to gali būti per daug... Tegu tik jam nieko neatsitinka... saugok mano Edį, Viešpatie.*

Ir lyg atsakydamas į jos maldą suriaumojo tas nematytas žvėris. Sugriaudėjo kaip perkūnas. Kaip prakeikimas.

2

Jis buvo pats didžiausias padaras visame miške, kadaise vadintame Didžiąja Vakarų giria. Ir seniausias. Dauguma tų milžiniškų balteglių, kurias Rolandas matė slėnyje, buvo visai menki augalėliai, kai iš Išorinio pasaulio atkeliavo šitas lokys ir tapo žiauriu, klajojančiu karaliumi.

Kadaise Vakarų girioje gyveno senovės žmonės (jų pėdsakus Rolandas tai šen, tai ten pastebėdavo paskutines kelionės savaites), tačiau jie pasitraukė, išsigandę gigantiško, nemirtingo lokio. Atsikėlę į naują teritoriją ir supratę, jog yra ne vieni, žmonės ne kartą bandė jį nužudyti, tačiau jų strėlės tik suerzindavo žvėrį, rimtai jo nesužeisdamos. Be to, jis visuomet suprasdavo, kas jam grasina; geriau nei kiti miško gyvūnai, geriau netgi nei išdavikės krūmynų katės, kurios veisėsi smėlėtose kalvose vakarų pusėje. Taip, tas lokys suprasdavo. Žinodavo. Ir už kiekvieną strėlę, kuri prakirsdavo gauruotą jo kailį, nusinešdavo tris, keturias ar net pustuzinį žmonių gyvybių. Vaikų, jeigu pavykdavo, moterų - jeigu ne.

Karius jis ignoravo, ir tai buvo galutinis pažeminimas.

Galiausiai tie žmonės suvokė jo prigimtį ir atsisakė ketinimų jį nugalėti. Žinoma, tai įsikūnijęs demonas... arba dievo šešėlis. Žmonės pavadino jį Miru, žodžiu, kuris jiems reiškė "pasaulį po pasauliu". Dabar lokys siekė septyniasdešimt pėdų ir po aštuoniolikos ar daugiau amžių vienvaldystės girioje merdėjo. Galbūt dėl to buvo kaltas koks nors mikroskopinis organizmas, patekęs į kūną su maistu ar vandeniu; gal kaltas amžius, bet veikiausiai veikė abi šios aplinkybės. Priežastis nesvarbi, svarbi pasekmė - sparčiai besidauginanti parazitų kolonija jo nepranokstamose smegenyse. Miras, ligi šiol garsėjęs savo žiauriu, šaltu protu, išprotėjo.

Lokys iš karto pajuto, kad miške pasirodė žmonės; jis valdė čia nuo neatmenamų laikų ir niekas ilgai nelikdavo jo nepastebėta, nors girioms nesimatė krašto. Jis nesiartino prie atvykėlių; ne todėl, kad jų bijotų, o kad jie jam visai nerūpėjo. Tačiau kai parazitai ėmėsi savo darbo ir beprotystės priepuoliai padažnėjo, Miras sugalvojo, kad sugrįžo senieji spąstų statytojai, miško degintojai ir tuoj vėl imsis piktų savo niekšybių. Ir tysodamas savo irštvoje už trisdešimties mylių nuo naujakurių stovyklos, kiekvieną aušrą sutikdamas silpnesnis nei iš vakaro, jis ėmė tikėti, jog senieji žmonės pagaliau surado priemonę, kuria gali jį paveikti - nuodus.

Dabar jis keliavo keršyti ne už kokią nors menką žaizdą, o nutrinti juos nuo žemės paviršiaus, kol jų nuodai jo paties nenutrynė... Ir braunantis per girią visos mintys atbuko, liko tik aklas įsiūtis, to daikto makaulėje, kuris kadaise sukosi be garso, girgždėjimas ir nelauktai paaštrėjusi uoslė, kuri vedė jį tiesiai į trijų piligrimų stovyklą.

Lokys, kurio vardas iš tikrųjų buvo visai ne Miras, brovėsi per mišką it gyvas pastatas - gauruotas bokštas su degančiomis raudonai rudomis akimis. Tos akys plieskė karščiu ir beprotybe. Milžiniška galva, ant kurios karojo nulaužtų šakų ir kėnių spyglių girlianda, mataravo į šalis. Protarpiais jis griausmingai nusičiaudėdavo ir iš tekančių jo šnervių iš-

lėkdavo baltų parazitų debesis. Žvėris griovė medžius letenomis, ginkluotomis trijų pėdų ilgio nagais. Žengė stačias, įspausdamas purioje juodoje dirvoje gilias duobes. Nuo jo trenkė šviežiu balzaminu ir senu, gaižiu mėšlu.

Aparatas ant jo pakaušio sukiojosi, zvimbė ir girgždėjo. Lokys laikėsi vieno kurso - tiesia linija į stovyklą tų, kurie išdrįso sugrįžti į jo mišką ir pripildė jo galvą tamsiai žalios agonijos. Nesvarbu, sugrįžo senieji ar atėjo nauji žmonės, - jie mirs. Priėjęs sausuolį žvėris kartais pasitraukdavo į šoną, kad galėtų jį nuversti. Sausas triokštelėjimas jam patiko. Kai girios milžinas išsitiesdavo ant miško kilimo šalia kitų savo brolių, lokys traukdavo toliau per saulės spindulių gijas, padūmavusias nuo medžio dulkių.

3

Prieš dvi dienas Edis Dynas vėl ėmė drožinėti. Pirmą kartą nuo tada, kai jam suėjo dvylika. Jis prisiminė, kaip jam patiko medis, ir drožti sekėsi neblogai. Tiksliai to neprisiminė, tačiau apie tai liudijo vienas faktas: vyresnysis jo brolis, Henris, negalėjo pakęsti šito Edžio pomėgio.

Tik pažiūrėkit į šitą šlapuką, sakydavo Henris. *Ir ką gi mes čia meistraujame? Lėlių namus? Šikpuodį savo striukam pimpaliukui? Ooo... argi ne gražu?*

Henris niekad Edžiui atvirai nieko nesakydavo. Niekad nepriėjo ir neištarė: *Gal gali baigti, broli? Matai, tau išeina visai neblogai, o kai tau išeina neblogai, mane nervina. Nes, supranti, čia man turėtų sektis. Man. Henriui Dynui. Todėl, mielas mano broliuk, erzinsiu. Negaliu prieiti ir pasakyti: "Nedaryk to, nes mane siutini", - kaip atrodytų? Todėl aš tave erzinsiu, nes taip juk ir daro vyresnėliai, ar ne? Tyčiosiuos, erzinsiu, kol tu... po galais... baigsi! Gerai!*

Na, nebuvo labai gerai, bet Dynų namuose viskas paprastai vykdavo taip, kaip sugalvodavo Henris. Ir dar visai neseniai tai atrodė teisinga - ne gerai, o teisinga. Čia yra ma-

žas, bet esminis skirtumas, jeigu sugebate pajusti. Gerai buvo dėl dviejų priežasčių: svarbios ir ne tokios svarbios.

Svarbi buvo ta, kad Henriui tekdavo Prižiūrėti Edį, kol misis Dyn dirbo. Jis turėjo Prižiūrėti brolį visą laiką, nes kadaise šeimoje dar buvo sesuo Dyn, jeigu norite žinoti. Ji būtų buvusi ketveriais metais vyresnė už Edį ir tiek pat jaunesnė už Henrį, jeigu būtų gyva. Bet, matote, jos nėra tarp gyvųjų. Ją suvažinėjo girtas vairuotojas, kai Edžiui buvo du metukai. Nelaimė įvyko tada, kai mergaitė stebėjo "klases" ant šaligatvio.

Vaikystėje Edis kartais pagalvodavo apie seserį, klausydamasis Melo Aleno tiesioginio komentaro per "Jankių beisbolo kanalą". Po tikrai gero smūgio Melas užbliaudavo: "Šventoji karve, išspaudė viską, ką galėjo! IKI PASIMATYMO!" Na, tas girtuoklis išspaudė iš Glorijos Dyn viską, ką galėjo, šventoji karve, iki pasimatymo. Glorija Dyn gyveno viršutiniame dangaus aukšte, bet ne todėl, kad jai nepasisekė, o kad Niujorko valstija nesusiprato atimti vairuotojo teisių iš to niekšo po trečio kelių eismo taisyklių pažeidimo; net ne todėl, kad Dievas pasilenkė nuraškyti savo riešutėlio; taip nutiko dėl to (mėgo kartoti ponia Dyn savo sūnums), kad Glorijos nebuvo kam *Prižiūrėti.*

Henrio darbas buvo rūpintis, kad nieko panašaus nenutiktų Edžiui. Ir berniukas dirbo savo darbą, o tai buvo nelengva, pripažino tiek Henris, tiek ir mama. Jie abu ne sykį primindavo Edžiui, kaip Henris aukojasi, kad Edį apsaugotų nuo girtų vairuotojų, narkomanų, gal net piktų ateivių, kurie zuja po viršutinio aukšto platybes ir vieną gražią dieną gali nusileisti iš savo NSO ant reaktyvinių rogių, kad pagrobtų kokį mažą vaiką, pavyzdžiui, Edį Dyną. Todėl buvo neteisinga versti brolį nervintis daugiau nei jis dabar nervinasi. Jeigu koks nors Edžio poelgis Henriui nepatikdavo, jis kaipmat liaudavosi taip elgtis. Tai buvo tarsi atpildas už nuolatinę Priežiūrą. Kita vertus, pamatydavai, jog apskritai yra neteisinga daryti ką nors geriau už Henrį.

Tačiau buvo ir slapta priežastis. Priežastis (tarsi pasaulis po pasauliu) buvo kur kas rimtesnė, nors balsu jos niekas neištarė: Edis negalėjo sau leisti kuo nors pranokti Henrį, nes šis, iš esmės, buvo niekam tikęs... sugebėjo nebent prižiūrėti Edį.

Henris išmokė brolį žaisti krepšinį aikštelėje netoli namų. O jie gyveno betoniniame priemiestyje, iš kurio kaip svajonė horizonte matėsi Manheteno bokštai ir karaliavo čekiai nemokamiems pietums. Edis buvo aštuoneriais metais jaunesnis už Henrį, daug mažesnis, bet vikresnis. Jis iš prigimties jautė žaidimą; vos tik atsidurdavo ant suskeldėjusios, žolių iškilnotos aikštelės su kamuoliu rankose, jo judesiai, rodės, spirga nervų galūnėse. Jis buvo greitesnis, bet ne tai blogiausia. Blogiausia buvo štai kas: jis Henrį *pranoko*. Nereikėjo įrodymui rezultato, kurį kartais skaičiuodavo, užtekdavo piktų žvilgsnių ir skaudžių niuksų į petį grįžtant namo. Niuksai, atseit, buvo nepikti ("Du už kinkų drebinimą!" džiugiai sušukdavo Henris ir sulenktu pirštu stipriai smeigdavo broliui į bicepsą), nors labiau priminė ne pokštą, o įspėjimą. Lyg savotišką Henrio pasakymą: *Geriau nemėgink manęs mulkinti ir palikti kvailio vietoje su tuo kamuoliu, brolau; nepamiršk, kad Aš Tave Prižiūriu.*

Tą patį buvo galima pasakyti apie skaitymą... krepšinį... "kalim-bamba"... matematiką... netgi apie šokinėjimą per virvutę, mergaičių žaidimą. Tai, kad jam labiau sekasi ar gali sektis, buvo paslaptis, kurią reikėjo išsaugoti bet kokia kaina. Nes Edis buvo jaunesnis. Nes Henris jį Prižiūrėjo. Bet po visu tuo slypėjo pati paprasčiausia priežastis: savo pranašumą reikėjo išlaikyti paslaptyje, nes Henris buvo vyresnysis Edžio brolis, kurį šis dievino.

4

Edis surado keistą medžio atšaką, styrančią prie neseniai nupjauto medžio kelmo. Jį apėmė keistas jausmas, kurį žmo-

nės vadina *deja vu*, ir kurį laiką jis negalėjo atplėšti akių nuo atplaišos, primenančios kreivą rankeną. Bežiūrint išdžiūvo burna.

Po kelių akimirkų Edis suprato žiūrįs į šaką prie kelmo šaknų, o galvojąs apie kiemą už jų namo; apie šiltą cementą po užpakaliu, apie salsvą šiukšlių kvapą nuo konteinerių už kampo. Jis prisiminė kairėje rankoje laikęs medžio gabalą, o kitoje trumpą peiliuką iš stalčiaus po kriaukle. Medžio atžala ištraukė iš atminties tą trumpą gyvenimo tarpsnį, kai jis negalėjo atsidžiaugti drožinėjimu. Tik tas prisiminimas buvo taip giliai palaidotas, jog Edis nė neįtarė apie jį.

Labiausiai iš drožinėjimo proceso jam patiko iš anksto *matyti* galutinį rezultatą. Kartais jis išvysdavo mašiną ar sunkvežimį, kartais šunį arba katę. Kartą, prisiminė dabar, mintyse iškilo stabo veidas... vienas iš tų Velykų salos baidyklių, kurias matė mokykloje, "National Geographic" žurnale. Jis pavyko visai neblogai. Svarbiausia - paimti iš medžio viską, ką galima, kol jis nesulūžo. Ne viskas, žinoma, pavykdavo, bet labai pasistengus buvo galima išgauti pakankamai.

Iš šitos kelmo atplaišos kai kas tikrai gautųsi. Ypač su Rolando peiliu - kito tokio aštraus ir patogaus įrankio jis nebuvo turėjęs rankose.

Kažkas slypi šiame medyje ir laukia, kol kas nors - pavyzdžiui, jis! - prieis ir išleis. Į laisvę.

Tik pažiūrėkit į šitą šlapuką! Ir ką gi mes čia meistraujame? Lėlių namus? Šikpuodį savo striukam pimpaliukui? Šautuvą, kad galėtum medžioti triušius kaip didelis? Ooo... argi ne gražu?

Jį suėmė gėda, jausmas, jog elgiasi negražiai; gerai pažįstamas stiprus įsitikinimas, kad paslaptį reikia išsaugoti bet kokia kaina. Tačiau netrukus jis prisiminė - vėl, - kad Henrio Dyno, kuris paskutiniaisiais savo gyvenimo metais tapo didžiuoju guru, nebėra. Šis suvokimas ir toliau jį stebino; kartais smogdavo ilgesiu, kartais kalte arba pykčiu.Tądien,

likus dviems dienoms iki susidūrimo su lokiu, suvokimas apie brolio mirtį atnešė pačią keisčiausią reakciją - jis pajuto palengvėjimą, neapsakomą džiaugsmą.

Jis buvo laisvas.

Edis pasiskolino iš Rolando peilį. Atsargiai apipjovė žievę apie kelmo, parsinešė šiekštą į stovyklą ir atsisėdęs po medžiu ėmė vartyti. Tyrinėjo ne išorę, o vidų.

Siuzana baigė doroti triušį. Mėsa nukeliavo į virš ugnies garuojantį puodą, kailiukas buvo ištemptas ant dviejų šakų ir pririštas žaliaminės odos virvelėmis iš Šaulio krepšio. Vėliau, po vakarienės Edis jį kruopščiai išgramdys. Siuzana stipriomis rankomis privažiavo prie Edžio, atsišliejusio nugara į aukštą pušį. Prie laužo Rolandas į viralą trupino kažkokias paslaptingas ir neabejotinai gardžias žoles.

- Ką darai, Edi?

Edis pajuto kvailą norą paslėpti medgalį už nugaros.

- Nieko, - burbtelėjo jis. - Gal ką išdrožinėsiu. - Kiek patylėjęs pridūrė: - Nekoks iš manęs drožinėtojas. - Kalbėjo lyg norėdamas ją tuo įtikinti.

Moteris nustebusi pažvelgė į jį. Jau norėjo kažką pasakyti, bet tik patraukė pečiais ir paliko jį vieną. Ji nelabai suprato, ko Edis gėdijasi, kad gaišta laiką drožinėdamas (jos tėtis nuolatos ką nors drožė), tačiau jeigu būtų kas nors rimta, Edis kada nors pats papasakotų.

Edis suvokė, jog jaustis kaltam kvaila ir absurdiška, tačiau mieliau drožinėdavo Rolandui ir Siuzanai išėjus. Atrodo, kad senus įpročius sunku numarinti. Įveikti potraukį heroinui buvo juokas, palyginus su siekiu įveikti savo vaikiškumą.

Kai draugų nebūdavo, kai Siuzana išeidavo medžioti, šaudyti ar išklausyti naujos Rolando pamokos, Edis pats stebėdavosi jausdamas, kaip lengvai jam sekasi su tuo medgaliu ir kaip kaskart maloniau. Nuojauta neapgavo - viduje slėpėsi forma. Ji buvo paprasta, ir Rolando peilis spėriai ją laisvino. Edis neabejojo, kad sugebės išspausti iš medžio viską,

kitaip tariant, laidynė gali iš tiesų tapti praktišku ginklu. Na, nelyginama su Rolando revolveriais, bet vis tiek daiktas, kurį jis padarė pats. Jo daiktas. Ir ta mintis kėlė jam nepaprastą pasitenkinimą.

Kaip išgąstingai krankdamos į dangų pakilo varnos, jis negirdėjo. Jis jau sėdėjo paskendęs mintyse ir vylėsi, jog netrukus išvys medyje įkalintą formą.

5

Lokio žingsnius jis išgirdo anksčiau už Rolandą ir Siuzaną, bet ne iš karto. Visą laiką buvo paniręs į svaigų susitelkimą, lydintį kiekvieną kūrybinį impulsą. Kone visą savo gyvenimą Edis gniaužė kūrybinį polėkį, dabar šis Dyną suėmė į savo rankas. Ir Edis per daug nesipriešino.

Iš malonaus svaigulio jį ištraukė ne lūžtantys medžiai, o revolverio šūvių poškėjimas pietų pusėje. Jis pakėlė galvą, nusišypsojo ir skiedruota ranka nusibraukė nuo kaktos plaukus. Tą mirksnį jis buvo tikrai gražus - jaunas vyras susitaršiusiais tamsiais, nuolat krintančiais ant aukštos kaktos, plaukais, valinga, judria burna, riešutų spalvos akimis, atsilošęs į aukštą pušį laukymėje, kuri tapo jo namais, žalsvų saulės spindulių nutviekstu veidu.

Žvilgsnis nukrypo į kitą Rolando pistoletą, kabantį su visu diržu ant gretimos šakos, ir Edis pagalvojo, nuo kada Rolandas leidžia sau vaikščioti be nepakeičiamo ginklo pašonėje? Tas klausimas ištraukė dar du.

Kokio amžiaus tas vyras, kuris ištraukė Edį ir Siuzaną iš jų erdvės ir laiko? O dar svarbiau, kas jam darosi?

Siuzana pažadėjo paliesti tą temą, jeigu gerai šaudys ir nesupykdys Rolando. Edis nesitikėjo, kad tas atsakys iš karto, tačiau reikia parodyti tam seniui, jog jie žino ar įtaria *kažką* .

- Vandens bus, jeigu Dievas panorės, - ištarė Edis. Jis nuleido akis į savo rankdarbį ir šyptelėjo. Jie abu pradėjo ci-

tuoti Rolando posakius... o jis - jų. Atrodė, lyg būtų trys vieno obuolio pusės...

Staiga miške driokstelėjo medis, ir Edis pašoko su nebaigta timpa ir Rolando peiliu. Jis įsmeigė akis į mišką kitoje aikštelės pusėje, iš kur sklido triukšmas. Širdis tankiai pumpavo kraują, visos juslės paaštrėjo. Kažkas artinasi. Be jokios abejonės, braunasi pro krūmus. Edis nusistebėjo, jog tik dabar tai išgirdo. Giliai pasąmonėje pagiežingas balselis prikišo, jog taip jam ir reikia. Taip ir reikia, jeigu sumanė daryti ką nors geriau už Henrį, kad jį sunervintų.

Pokštelėjo nulaužtas dar vienas medis. Edis pamatė tarp aukštų balteglių pakylant medžio dulkių debesį. Žvėris, sukėlęs jas, staiga suriaumojo kraują stingdančiu balsu.

Kad ir kas ten, milžiniškas, bjaurybė.

Edis numetė nebaigtą laidynę, paleido Rolando peilį į medį už penkiolikos pėdų nuo savęs. Tas dusyk apsivertė ore ir įsmigo per pusę ašmenų į žievę. Tada stvėrė Rolando revolverį ir užtaisė.

Stovėti ar bėgti?

Tik pasirinkimo jam nebeliko. Tas žvėris buvo ne tik gigantiškas, bet ir greitas, bėgti nėra kada. Milžiniškas pavidalas pasirodė tarp medžių šiaurinėje aikštelės pusėje, jo galva siekė aukščiausių medžių viršūnes. Žvėris rioglino tiesiai į Edį ir pastebėjęs jį, vėl griausmingai suriaumojo.

- O dangau, man galas, - sukuždėjo Edis, kai palinko ir ant žemės šlumštelėjo dar vienas medis. Dabar King Kongo dydžio lokys įrioglino tiesiog į laukymę, kur stovėjo žmogus. Nuo jo žingsnių drebėjo žemė.

Ką darysi, Edi? - staiga galvoje jis išgirdo Rolando balsą. *Galvok! Tai vienintelis tavo pranašumas prieš šitą žvėrį. Ką darysi?*

Vargu ar jam pavyks jį nužudyti. Su bazuka - galbūt, tačiau tik ne su .45 kalibro revolveriu. Gali bandyti bėgti, tačiau artėjanti pabaisa netruks pasivyti. Ir sutrins į košę savo šimtapūdėmis letenomis.

Tai ką rinktis? Stovėti ir pradėti šaudyti ar bėgti kaip į uodegą įgeltam?

Tiesa, yra dar trečia galimybė. Jis gali lipti.

Edis pasisuko į medį, prie kurio sėdėjo. Aukšta, žila pušis galėjo būti viena iš aukščiausių medžių visoje girioje. Apatinė šaka dengė miško paklotę per kokias aštuonias pėdas nuo žemės. Edis nuleido revolverio saugiklį ir užsikišo ginklą už kelnių diržo. Pašokęs įsikibo į šaką ir mikliai prisitraukė. Už nugaros vėl suriaumojo į laukymę išėjęs žvėris.

Lokys vis vien būtų Edį Dyną pričiupęs, palikęs žarnas karoti ant žemiausių pušies šakų, jeigu ne čiaudulio priepuolis. Lokys susiriętė, įsirėmė letenomis į gauruotas kojas ir kelis kartu nusičiaudėjo, pakeldamas laužo pelenų debesį. Iš snukio išlėkė parazitų debesis. Tarp kojų nutekėjo karšto šlapimo srovelė ir sušnypštė ant išblaškytų stovyklos žarijų.

Edis tuščiai nešvaistė kelių jam duotų sekundžių. Kabarojosi medžiu it beždžionė, stabtelėdamas tik įsitikinti, ar nepametė ginklo. Jis buvo persigandęs, įsitikinęs, jog mirs (ko dar gali tikėtis, kai šalia nebėra Henrio, kuris tave Prižiūrėjo), tačiau mintyse negalėjo susiturėti nesijuokęs. *Ką pasakysite, sporto fanatai? Užvytas į medį šito Lokiodzilos.*

Žvėris pakėlė galvą ir puolė prie Edžio pušies. Saulės zuikučiai vartėsi ant daikto tarp jo ausų. Užsimojęs lokys grybštelėjo viena letena, norėdamas nuraškyti Edį it kukurūzo burbuolę. Nagai drykstelėjo per šaką, kur jis ką tik stovėjo, nuplėšdami nuo kojos vieną batą.

Nieko tokio, pagalvojo Edis. *Gali juos abu pasiimti, brolau loky, jeigu nori. Vis tiek jau sukiužę.*

Lokys suriaumojo ir puolė drėksti storą žievę, iš po kurios tryško skaidrių sakų ašaros. Edis toliau rangėsi į viršų. Šakos darėsi vis plonesnės, o kai po kurio laiko jis išdrįso pažvelgti žemyn, susidūrė tiesiog su drumstomis žvėries akimis. Po jo užversta į viršų galva aikštelė atrodė ne didesnė už taikinį su viduriuku - laužaviete.

- Nepataikei, gauruotas smirdžiau... - pradėjo Edis, ir

lokys vėl nusičiaudėjo užvertęs galvą. Edis kaipmat permirko snargliais, kuriuose knibždėjo tūkstančiai mažų baltų kirminukų. Šie ėmė raitytis ant jo rankų, kaklo, veido.

Edis suriko iš nuostabos ir pasišlykštėjimo. Puolė šluostytis veidą ir vos neprarado pusiausvyros. Paskutinį mirksnį įsitvėręs šakos persibraukė per pliką odą, nušluostydamas didžiumą parazitų. Lokys vėl puolė medį. Pušis susverdėjo kaip stiebas per audrą... ir nauji dryksniai atsirado jau tik per septynias pėdas nuo Edžio kojų.

Kirminai, įsitikino Edis, miršta; veikiausiai negali gyventi be užkrėstų audinių pelkių šito pabaisos kūne. Tai šiek tiek pakėlė ūpą, ir jis ėmė ropštis toliau. Sustojo už kokių dvylikos pėdų, nedrįsdamas kilti aukščiau. Mažiausiai aštuonių pėdų skersmens pušies kamienas suplonėjo iki aštuoniolikos colių, dvi šakos, ant kurių jis stovėjo, spyruokliavo nuo jo svorio. Prieš jo akis atsivėrė vaizdas iš kranklio lizdo į mišką, nusidriekusį apačioje it mirguliuojantis kilimas, ir kalnų papėdes vakaruose. Kitomis aplinkybėmis reginys būtų užgniaužęs jam kvapą.

Mama, pasaulio viršūnė, toptelėjo Edžiui. Jis vėl pažvelgė į pakeltą lokio snukį ir sekundei visas rišlias mintis iš galvos iššlavė paprasčiausia nuostaba.

Kažkas styrojo iš lokio kiaušo, kažkas, kas Edžiui labiausiai priminė nedidelę radaro lėkštę.

Daiktas su pertrūkiais sukosi, svaidydamas saulės zuikučius, ir Edis girdėjo iš jo sklindantį ploną zirzimą. Kitados Edis turėjo keletą dėvėtų automobilių, na, tokių, kokie stovėdavo aikštelėje su užrašu "Ypatinga nuolaida", ir dabar tas įtaisas griežė kaip guoliai, kurie laiku nepakeitus subyrės.

Lokys pratisai suriaumojo. Gelsva, kirminų knibždanti puta išdriko iš jo nasrų. Jeigu Edis nebūtų matęs visiško bepročio veido (o tokia proga jam pasitaikė, ir ne kartą, susidūrus akis į akį su pasaulinės klasės kekše Deta Volker), dabar galėtų pasigrožėti, tik, laimė, tas snukis liko geras tris dešimtis pėdų žemiau, o tie žudikiški nagai nesiekė jo padų per

penkiolika pėdų. Be to, ši pušis nebuvo nudžiūvusi, kaip kiti lokio išversti medžiai.

- Meksikietiškos lygiosios, širdele, - iškošė Edis. Jis nusibraukė prakaitą nuo kaktos sakuota ranka ir nukratė visas prielipas ant lokio.

Tada žvėris, kurį senieji žmonės vadino Miru, apsikabino medį galingomis priekinėmis letenomis ir ėmė purtyti. Edis įsitvėrė į kamieną abiem rankomis ir stipriai užmerkęs akis laikėsi iš visų jėgų, kai pušis ėmė svyruoti it švytuoklė.

6

Rolandas sustojo laukymės pakraštyje. Siuzana, užkelta ant pečių, netikėdama savo akimis naršė atvirą aikštelę. Žvėris stovėjo prie medžio, kur išeidami prieš keturiasdešimt penkias minutes jie paliko Edį. Tarp tankių šakų ji nematė visko, tik dalį. Prie pabaisos kojų gulėjo antrasis Rolando diržas su dėklu. Dėklas, pastebėjo ji, buvo tuščias.

- Viešpatie, - sumurmėjo ji.

Lokys subliovė lyg išprotėjusi boba ir puolė purtyti medį. Šakos linko tarytum lamdomos smarkaus vėjo. Siuzana pakėlė akis ir netoli viršūnės įžiūrėjo tamsų siluetą. Edis laikėsi įsikibęs į purtomą medį. Prie jos akių viena mylimojo ranka nuslydo ir ėmė aklai grabalioti, kur įsitverti.

- *Ką mums daryti?* - suriko ji Rolandui. - *Jis nupurtys jį! Ką daryti*?

Rolandas stengėsi mąstyti, tačiau vėl aplankė pažįstama būsena, tik dar stipresnė. Atrodė, lyg jo kaukolėje gyveno uždaryti du vyrai. Kiekvienas turėjo savo prisiminimus, o kai imdavo ginčytis, šaulys jautėsi taip, lyg būtų plėšiamas perpus. Jis bejėgiškai pabandė sulipdyti abi puses ir jam pavyko... kuriam laikui.

- *Čia vienas iš Dvylikos*! - sušuko jis. - *Vienas iš sargybinių! Tik aš maniau, kad...*

Lokys vėl suriaumojo. Ir pradėjo talžyti medį lyg boksininkas kriaušę. Prie kojų ėmė kristi žalios šakos.

- Kas? - suriko Siuzana. - Pabaik!

Rolandas užsimerkė. Jo sąmonėje vienas balsas plyšojo: *To berniuko vardas buvo Džeikas!* Kitas balsas prieštaravo: *Nebuvo jokio berniuko! Nebuvo, pats tai žinai!*

Traukitės, abu! - sušnypštė jis, o garsiai ištarė:

- Šauk! Taikyk į užpakalį, Siuzana! Jis apsisuks ir puls! O tada ieškok ant jo galvos! Lyg...

Lokys vėl sugriaudėjo. Drožęs per pušį letena puolė iš naujo ją krėsti. Iš kamieno apačios pasigirdo grėsmingas pokšėjimas.

Kai riaumojimas nutilo, Rolandas suriko:

- Panašu į skrybėlę! Nedidelę plieninę skrybėlę! Peršauk ją, Siuzana! Tik pataikyk!

Staiga ją persmelkė siaubas ir dar vienas jausmas, kurio visai nesitikėjo: gniuždanti vienatvė.

- Ne! Aš prašausiu! Tu šauk, Rolandai! - Ji puolė krapštyti ginklą iš diržo, norėdama jam atiduoti.

- Negaliu! - suriko jai šaulys. - Blogas kampas! Tu turėsi tai padaryti, Siuzana! Čia tikrasis egzaminas, ir geriau jau jį išlaikytum!

- Rolandai...

- Jis nulauš medžio viršūnę! - sugriaudėjo šaulys jai. - Negi nematai?

Moteris pažvelgė į revolverį savo rankoje. Tada per aikštelę į milžinišką lokį, panirusį į žalių spyglių debesį. Pakėlė galvą į Edį, svyruojantį it metronomo rodyklė. Edis greičiausiai turi antrą šaulio revolverį, bet pasinaudoti juo negali: būtų nupurtytas it pernokusi slyva. Be to, gali nepataikyti.

Ji pakėlė ginklą. Pilvas įsitempė nuo įtampos.

- Laikyk mane ramiai, Rolandai, - paprašė ji. - Jeigu ne...

- Dėl to nesirūpink!

Ji paleido du šūvius, kaip Rolandas mokė. Garsūs šūviai perskrodė aikštelę it botago pliaukštelėjimai. Kulkos įsmigo per porą colių viena nuo kitos, lokio sėdynėje.

Žvėris suinkštė iš netikėtumo, skausmo ir pykčio. Viena priekinė letena čiupteléjo už skaudančios vietos ir pakilo paraudusi nuo kraujo. Siuzana įsivaizdavo, kaip girios valdovas apžiūrinėja kruviną delną. Paskui sušnarėjo šakos, kai lokys apsisuko ir nusileido ant keturių, kad pasiektų maksimalų greitį. Tik dabar ji pamatė jo snukį, ir mintyse suvaitojo. Lokio nasrai dribo putomis, didžiulės akys tvieskė kaip lempos, gauruota galva pasisuko į kairę... dešinę... ir nusitaikė tiesiai į Rolandą, stovintį pražergtomis kojomis su moterimi ant pečių.

Veriančiai suriaumojęs lokys puolė.

7

Pakartok pamoką, Siuzana Dyn, ir ..

Žvėris pasileido į juos šuoliais; jis priminė kažkokį atitrūkusį fabriko automatą, užklotą didžiuliu, kandžių sukapotu kilimu.

Panašu į skrybėlę! Nedidelę plieno skrybėlę!

Ji aiškiai ją matė... tačiau anaiptol ne skrybėlę. Daiktas veikiau priminė radaro lėkštę, vieną iš mažesnių, kokias matė kino kronikoje apie elektroninio sekimo įrangą, kuri užtikrina, kad neužpuls jokie rusai. Lėkštė buvo kur kas stambesnė už akmenis, į kuriuos šaudė prieš valandą, bet toliau. Saulės blyksniai kliudė jai prisitaikyti.

Aš nesitaikau ranka; ta, kuri taikosi ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Negaliu to padaryti!

Aš nešaunu savo ranka; ta, kuri šauna ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš nepataikysiu! Žinau!

Aš nežudau savo ginklu; ta, kuri žudo savo ginklu...

- Šauk! - nugriaudėjo Rolando balsas. - Siuzana, pliek! Dar neatlaužusi gaiduko ji pamatė, kaip kulka skrieja į taikinį, išlekia iš vamzdžio nutaikyta vien tik jos širdies troškimo, kad tai būtų tiesa. Baimė atsitraukė. Liko tik šaltas suvokimas. Ji spėjo pagalvoti: *Štai, kaip jis jaučiasi. Viešpatėliau... kaip jis gali tai pakęsti?*

- Aš žudau savo širdimi, baidykle, - iškošė ji, ir šaulio ginklas driokstelėjo jos rankoje.

8

Sidabro spalvos daiktas sukosi ant plieno strypo, įsodinto lokio kaukolėje. Siuzanos kulka pataikė į patį centrą, ir radaro lėkštė išsilakstė mažomis nuoplaišomis. Patį strypą netikėtai prarijo kibirkščiuojanti melsva liepsna, kuri akimirkai apėmė visą lokio snukį.

Žvėris pakilo ant užpakalinių kojų kurtinančiai staugdamas, priekinės letenos sumataravo ore. Nerangiai apsukęs ratą jis ėmė plasnoti kojomis, it norėtų pakilti. Bandymas suriaumoti baigėsi riksmu, labiau primenančiu oro pavojaus sireną.

- Labai gerai, - išspaudė nusikamavęs Rolandas. - Geras šūvis, laiku ir taiklus.

- Šauti dar kartą? - dvejodama paklausė Siuzana. Lokys suko ratus vis labiau sverdėdamas į šalis. Užkliudė medelį, atšoko, vos nenuvirto, vėl ėmė sukti ratu.

- Nereikia, - nuramino Šaulys. Ji pajuto, kaip stiprios Rolando rankos suima ją per juosmenį ir nukelia ant žemės. Edis lėtai, drebėdamas leidosi šakomis žemyn, bet Siuzana jo nematė. Ji negalėjo atitraukti akių nuo lokio.

Moteris buvo mačiusi banginius Mistiko jūros akvariume Konektikuto valstijoje ir toliau manė, jog jie didesni, daug didesni, tačiau šitas žvėris buvo didžiausias iš jos kada nors matytų sausumos gyvūnų. Ir jis merdėjo. Riaumojimą pakeitė duslus gargaliavimas, atmerktos akys nieko ne-

bematė. Lokys be tikslo sukiojosi po stovyklavietę, nuvertė rėmą su kailiais, sutrypė pašiūrę, kurioje jiedu su Edžiu nakvojo, atsimušęs atšokdavo nuo medžių. Ji matė kaukolėje styrantį strypą, aplinkui kurį vijosi dūmų srovelės, lyg kulka būtų padegusi šio smegenis.

Edis pasiekė apatinę pušies, išgelbėjusios jam gyvybę, šaką ir apsižergęs atsisėdo.

- Šventoji Marija, Dievo motina, - ištarė jis. - Matau priešais save ir negaliu patikė...

Lokys apsisuko į jį. Edis nerangiai stryktelėjo iš medžio ir nuskubėjo prie Siuzanos ir Rolando. Žvėris jo nepastebėjo; jis svirduliuodamas prišlitiniavo prie medžio, pamėgino jį apglėbti ir susmego ant kelių. Dabar visi trys išgirdo iš jo sklindančius garsus, kurie Edžiui priminė galingo sunkvežimio variklio triukšmą perjunginėjant pavaras.

Lokio kūnu perbėgo šiurpulys, nugara išsilenkė. Priekine letena jis kaip išprotėjęs grybštelėjo per savo snukį ir griuvo sudrebindamas žemę. Po daugelio šimtmečių lokys, kurį senieji žmonės vadino Miru, pasauliu po pasauliu, padvėsė.

9

Edis pakėlė Siuzaną ant limpančių rankų ir stipriai pabučiavo. Nuo jo trenkė prakaitu ir sakais. Ji palietė jo skruostus, kaklą, perbraukė pirštais per drėgnus plaukus. Siuzana nepajėgė atsispirti beprotiškam norui paliesti jį visur, kad įsitikintų, jog tai yra realybė.

- Dar kiek - ir būtų mane pričiupęs, - ištarė Edis. - Tai priminė košmarišką karnavalą. Koks šūvis! Jėzau, Siuze, koks šūvis!

- Tikiuosi, man daugiau neteks nieko panašaus daryti, - atsakė ji... o mintyse pasitaisė: *Tikiuosi, kad daugiau taip ilgai nelauksi prieš darydama*. Ir balsas, kuriuo tai ištarė, buvo šaltas. Ledinis.

- Kas čia bu... - pradėjo jis, gręždamasis į Rolandą, bet jo neberado. Šaulys lėtai žengė prie lokio, kuris tysojo užvertęs gauruotas savo kojas. Iš jo vidaus protarpiais vis pasigirsdavo tylus gurgtelėjimas ar atodūsis, kol vidinis mechanizmas dar nespėjo galutinai sustoti.

Rolandas pamatė savo peilį, giliai įsmigusį į randuotą veteraną, išgelbėjusį Edžiui gyvybę. Jis išsitraukė jį ir švariai nuvalė į minkštus elnio odos marškinius, kuriais pakeitė senus draiskalus. Tada sustojo priešais lokį ir liūdnai pažvelgė į jį.

Sveikas, nepažįstamasis, pasisveikino jis mintyse. *Niekad iki galo tavimi netikėjau. Manau, Alenas tikėjo, ir Ketbertas tikėjo (jis tikėjo viskuo), tik ne aš, kietakaktis. Laikiau tave pasakų gyventoju... fantazija, kurios be perstojo liejosi iš plepios auklės lūpų. O tu gyvenai čia visą laiką, išlikęs iš senųjų laikų kaip pompa dykumos tarpstotėje arba senoviniai mechanizmai po kalnais. Ar Lėtieji Mutantai yra kadaise čia gyvenusių žmonių, kuriuos išginė tavo rūstybė iš šių vietų, palikuonys? Nežinau ir turbūt niekad nesužinosiu... nors galėtų būti tiesa. Taip. O tada pasirodžiau aš su savo mirtinais draugais - mirtinais naujais draugais, kurie vis labiau primena mirusius mano bičiulius. Mes atėjome, brėždami magišką ratą apie save ir viską, ką paliečiame, ir štai tu čia, guli prie mūsų kojų. Pasaulis vėl pajudėjo, tik, šį kartą, tu nebesuspėjai su juo.*

Nuo žvėries kūno tvoskė nesveiku karščiu. Parazitai kraustėsi iš jo nasrų ir perdrėkstų šnervių ir čia pat stipo. Iš abiejų galvos pusių ėmė augti baltų kirminų krūvelės.

Edis lėtai priėjo prie lokio. Jis užsisodino Siuzaną ant vieno klubo ir nešė ją kaip mažą vaiką.

- Kas čia toks, Rolandai? Ar žinai?

- Berods, vadino jį Sargybiniu, - įsiterpė Siuzana.

- Taip. - Rolandas atrodė neatsitokėjęs. - Maniau, kad jie visi išmirę, seniai išmirę... jeigu apskritai gyveno ne tiktai senelių pasakose.

- Kad ir kaip ten yra, lepečkojis galutinai kuoktelėjo, - pastebėjo Edis.

Rolandas šyptelėjo.

- Jeigu tu gyventum du ar tris tūkstančius metų, irgi kuoktelėtum.

- Du ar tris tūkstančius... dangau!

- Čia lokys? Tikrai? - paklausė Siuzana. - O kas čia? - Ji rodė į lygią plieno kortelę, prisegtą prie storos užpakalinės lokio šlaunies. Ją beveik dengė tankūs žvėries gaurai, bet ją išdavė blykstelėjusi vakarinė saulė.

Edis pasilenkė ir nedrąsiai ištiesė ranką prie kortelės, klausydamasis nesuprantamo klaksėjimo negyvo milžino viduriuose. Po to pakėlė akis į Rolandą.

- Nebijok, - nuramino šaulys. - Jam galas.

Edis praskleidė gaurus ir pasilenkė arčiau. Metale buvo įspaustas apsitrynęs, tačiau dar įskaitomas užrašas:

ŠIAURĖS CENTRINIS POZITRONIKAS, LTD.
Granit Sitis
Šiaurės rytų koridorius
Projektas 4 SARGYBINIS
Serijos nr. # AA 24123 CX 755431297 L 14
Tipas/rūšis LOKYS

ŠARDIKAS

SUBBRANDUOLINIŲ KAPSULIŲ
KEISTI NEGALIMA

- Viešpatie švenčiausias, čia juk robotas! - tyliai ištarė Edis.

- Negali būti, - paprieštaravo Siuzana. - Kai šoviau į jį, bėgo kraujas.

- Gal ir taip, bet paprastam lokiui galvoje nestyro radaro lėkštė. Ir, kiek žinau, paprasti mūsų lokiai negyvena dvie-

jų ar trijų tū... - Jis staiga nutilo, pamatęs Rolandą. Kai vėl prabilo, kalbėjo pasišlykštėjęs: - Rolandai, ką tu darai?

Šaulys neatsakė, o ir nereikėjo. Ir taip buvo aišku - peiliu krapšto lokio akį lauk. Operacija buvo atlikta greitai ir švariai. Baigęs darbą jis pasmeigė aptekėjusį rudą obuolį peiliu ir nušveitė į šalį. Iš skylės išsiraitė dar keli kirminai ir nuropoję iki snukio nugaišo.

Rolandas pasilenkė prie Šardiko, didžiojo sargybinio lokio, akiduobės ir dirstelėjo vidun.

- Ateikite pažiūrėti, abu, - pasiūlė jis. - Parodysiu pastarųjų dienų stebuklą.

- Nuleisk mane, Edi, - paprašė Siuzana.

Kai Edis padarė kaip prašomas, ji pasiramstydama rankomis greitai nušliaužė prie plataus lokio snukio. Edis įkišo galvą tarp jų pečių. Visi trys tylomis žiūrėjo kone minutę, girdėjosi tiktai danguje ratus sukančių varnų kranksėjimas.

Iš skylės sunkėsi kraujas. Ir ne tik, pastebėjo Edis. Iš akiduobės tekėjo skaidrus skystis, kurio kvapo jis negalėjo supainioti su kuo kitu - bananai. Ir dar sudėtingame akiduobės raumenų voratinklyje matėsi kažkas panašaus į stygas. Už jų, akiduobės dugne mirksėjo raudona lempelė, apšviečianti mažutę kvadratinę plokštelę su sidabriniais taškiukais, kurie negalėjo būti niekas kita kaip lydmetalis.

- Čia ne lokys, o sumautas “Sony” ausinukas, - sumurmėjo Edis.

- Kas? - nustebusi atsigręžė Siuzana.

- Nieko. - Edis žvilgtelėjo į Rolandą. - Ar nepavojinga kišti ranką į vidų?

Rolandas truktelėjo pečiais.

- Manau, ne. Jeigu jame gyveno demonas, jau spėjo pabėgti.

Edis įkišo mažąjį pirštelį, pasiruošęs ištraukti, vos tik pajustų mažiausią elektros kutenimą. Palietė vėstančią mėsą akiduobės, kurioje galėjo tilpti beisbolo kamuoliukas, viduje, tuomet vieną iš tų stygų. Tik ten buvo ne stygos, o plonytė plieno viela. Jis ištraukė pirštą, ir raudona paskutinį kartą

mirktelėjusi žarija užgeso.

- Šardikas, - sumurmėjo Edis. - Man girdėtas šitas vardas, bet negaliu prisiminti kur. O tau, Siuze, jis nieko neprimena?

Ji papurtė galvą.

- Vardas... - Edis nusijuokė. - Jis man atrodo susijęs su triušiais. O gal riešutais?

Rolandas pakilo. Keliai sutraškėjo.

- Reikia perkelti stovyklą, - tarė jis. - Šita aikštelė sugadinta. Pereisim į laukymę, kur einame šaudyti...

Bet žengęs du netvirtus žingsnius suklupo, rankomis susiėmęs už nunarintos galvos.

10

Edis ir Siuzana neramiai susižvalgė, tada Edis prišoko prie Rolando.

- Kas yra, Rolandai? Kas nutiko?

- Ten buvo berniukas, - sumurmėjo Šaulys, o po atodūsio iškošė: - Nebuvo ten jokio berniuko.

- Rolandai? - sunerimo Siuzana. Ji prisiartino prie jo, apkabino per pečius, pajuto, kad Šaulys dreba. - Rolandai, kas tau?

- Berniukas, - atsakė Rolandas jos nematančiu žvilgsniu. - Tai berniukas. Visą laiką berniukas.

- Koks berniukas? - suriko kantrybės netekęs Edis. - Koks dar berniukas?

- Tada eik, - ištarė Rolandas. - Yra ir kitų pasaulių. - Ir nualpo.

11

Tą vakarą visi trys sėdėjo aplinkui didžiulį laužą, kurį laukymėje, Šaulio vadinamoje "šaudykla", užkūrė Edis su

Siuzana. Žiemos metu ši miško aikštelė gyventi netiko - per daug atvira į slėnį, bet tokiu metu buvo pats tas. Edis spėjo, kad šiame pasaulyje dar tik vasaros pabaiga.

Juodas dangaus skliautas, nusagstytas ištisomis galaktikomis, kilo viršum galvų. Beveik tiesiai į pietus, per juodą slėnio upę Edis įžvelgė Senąją Motiną virš horizonto. Jis dirstelėjo į susigūžusį po trimis kailiais Šaulį, nors naktis buvo šilta ir nuo laužo nepakenčiamai tvoskė karštis. Šalia stovėjo neliesta vakarienė, rankoje Šaulys gniaužė kažkokį kaulą. Edis pažvelgė į dangų ir prisiminė pasakojimą, kurį Šaulys jiems papasakojo ilgos kelionės metu, kopiant per kalnus, žengiant per miškus, kur jie laikinai apsistojo.

Seniai labai seniai, pasakojo Rolandas, kai laikas dar nebuvo pradėjusi tekėti, Senoji Žvaigždė ir Senoji Motina buvo jauni ir įsimylėję jaunavedžiai. Bet vieną dieną jie smarkiai susiginčijo. Senoji Motina (kuri tais laikais dar vadinta tikruoju vardu - Lidija) nutvėrė Senąją Žvaigždę (kurio tikrasis vardas Eiponas) merginant dailią jauną moterį, vardu Kasiopėja. Suprantama, ji iškėlė tikrą skandalą, rovė plaukus, draskė akis ir daužė lėkštes. Iš vienos tokios šukelės atsirado žemė; iš mažesnės - mėnulis, o anglis iš jų virtuvės pavirto saule. Galiausiai į šeimyninį kivirčą įsikišo dievai, kad Eiponas su Lidija iš pykčio nesunaikintų visatos. Kasiopėją, lengvabūdišką mergšę, dėl kurios kilo visas triukšmas ("aha, kaip visada kalta moteris," - čia įsiterpė Siuzana), visiems laikams ištrėmė į supamąjį krėslą iš žvaigždžių. Tačiau net ir tai nepadėjo. Lidija atlyžo, tačiau Eiponas pūtėsi ir sumanė parodyti savo charakterį ("M-hm, visuomet kaltinkit vyrus", - burbtelėjo Edis). Taip jie išsiskyrė ir nuo tada piktai dėbso vienas į kitą per žvaigždėmis nusėtą sudužusios santuokos erdvę. Eipono ir Lidijos nėra jau tris milijardus metų, pasakė jiems Šaulys; jie virto Senąja Žvaigžde ir Senąja Motina, šiaure ir pietumis, žvelgiančiais vienas į kitą, bet per daug išdidžiais, kad maldautų atleidimo... O Kasiopėja sėdi savo krėsle ir juokiasi iš jų abiejų.

Edis krūptelėjo paliestas švelnios rankos. Siuzana pasakė:

- Daryk ką nors. Reikia jį prakalbinti.

Edis nunešė ją prie laužo ir atsargiai pasodino šauliui iš dešinės. O pats atsisėdo Rolandui iš kairės pusės. Šaulys pasisuko į moterį, tada į Edį.

- Kaip arti susėdote, - pastebėjo jis. - Kaip meilužiai... arba kalėjimo prižiūrėtojai.

- Metas kai ką mums papasakoti, - tyliu, melodingu balsu ištarė Siuzana. - Jeigu laikai savo draugais, Rolandai... o taip yra, patinka tau ar ne... laikas elgtis su mumis kaip su draugais. Papasakok, kas tau yra...

- ...ir kaip galime tau padėti, - baigė Edis.

Rolandas giliai atsiduso.

- Nežinau, nuo ko pradėti, - atsakė jis. - Jau seniai neturėjau draugų... ir kam nors ką nors pasakojau...

- Pradėk nuo lokio, - pasiūlė Edis.

Siuzana pasviro į priekį ir palietė žandikaulį, kurį rankoje laikė Rolandas. Palietė, nors ir drebančia širdimi.

- O baik šituo.

- Gerai. - Rolandas pakėlė kaulą prie akių ir minutę pažiūrėjęs numetė ant kelių. - Teks apie jį pašnekėti, ar ne? Nuo to viskas ir prasidėjo.

Bet pradėjo jis nuo lokio.

12

- Tai istorija, kurią išgirdau vaikystėje, - pasakė Rolandas. - Kai viskas buvo nauja, Didieji Senoliai - ne dievai, o žmonės, turėję kone dievišką žinojimą, - sukūrė dvylika Sargybinių saugoti dvylika portalų, vedančių iš šio pasaulio. Girdėjau kalbant, kad tie portalai yra natūralūs kaip žvaigždynai danguje arba bedugnis plyšys žemėje, vadinamas Drakono kapu, mat kas trisdešimt ar keturiasdešimt dienų išspjauna didžiulį garų stulpą. Bet kiti, - vieną tai tiksliai at-

simenu, tokį virėją iš savo tėvo pilies, vardu Haksą, kuris tvirtino, jog tai ne gamtos, o žmonių kūrinys, kad juos padarė patys Didieji Senoliai, norėdami atpirkti savo kaltes, padarytas vienas kitam ir pačiai žemei.

- Portalai, - balsu mąstė Edis. - Greičiausiai kokios nors durys. Vėl grįžtame prie to paties. Ar šitos durys atsiveria į pasaulį, iš kurio kilę mudu su Siuze? Kaip tos, kurias radome paplūdimyje?

- Negaliu pasakyti, - atsakė Rolandas. - Šalia kiekvieno dalyko, kurį tikrai žinau, yra šimtas tokių, kurių nesuvokiu. Jūs - abu - turėsite su tuo susitaikyti. Mes sakome, kad pasaulis pasislinko. Tai galima palyginti su kokia nors milžiniška banga, kuri paliko po savęs vien griuvėsius... duženas, kurios kartais primena žemėlapį.

- O tu spėk! - šūktelėjo Edis, ir nekantravimas jo balse patvirtino, jog Edis dar neatsisakė vilties sugrįžti į savo ir Siuzanos pasaulį. Dar ne.

- Palik jį ramybėje, - sudraudė Siuzana. - Jis nemėgsta spėlioti.

- Netiesa, kartais mėgsta, - abu nustebindamas atsakė Rolandas. - Kai nelieka nieko kita. Tačiau atsakymas yra "ne". Nemanau - net nespėliodamas, - kad tie portalai yra kaip durys pakrantėje. Nemanau, jog jie nuvestų į tą erdvę ir į tą laiką, kurį mes pažintume. Manau, jog durys, pro kurias abu atėjote, yra kaip vaikiškų kėkų atrama. Ar žinote, kas tai?

- Supynės, ar ne? - parodė Siuzana delnu.

- Taip! - patvirtino Rolandas patenkintas. - Taip. Viename šitų sėpy...

- Sūpynių, - šypsodamasis pataisė Edis.

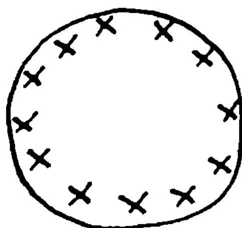
- Taip. Viename gale mano *ka*. Antrame - vyras juodais drabužiais - Valteris. Durys buvo vidurys, priešingų likimų įtampos centrai. Tie kiti portalai yra kur kas didesni už Valterį, mane ar mus tris.

- Tu nori pasakyti, - atsargiai pradėjo Siuzana, - kad tie

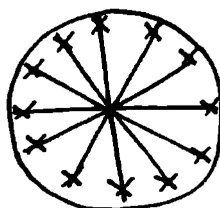
portalai, kuriuos sergsti Sargybiniai, yra už *ka*? Toliau negu *ka*?

- Aš sakau, kuo tikiu. - Jis pats vos pastebimai šyptelėjo laužo šviesoje. - Aš spėju.

Kurį laiką patylėjęs jis paėmė lazdą, nubraukė į šoną pušų spyglių sluoksnį ir žemėje išbraižė:



- Čia pasaulis, apie kokį man pasakojo vaikystėje. Šitie kryžiukai - portalai jo pakraščiuose. Jeigu aš sujungsiu portalus poromis... tai...



Jis pakėlė galvą.

- Matote, kur susikerta šeši stipinai?

Edis pajuto, kaip ima šiurpti rankos. Burna staiga išdžiūvo.

- Ten jis? Ar ten...

Rolandas linktelėjo. Jo ištįsęs, raukšlėtas veidas buvo rimtas.

- Šioje vietoje yra Didysis portalas, vadinamieji Tryliktieji Vartai, kurie valdo ne tik šį, bet ir visus kitus pasaulius.

Jis pabaksnojo į rato vidurį.

- Čia stovi Tamsusis Bokštas, kurio ieškau visą savo gyvenimą.

13

Šaulys pasakojo toliau:

- Prie kiekvieno mažesniojo portalo Didieji Senoliai pastatė po Sargybinį. Bamblys būdamas būčiau išvardinęs visų vardus iš savo auklės, - ir virėjo Hakso, - eilių... Bet tai buvo seniai. Prisimenu Lokį, suprantama, Žuvį... Liūtą... Šikšnosparnį. Ir Vėžlį - jis buvo labai svarbus Sargybinis...

Šaulys pakėlė galvą į žvaigždėtą dangų, mintys giliomis rievėmis surakino kaktą. Staiga saulėta šypsena pražydo jo veide, ir jis ėmė deklamuoti:

Koksai milžinas VĖŽLYS,
Šarvu žemę laiko jis.
Kad ir lėtas - galvą turi
Ir kiekvieną jis prižiūri.
Jei prisiekti - tik ant jo,
Viską žino, nebijok.
Myli žemę, jūros putą,
Myli ir tave,' vaikuti.

Rolandas nusijuokė.

- Mane šito išmokė Haksas, maišydamas kažkokio pyrago glaistą ir vis pakišdamas šaukšto galiuką palaižyti. Keista, kad aš tai prisimenu, tiesa? Šiaip ar taip su metais ėmiau manyti, jog Sargybinių iš tikrųjų nėra, kad jie daugiau simboliai, o ne materija. Atrodo, klydau.

- Aš pavadinau jį robotu, - įsiterpė Edis, - bet pavadinimas ne visai tinka. Siuzana teisi - pašauti robotai kraujuoja tik alyva "Quaker State 10-40". Berods, mano pasaulyje žmonės juos vadina kiborgais, Rolandai. Tai pusiau mašina, pusiau gyva būtybė. Aš mačiau filmą... mes juk pasakojome, kas yra filmai, tiesa?

Šyptelėjęs Šaulys linktelėjo.

- Tai va, tas filmas vadinosi "Robotas policininkas" ir jame vaidinęs tipas mažai skyrėsi nuo lokio, kurį nušovė Siuzana. Kaip sužinojai, kur reikia taikyti?

- Tą irgi prisiminiau iš senų Hakso pasakojimų, - paaiškino jis. - Jeigu ne mano auklė, jau seniai tupėtum lokio pilve, Edi. Ar jūsų pasaulyje vaikams, kurie niekaip neišsprendžia kokios nors užduoties, nesiūlo užsimaukšlinti proto kepuraitės?

- Taip, žinoma, - atsiliepė Siuzana.

- Pas mus taip pat, o posakis kilęs iš legendos apie Sargybinius. Kiekvienas, esą, turi papildomų smegenų išorėje. Tarsi kokią skrybėlę. - Jis pažvelgė į juos šiurpulį keliančiu žvilgsniu ir vėl nusišypsojo. - Tai nelabai priminė kepurę, ar ne?

- M-hm, - sutiko Edis, - bet pasaka padėjo išnešti sveiką kailį.

- Man rodos, nuo pat savo kelionės pradžios ieškojau Sargybinio, - tęsė Rolandas. - Kai rasime portalą, kurį Šardikas sergėjo (o tai bus nesunku, atseksim pagal jo pėdsakus), žinosime kryptį. Tereikės palikti portalą sau už nugaros ir keliauti nosies tiesumu. O rato centre yra... Bokštas.

Edis prasižiojo sakyti: *Gerai, pasišnekėkim apie tą Bokštą. Imkim pagaliau ir pasikalbėkim. Kas tai, ką jis reiškia, ir, svarbiausia, kas nutiks mums, kai ten nusigausime?* Bet neišleido nė garso ir vėl sučiaupė lūpas. Ne laikas, ne tada, kai Rolandas kenčia skausmą. Ne dabar, kai nuo nakties skiria tik kelios jų laužo žarijos.

- Dabar pereisime prie kitos pasakojimo dalies, - nelinksmai ištarė Rolandas. - Aš pagaliau suradau savo kelią, po daugelio metų suradau tikslą, bet tuo pat metu pradėjau netekti nuovokos. Jaučiu, kaip ji svyruoja po mano kojomis it lietaus paplautas akmuo. Tokia bausmė už tai, kad leidau berniukui, kuris niekad neegzistavo, mirti. Ir tai taip pat mano *ka*.

- Kas tas berniukas, Rolandai? - paklausė Siuzana.

Rolandas dirstelėjo į Edį.

- O tu ar žinai?

Edis papurtė galvą.

- Bet aš kalbėjau apie jį, - atsakė Rolandas. - Klejojau apie jį, kai uždegimas buvo pasiekęs apogėjų ir giltinė stovėjo man už nugaros. - Staiga Šaulio balsas pakilo per pusę oktavos ir nepaprastai vykusi Edžio balso imitacija sukėlė Siuzanai prietaringą baimę. - "Jeigu nesiliausi paistęs apie tą prakeiktą vaiką, Rolandai, aš sugrūsiu tau į gerklę marškinius! Man jau bloga nuo jo!" Ar prisimeni, Edi?

Edis susimąstė. Per sunkią jų kelionę tarp durų su užrašu KALINYS ir kitų - ŠEŠĖLIŲ DAMA - Šaulys minėjo tūkstančius vardų savo nesibaigiančiuose monologuose: Aleną, Kortą, Džeimį de Kiuri, Ketbertą (šį dažniausiai), Haksą, Martiną (o gal Marteną), Valterį, Siuzaną, netgi kažkokį Zoltaną. Edis pavargdavo klausytis apie žmones, kurių nepažinojo (ir nenorėjo pažinti), tačiau jam ir pačiam tuo metu buvo nesaldu, prisimenant heroino badą ir šuolį laike. Beje, teisybės dėlei reikia pripažinti, jog šauliui ne mažiau turėjo atsibosti jo pasakojimai apie tai, kaip jis augo kartu su Henriu ir kaip abu kartu virto narkomanais.

Bet to, kad sugrūs marškinius Šauliui į burną, jeigu tas nesiliaus tauškęs apie kažkokį vaiką, prisiminti negalėjo.

- Neprisimeni? - paklausė Rolandas. - Visiškai nieko?

O gal vis dėlto? Kažkokia užuomina, kažkas panašaus į *deja vu* jausmą, kai išvydo timpą, slypinčią kreivoje medžio nuoplaišoje? Jis pamėgino ją apčiuopti, bet per vėlai. Ko gero, jos iš viso nebuvo, jam tik *norėjosi*, kad būtų, nes Rolando žodžiai skaudžiai gelia.

- Ne, - atsakė jis. - Atleisk, žmogau.

- Bet aš juk tau pasakojau. - Rolandas kalbėjo ramiai, tačiau skubėjimas pulsavo po ramybe it raudona gija. - Berniukas buvo vardu Džeikas. Aš paaukojau jį... nužudžiau... kad galėčiau sugauti Valterį ir priverščiau jį kalbėti. Nužudžiau jį po kalnais.

Šioje vietoje Edis turėjo ką pasakyti.

- Na, gal taip ir nutiko, bet tu pasakojai kiek kitaip. Sakei, kad keliavai po kalnais vienas, kažkokiu idiotišku vagonėliu. Daug apie tai kalbėjai, Rolandai. Ir kaip tau buvo baisu vienam.

- Aš prisimenu. Bet prisimenu, jog pasakojau ir apie berniuką, kuris nukrito nuo estakados į bedugnę. Ir tarpas tarp šių dviejų atsiminimų plėšia mano protą per pusę.

- Ničnieko nesuprantu, - susirūpinusi ištarė Siuzana.

- O aš, manau, tik dabar pradedu suprasti, - tarė Rolandas.

Jis įmetė į laužą daugiau pagalių, pašokdindamas į juodą dangų žarijas, ir vėl atsisėdo tarp jų dviejų.

- Papasakosiu jums teisingą istoriją, - pasakė jis, - o tada neteisingą... bet tokią, kuri galėjo būti. ...Nusipirkau mulą Praistaune, o kai pasiekiau Tulą, paskutinį miestelį prie dykumos, jis dar buvo nenuvarytas...

14

Ir Šaulys papasakojo pačius paskutinius ilgos savo istorijos momentus. Edžiui kai kas jau buvo girdėta, bet jis klausėsi susidomėjęs kaip ir Siuzana, kuriai tai buvo visiškai nauja. Jis papasakojo jiems apie barą, kurio kampe be perstojo lošė būrelis vietinių, apie pianistą Šebą, moterį, vardu Alė, su randu kaktoje... ir Nortą, žolės valgytoją, kurį vyras juodais drabužiais prikėlė niūriam gyvenimui. Jis papasakojo jiems apie Silviją Pitston, religinės beprotystės įsikūnijimą, ir apie apokaliptines žudynes, per kurias jis, Šaulys Rolandas, nužudė kiekvieną miestelio vyrą, moterį, vaiką.

- Kad mane skradžiai! - tyliu, drebančiu balsu ištarė Edis. - Dabar jau žinau, kodėl turėjai tiek mažai patronų.

- Nutilk, - sudraudė Siuzana. - Leisk jam baigti!

Rolandas pratęsė pasakojimą vaizdais iš dykumos, kur praėjo paskutinę atsiskyrėlio, jauno vyro raudonais, juosmenį

siekiančiais plaukais, trobelę. Jis papasakojo, kaip nugaišo jo mulas ir net kaip atsiskyrėlio paukštis Zoltanas išlesė jam akis.

Jis pasakojo apie ilgas dykumos dienas ir trumpas naktis, kai jis ėjo nuo vienos Valterio laužavietės prie kitos, ir kaip mirdamas iš troškulio pasiekė tarpstotę.

- Ji buvo tuščia. Jau buvo tuščia tuomet, kai tas didžiulis lokys dar buvo ką tik sukurtas. Pernakvojau ten ir ėjau toliau. Štai kaip... o dabar papasakosiu jums kitą istoriją.

- Apie tai, ko nebuvo, o turėjo būti? - paklausė Siuzana.

Rolandas linktelėjo.

- Šioje išgalvotoje istorijoje, šitoje pasakoje, Šaulys Rolandas susitiko berniuką, vardu Džeikas, toje pačioje tarpstotėje. Tas vaikas buvo iš jūsų pasaulio, iš jūsų Niujorko miesto ir laiko tarp Edžio 1987-ųjų ir Odetos Holms 1963-ųjų.

Edis susijaudinęs pasilenkė į priekį.

- Ar toje pasakoje užsimenama apie duris, Rolandai? Duris su užrašu BERNIUKAS ar ką nors tokio?

Šaulys papurtė galvą.

- Vaiko durys buvo mirtis. Jis keliavo į mokyklą, kai kažkoks vyras (maniau, jog Valteris) pastūmė jį į gatvę, po mašinos ratais. Vaikas dar girdėjo, kaip jis sako: "Pasitraukite iš kelio, aš kunigas". Džeikas pamatė tą vyrą ir po mirksnio jau buvo mano pasaulyje.

Rolandas nutilo ir įsmeigė akis į laužą.

- Noriu palikti šią istoriją apie berniuką, kuris niekad čia nebuvo, ir grįžti prie to, kas iš tikro vyko. Gerai?

Edis su Siuzana nustebę susižvalgė, tada Edis mostelėjo ranka, kas turėjo reikšti: tik po jūsų, mano mielas Alfonsai.

- Kaip minėjau, stotis buvo apleista. Tačiau joje radau pompą, kuri tebeveikė. Garsas sklido iš arklidės, kurioje buvo laikomi arkliai. Atsekiau pagal ūžimą, nors pompą būčiau radęs net ir kurčias, - užuodžiau vandenį. Daug laiko pralei-

dus dykumoje ant mirties ribos tai tikrai įmanoma. Atsigėriau ir užmigau. Pabudęs vėl gėriau. Norėjau keliauti tuojau pat, tas noras mane buvo tartum apsėdęs, lyg karštinė kokia. Tavo pasaulio vaistai, Edi, *astinas* - puikus dalykas, bet yra dalykų pasaulyje, nuo kurių negelbsti jokie vaistai. Ir tai buvo vienas iš jų. Jaučiau, kad kūnui reikia poilsio, tačiau tik didžiausiomis valios pastangomis prisiverčiau ten likti dar vieną naktį. O ryte jaučiausi žvalus, prisipyliau gertuves vandens ir traukiau toliau. *Iš ten pasiėmiau tiktai vandens ir nieko daugiau.* Tai svarbiausia, kas atsitiko iš tikro.

Siuzana prabilo pačiu maloniausiu, supratingiausiu Odetos Holms balsu:

- Gerai, taip ir buvo: prisipylei gertuves ir iškeliavai. Dabar papasakok mums tai, ko *nebuvo*, Rolandai.

Šaulys pasidėjo ant kelių žandikaulį, sugniaužė kumščius ir pasitrynė akis kaip vaikas. Po to vėl sugniaužė kaulą, it būtų drąsiau, ir pradėjo:

- Aš užhipnotizavau berniuką, kurio ten nebuvo, šoviniu. Moku tai nuo neatmenamų laikų ir, kas keisčiausia, išmokau iš savo tėvo rūmų burtininko Marteno. Berniukas lengvai pasidavė hipnozei. Apimtas transo jis papasakojo man savo mirties aplinkybes, kaip jau sakiau. Tai išgirdęs aš nenorėjau jo daugiau liūdinti ar kaip nors jam pakenkti, todėl liepiau atsibudus nebeprisiminti apie tai, kaip jis mirė.

- Kam tai patiktų? - sumurmėjo Edis.

Rolandas linktelėjo.

- Tikrai, kam? Vaikas iš hipnozės būsenos perėjo į normalų miegą. Aš taip pat užmigau. O atsibudęs pasakiau jam, kad noriu sugauti vyrą juodais drabužiais. Ir Džeikas suprato, ką turiu galvoje; Valteris buvo sustojęs toje tarpstotėje. Džeikas išsigandęs pasislėpė nuo jo. Neabejoju, kad Valteris tai žinojo, tačiau jam buvo naudinga apsimesti nežinančiu. Jis paliko vaiką kaip jauką.

Paklausiau Džeiko, ar turi ko nors užvalgyti. Jaučiau, kad turėtų būti. Vaikas atrodė sveikas, o dykumoje maistas

išsilaiko stebėtinai ilgai. Jis turėjo griežinėlį džiovintos mėsos, užsiminė radęs rūsį. Pats vienas lipti į jį neišdrįso. - Šaulys pakėlė į juos rimtą veidą. - Ir ne veltui bijojo. Radau jame maisto... ir Kalbantį Demoną.

Edis pažvelgė į žandikaulį išplėtęs akis. Liepsnos liežuviai šokinėjo ant senų išsikraipiusių dantų.

- Kalbantis Demonas? Nori pasakyti - *šitą*?

- Ne, - atsakė jis. - Taip. Ir taip, ir ne. Klausykite ir viską suprasite.

Jis papasakojo apie nežmogiškas dejones žemėje po rūsiu, apie smėlį, pabirusį tarp dviejų rūsio sienos plytų. Papasakojo apie tai, kaip prisiartino prie plyšio, o Džeikas tuo metu suriko, kad liptų į viršų.

Jis įsakęs demonui kalbėti... ir tas prabilo Alės, randuotos moters iš Tulo baro, balsu. *Eik iš lėto pro Tankumyną, šauly. Kol keliausi su berniuku, vyras juodais drabužiais keliaus su tavo siela kišenėje.*

- Tankumyną? - susijaudino Siuzana.

- Taip, - atsakė Rolandas ir pažvelgė jai į akis. - Tai kai ką tau reiškia, ar ne?

- Taip... ir ne.

Ji kalbėjo labai nenoromis. Iš dalies, spėjo Šaulys, dėl nenoro atskleisti skausmingus jai dalykus. Bet daugiausia todėl, jog nenorėjo dar labiau supainioti tai, ko pati nesupranta. Jam tai patiko. *Ji* jam patiko.

- Papasakok tik tai, dėl ko esi tikra, - pasiūlė jis.

- Gerai. Tankumynas buvo vieta, pažįstama Detai Volker. Vieta, apie kurią Deta galvojo. Tą žodį ji nuklausė iš vyresniųjų, kurie sėdėjo verandoje, gėrė alų ir prisiminė senus laikus. Tankumynu jie vadino sugadintą, nenaudingą žemę. Kažkas tame Tankumyne - mintyje apie Tankumyną - traukė Detą. Neklauskite kas; gal kada ir žinojau, bet dabar neprisimenu. Ir nenoriu prisiminti.

- Deta pavogė kiniško porceliano lėkštutę iš Mėlynosios tetos ir nusinešė į Tankumyną - savo Tankumyną - ją sudaužyti. Tai buvo šiukšlių priversta žvyrduobė. Sąvartynas.

Vėliau ji kartais susigaudavo vaikinų pakelės užeigose.

Siuzana nunarino galvą, kietai suspaudusi lūpas. Po minutės pasakojo toliau:

- Baltųjų. O kai jie nusivesdavo ją į savo automobilį, ji sujaudindavo juos ir pabėgdavo. Tos aikštelės... tai irgi buvo Tankumynas. Tai buvo pavojingas žaidimas, bet ji buvo jauna, greita, visuomet sulaukdavo paskutinio momento ir jausdavo nepaprastą pasitenkinimą. Vėliau, Niujorke, ji eidavo vagiliauti... jūs tai žinote. Abu. Tiktai į prabangias parduotuves - "Meisis", "Gimbel's", "Blumingdeil's"; ir gvelbdavo pigius niekučius. O sumaniusi pasilinksminti ji galvodavo: *Šiandien eisiu į Tankumyną. Nuknisiu kelis šūdniekius iš baltųjų. Pavogsiu ką nors ypatinga ir sunaikinsiu."*

Siuzana nutilo, pažvelgė į laužą. Kai atsisuko į vyrus, jos akyse žerėjo ašaros.

- Aš verkiu, bet tegu jūsų tai neklaidina. Aš prisimenu, jog darydama tai mėgavausi. Tikriausiai verkiu todėl, kad žinau, jog tam tikromis aplinkybėmis vėl daryčiau tą pat.

Rolandas tartum atgavo įprastą savitvardą, keistą savo pusiausvyrą.

- Mano šalyje yra tokia patarlė, Siuzana: "Išmintingas vagis visuomet klesti".

- Kokia čia išmintis - vogti pigius blizgučius, - atrėžė ji.

- Ar kada buvo sugavę?

- Ne...

Jis išskėtė rankas - na, pati matai...

- Vadinasi, Detai Volker Tankumynas buvo bloga vieta? - paklausė Edis. - Taip? Nes jausmas ten buvo ne visai įprastas.

- Gera ir bloga vienu metu. Galingos vietos, kur ji... iš naujo atrasdavo save, galima taip sakyti... Ir sykiu blogos vietos. Tačiau, kaip suprantu, tai nesusiję su Rolando berniuku-vaiduokliu, tiesa?

- Gal ir ne, - atsakė Rolandas. - Mes taip pat turime Tankumynus. Pas mus irgi žargono žodis, net reikšmė labai panaši.

- Tai ką jis reiškė tau ir tavo draugams? - parūpo Edžiui.

- Priklauso nuo situacijos. Jis gali reikšti sąšlavyną, gali reikšti viešnamį arba namus, kur vyrai ateina palošti ir pakramtyti demono žolės. Bet dažniausiai vartojama paprasčiausia reikšmė.

Jis pažvelgė į juos abu.

- Tankumynas yra dyka vieta. Bevaisė žemė.

15

Šį kartą Siuzana įmetė daugiau pagalių į ugnį. Pietuose skaisčiai, nemirksėdama švietė Senoji Motina. Ji dar mokykloje sužinojo, jog tai reiškia, kad mato planetą, o ne žvaigždę. Venera? Spėjo ji. O gal šio pasaulio Saulės sistema kiek kitokia, kaip visa kita?

Ir vėl ją apėmė jausmas, jog viskas čia netikra, sapnas.

- Pasakok toliau, - paprašė ji. - Kas nutiko tada, kai balsas įspėjo dėl Tankumyno?

- Įkišau ranką į smėlį į skylę, kaip buvau mokytas. O ištraukiau žandikaulį... bet ne šitą. Kaulas, kurį radau tarpstotės pamatų sienoje, buvo didesnis, neabejoju, jog vieno iš Didžiųjų Senolių.

- Kas jam nutiko? - tyliai paklausė Siuzana.

- Vieną naktį aš atidaviau jį berniukui, - atsakė Rolandas. Ant jo veido šoko juodi šešėliai. - Kaip amuletą, savotišką apsaugą. Vėliau, kai jis atliko savo paskirtį, paprasčiausiai išmečiau.

- Tai kieno kaulą tu čia turi, Rolandai? - pasiteiravo Edis.

Šaulys pakėlė jį, ilgai susimąstęs žiūrėjo, po to paleido iš rankos.

- Vėliau, po Džeiko... mirties... aš pasivijau vyrą, kurį ilgai sekiau.

- Valterį, - pasitikslino Siuzana.

- Taip. Mes kalbėjomės... ilgai kalbėjomės. Kažkuriuo

metu užmigau, o kai pabudau, Valteris jau buvo miręs mažiausiai kelis šimtus metų, gal ir daugiau. Iš jo liko tik skeletas. Bet jis tiko ten, tarp kitų kaulų.

- Ką gi, atrodo, tikrai ilgai plepėjote, - kandžiai pastebėjo Edis.

Siuzana metė į jį priekaištingą žvilgsnį, bet Rolandas linktelėjo:

- Labai ilgai.

- Tu pabudai ryte ir tą patį vakarą pasiekei Vakarinę jūrą, - pratęsė Edis. - O naktį pasirodė tie žnypliuotarankiai, ar ne?

Rolandas vėl linktelėjo.

- Taip. Bet prieš palikdamas golgotą, kurioje kalbėjausi... ar sapnavau Valterį... pasiėmiau jo žandikaulį. - Jis pakėlė kaulą ir šviesa vėl perbėgo baltais dantimis.

Valterio žandikaulis, pagalvojo Edis, ir pajuto nugara nubėgant šiurpuliuką. *Vyro juodais drabužiais kaulas. Įsidėmėk, mielas Edi, jeigu kada Rolandas pasirodys eilinis vaikinas. Jis tampėsi su savimi tą kaulą visą laiką it kokį... kanibalo trofėjų. Jėėėzau...*

- Prisimenu, ką pagalvojau jį imdamas, - tęsė šaulys. - Gerai prisimenu. Tai vienintelis momentas, kuris manyje nesidvejina. Pamaniau: "Negeras ženklas buvo išmesti tą, kurį radau sutikęs berniuką. Šitas bus vietoj ano". Ir tada išgirdau Valterio juoką - piktą, erzinantį kvatojimą. Ir jo balsą.

- Ką jis pasakė? - paklausė Siuzana.

- "Per vėlu, šauly", - atsakė Rolandas. - Taip ir pasakė: "Per vėlu, tau nesiseks nuo dabar iki amžinybės galo - toks tavo *ka*."

16

- Gerai, - pagaliau nutraukė tylą Edis. - Aš supratau paradokso esmę. Tavo atmintis padalinta...

- Ne padalinta. Padvigubinta.

- Gerai, bet tai beveik tas pats, ar ne? - Ir pastvėręs šakalį nupiešė smėlyje piešinėlį:



Tada bakstelėjo į liniją kairėje:

- Čia tavo atmintis apie laiką, buvusį prieš tarpstotę - vienas kelias.

- Taip.

Jis parodė į liniją dešinėje.

- O čia po to, kai tu išlindai iš kalnų į tą kaulų aikštelę, kurioje laukė Valteris. Taip pat vienas kelias.

- Aha.

Dabar Edis parodė į piešinėlio vidurį ir apibrėžė jį ovalu.



- Štai, ką tau reikia padaryti, Rolandai - izoliuoti šitą dvigubą kelią. Apjuosti aukšta tvora ir pamiršti. Nes tai nieko *nereiškia*, nieko *nekeičia*, *buvo* ir *pražuvo*...

- Bet taip nėra. - Rolandas paėmė kaulą. - Jeigu mano prisiminimai apie Džeiką prasilenkia su tikrove - o taip ir yra - iš kur tada šitas? Aš paėmiau šitą kaulą, kad pakeisčiau tą, kurį išmečiau... o pastarasis buvo iš tarpstotės rūsio. Kaip tada suderinti su tuo, kuo neabejoju - *aš niekad nebuvau tame rūsyje*! Nesikalbėjau su demonu! Ir išėjau vienas, nešinas *tik* vandens maišais!

- Rolandai, paklausyk, - rimtai ištarė Edis. - Jeigu žandikaulis, kurį laikai, būtų iš tarpstotės - tada kitas reikalas. Ar negali būti, jog viskas - stotis, vaikas, Kalbantis Demonas - tau pasivaideno, o tada paėmei Valterio žandikaulį, kadangi...

- Man nepasivaideno, - atkirto Rolandas. Jis pažvelgė į

juos žydromis seno vilko akimis ir padarė tai, ko nė vienas nesitikėjo. Edis galėjo prisiekti, jog ir pats šaulys nežinojo, ką padarys tą akimirką...

Jis šveitė žandikaulį į ugnį.

17

Kurį laiką jis gulėjo tarp liepsnų it vaiduokliškas baltas šypsnys. Paskui staiga užsiplieskė raudonai, nutvieksdamas laukymę kraujo spalvos šviesa. Edis ir Siuzana riktelėjo ir prisidengė akis nuo deginančio pavidalo.

Tada kaulas ėmė keistis. Ne lydytis, o *keistis*. Dantys, atsikišę it antkapių akmenys, ėmė trauktis į grupeles. Švelnus viršutinės dalies įlinkimas ėmė tiestis, po to ties galu užsirietė.

Edis nuleido rankas ir prasižiojęs spoksojo į kaulą, kuris jau nebebuvo kaulas. Jis tvieskė it įkaitęs metalas. Dantys virto trimis apverstomis "V"; viduryje didesnė, iš kraštų po mažesnę. Ir nelauktai Edis pamatė tuoj turintį pasirodyti pavidalą, įžiūrėjo kaip timpą medžio strampe.

Jam tai pasirodė panašu į raktą.

Privalai įsiminti formą, toptelėjo jam. *Privalai, privalai.*

Jo akys godžiai gėrė pasirodžiusius rakto kontūrus - trys "V", centrinė didesnė ir gilesnė už kitas dvi. Trys rantai, arčiausiai galo prapjova, apvalesnė lyg "S" apatinis pilvelis...

Tada forma lauže vėl pasikeitė. Kaulas, virtęs kažkuo panašiu į raktą, susirietė, susisuko į skaisčius žiedlapius aksomo klostėmis. Akimirką Edis regėjo rožę - puikią rožę, kokia galėjo pražysti pirmąją šito pasaulio dieną, begalinio, laikui nepavaldaus grožio žiedą. Jo akys matė, ir širdis atsivėrė. Atrodė, iš Rolando kaulo trykšta visa meilė ir gyvenimas; čia, ugnyje, tvieskė tai, kas su iššaukiančiu triumfu tvirtino: nusivylimas - miražas, o mirtis - tiktai sapnas.

Rožė! - karštligiškai mąstė jis. *Iš pradžių raktas, po to rožė! Žiūrėk! Štai kas atvers kelią į Bokštą!*

Iš laužo pasigirdo sausas, kosulį primenantis trakštelėjimas. Pažiro žiežirbų lietus. Surikusi Siuzana nusirito į šalį, mušdamasi nuo savęs oranžines žarijas. Edis nė nekrustelėjo. Jis sėdėjo paskendęs mintyse, užburtas stebuklo, kuris kėlė podraug susižavėjimą ir siaubą. Liepsnos nuslūgo.

Kaulo neliko.

Rakto neliko.

Rožės neliko taip pat.

Prisimink, kartojo jis mintyse. *Prisimink rožę... ir rakto formą.*

Siuzana užsikūkčiojo iš baimės, bet Edis negirdėjo; paėmęs šakalį, kuriuo piešė, žemėje virpančia ranka išbraižė:



18

- Kodėl taip padarei? - pagaliau paklausė Siuzana. - Dėl Dievo, kodėl?

Praėjo ketvirtis valandos. Laužas prigeso, žarijas jie užžėrė žemėmis, kitos pačios užgeso. Edis sėdėjo apglėbęs savo žmoną: Siuzana įsitaisė priešais jį, atsilošė į jo krūtinę. Rolandas pasitraukė į šoną ir prispaudęs kelius prie krūtinės bukai spoksojo į raudonuojančius nuodėgulius. Edis nusprendė, jog nė vienas iš jų nematė kaulo transformacijų. Abu pastebėjo, kaip žandikaulis įkaito, Rolandas matė, kaip jis sprogo, ir viskas. Taip bent atrodė; bet Rolandas mėgo pasilikti sau savo pastebėjimus. Edis iš karčios patirties žinojo, kad šaulys pasilieka kozirius. Ir pats nutarė taip pasielgti. Bent jau kol kas.

Paties žandikaulio neliko nė ženklo, net nuodėguliuko.

- Tiesiog išgirdau vidinį balsą, - atsakė Rolandas. - Savo tėvo, visų savo tėvų balsą. O išgirdus jį nepaklusti - nepaklusti iš karto - neįsivaizduojamas dalykas. Aš taip išauklė-

tas. Apie tai, ką jis sakė, negaliu pasakyti... kol kas. Aš tik žinau, kad tas kaulas jau ištarė paskutinį savo žodį. Ir nešiausi jį su savimi visą šį kelią, kad išgirsčiau.

Arba pamatyčiau, pagalvojo Edis ir dar kartą sau pasakė: *Prisimink. Prisimink rožę ir rakto formą.*

- Mes vos nesusvilome per jį! - pavargusi ištarė Siuzana.

Rolandas papurtė galvą:

- Veikiau priminė fejerverką, kurį baronai iššaudavo į dangų metų pabaigos puotoje. Ryškus ir bauginantis, bet nepavojingas.

Edžiui staiga toptelėjo mintis:

- O kaip su tuo susidvejinimu, Rolandai? Praėjo? Ar pranyko su tuo pokštelėjimu?

Jis buvo beveik įsitikinęs, kad praėjo; matytuose filmuose tokia šoko terapija beveik visuomet padėdavo. Bet Rolandas tik papurtė galvą.

Siuzana krustelėjo Edžio glėbyje.

- Sakei, jog pradedi suprasti.

Rolandas linktelėjo:

- Aš manau, taip. Jeigu neklystu, Džeikui bus blogai. Jeigu jis yra kur nors ir kokiu nors metu, aš bijau dėl jo.

- Kaip tai suprasti? - paklausė Edis.

Rolandas atsistojo, nuėjo prie savo kailių ritinio ir ėmė ruoštis guolį.

- Šiam vakarui užteks istorijų ir nuotykių. Laikas miegoti. Ryte paseksime lokio pėdsakais ir pasižiūrėsime, gal pavyks rasti portalą, kurį saugoti jis buvo pastatytas. Pakeliui aš papasakosiu jums, ką žinau, ir apie tai, kas įvyko - kas mano galva įvyko.

Taip taręs jis įsisuko į seną apklotą, susisupo elnio kailin ir nusisukęs nuo laužo atsigulė. Edis ir Siuzana sugulė kartu. Kai patikėjo, jog Šaulys įmigo, pasimylėjo. Rolandas nemiegojo ir klausėsi, kaip jie pasiekia ekstazę, po to tyliai šnekučiuojasi. Daugiausiai apie jį. Jis gulėjo tyliai, žvelgdamas

į tamsą dar ilgai po to, kai jų alsavimas sulėtėjo ir susilygino.

Kaip gera, mąstė jis, *būti jaunam ir įsimylėjusiam. Gera net šitame kapinių pasaulyje.*

Mėgaukitės, kol galite, nes priekyje laukia mirtis. Mes priėjome kraujo upelį. Kad jis nuves mus prie to paties skysčio upės - neabejoju. O tada prie vandenyno. Šiame pasaulyje kapai prasižiojo ir negyvėliai nenori ilsėtis ramybėje.

Rytuose brėkštant rytui jis užsimerkė. Ir trumpam užmigo. Sapne jį aplankė Džeikas.

19

Edis taip pat sapnavo. Sapnavo, kad grįžo į Niujorką, traukia Antrąja aveniu su knyga rankoje.

Sapne buvo pavasaris. Šilta, miestas žydėjo, ilgesys gėlė širdį it giliai įsisegęs žvejo kabliukas. *Džiaukis šituo sapnu, pasistenk jį pratęsti, kiek tik gali*, pagalvojo jis. *Gardžiuokis... nes arčiau Niujorko tu daugiau nebūsi. Negali grįžti namo, Edi. Ta gyvenimo dalis baigėsi.*

Jis pažvelgė į knygą ir visai nenustebo, perskaitęs pavadinimą: Tomas Vulfas "Namo nebesugrįši". Tamsiai raudoname viršelyje buvo įspaustas raktas, rožė ir durys. Jis stabtelėjo, atvertė knygą ir perskaitė pirmą eilutę. *Vyras juodais drabužiais bėgo per dykumą*, rašė Vulfas, *šaulys sekė jam įkandin.*

Užvertęs ją Edis ėjo toliau. Buvo maždaug devinta ryto, na, gal pusė dešimtos, ir eismas Antrojoje aveniu buvo pakenčiamas. Taksi pypsėdami nardė iš juostos į juostą, šaudė stiklais pavasario saulės zuikučius. Elgeta Antrosios ir Penkiasdešimt antrosios sankirtoje prašė išmaldos ir Edis numetė jam knygą raudonais viršeliais. Jis pastebėjo (taip pat nesistebėdamas), jog tas vargeta - tai Enrikas Balazaras. Jis sėdėjo parietęs kojas prieš būrimo saloną. "KORTŲ NA-

MAI", skelbė užrašas ant stiklo, o vitrinoje kilo Taro kortų bokštas. Ant jo viršaus stovėjo nedidelis King Kongas. Didžiosios beždžionės galvoje styrojo mažutė palydovinė lėkštė.

Edis mynė toliau, pro šalį tingiai slinko kelio ženklai. Jis suprato, kur eina, vos tik išvydo savo akimis: į krautuvėlę Antrosios ir Penkiasdešimt šeštosios gatvių kampe.

Taip, suprato jis, apimtas didžiulio palengvėjimo. *Čia ta vieta. Ta pati vieta.* Vitrinoje kabėjo visokiausi mėsos gaminiai ir sūriai. Iškaboje pavadinimas: *TOMO IR DŽERIO KULINARIJA. RAFINUOČIAUSI PATIEKALAI KVIESTINIAMS PIETUMS!*

Jam ten bestovint iš už kampo išėjo dar vienas pažįstamas - vanilinių ledų spalvos, trijų dalių kostiumu vilkintis Džekas Andolinis su juoda lazdele. Pusė jo veido buvo nuėsta vėžiagyvių.

Eik, Edi, paragino jis praeidamas. *Šiaip ar taip, yra ir kitų pasaulių be šitų, ir tas sumautas traukinys važiuoja per juos visus.*

Negaliu, atsakė Edis. *Durys užrakintos.* Nežinia iš kur, bet jis tai žinojo; ir nė kiek tuo neabejojo.

Ari-a-dari, are-a-biče, nesirūpink, raktą turi, atšovė Džekas neatsigręždamas. Edis pažvelgė žemyn ir pamatė, jog išties turi primityvų raktą su trimis "V" formos įrantomis.

Tas apvalumas paskutinėje - visa paslaptis, pagalvojo jis. Jis žengė po "Tomo ir Džerio kulinarijos" širma ir įkišo raktą į spyną. Jis lengvai pasisuko. Pro duris Edis įžengė į didžiulį atvirą lauką. Per petį atsigręžęs pamatė Antrąja aveniu zujančias mašinas, po to durys užsitrenkė ir nuvirto. Už jų nebuvo nieko. Visiškai. Edis atsisuko apsižiūrėti, kur atsidūrė, ir sustingo iš siaubo. Laukas buvo tamsiai raudonos spalvos, tarsi po siaubingo mūšio persisunkęs krauju.

Tada jis suvokė, jog regi ne kraują, o rožes.

Jį vėl persmelkė sumišęs su džiaugsmu pakilus susijaudinimas, širdis pritvinko jo tiek, jog grasino sprogti. Jis per-

galingai iškėlė rankas virš galvos... ir suakmenėjo.

Laukas driekėsi daugelį mylių, nepastebimai kilo... ir horizonto pakraštyje juodavo Tamsusis Bokštas. Tas grubaus akmens statinys rėmė dangų, jo viršūnę vargiai buvo galima įžiūrėti. Ties pamatu, sunkiu ir didžiuliu rėkiančių rožių fone, bokštas atrodė grėsmingai, bet toliau neįtikimai grakščiai smailėjo. Akmuo, iš kurio jis buvo pastatytas, buvo ne juodas, kaip jis įsivaizdavo, o suodžių atspalvio. Į bokšto viršų spirale kilo siauri langai, žemiau kurių vijosi nesibaigiantys akmeniniai laipteliai. Bokštas priminė kraujo raudonumo rožių lauke įsmeigtą šauktuką. Žydru dangumi plaukė baltutėlės, nesuskaičiuojamos debesų laivų flotilės.

Kaip žavu! - negalėjo atsigrožėti Edis. *Kaip žavu ir keista!* Džiaugsmą pakeitė nerimastinga ir bloga nuojauta. Apsidairęs aplinkui jis su siaubu pamatė, jog stovi Bokšto šešėlyje. Ne, ne tik stovi - yra gyvas palaidotas jame.

Jis suriko, bet riksmą užgožė auksinis milžiniško rago skardenimas. Jis sklido iš Bokšto viršaus ir tarytum pripildė visą pasaulį. O kai tas įspėjantis signalas nutilo, iš Bokšto langų ėmė sunktis juoduma. Ji it dūmai raitėsi juodais kaspinais, telkėsi į tamsos kamuolį. Bet ta juoduma nepanėšėjo į debesį, greičiau priminė auglį, pakibusį virš žemės. Netrukus jis užstojo dangų. Ir Edis pagaliau įžiūrėjo, jog tai ne debesis ar auglys, o pavidalas, tamsus, ciklopiškas pavidalas, lekiantis ten, kur jis stovi. Nuo to žvėries, augančio danguje virš rožių pievos, nepaspruksi; jis sugaus, pastvers, nusineš. Nusineš į Tamsųjį Bokštą, ir daugiau pasaulio jis nematys.

Iš properšų tamsioje masėje ėmė formuotis siaubingos nežmogiškos akys, kiekviena sulig Šardiku, kuris gulėjo negyvas miške. Jos žvelgė į jį, raudonos kaip rožės, raudonos kaip kraujas.

Negyvas Džeko Andolinio balsas bubeno į ausis: *Tūkstantis pasaulių, Edi - dešimtys tūkstančių! - o tas traukinys važiuoja per visus. Jeigu, žinoma, sugebi jį paleisti. Bet kai*

paleidi, tavo bėdos dar tik prasideda, nes tas prakeiktas aparatas nesustoja.

Džeko balsas tapo mechaniškas, prarado intonaciją: *Prakeiktas aparatas, nesustoja, mielas Edi, geriau patikėk, tas prakeiktas apa...*

- STOJA! SUSTOJIMAS BAIGSIS PO VALANDOS IR ŠEŠIŲ MINUČIŲ!

Sapne Edis prisidengė rankomis akis...

20

...ir pabudo sėdom priešais užgesusį laužą. Jis žiūrėjo į jį pro savo pirštus. Bet balsas, beširdžio būrio vado, kriokiančio į megafoną, balsas ir toliau aidėjo:

- PAVOJAUS NĖRA! KARTOJU, PAVOJAUS NĖRA! PENKI SUBATOMINIAI ELEMENTAI NEVEIKIA, DU SUBATOMINIAI ELEMENTAI SUSTOJIMO STADIJOJE, VIENAS SUBATOMINIS ELEMENTAS VEIKIA DVIEJŲ PROCENTŲ GALINGUMU. JIE NIEKAM NEPAVOJINGI! KARTOJU, ŠITIE ELEMENTAI NEPAVOJINGI! PRANEŠKITE APIE BUVIMO VIETĄ Į ŠIAURĖS CENTRINĮ POZITRONIKSĄ! SKAMBINKITE 1-900-44! ŠITO ĮRENGINIO KODAS YRA "ŠARDIKAS". PRANEŠĘS BUS APDOVANOTAS! KARTOJU, PRANEŠĘS BUS APDOVANOTAS!

Balsas nutilo. Edis pamatė Rolandą stovintį laukymės pakraštyje, pasisodinusį Siuzaną ant sulenktos rankos. Jie žvelgė balso pusėn, o kai vėl pasigirdo įrašytas pranešimas, Edis pagaliau nusikratė košmaro likučių. Jis pakilo ir prisijungė prie draugų, svarstydamas, kiek šimtmečių pradėjo nuo tada, kai buvo įrašytas pranešimas, skirtas nuskambėti tik sistemai visiškai išėjus iš kontrolės.

- ŠITAS ĮRENGINYS STOJA! SUSTOJIMAS BAIGSIS PO VALANDOS IR PENKIŲ MINUČIŲ! PAVOJAUS NĖRA! KARTOJU...

Edis palietė Siuzanos ranką, ji atsisuko.

- Ar seniai taip?

- Maždaug penkiolika minučių. Tu gulėjai kaip užmu... - Ji nutilo. - Edi, tu atrodai klaikiai! Sergi?

- Ne, tik sapnavau blogą sapną.

Rolandas tyrinėjo jį taip, kad Edis pasijuto nejaukiai.

- Kartais sapnuose būna tiesos, Edi. Ką sapnavai?

Edis pamąstė, tada papurtė galvą.

- Nepamenu.

- Žinai, netikiu.

Edis patraukė pečiais ir šyptelėjo šauliui.

- Nenori, netikėk. O kaip mes jaučiamės šį rytą, Rolandai?

- Taip pat, - atsakė šis. Bet įdėmaus žvilgsnio nenuleido.

- Baikite, - įsikišo Siuzana. Netgi tame viename žodyje Edis išgirdo nervingą natą. - Abu. Nejaugi neturite daugiau ką veikti, tik mindžioti vienas kitam kojas? Ir dar šį rytą, kai negyvas lokys bando pranešti apie savo mirtį visam pasauliui.

Šaulys linktelėjo, bet akių nuo Edžio nenuleido.

- Gerai... tik ar esi tikras, jog nieko nenori man papasakoti, Edi?

Tada jis susimąstė... rimtai suabejojo, ar sakyti. Papasakoti, ką regėjo ugnyje, kokį sapną sapnavo. Ir nusprendė nesakyti. Gal tiktai dėl prisiminimo apie rožę ir raudoną jų kilimą sapne. Jis nebūtų įstengęs papasakoti to, ką regėjo jo akys ir ką jautė širdis; tik sumenkins jausmą. Kol kas jam norėjosi apsvarstyti tai vienam.

Prisimink, vėl pasakė jis sau mintyse... tik tas balsas nelabai priminė jo paties balsą. Jis buvo gilesnis, suaugesnis - nepažįstamojo balsas. *Prisimink rožę... ir rakto formą.*

- Gerai, - sumurmėjo jis.

- Kas gerai? - paklausė šaulys.

- Papasakosiu, - susigriebė Edis, - vėliau, jeigu kas nors

pasirodys svarbu. Papasakosiu, abiems. Dabar nėra ką pasakoti. Tai jeigu einam kur nors, Šeinai, eikime.

- Šeinai? Kas tas Šeinas?

- Kitą kartą pasakysiu. O dabar eikim.

Susikrovę mantą, kurią atsinešė iš pirmos stovyklos, jie patraukė atgal. Siuzana važiavo ratukais. Edžiui toptelėjo mintis, kad jai važinėti liko neilgai.

21

Kadaise, kai dar nebuvo labiau už viską pasaulyje susidomėjęs heroinu, Edis su pora draugelių nuvažiavo į Niu Džersį pasiklausyti "metalo" grupių "Anthrax" ir "Megadeth" koncerto Medaulendse. Tai va, palyginus su lokiu, "Anthrax" skambėjo šiek tiek garsiau, bet galvos Edis nedrįstų guldyti. Likus myliai iki miško aikštelės, šaulys atplėšė šešias savo senų marškinių skiautes - ausims užsikimšti. Tačiau ir medžiaga nelabai sulaikė griausmingą garsą.

- ŠITAS ĮRENGINYS STOJA! - trimitavo lokys, kai jie išėjo į aikštelę. Žvėris gulėjo taip, kaip jie ir paliko: išskėtęs kelius į šalis it gauruota milžinė, mirusi per gimdymą. - SUSTOJIMAS BAIGSIS PO KETURIASDEŠIMT SEPTYNIŲ MINUČIŲ! PAVOJAUS NĖRA...

Kurgi ne, pagalvojo Edis, rinkdamas kailius, kurie liko sveiki po lokio užpuolimo. *Kiek tik nori. Iki kaklo.* Jis pakėlė Rolando diržą su dėklu ir tylėdamas atidavė šauliui. Medgalys, kurį jis drožinėjo prie pušies, gulėjo netoliese; Edis įmetė jį į kišenę Siuzanos vežimėlio atkaltėje, kai šaulys juosėsi platų odos diržą.

- SUSTOJIMO STADIJOJE, VIENAS SUBATOMINIS ELEMENTAS VEIKIA VIENO PROCENTO GALINGUMU. JIE NIEKO...

Siuzana važiavo jam įkandin su pačios siūtu maišu ir kimšo į jį Edžio surinktus kailiukus. Kai visi buvo sukišti, Rolandas paplojo Edžiui per petį ir padavė kuprinę su elnių

mėsa, gerai pasūdyta druska iš natūralios laižyklos, kurią Rolandas rado už trijų mylių upelio aukštupyje. Šaulys jau buvo užsimetęs tokį pat krepšį. Jo veršenikė - vėl pilna ir kampuota nuo visokiausių daiktų - kabojo ant kito peties.

Ant gretimos šakos suposi keisti, rankų darbo pakinktai su sėdyne. Rolandas nutraukė juos, apžiūrėjo ir persimetęs per galvą surišo diržus ant krūtinės. Siuzana susiraukė, ir šaulys tai pastebėjo. Jis nemėgino paaiškinti - taip arti lokio nebūtų išgirdęs net savo rėkimo, todėl tik skėstelėjo rankomis: *Pati žinai, kad mums prireiks.*

Ji gūžtelėjo. *Žinau... bet man vis tiek nepatinka.*

Šaulys parodė į kitą laukymės pusę. Dvi pasvirusios nudrėkstos pušys žymėjo kryptį, iš kurios pasirodė Šardikas, šiuose kraštuose žinomas Miro vardu.

Edis pasilenkė prie Siuzanos, sulipdė "O" iš smiliaus ir nykščio, po to klausiamai kilstelėjo antakius. *Gerai*?

Ji linktelėjo, prispausdama delnus prie ausų. *Gerai... tik vežkite mane iš čia, kol neapkurtau.*

Visi trys pajudėjo per aikštelę. Edis stūmė Siuzaną su kailių maišu ant kelių. Jos vežimo kišenė be nebaigtos timpos buvo prikimšta ir visokių kitokių daiktų.

Už nugarų lokys toliau skelbė paskutinę žinią pasauliui: sustojimas baigsis po keturiasdešimties minučių. Edis laukti negalėjo. Pušys stovėjo parimusios viena į kitą, nelyginant kokie vartai, ir jis pagalvojo: *Štai kur prasideda tikroji kelionė į Tamsųjį Rolando Bokštą, bent jau mums.*

Jis vėl prisiminė savo sapną: spirale kylančius langus, besivejančius tamsos kaspinus, kurie išdriko ant rožių pievos it gėdos dėmė. Ir žengiant po palinkusiais medžiais jį nukrėtė šiurpas.

22

Jiems pavyko stumti vežimėlį ilgiau, nei Rolandas tikėjosi. Šiame girios plote augo labai seni kėniai, vešlios jų ša-

kos užklojo žemę storu spyglių kilimu, neįveikiamu žolėms ir krūmams. Siuzana turėjo stiprias, stipresnes už Edžio (nors Rolandas buvo įsitikinęs, jog nebeilgai) rankas, ir ji lengvai riedėjo per lygią, šešėliuotą miško paklotę. Kai privažiavo lokio išverstą medį, Rolandas iškėlė ją iš ratukų, o Edis perkėlė juos per kliūtį.

Už jų, šiek tiek pritildytas atstumo, žvėris skelbė, kiek leido mechaninis balsas, kad nustojo veikti paskutinis subatominis elementas.

- Tikiuosi, kad tie prakeikti pakinktai šiandien liks tušti! - šūktelėjo Siuzana šauliui.

Rolandas sutiko, bet po ketvirčio valandos žemė pasviro kampu ir ėmė pasitaikyti jaunesnių medžių: beržų, alksnių, į skurdžią žemę kabinosi vienas kitas klevas. Spyglių kilimas čia buvo plonesnis, ir Siuzanos vežimėlio ratai ėmė kliūti už tankių krūmų, kurie žėlė tarp medžių. Šakelės kabinosi ir lindo į nerūdijančio plieno stipinus. Edis padėjo stumti už rankenų, taip jiems pavyko įveikti dar ketvirtį mylios, tada šlaitas pasidarė dar statesnis ir kojos ėmė smegti į dirvą.

- Laikas sėstis ant kukurių, ponia, - ištarė Rolandas.

- Gal dar pavažiuojam truputį, kaip sakai? Toliau gal bus ge...

Rolandas papurtė galvą:

- Jeigu bandysi leistis nuo šito kalno, tu... Edi, kaip tu sakai?.. padarysi *salo*?

Edis išsišiepęs papurtė galvą:

- Salto, Rolandai. Čia terminas iš tų laikų, kai lakščiau riedlente.

- Kad ir kaip pavadintum, tai reiškia, jog nusileisi ant galvos. Lipk, Siuzana.

- Nekenčiu savo kojų, - piktai metė Siuzana, bet leido Edžiui iškelti iš kėdės ir įtaisyti ant sėdynės, kurią Rolandas buvo užsimetęs ant nugaros. Atsisėdusi ji palietė Rolando pistoleto rankeną.

- Nori? - paklausė ji Edžio.

Tas papurtė galvą.

- Tu miklesnė. Be to, įpratusi prie jo.

Ji numykė ir pasitaisė diržą taip, kad ginklas būtų lengvai pasiekiamas dešine ranka.

- Suprantu, jog dėl manęs gaištate laiką... bet kai tik pasieksime seną gerą dviejų juostų plentą, jūs dar manęs paprašysite, kad palaukčiau.

- Neabejoju, - atsakė Rolandas... ir pakreipė galvą. Miškas nutilo.

- Brolis lokys išleido kvapą, - tarė Siuzana. - Dėkui Dievui.

- Maniau, jam dar liko septynios minutės, - nusistebėjo Edis.

Šaulys pasitaisė balną, kuriame sėdėjo moteris.

- Greičiausiai per paskutinius penkis šešis šimtmečius jo laikrodis ėmė skubėti.

- Negi manai, kad jis toks senas, Rolandai?

Tas linktelėjo.

- Mažiausiai. O dabar ir jis nugaišo... paskutinis iš dvylikos Sargybinių.

- Spėk, ar labai man jo gaila, - tarė Edis ir Siuzana nusijuokė.

- Tau patogu? - paklausė Rolandas.

- Ne. Užpakalį jau dabar skauda, bet tu eik. Tik stenkis manęs neišmesti.

Rolandas pradėjo leistis šlaitu. Edis sekė įkandin, stumdamas vežimėlį ir stengdamasis labai netrankyti jo į akmenis, kurie kyšojo iš žemės it balti krumpliai. Kai lokys nutilo, giria atrodė per daug tyli; jis beveik jautėsi kaip senų filmų apie džiungles, kanibalus ir milžiniškas beždžiones veikėjas.

23

Lokio pėdsakus rasti buvo nesunku, daug sunkiau buvo jais eiti. Už kokių penkių mylių nuo laukymės jie atsidūrė

pelkėtoje žemumoje. Kol išklampojo ant sausesnės žemės, išblukę Rolando džinsai iki kelių permirko, o jis pats sunkiai pūkštė. Tačiau jam vis tiek buvo lengviau nei Edžiui, kuris stūmė Siuzanos ratukus per pliurzą ir vandenį.

- Metas sustoti ir užkąsti, - pasakė Rolandas.

- Jergutėliau, kaip noriu ėsti, - išpūtė Edis. Jis padėjo Siuzanai išlipti iš balno ir pasodino ant nuversto medžio, kuriame liko išilgi lokio nagų dryžiai. Po to sudribo šalia jos.

- Tu baisingai išmurzinai mano vežimėlį, baltas berniuk, - pasakė ji. - Aš skųsiuosi.

Edis kilstelėjo antakį.

- Kai tik prieisime mašinų plovyklą, aš pats asmeniškai įkišiu jį. Ir netgi išvaškuosiu. Tinka?

Moteris šyptelėjo.

- Sutarta, gražuoliuk.

Edis nešėsi vieną Rolando gertuvę ant juosmens. Plekšnodamas per ją paklausė:

- Galima?

- Taip, - atsakė Rolandas. - Iš karto nedaug. Prieš kylant išgersime truputį daugiau. Taip nė vienam nediegs pilvo.

- Rolandas, Ozo erelis, - nusiimdamas gertuvę sukrizeno Edis.

- Kas tas Ozas?

- Išgalvotas kraštas viename filme, - atsakė Siuzana.

- Ir ne tik. Mano brolis Henris kadaise paskaitydavo man pasakų. Kada nors papasakosiu, Rolandai.

- Būtų labai malonu, - rimtai atsakė Šaulys. - Labai noriu pažinti jūsų pasaulį.

- Ozas - tai ne mūsų pasaulis. Kaip sakė Siuzė, tai išgalvotas kraštas...

Rolandas padavė jiems į kažkokius plačius lapus susuktus mėsos gabalus.

- Greičiausias būdas pažinti naują vietą yra sužinoti, apie ką ten svajojama. Norėsiu išgirsti apie tą Ozą.

- Gerai, sutarta. Siuzė galės papasakoti apie Dorotę, To-

tą ir Geležinį Medkirtį, o aš papasakosiu kitas. - Jis suleido dantis į mėsą ir patenkintas užvertė akis. Mėsa persismelkė lapų, į kuriuos buvo susukta, aromatu ir buvo nepaprastai gardi. Edis prarijo savo dalį, pilvas patenkintas sugurgė. Atsipūtęs valandėlę jis jautėsi gerai - tiksliau, puikiai. Jo kūnas sustiprėjo, apaugo tvirtais raumenimis, veikė tiksliai it laikrodis.

Nesijaudink, pagalvojo jis. *Vakare tas laikrodis bus išardytas. Šaulys varys mane tol, kol virsiu iš klumpių.*

Siuzana valgė atidžiau, užsigėrinėdama, vartydama mėsą, kąsdama nuo kraštelių.

- Pabaik, ką pradėjai vakar, - pasiūlė ji Rolandui. - Minėjai, jog pradedi suprasti tuos prieštaringus savo atsiminimus.

Rolandas linktelėjo.

- Taip. Manau, abu prisiminimai yra teisingi. Vienas teisingesnis už kitą, tačiau tai nepaneigia antrojo teisingumo.

- Kažkokia nesąmonė, - leptelėjo Edis. - Rolandai, arba tas berniukas buvo stotyje, arba jo nebuvo.

- Čia visas paradoksas - tai, kas egzistuoja ir neegzistuoja vienu metu. Kol jo neišsiaiškinsiu, liksiu padalintas į dvi dalis. Tai negerai, bet pagrindinis plyšys platėja. Jaučiu, kaip tai vyksta. Tai... tai nenusakoma.

- Kaip manai, kas jį sukėlė? - paklausė Siuzana.

- Pasakojau, kad vaikas buvo pastumtas po mašina. *Pastumtas*. O kas mėgo stumdyti žmones?

Jos veide nušvito supratimas.

- Džekas Mortas. Nori pasakyti, jog jis ir buvo tas, kuris pastūmė vaiką į gatvę?

- Taip.

- O tu sakei, kad vyras juodais drabužiais, - paprieštaravo Edis. - Tavo bičiulis Valteris. Sakei, kad vaikas *matė* jį... matė vyrą, kuris buvo panašus į kunigą. Beje, ar vaikas pats negirdėjo jo *sakant* kažką tokio: "Praleiskite, aš kunigas?"

- Taip, Valteris irgi ten buvo. Jie abu ten buvo ir abu pa-

stūmė Džeiką.

- Neškite torazino ir tramdomuosius marškinius! - šūktelėjo Edis. - Rolandas kraustosi iš proto.

Šaulys į tai nereagavo; jis įprato, jog Edžio pokštai ir maivymasis tėra savotiška kovos su stresais priemonė. Ketbertas irgi toks buvo... o Siuzana mažai kuo skiriasi nuo Aleno.

- Mane labiausiai erzina tai, jog aš turėjau žinoti. Juk aš buvau Džeke Morte, galėjau pasiekti jo mintis kaip tavąsias, Edi, ir tavąsias, Siuzana. Aš mačiau Džeiką būdamas Morto sąmonėje. Mačiau jį Morto akimis *ir žinojau, jog Mortas ketina jį pastumti*. Dar daugiau, aš sukliudžiau jam tai padaryti. Man užteko užeiti į jo kūną. Ir jis to nenujautė. Jis taip susikaupęs planavo savo nusikaltimą, jog mano įsibrovimą palaikė musės įkandimu.

Edžiui pradėjo aiškėti.

- Jeigu Džeikas nebuvo pastumtas po ratais, jis nemirė. Jeigu jis nemirė, jis niekad nebuvo pakliuvęs į šitą pasaulį. O jeigu jis niekad nebuvo šiame pasaulyje, tu negalėjai susitikti jo tarpstotėje. Tiesa?

- Taip. Man netgi toptelėjo mintis nekliudyti Džekui Mortui atlikti juodą savo darbą ir pažiūrėti iš šalies. Kad neliktų šito mane draskančio paradokso. Bet aš negalėjau to padaryti. Aš... aš...

- Negalėjai nužudyti to vaiko dar kartą? - tyliai paklausė Edis. - Vos tik pagalvoju, kad esi ne ką geresnis už tą mechaninį lokį, pateiki kokią nors staigmeną, kuri liudija, jog esi žmogus. Po galais!

- Baik, Edi, - sudraudė Siuzana.

Edis pažvelgė į pakreiptą Šaulio veidą ir kreivai šyptelėjo:

- Atleisk, Rolandai. Mano mama sakydavo, jog mano liežuvis turi blogą įprotį atitrūkti nuo proto.

- Nieko. Kadaise turėjau tokį patį draugą.

- Ketbertą?

Rolandas linktelėjo. Jis ilgai žvelgė į savo dvipirštę dešinę ranką, sugniaužė ją į skausmingą kumštį ir atsidusęs pakėlė į juos akis. Kažkur, miško glūdumoje, sučireno vieversys.

- Aš tikiu štai kuo. Net jeigu nebūčiau įžengęs į Džeko Morto kūną, tą dieną jis nebūtų pastūmęs Džeiko. Kodėl? *Ka-tetas*. Tik tiek. Pirmą kartą nuo tada, kai žuvo paskutinis mano draugas, su kuriuo išsiruošiau į šitą žygį, aš vėl atsidūriau *ka-teto* centre.

- Kvarteto? - neužtikrinai paklausė Edis.

Šaulys papurtė galvą:

- *Ka* - žodis, kurį supranti kaip "likimą", Edi, nors tikrąją jo reikšmę, kaip daugumos Aukštosios Kalbos žodžių nusakyti sunkiau. O *tetas* reiškia grupę žmonių, turinčių tokį patį tikslą. Pavyzdžiui, mes trys esame *tetas*. *Ka-tetas* - tai vieta, kur daugelio gyvenimus sujungia lemtis.

- Kaip "Sen Luis Rėjaus tilte", - sumurmėjo Siuzana.

- Kas tai? - paklausė Rolandas.

- Romanas apie žmones, kurie miršta kartu sugriuvus tiltui, kuriuo ėjo.

Rolandas linktelėjo.

- Šiuo atveju *ka-tetas* sieja Džeiką, Valterį, Džeką Mortą ir mane. Nebuvo jokių spąstų, kaip įtarinėjau supratęs, ką Džekas Mortas pasirinko kita savo auka, nes *ka-teto* negalima pakeisti arba palenkti kokio nors vieno žmogaus valia. Bet *ka-tetą* galima matyti, jausti ir suprasti. Valteris matė ir žinojo. - Šaulys trenkė kumščiu sau per koją ir su kartėliu ištarė: - Kaip jam turėjo būti juokinga, kai pagaliau jį pasiekiau!

- Grįžkime prie to, kas būtų nutikę, jeigu nebūtum sujaukęs Morto planų tą dieną, kai jis sekė Džeiką, - pasiūlė Edis. - Nori pasakyti, kad jeigu tu nebūtum sustabdęs Morto, kažkas kitas būtų? Taip?

- Taip... nes Džeikas neturėjo mirti tą dieną. Diena buvo ne ta, bet arti. Aš irgi tai jaučiau. Greičiausiai prieš tai Dže-

kas būtų pastebėjęs ką nors jį stebint. Arba būtų įsikišęs koks nors nepažįstamasis. Arba...

- Arba policininkas, - įsiterpė Siuzana. - Mortas būtų pamatęs policininką netinkamoje vietoje.

- Taip. Tikra priežastis - *ka-teto* veiksnys - nesvarbi. Iš savo patirties žinau, kad Mortas buvo klastingas lyg senas lapinas. Jeigu jis būtų pajutęs kažką negero, būtų atidėjęs viską kitai dienai.

Ir dar kai kas. Jis medžiojo užsimaskavęs. Tąkart, kai numetė plytą ant Odetos Holms, jis vilkėjo seną, gerokai per didelį nertinį ir megztą kepuraitę. Norėjo atrodyti kaip šlapjurgis, nes nustūmė plytą iš namo, kuriame mėgo lankytis valkatos. Suprantate?

Jie linktelėjo.

- Po kelerių metų, kai pastūmė tave po traukiniu, Odeta, jis buvo apsirengęs kaip statybininkas. Turėjo didelį geltoną šalmą ir buvo prisiklijavęs ūsus. Tą dieną, kai jis būtų iš tikrųjų pastūmęs berniuką po mašina, jis būtų persirengęs kunigu.

- Viešpatie, - suvapėjo Siuzana. - Vyras, pastūmęs jį Niujorke, buvo Džekas Mortas, o tas, kurį jis matė tarpstotėje, buvo tipas, kurį persekiojai tu - Valteris.

- Taip.

- Ir vaikui pasirodė, jog tai vienas ir tas pat asmuo, nes abu vilkėjo juodas sutanas?

Rolandas pritardamas linktelėjo.

- Valteris su Džeku Mortu ir taip panašūs. Na, ne kaip dvyniai, bet abu aukšti, tamsiaplaukiai ir blyškios veido odos. Prisiminus, jog Džeikas jau buvo viena koja kitame pasaulyje, kai žvilgtelėjo į Mortą, o Valterį taip pat matė mirtinai persigandęs ir visiškai svetimame krašte, manau, klaidą visai galima suprasti ir atleisti. Jeigu kas nors ir apsikvailino, tai aš, iš karto neįžvelgęs tiesos.

- Ar Mortas žinojo, kad yra išnaudojamas? - paklausė Edis. Prisiminęs savo būseną ir mintis, kai Rolandas įsiver-

žė į jo sąmonę, jis buvo įsitikinęs, kad Mortas žinojo... bet Rolandas papurtė galvą.

- Valteris elgėsi labai subtiliai. Mortas, mano galva, patikėtų, jog mintis apsirengti kunigu yra jo... Jis nebūtų išgirdęs įsibrovėlio balso, sakančio, ką daryti.

- Džekas Mortas, - negalėjo patikėti Edis. - Vis tas Mortas.

- Taip... Valterio padedamas. Taigi aš išgelbėjau Džeikui gyvybę. O privertęs Mortą nušokti nuo metro platformos po traukiniu, viską pakeičiau.

- Jeigu Valteris sugebėjo patekti į mūsų pasaulį per savo duris, kada tik užsimanydavo, ar negalėjo jis ką nors kitą priversti pastumti tą berniuką? - paklausė Siuzana. - Jeigu jis galėjo pakuždėti Mortui persirengti kunigu, tai galėjo ir... ką, Edi? Kodėl purtai galvą?

- Todėl, kad netikiu, jog Valteris to būtų norėjęs. Jis norėjo to, kas dabar vyksta - Rolandas pamažu kraustosi iš proto. Teisingai?

Šaulys linktelėjo.

- Valteris negalėjo padaryti anaip, net jeigu ir būtų norėjęs, - pridūrė Edis. - Kadangi jis mirė gerokai prieš tai, kai Rolandas pajūryje priėjo duris. Kai Rolandas žengė pro paskutiniąsias į Džeko Morto sąmonę, senio Valto dienelės jau buvo baigtos.

Siuzana pagalvojusi linktelėjo:

- Suprantu... lyg tai. Šitos kelionės laiku painokos, sutinkate?

Rolandas ėmė rinkti daiktus.

- Laikas judėti.

Edis atsistojo ir numojo į savo kuprinę.

- Dėl vieno gali būti ramus, - pasakė jis Rolandui. - Tu... ar tas *ka-tetas*... vis dėlto išgelbėjote vaiko gyvybę.

Rolandas tuo metu rišosi nešioklės diržus ant krūtinės. Pakėlė galvą, ir kibirkščiuojančios jo akys privertė Edį loštelėti.

- Tikrai? - šiurkščiai paklausė jis. - Ar tikrai? Su kiekviena akimirka protas sprūsta man iš rankų, bandydamas susitaikyti su dviem tos pačios realybės versijomis. Iš pradžių tikėjausi, kad kuri nors ims blėsti, bet taip nėra. Dar daugiau, viskas priešingai: tos realybės vis stiprėja mano galvoje, vainodamos viena kitą, kaip karui besirengiančios šalys. Pasakyk man, Edi: kaip, tavo manymu, jaučiasi Džeikas? Kaip jis turėtų jaustis žinodamas, kad yra miręs viename pasaulyje ir gyvena kitame?

Vėl sučiulbo vieversys, bet nei vienas to neišgirdo. Edis žiūrėjo į žibančias šviesiai žydras Rolando akis ir nežinojo ką atsakyti.

24

Jie apsistojo už kokių penkiolikos mylių į rytus nuo negyvo lokio, užmigo visiškai išsunkti (net Rolandas išmiegojo visą naktį, nors sapnavo vien košmarus), ir pakirdo su saule. Edis tylėdamas užkūrė nedidelį lauželį ir dirstelėjo į Siuzaną, kai miške netoliese nuskardeno šūvis.

- Pusryčiai, - pasakė ji.

Rolandas grįžo po trijų minučių, persimetęs kailį per petį. Jame buvo ką tik išskrostas triušis. Siuzana ištroškino jį. Pavalgę keliavo toliau.

Edis bandė įsivaizduoti, kaip reikėtų gyventi su prisiminimu apie savo mirtį. Ir jam nelabai sekėsi.

25

Įdienojus jie įžengė į vietą, kur buvo išvartyta dauguma medžių, ištrypti visi krūmai. Atrodė, lyg čia prieš daugelį metų būtų prašniokštęs ciklonas, kuris paliko po savęs platų nuniokotą ruožą.

- Jau arti vieta, kurios ieškome, - pasakė Rolandas. -

Mūsų Šardikas sunaikino viską, kad niekas neprieitų nepastebėtas. Atsargus, velnias.

- O jis mums siurprizų nepaliko? - paklausė Edis.

- Galėjo. - Rolandas šypsodamasis palietė Edžio petį. - Bet tai, nepamiršk, labai seni siurprizai.

Per tą nuniokotą plotą jie keliavo lėtai. Dauguma nuvirtusių medžių buvo labai seni, beveik supuvę, tačiau vis vien sudarė sunkų kliūčių ruožą. Čia būtų gerokai paprakaitavę ir sveiki žmonės, o su Siuzana ant šaulio pečių - tikras ištvermės ir pasiryžimo išbandymas.

Sutrešę medžiai ir žemaūgiai krūmeliai slėpė lokio pėdsakus ir lėtino žingsnį. Iki vidurdienio jie ėjo aiškiais kaip kelio atšvaitai nagų pėdsakais, o čia akivaizdžių ženklų neliko, nes lokys dar nebuvo visai įdūkęs. Rolandas slinko pamažu, ieškojo krūmuose išmatų ir plaukų kuokštų, įstrigusių ant medžio, per kurį lokys peržengė, žievės. Iki vakaro jiems pavyko sukarti vos tris mylias.

Jau Edis nutarė, kad teks nakvoti šitoje kraupioje plynėje, kai jie pasiekė retą alksnių giraitę. Už jų išgirdo garsiai per akmenis šniokščiantį upeliuką. Pro kamienus spindintis raudonas besileidžiančios saulės kamuolys pavertė medžius painiomis kinų ideogramomis.

Rolandas liepė sustoti ir nuleido Siuzaną ant žemės. Tada išsitiesė ir pasirąžė.

- Šiandien užteks? - paklausė Edis.

Rolandas papurtė galvą.

- Paduok Edžiui savo ginklą, Siuzana.

Moteris padarė kaip prašoma ir klausiamai pakėlė galvą.

- Eime, Edi. Jis paruošė mums staigmeną už tų medžių. Pasižiūrėsime. Gali tekti padirbėti.

- Kodėl tu manai...

- Prasikrapštyk ausis.

Edis įsiklausė ir išgirdo mechanizmų triukšmą. Tada suprato, jog girdi jį jau seniai, tik neatkreipė dėmesio.

- Nenoriu palikti Siuzanos.

- Toli neisime, o ji turi gerą balsą. Kita vertus, jeigu mūsų tyko pavojus - būsime tarp jo ir jos.

Edis pažvelgė į Siuzaną.

- Eik... tik žiūrėk man, kad grįžtum. - Tada pažvelgė atgal susimąsčiusi. - Nežinau, ar čia yra vaiduoklių, bet širdis jaučia, kad taip.

- Mes grįšime prieš tamsą, - pažadėjo Rolandas. Ir nieko nelaukęs pasuko prie alksnių. Edis jį nusivijo.

26

Paėjęs penkiolika pėdų į miškelį Edis suprato, jog eina takeliu, kurį per daugelį metų išmynė lokys. Medžių šakos sudarė virš jo tunelį. Čia triukšmas girdėjosi labiau, ir jis ėmė skirti atskirus garsus. Pirma - žemą, storą dūzgimą. Jautė jį pėdomis - silpną vibraciją it nuo žemėje veikiančio mechanizmo. Pro ją girdėjosi ir aukštesni, dręskimą primenantys garsai: cypimas, žviegimas, čerškimas.

Rolandas priglaudė lūpas prie Edžio ausies ir sukuždėjo:

- Manau, pavojus negresia, jeigu eisime tyliai.

Už penkių jardų Rolandas vėl sustojo. Išsitraukęs revolverį jis vamzdžiu patraukė gausiai nuauksintą šaką. Pro tą siaurą tarpelį Edis pamatė aikštelę, kurioje taip ilgai gyveno lokys - operacijų bazę, iš kurios jis traukdavo į savo ekspedicijas, sėdamas siaubą ir griūtį.

Žemė čia buvo plika nuo neatmenamų laikų. Pro strėlės antgalio formos laukymę sruvo šaltinis, trykštantis iš kokio pusšimčio pėdų uolos. Šioje šaltinio pusėje, atremta į akmens sieną stovėjo metalinė, maždaug devynių pėdų aukščio dėžė. Išlenktas jos stogas Edžiui priminė įėjimą į metro. Būdelės priekis buvo išdažytas skersiniais geltonais ir juodais dryžiais, o aikštelėje buvo ne juodas miško dirvožemis, o keisti pilki milteliai, nusėti kaulais. Tik po kurio laiko Edis suprato, jog pilka žeme palaikė sutrupėjusius į miltelius kaulus.

Tarp kaulų kažkas knibždėjo ir skleidė tuos pratisus garsus. Keturi, ne, penki. Maži metaliniai aparatai, ne didesni už kolio šunytį. Robotai, suprato Edis, kažkas panašaus į robotus. Jie visi panašūs ir lokiui tarnavo tiktai vienu tikslu - ant kiekvieno galvos guviai sukosi radaro lėkštė.

Vėl proto kepuraitės, toptelėjo Edžiui. *Po šimts, kas čia per pasaulis?*

Didžiausias iš mechanizmų labai priminė traktorių, kurį Edis gavo dovanų per šeštą ar septintą gimtadienį. Iš po jo protektorių kilo pilkų dulkių kamuoliukai. Kitas veikiau priminė plieninę žiurkę. Trečiasis panėšėjo į gyvatę, sujungtą iš metalo gabaliukų - ji rangėsi. Robotukai judėjo ratu kitoje upelio pusėje ir buvo išmynę gilią vagą. Tai Edžiui kažkodėl priminė komiksus, matytus senuose "Saturday Evening Post" žurnaluose, kuriuos mama dėl nežinomų priežasčių saugojo vestibiulyje. Tenai susirūpinę, vieną po kitos cigaretes plėšiantys vyrai išmindavo takelius ant kilimo, belaukdami, kol žmonos pagimdys.

Kai akys apsiprato su aikštelės geografija, Edis įžiūrėjo ir daugiau tokių mechaninių žaisliukų. Mažiausiai tuziną be šitų penkių buvo galima pastebėti tarp kaulų, o dar kiek trūnijo po lokio aukų palaikais. Skirtumas tik tas, kad jie nejudėjo. Mechaninės Šardiko palydos nariai išmirė vienas po kito, kol liko tik šie penki... irgi atrodą ne per geriausiai, barškantys ir džeržgiantys. Gyvatė neryžtingai slinko paskui žiurkę. Protarpiais gyvatę sekąs robotas - plieno dėžė, krypuojanti ant nelanksčių mechaninių kojyčių, - pasivydavo ją ir kumšteldavo it lieptų judinti savo užpakalį.

Edis svarstė, kokia jų paskirtis. Tikrai ne apginti; lokys ir pats sugebėjo apsiginti. Jeigu Šardikas būtų užsirūstinęs ant jų savo jėgų žydėjime, sutvarkytų vienu akimoju. Tikriausiai robotukai buvo skirti jo priežiūrai arba atstojo pasiuntinius. Ir pavojų galėtų kelti tik gindamiesi... arba gindami šeimininką. Bet jie neatrodė karingai nusiteikę.

Kažkodėl jie kėlė užuojautą. Dauguma komandos išmi-

rusi, šeimininkas dingęs. Edis matė, jog robotai kažkaip tą jaučia. Nuo jų sklido ne grėsmė, o keistas, nežmogiškas liūdesys. Susidėvėję jie sukosi, rangėsi, šliaužė įprastu ratu nelemtoje laukymėje ir tartum sakė: *O dangau, kas toliau? Ką mums veikti, kai Jo nėra? Kas mumis pasirūpins, Jam dingus? O dangau, dangau...*

Staiga kažkas timptelėjo Edžiui už kulkšnies, ir jis vos nesuriko iš baimės ir nustebimo. Apsisuko keldamas Rolando revolverį, bet pamatė išsigandusias Siuzanos akis. Garsiai atsikvėpęs jis atsargiai nuleido gaiduką, tada atsiklaupęs uždėjo rankas savo moteriai ant pečių ir pabučiavęs sukuždėjo į ausį: "Vos neįsodinau kulkos į paiką tavo makaulę... ką čia veiki?"

- Norėjau pati pamatyti, - sukuždėjo ji visai nesusigėdusi. Ji pasisuko į pasilenkusį prie jų Rolandą. - Be to, vienai buvo nejauku.

Šliauždama pro krūmus moteris keliose vietose persidrėskė, bet Šaulys turėjo pripažinti, jog Siuzana panorėjusi gali sėlinti tyliai lyg vaiduoklis; jis ničnieko neišgirdo. Išsitraukęs skudurėlį (savo marškinių likučius) iš kelnių kišenės, jis nušluostė kraujo lašiukus nuo jos rankų. Apžiūrėjęs moterį Šaulys taip pat sprigtelėjo jai į kaktą. "Gerai, žiūrėk, - tarė jis, vos krutindamas lūpas. - Tu nusipelnei."

Jis viena ranka praskleidė šakas jos akių aukštyje ir palaukė, kol ji išplėtusi akis apsidairys. Po valandėlės ji atsitraukė, ir Šaulys paleido krūmus.

- Man jų gaila, - sušnibždėjo Siuzana. - Kvaila, ar ne?

- Nė kiek, - patyliukais atsakė jai Rolandas. - Jie neapsakomai gedi, savaip gedi. Edis baigs niekingą jų gyvenimą.

Edis puolė purtyti galvą.

- Taip, baigsi... nebent nori stypsoti čia kiaurą naktį. Taikyk į kepures. Tuos besisukančius daiktukus.

- O jeigu nepataikysiu? - sušnypštė Edis.

Rolandas gūžtelėjo.

Edis atsistojo ir nenoriai pakėlė Šaulio revolverį. Pažvelgė pro lapus į betiksle orbita sukančius serviso mechanizmus. *Lyg žudyčiau šunyčius*, niūriai pagalvojo jis. Tuo metu vienas iš jų, panašus į vaikščiojančią dėžę, išleido bjaurias žnyples ir įžnybė gyvatei. Toji nustebusi suzirzė ir šoko priekin. Dėžė vėl įtraukė savo įnagį.

Na... gal ir ne visai šunyčius, nutarė Edis. Pasisuko į Rolandą. Tas abejingai stebėjo jį, susidėjęs ant krūtinės rankas.

Edis pagalvojo apie Siuzaną, kuri paleido kulką lokiui į užpakalį, o kai tas puolė juos su Rolandu, ištaškė jo radarą. Susigėdo. Ir ne tik: jis jautė norą atlikti tai, kaip jautė norą pasipriešinti Balazarui ir jo šutvei "Pasvirusiame bokšte". Tas troškimas tikriausiai buvo nesveikas, bet esmės nepakeitė: *Pamatysim, kuris išneš iš čia sveiką kailį... mes dar pamatysim.*

Ne, jis tikrai nesveikas.

Įsivaizduok, jog čia tiras, o tu nori laimėti savo meilutei minkštą šuniuką, pagalvojo jis. *Arba minkštą meškutį*. Jis nusitaikė į judančią dėžę ir nekantriai atsigręžė į Rolandą, kai tas palietė jo petį.

- Dabar pakartok savo pamoką, Edi. Ir būk nuoširdus.

Edis sušvokštė pro dantis, suirzęs, kad išblaškė dėmesį, bet šaulys nė nemirktelėjo, todėl giliai įtraukęs oro jis pasistengė iššluoti visas pašalines mintis: senų mechanizmų girgždesį, savo kūno maudulį ir skausmą, žinojimą, kad Siuzana stebi pasirėmusi ant rankų ir kad jam prašovus pro šalį mylimoji gali tapti lengviausiai pasiekiamu robotų grobiu.

- "Aš nesitaikau savo ranka; tas, kuris šauna savo ranka, pamiršo savo tėvo veidą."

Tai juokinga, pagalvojo jis. Edis nepažintų savo senio net susitikęs jį ant šaligatvio. Tačiau tie žodžiai darė savo - skaidrino protą, ramino nervus. Jis nežinojo, ar iš tokių, kaip jis, tampama šauliu - tai atrodė sunkiai įtikima, nors naktiniame Balazaro klube jis neblogai pasirodė, - tačiau tariant

seno, labai seno šaulių katekizmo žodžius, kurių išmokė Rolandas, jį užplūdo maloni ramybė. Ramybė, kurioje viskas tapo nepaprastai ryšku ir statiška. Kita vertus, jis jautė, jog tai dar vienas mirtinas narkotikas, ne ką geresnis už heroiną, kuris pražudė brolį ir vos nenusitempė jo paties, bet dėl to ta akimirka neprarado savo malonumo. O jis gaudė it smarkiai įtempti laidai per vėtrą.

- "Aš nesitaikau savo ranka; tas, kuris taikosi savo ranka, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš taikausi akimi.

Aš nežudau savo ginklu; tas, kuris žudo savo ginklu, pamiršo savo tėvo veidą.

Aš žudau širdimi.

Aš nežudau savo ginklu; tas, kuris žudo savo ginklu, pamiršo savo tėvo veidą."

Ir nejausdamas, ką darąs, žengė iš krūmų ir dūzgiantiems kitoje aikštelės pusėje robotams ištarė:

- "Aš žudau savo širdimi".

Robotai nutraukė nesibaigiantį savo sukimąsi. Vienas iš jų spigiai suzvimbė įspėdamas ar išsigandęs. Radaro lėkštės, ne didesnės už "Hershey" šokolado plytelę, pasisuko jo balso pusėn.

Edis pradėjo pleškinti.

Sensoriai sproginėjo it moliniai balandžiai, vienas po kito. Gailestis išgaravo, Edžio širdyje liko tik tas šaltis ir suvokimas, jog jis nesustos, negali sustoti, kol nepabaigs darbo.

Prietemoje skendinčioje laukymėje ėmė griaudėti šūviai, atsimušę nuo uolos. Plieninė gyvatė dusyk apsisuko ratu ir liko tysoti dulkėse. Stambiausias aparatas, tas, kuris Edžiui priminė vaikišką traktorių, bandė bėgti. Edis sutrupino jo radarą jau už išminto rato. Jis nuvirto ant kvadratinės savo nosies, iš metalo akiduobių, kuriose buvo įtaisytos stiklinės jo akys, plykstelėjo melsva liepsna.

Nepataikė jis tiktai į plieninės žiurkės radarą; kulka

zvimbtelėjusi atšoko nuo jos nugaros. Robotukas iššoko iš vagos, apėjo nugriuvusią dėžę, gyvatę ir šovė per aikštelę neįtikėtinu greičiu. Bėgo piktai čaksėdamas, o atstumui sutrumpėjus Edis pamatė pilną burną ilgų aštrių dantų. Tiktai jie labiau priminė siuvamosios mašinos adatas. *Ne, čia visai ne šunyčiai*, nusprendė jis.

- Nudobk ją, Rolandai! - šūktelėjo jis sunerimęs, bet grįžtelėjęs pamatė, kad Šaulys stovi kaip ir anksčiau, sunėręs rankas, rimtas ir paskendęs mintyse. Lyg suktų galvą dėl šachmatų kombinacijos arba prisimintų senų meilių laiškus.

Lėkštė ant žiurkės nugaros staiga užsivėrė, šiek tiek pakeitė kryptį, ir robotas pasuko tiesiog į Siuzaną Dyn.

Liko viena kulka, pagalvojo Edis. *Jeigu nepataikysiu, ji sudarkys Siuzės veidą*.

Užuot šovęs Edis žengė į priekį ir spyrė žiurkę iš visų jėgų. Jis avėjo ne senuosius savo sportbačius, o mokasinus iš elnio odos, todėl smūgis perėjo per visą koją. Žiurkė sucypė, nusirito per kaulus ir liko gulėti apvirtusi. Edis pamatė tuziną striukų metalinių kojyčių su aštriu plieno nagu. Tie nagai sukosi ant kardaninės pakabos sulig pieštukų drožtuku.

Neilgai trukus iš roboto pilvo išlindo plieno strypas ir vėl pastatė žiurkę ant kojų. Edis nuleido revolverį, atsisakęs noro instinktyviai prilaikyti jį kaire ranka, kaip jo pasaulyje mokomi šaudyti policininkai. Čia taip nedaroma. *Kai pamiršit, kad rankoje ginklas, šausite tarsi savo pirštu, tada galima sakyti, kad jau išmokote*, kalbėjo jiems Rolandas.

Edis spustelėjo gaiduką. Radaro diskelis, kuris vėl ėmė ieškoti priešų, pranyko melsvame plyksnyje. Žiurkė klaktelėjo ir nuvirto ant šono.

Edis atsigręžė lipančia iš krūtinės širdimi. Jau nebeprisiminė, kada paskutinį kartą buvo toks įtūžęs nuo tada, kai suprato, kad Rolandas ketina palikti jį čia tol, kol iškovos arba praras tą prakeiktą Bokštą... kitaip sakant, kol juodu grauš kirmėlės.

Jis nukreipė tuščią ginklą į Rolando krūtinę ir krūtininiu balsu, kokio pats neprisiminė, ištarė:

- Jeigu jame būtų kulka, galėtum visiems laikams pamiršti savo Bokštą.

- Liaukis, Edi! - piktai sudraudė Siuzana.

Jis pasisuko į ją.

- Žiurkė taikėsi į tave, Siuze, ir buvo pasiruošusi padaryti iš tavęs faršą.

- Bet ji manęs nepasiekė. Tu ją aplenkei, Edi, *tu.*

- Tik dėkui ne jam. - Edis automatiškai bandė įsikišti ginklą į dėklą, bet pasirodė, jog dėti nėra kur. Dėklas liko pas Siuzaną. - Ne jam ir jo pamokoms. Jo suknistoms pamokoms. - Staiga lengvą susidomėjimą Rolando veide it koks vėjas nupūtė. Akys nukrypo virš kairiojo Edžio peties.

- ŽEMĖN! - suriko jis.

Edis neklausinėjo. Visas pyktis išsisklaidė, o krisdamas jis spėjo pamatyti, kaip Šaulio ranka šmukšteli prie šono. *Dievulėliau,* griūdamas pagalvojo jis, *toks greitis NEĮMANOMAS, jis* negali *būti toks greitas. Aš neprastas šaulys, bet Siuzana mane pralenkia. O ji palyginus su Rolandu kaip koks vėžlys, ropojantis į stiklo kalną...*

Kažkas pralėkdamas jam virš galvos išpešė plaukų kuokštą ir mechaniškai sucypė. Tada Šaulys paleido tris šūvius nuo juosmens, ir cypimas nutilo. Ant žemės tarp Edžio ir klūpančios Siuzanos driokstelėjo stambus robotas-šikšnosparnis. Mostelėjo nariuotu, rūdimis apėjusiu sparnu, it gailėtųsi praleidęs gerą progą, ir nurimo.

Rolandas lengvu žingsniu priėjo prie Edžio. Ištiesė ranką. Dynas leido Rolandui padėti. Visa tūžmastis seniai išgaravo, jis neturėjo ką pasakyti. *Gal ir gerai... pats laikas susikišti į srėbtuvę kulną.*

- Edi! Kaip tu? - Siuzana peršliaužė juos skiriantį tarpą prie pasilenkusio ir įsispendusio į kelius Edžio, kuris bandė atgauti kvapą.

- Gerai, - sukrankė jis. Tada šiaip taip atsitiesė. - Va,

apsikirpau truputį.

- Jis buvo medyje, - tyliai pasakė Rolandas. - Iš pradžių nepastebėjau jo. Tokiu metu šviesa apgaulinga. - Kiek patylėjęs jis tęsė tuo pačiu švelniu balsu: - Jai niekad niekas negrėsė, Edi.

Edis linktelėjo. Rolandas, suprato jis, būtų beveik spėjęs suryti mėsainį ir išmaukti pieno kokteilį, kol Dynas išsitraukė revolverį. Šaulio reakcija antžmogiška.

- Gerai. Tarkim, aš nepritariu tavo mokymo būdui, aišku? Bet atsiprašyti neketinu, tad jeigu lauki, gali nustoti.

Rolandas pasilenkė, pakėlė Siuzaną ir ėmė valyti su meiliu rūpesčiu, kaip motina vaiką, kuris eilinį kartą iš kiemo grįžo murzinas.

- Tavo atsiprašymo nesitikėjau ir jo nereikia, - atsakė jis. - Mes kaip tik su Siuzana kalbėjomės apie tai prieš porą dienų. Ar ne, Siuzana?

Toji linktelėjo.

- Rolandas mano, jog mokinys, kuris retsykiais nesuleidžia dantų į jį maitinančią ranką, vertas lazdos.

Edis atsigręžė į griuveną ir ėmė lėtai daužyti dulkes iš kelnių ir marškinių.

- O ką, jeigu pasakyčiau, jog nenoriu būti šaulys, a, Rolandai?

- Atsakyčiau, jog tavo norai reiškia nedaug. - Rolandas žvelgė į metalinį kioską palei uolą ir nukreipė dėmesį kitur. Edžiui tai buvo ne pirmiena: vos tik pokalbis nukrypdavo į svarstymus kas būtų, jeigu būtų, Rolandas kaipmat prarasdavo susidomėjimą.

- *Ka*? - su kartėliu paklausė Edis.

- Teisingai, *ka*. - Rolandas priėjo prie metalinės būdos ir perbraukė delnu per geltonus ir juodus dryžius ant jos priekio. - Mes radome vieną iš dvylikos portalų palei pasaulio kraštą... vieną iš šešių kelių į Tamsųjį Bokštą.

- Čia taip pat *ka*.

27

Edis sugrįžo prie Siuzanos vežimėlio. Niekas to neprašė, tiesiog norėjosi kurį laiką pabūti vienam, atgauti savitvardą. Kai šaudymai liovėsi, kiekvienas jo kūno raumenėlis virpėjo it drugio krečiamas. Jis nenorėjo, kad draugai matytų jį tokį; ne todėl, jog galėjo supainioti su baime, ne; galėjo pažinti tikrąją priežastį: nepaprastą susijaudinimą. Jam tas jausmas patiko. Net ir prisiminus šikšnosparnį, kuris vos nenuėmė jam skalpo.

Niekai, biče. Pats supranti.

Tik bėda ta, jog jis negalėjo dėl to lažintis. Jam teko patirti tą patį, ką Siuzana jautė nušovusi lokį. Jis galėjo vograuti, kaip nenori tapti šauliu, kaip jam šlykštu maknoti po šitą atgrasų pasaulį, kur be jų, regis, nebuvo nė gyvo žmogaus, kad labiau už viską dabar norėtų stovėti Brodvėjaus ir Keturiasdešimt antrosios kampe, traškinti krumplius, šlamšti aštrų dešrainį ir ausinėse plyšaujant "Creedence Clearwater Revival" stebėti pro šalį einančias dailias pūstalūpes ilgakojes merginas trumpais sijonėliais. Jis galėjo pliaukšti apie tai iki pamėlynijimo, bet širdis kalbėjo ką kita. Jam patiko tas momentas, kai sutriuškino elektroninę baidyklę, kai Rolando ginklas tapo jo asmeniniu žaibu. Jam patiko spirti į plieninę žiurkę, nors skaudėjo ir iš baimės vos nepaleido vidurių. Dar blogiau - ta baimė tarsi didino pasitenkinimą.

Bet tai ne blogiausia; blogiausia tai, jog šią minutę atsivėrus durims į Niujorką jis dar pagalvotų, ar grįžti tenai. Kol nespėjo savo akimis išvysti Tamsiojo Bokšto. Atrodo, Rolando liga užkrečiama.

Braudamasis su Siuzanos ratukais pro negailestingai talžančius šakomis per veidą krūmus Edis prisipažino sau kai ką ir šiek tiek ataušo. *Aš noriu pamatyti, ar jis toks pat, kaip mano sapne,* galvojo Edis. *O... tai būtų išties nepakartojama.*

Tada kitas balsas jo mintyse pastebėjo: *Galiu galvą guldyti, jog kiti jo draugai, tie, kurių vardai kaip iš "Apvaliojo karaliaus Artūro stalo", jautė tą patį, Edi. Bet jie visi mirę. Visi iki vieno.*

Jis pažino tą balsą, nors ir nenoromis. Tai buvo Henrio balsas, ir jo nesiklausyti negalėjai.

28

Rolandas, užsikėlęs ant dešinio klubo Siuzaną, stovėjo priešais metalinę dėžę, kuri priminė nakčiai uždarytas duris į metro. Edis paliko invalido vežimėlį laukymės pakraštyje ir priėjo arčiau. Kuo toliau, tuo labiau stiprėjo vibracija ir ūžesys po kojomis. Mechanizmai, kurie skleidžia tą triukšmą yra arba toje būdelėje, arba po ja, suprato jis. Ūžesys skverbėsi tarsi ne pro ausis, o tiesiog į galvą, pilvą.

- Vadinasi, čia vienas iš portalų. Kur jis veda, Rolandai? Į Disneilendą?

Rolandas papurtė galvą:

- Nežinau, kur jis veda. Gal niekur... arba visur. Dar daug ko savo pasaulyje nepažįstu - ir jums tai ne naujiena. Be to, kai kas, ką žinojau, pasikeitė.

- Nes pasaulis pasislinko?

- Taip, - Rolandas dirstelėjo į Edį. - Ir tai ne vaizdinga kalbos priemonė. Pasaulis iš tiesų juda, sukasi vis greičiau. O tuo metu daiktai dėvisi... byra... - Jis paspyrė metalinės vaikštančios dėžės nuolaužas.

Edis prisiminė grubų portalų brėžinį žemėje.

- Ar čia pasaulio kraštas? - nedrąsiai paklausė jis. - Na, turiu galvoje, ar jis labai skiriasi nuo kitų vietų? - Jis nusijuokė. - Jeigu kur nors čia yra pakraštys, aš jo nematau.

Šaulys papurtė galvą.

- Ne toks kraštas. Tai vieta, kurioje prasideda Spindulys. Taip bent buvau mokytas.

- Spindulys? - nustebo Siuzana. - Koks dar Spindulys?

- Didieji Senoliai pasaulio nesukūrė, jie tik perkūrė jį. Vieni pasakoja, kad Spinduliai jį išgelbėjo; kiti - kad tai pasaulio griuvimo sėklos. Didieji Senoliai sukūrė Spindulius. Savotiškas linijas... linijas, kurios akina... ir laiko...

- Kalbi apie magnetizmą? - susidomėjusi paklausė Siuzana.

Visas Rolando veidas nušvito, raukšlės išsilygino, ir Edis suprato, kaip Rolandas atrodys, pasiekęs išsvajotąjį savo Bokštą.

- Taip! Ne tik magnetizmas, tai tik dalis... ir gravitacija... ir teisingas erdvės, dydžio, matmenų paskirstymas. Spinduliai yra jėgos, vienijančios visa tai.

- Sveiki atvykę į fizikos pamoką beprotnamyje, - leptelėjo Edis.

Siuzana apsimetė neišgirdusi.

- O Tamsusis Bokštas? Tai savotiškas generatorius? Centrinis šitų Spindulių šaltinis?

- Nežinau.

- Bet juk žinai, kad čia pradinis taškas, - paprieštaravo Edis. - Jeigu pakankamai ilgai eisime tiesiai, pasieksime kitą portalą, pavadinkime jį tašku C, priešingame pasaulio krašte. Tačiau prieš tai atsidursime taške B. Centre. Tamsiajame Bokšte.

Šaulys linktelėjo.

- Ar ilga bus ši kelionė? Numanai bent jau?

- Ne. Tik jaučiu, jog labai ilga, o atstumas ilgės su kiekviena diena.

Edis buvo pasilenkęs apžiūrėti vaikščiojančios dėžės. Dabar jis atsitiesė ir įsmeigė akis į Rolandą.

- To negali būti. - Kalbėjo taip, lyg norėtų įtikinti vaiką, kad spintoje negyvena jokios baidyklės, kad jų ten negali būti, nes tokios būtybės neegzistuoja iš tikrųjų. - Pasauliai neauga, Rolandai.

- Tikrai? Kai buvau mažas, Edi, turėjome žemėlapių. Vieną gerai prisimenu. Didžiųjų Vakarinių Žemių karalysčių

žemėlapį. Jame buvo mano kraštas, vadinamas Gileadu. Žemutinės bajorų žemės, kurias apėmė maištų banga ir kuriose prasidėjo pilietinis karas praėjus metams po to, kai gavau teisę nešiotis ginklus. Kalvos, dykuma, kalnai ir Vakarinė jūra. Iki jūros buvo toli - per tūkstantį mylių - *o aš tam sugaišau dvidešimt metų*!

- Negali būti, - nusigando Siuzana. - Net ir einant pėsčiomis tiek nereikėtų.

- Na, reiktų užmesti šiek tiek laiko atvirutėms su linkėjimais parašyti, alaus išgerti, - įsikišo Edis, bet draugai jo nesiklausė.

- Beveik visą kelią aš jojau, o ne ėjau pėsčias, - atsakė Rolandas. - Protarpiais mane sugaišindavo, jeigu galima taip sakyti, bet dažniausiai aš buvau kelyje. Traukiau nuo Džono Farsono, kuris vadovavo sukilimui, apvertusiam mano gimtąjį pasaulį. Ir kuris norėjo pamauti savo kieme mano galvą ant kuolo. Prisipažįstu, ne be priežasties, nes aš su savo kraštiečiais nusiunčiau Anapilin daug jo bendrų ir pagrobiau tai, kas jam buvo labai brangu.

- Ką, Rolandai? - sukluso Edis.

Rolandas papurtė galvą:

- Čia istorija kitai dienai... o gal niekad nepasakosiu. Bet dabar galvoju ne apie tai: aš sukoriau daugybę tūkstančių mylių, nes pasaulis auga.

- Tai tiesiog neįmanoma, - pareiškė Edis, bet vis tiek mintis labai sukrėtė. - Gali pasitaikyti žemės drebėjimų... potvynių... milžiniškų bangų... dar bala žino ko...

- Žiūrėk! - sušuko Rolandas piktai. - Tik apsidairyk! Ką matai? Pasaulį, kuris lėtėja kaip vaikiškas vilkelis, nors mums nesuprantamu būdu toliau juda. Pažvelk į savo laimikį, Edi! Dėl tėvo, pažvelk į savo laimikį!

Jis žengė du žingsnius prie upelio, pakėlė metalinę gyvatę ir permetęs akimis nušveitė Edžiui, kuris pagavo ją kaire ranka. Gyvatė perlūžo perpus.

- Matai? Ji pavargusi. Visi padarai, kuriuos čia radome,

pavargę. Jeigu nebūtume pasirodę, anksčiau ar vėliau patys būtų mirę. Kaip ir lokys.

- Lokys sirgo, - įsiterpė Siuzana.

Šaulys linktelėjo.

- Parazitai užpuolė gyvas jo kūno dalis, taip. Tik kodėl nepadarė to anksčiau?

Siuzana neatsakė.

Edis tyrinėjo šliužą. Priešingai nei meška, gyvatė atrodė paprastas dirbinys iš metalo, schemų ir jardų (o gal net mylių) plonos kaip voratinklis vielos. Tačiau rūdys buvo spėjusios įsigauti ne tik į paviršių, bet ir į vidurius. Vienoje vietoje matėsi kažkokia drėgmė: gal tekėjo alyva, o gal prasiskverbė vanduo. Drėgmė supūdė vielutes, vienoje kitoje vietoje ant mikroschemų ėmė augti žalsvi pelėsiai.

Edis apvertė gyvatę. Plieninė lentelė skelbė, jog tai Šiaurės Centrinio Pozitroniko dirbinys. Buvo ir serijos numeris, tik vardo šis padaras neturėjo. *Tikriausiai per daug nereikšmingas daiktas, kad gautų vardą*, toptelėjo Edžiui. *Paprastas mechaninis žaisliukas, sukurtas retkarčiais pastatyti lepečkojui klizmą, palaikyti švarą ar panašiai.*

Jis numetė gyvatę ir nusivalė į kelnes rankas.

Rolandas pakėlė traktorių primenantį robotą. Truktelėjo už protektoriaus, nesunkiai atplėšė apnuogindamas po gaubtu rūdis. Šveitė jį šalin.

- Viskas šiame pasaulyje arba stoja, arba byra, - pasakė jis. - Podraug silpnėja jėgos, kurios apjungia ir susieja pasaulį laike ir erdvėje. Žinojome tai dar vaikai būdami, tik nenujautėme, kaip atrodys pabaiga. Ir kaip galėjome? Tačiau aš išgyvenu dabar tuos laikus ir netikiu, jog griūtis paveiks tiktai mano pasaulį. Ji paveiks ir jūsų, Edi, Siuzana, gali paveikti milijardus kitų. Spinduliai trūkinėja. Negaliu pasakyti, ar tai priežastis, ar tik dar vienas požymis, bet žinau tikrai. Ateikite! Arčiau! Klausykite!

Prie juodai geltonai dryžuotos metalinės būdos Edį užplūdo stiprus ir nemalonus prisiminimas. Pirmą kartą po

daugelio metų jis prisiminė irstančius Viktorijos stiliaus griuvėsius Datč Hile, už mylios nuo namų, kur užaugo su broliu. Ta vieta, kurią apylinkės vaikai vadino Dvaru, buvo žolėmis apaugęs sklypas Reinholdo gatvėje. Praktiškai kiekvienas vaikas girdėjo šiurpių pasakojimų apie Dvarą. Namas riogsojo sukumpęs po smailais stogais ir tarsi sekė viską iš po tamsių savo pakraigių šešėlių. Langų, suprantama, seniai neliko: vaikai išpylė akmenimis labai nesiartindami. Bet niekas jo sienų neišterliojo grafiti, niekas nesirinko ten vietos pasimatyti ar pašaudyti. Keisčiausia buvo tai, kad jis niekam neužkliuvo: niekas jo nepadegė, kad gautų draudimą ar tiesiog pasigėrėtų, kaip jis pleška. Vaikai, žinoma, pasakojo, kad jame vaidenasi, o stovėdamas ant šaligatvio su broliu ir žiūrėdamas į jį (mamai, suprantama, pasakė, jog eina į kiną) pagalvojo, jog taip gali būti iš tikrųjų. Ar jis tuomet nejautė nesmagaus jausmo, sklindančio pro tuos tamsius, Viktorijos laikų langus, kurie tarsi spoksojo į jį it pavojingas pamišėlis? Ar nejuto, kaip kažkoks keistas vėjukas judina ant rankų ir sprando pastirusius plaukelius? Ar nejuto, jog ten įžengus užsitrenktų durys, o sienos imtų artėti, trindamos ir jo kaulus į miltus?

Apsėstas. Apsėdantis.

Jis pajuto tą patį dabar, prisiartinęs prie metalinės dėžės. Rankomis ir kojomis nubėgo šiurpulys, pastiro plaukeliai. Vėl už nugaros dvilktelėjo keistas vėjelis, nors medžiai aplinkui aikštelę nė nevirptelėjo.

Tačiau jis vis tiek priėjo prie durų (kas gi daugiau tai galėjo būti, žinoma durys, nors ir užrakintos), priglaudė ausį.

Ir pasijuto lyg prieš pusvalandį įmetęs labai stiprių narkotikų dozę, kurie suveikė tik dabar. Akyse ėmė lietis spalvos. Pasirodė, jog ilguose koridoriuose, apšviestuose elektriniais deglais girdi kažkieno balsus. Kadaise šitos modernios žvakidės apšvietė viską skaisčia šviesa, o dabar spingsojo niūriais melsvais rutuliukais. Jis pajuto tuštumą... nualinimą... vienatvę... mirtį.

Mechanizmai ūžė ritmingai, tik ar tame ūžime nesigirdėjo dar kažkas? Bejėgiškas klaksėjimas lyg pasiligojusios širdies aritmija? Ar nesijautė, kad mašinos, skleidžiančios tuos garsus, dar sudėtingesnės nei lokio kūne, pradeda išsimušti iš ritmo?

- Viskas nutilę mirusiųjų priemenėse, - vos girdimai sukuždėjo Edis. - Viskas pamiršta akmeninėse mirusiųjų priemenėse. Žiū, laiptai, stovintys patamsy; žiū, sugriuvę kambariai. Čia mirusiųjų salės, kur supasi vorai ir didžiulės schemos užgęsta viena po kitos.

Rolandas šiurkštai atplėšė jį nuo durų, Edis pakėlė į jį apsiblaususias akis.

- Užteks, - šėrė Rolandas.

- Kad ir kas ten būtų, veikia nelabai gerai, tiesa? - išgirdo Edis save klausiant. Drebantis jo balsas skambėjo iš labai toli. Jis vis dar jautė iš dėžės sklindančią jėgą. Kuri traukė jį.

- Taip. Viskas mano pasaulyje prastai veikia.

- Jeigu jūs, bičiuliai, ketinate apsistoti čia nakčiai, teks apsieit be mano kompanijos, - pareiškė Siuzana. Jos veidas prieblandoje priminė tamsią dėmę. - Aš čia neliksiu. Man čia nepatinka.

- Niekas neketina čia pasilikti, - nuramino Šaulys. - Keliaujam.

- Puiki mintis, - pritarė Edis. Tolstant nuo dėžės mechanizmų triukšmas tilo. Jo poveikis silpo, nors vis dar traukė, kvietė patyrinėti tamsius koridorius, laiptus, kur apgriuvusiuose kambariuose supasi vorai ir vienas po kito gęsta valdymo pultai.

29

Per savo sapną Edis vėl traukė Antrąja aveniu prie "Tomo ir Džerio kulinarijos" ant Keturiasdešimt šeštosios kampe. Praėjo muzikos įrašų krautuvėlę, kur iš garsiakalbių griaudėjo "Rolling Stones":

"Matau duris raudonas, noriu nudažyti jas juodai,
Daugiau jokių spalvų, tegu būna juodos,
Matau mergaites lengvomis vasarinėmis suknutėmis,
Turiu pasukti galvą, kol tamsa pranyksta..."

Jis traukė toliau, pro parduotuvę su iškaba "Tavo atspindžiai" tarp Keturiasdešimt devintosios ir Keturiasdešimt aštuntosios gatvės. Pamatė save vitrinoje kabančiame veidrodyje. Dar niekad neatrodė taip gerai; plaukai, tiesa, šiek tiek per ilgi, bet įdegęs, sustiprėjęs. Tik drabužiai... o-ho, lokio šūdas. Mėlynas švarkas, balti marškiniai, tamsiai raudonas kaklaraištis, pilkos uniforminės kelnės... jis niekad gyvenime neturėjo tokių stileiviškų drabužių.

Kažkas jį purtė.

Edis stengėsi įsijausti į sapną. Nenorėjo būti pažadintas. Ne tada, kol nespėjo atsirakinti raktu parduotuvėlės ir įžengti į rožių lauką. Jis norėjo pamatyti viską dar kartą: nesibaigiantį rožių apklotą, žydro dangaus skliautą su debesų laivais ir Tamsųjį Bokštą. Jis bijojo tamsos, gyvenančios toje kolonoje, pasirengusios praryti kiekvieną, prisiartinusį pernelyg arti, tačiau vis tiek troško jį pamatyti. *Turėjo* pamatyti.

Tačiau ranka nesiliovė purtyti. Sapnas aptemo, išmetamųjų automobilių dujų kvapą pakeitė skystas laužo dūmas - žarijos vos ruseno.

Ten buvo Siuzana. Ji atrodė išsigandusi. Edis atsisėdo ir apglėbė ją. Nakčiai piligrimai vietą pasirinko alksnių giraitėje, per tokį atstumą, kad girdėtųsi kaulų aikštele almantis upeliukas. Kitoje laužavietės pusėje miegojo Rolandas. Neramiai miegojo. Nusitraukė apklotą, parietė kelius kone iki krūtinės. Siauros jo pėdos atrodė pernelyg baltos ir bejėgės. Dešinės didįjį pirštą nusinešė vėžiagyvis, visiems laikams subjaurojęs ir dešinę jo ranką.

Rolandas vis kartojo kažkokią neaiškią frazę. Po kelių kartų Edis suprato, jog Šaulys kartoja tą patį, ką pasakė lau-

kymėje, kur Siuzana nušovė lokį: *Eik tada, yra ir kitų pasaulių*. Po pauzės jis pradėdavo šaukti: *Džeikai! Kur tu? Džeikai*?

Sielvartas ir neviltis jo balse kėlė siaubą. Edis apsikabino Siuzaną ir stipriai prisiglaudė prie savęs. Jautė, kaip moteris virpa jo glėbyje, nors naktis pasitaikė šilta.

Šaulys apsivertė. Žvaigždės apšvietė atmerktas jo akis.

- *Džeikai, kur tu*? - suriko jis į naktį. - *Sugrįžk*!

- Viešpatie, jis vėl atsijungė. Ką mums daryti, Siuze?

- Nežinau. Supratau, jog negaliu viena daugiau jo klausytis. Jis atrodo taip toli nuo visko.

- Eik tada, - sumurmėjo Šaulys, apsiversdamas ant šono ir vėl pritraukdamas kelius, - yra ir kitų pasaulių. - Nutilo. Po kurio laiko jo krūtinė pakilo ir iš jos išsiveržė širdį veriantis vaiko vardas. Kažkur miške jo riksmas pabaidė stambų paukštį, ir šis nuplasnojo pasiieškoti ramesnės vietos.

- Gal sugalvojai ką nors? - paklausė Siuzana. Jos akyse žibėjo ašaros. - Gal reikia jį pažadinti?

- Nežinau. - Edis pamatė šaulio revolverį, kurį Rolandas nešiojosi ant kairio šono. Ginklas buvo tvarkingai padėtas su dėklu ant kailio, lengvai pasiekiamoje vietoje. - Nemanau, kad išdrįsčiau, - pagaliau pridūrė jis.

- Jis kraustosi iš proto.

Edis linktelėjo.

- Ką mums daryti, Edi? Ką mums daryti?

Edis atsakymo nežinojo. Antibiotikai sustabdė infekciją, kurią sukėlė vėžiagyvių įkandimas. Dabar Rolandas vėl dega, tik vargu ar šiame pasaulyje atsiras vaistų šiai ligai išgydyti.

- Nežinau. Gulkis su manim, Siuze.

Edis užmetė ant abiejų kailį ir po valandėlės drebulys praėjo.

- Jeigu jis išprotės, mums gali būti nesaugu, - pasakė Siuzana.

- Lyg nesuprasčiau. - Ta mintis ištraukė lokio vaizdą, jo

raudonas, neapykantos sklidinas akis (ar ten, tose raudonose gelmėse, nebuvo ir sumaišties?) bei mirtinai dreskiančius nagus. Edžio žvilgsnis nukrypo į revolverį, gulintį visai prie pat sveikosios Šaulio rankos, ir tada jis prisiminė, kokiu greičiu Rolandas atsikratė puolančio metalinio šikšnosparnio. Tada Šaulio ranka tarsi ištirpo judesyje. Jeigu Šaulys išprotės ir jie taps jo beprotybės taikiniu - galimybės išlikti nėra. Jokios.

Jis įrėmė veidą į šiltą Siuzanos kaklą ir užsimerkė.

Neilgai trukus Rolandas nusiramino. Edis kilstelėjo galvą ir apsidairė. Šaulys vėl ramiai miegojo. Kai nuleido akis į Siuzaną, toji irgi buvo užsnūdusi. Jis atsigulė šalia, pabučiavo į jos krūties iškilumą ir užmerkė akis.

Tik ne tu, vaikine. Tu dar ilgai budėsi.

Bet jie keliavo jau antrą dieną, ir Edis buvo gerokai išsunktas. Snustelėjo... ir atsijungė.

Atgal į sapną, pagalvojo jis užmigdamas. *Noriu sugrįžti į Antrąją aveniu... į "Tomo ir Džerio kulinariją".*

Tačiau tą naktį sapnas nebepasikartojo.

30

Saulei patekėjus jie skubiai užkando, susipakavo ir pasidalino daiktus, o tada grįžo į pleišto pavidalo aikštelę. Nutvieksta skaisčios ryto šviesos ji nebeatrodė tokia kraupi, tačiau visi trys pasistengė aplenkti metalinę dėžę su įspėjančiais geltonais ir juodais dryžiais. Jeigu Rolandas ir prisiminė naktinius savo košmarus, niekaip neišsidavė. Visus darbus, kaip paprastai, atliko paskendęs savo mintyse, tylėdamas.

- Kaip tu tikiesi neiškrypti iš tiesios linijos? - paklausė Šaulio Siuzana.

- Jeigu legendos nemeluoja, tai neturėtų būti sunku. Prisimeni, klausei apie magnetizmą?

Ji linktelėjo.

Šaulys ilgokai rausėsi savo veršenikėje ir išsitraukė ma-

žą kvadratinį senos lanksčios odos gabaliuką. Joje buvo įsmeigta ilga sidabrinė adata.

- Kompasas! - nustebo Edis. - Tai tu iš tikro esi skautas!

Rolandas papurtė galvą.

- Ne kompasas. Esu matęs jų, bet jau seniai. Kryptį surasti man padeda saulė ir žvaigždės. Net šiais laikais.

- Šiais laikais? - neramiai paklausė Siuzana.

Rolandas linktelėjo.

- Pasaulio šalys taip pat plaukia.

- Dangau, - leptelėjo Edis. Jis pamėgino įsivaizduoti pasaulį, kur šiaurė tykiai sau slysta į rytus arba vakarus, bet iš karto turėjo pasiduoti. Nuo to darėsi bloga, lyg žvelgiant žemyn nuo daugiaaukščio stogo.

- Čia tik adata, bet iš plieno, ir jis tarnaus mums ne prasčiau už tikrą kompasą. Laikysimės Spindulio, o adata jį parodys. - Rolandas vėl pasikuitė savo krepšyje ir ištraukė varganą keramikinį puoduką įtrūkusiu šonu. Šitą senieną Šaulys surado senoje stovyklavietėje ir sulipdė pušų sakais. Dabar nuėjęs prie upelio pasėmė vandens ir parnešė prie Siuzanos ratukų. Atsargiai pastatęs ant ranktūrio ir palaukęs, kol vanduo nustos teliūskuotis, įleido į jį adatą. Toji nugrimzdo į dugną.

- Ooo! - šūktelėjo Edis. - Fantastika! Griūčiau iš nuostabos po tavo kojomis, Rolandai, tik nenoriu sugadinti kelnių kanto.

- Aš dar nebaigiau. Prilaikyk puodelį, Siuzana.

Ji paėmė, o šaulys atsargiai nustūmė ratukus per aikštelę. Kai ji atsidūrė per kokias dvylika pėdų nuo durų, jis atsargiai apsuko krėslą, kad ji atsidurtų priešais juos.

- Edi! Žiūrėk! - sušuko ji.

Edis pasilenkė virš puodelio pastebėjęs, kad vanduo jau skverbiasi pro silpnai užtaisytą įtrūkimą. Adata lėtai kilo į paviršių ir liko plūduriuoti tenai nelyginant kamštis, pasisukusi nuo portalo į tankų mišką priekyje.

- Šventa karve - plaukianti adata! Dabar jau tikrai vis-

ko esu matęs.

- Laikyk puodelį, Siuzana.

Ji laikė jį tvirtai, kai Rolandas nustūmė vežimėlį per aikštelę stačiu kampu į dėžę. Adata ėmė sukiotis ir vėl nusileido ant dugno. Kai šaulys grąžino ratukus į ankstesnę vietą, ji vėl iškilo į paviršių.

- Jeigu turėtume metalo drožlių ir popieriaus lapą, - pasakė Šaulys, - galėtume išbarstyti jas ant popieriaus ir stebėti, kaip visos susitelkia į liniją, rodančią kryptį.

- Ar taip bus ir pasitraukus nuo portalo? - paklausė Edis.

Rolandas linktelėjo:

- Bet tai dar ne viskas. Mes tiesiogiai galime matyti Spindulį.

Siuzana grįžtelėjo per petį. Ir sukdamasi pajudino puodelį. Adata smuktelėjo žemyn... ir vėl tvirtai užėmė savo vietą.

- Ne ten, - pasakė Rolandas. - Žiūrėkite žemyn, abu... Edis į savo pėdas, Siuzana - į savo kelius.

Jie pakluso.

- Kai liepsiu pakelti akis, žiūrėkite tiesiai adatos rodoma kryptimi. Nežiūrėkite į nieką konkrečiai; tegu jūsų akys mato tai, ką nori. O dabar pakelkite galvas!

Jie pakėlė. Iš pradžių Edis matė tik medžius. Jis pamėgino atpalaiduoti žvilgsnį... ir tikrai, įžvelgė Spindulį kaip timpos pavidalą medžio šakoje. Edis suprato, kodėl Rolandas liepė nežiūrėti į jokį konkretų daiktą. Spindulys nežymiai, bet jautėsi visur. Eglių ir pušų spygliai buvo pasisukę ta kryptimi. Krūmai augo šiek tiek pakrypę Spindulio pusėn. Ne visi, bet dauguma medžių, išverstų lokiui maskuojant savo pėdsakus, gulėjo pietryčių kryptimi, jeigu Edis spėjo teisingai, lyg iš dėžės sklindanti jėga pastūmėjo juos virsti tenai. Bet ryškiausiai takoskyra matėsi šešėliuose ant žemės. Saulė tekėjo iš rytų, todėl visi, suprantama, buvo pakrypę į vakarus, tačiau pietryčių pusėje Edis išvydo lygų it silkės kaulas raštą, kuris ėjo tik rodyklės rodoma kryptimi.

- Na, kažkas lyg ir matyti, - abejodama pradėjo Siuzana, - bet...

- Pažvelk į šešėlius! Į šešėlius, Siuze!

Edis matė, kaip moters akys išsiplečia, suradusios Spindulio kryptį.

- Dieve mano! Jis čia! Tikrai! Tarsi koks natūralus plaukų sklastymas!

Dabar, kartą pamatęs, Edis nebegalėjo jo nematyti; per miško tankmę kitoje aikštelės pusėje ėjo tiesus Spindulio takas. Jis staiga pajuto, kokia stipri turi būti aplinkui (ir, ko gero, pro jį, lyg rentgeno spinduliai) srūvanti jėga, ir vos užgniaužė norą pasitraukti į vieną ar kitą pusę.

- Klausyk, nuo to Spindulio netapsiu nevaisingas, ką?

Rolandas patraukė pečiais nežymiai šypsodamasis.

- Lyg kokia upės vaga, - stebėjosi Siuzana. - Tokia apžėlusi, jog vos galima įžiūrėti... bet vis tiek esanti. Šešėliai nesikeis, jeigu liksime Spindulio take, taip?

- Ne, - atsakė Rolandas. - Jie suksis kartu su saule, tačiau Spindulio kryptį visad matysime. Nepamirškite, kad jis ėjo čia tūkstančius, ar net dešimtis tūkstančių metų. Pažvelkite į dangų!

Jie pamatė, kad plunksniniai debesys taip pat išsidėstė žuvies kaulo forma viršum Spindulio... ir kad jo įtakon pakliuvę debesys plaukia greičiau nei kiti. Plaukia į pietryčius, vejami Tamsiojo Bokšto link.

- Matote? Net debesys turi paklusti.

Į jų pusę purptelėjo paukštelių pulkas. Ties Spinduliu visi šiek tiek paskrido į pietryčius. Edis negalėjo patikėti savo akimis. Kirtę siaurą Spindulio įtakos koridorių paukšteliai toliau nulėkė savo keliu.

- Ką gi, manau, metas keliauti, - ištarė Edis. - Tūkstančio mylių kelionė prasideda nuo pirmo žingsnio, ir taip toliau.

- Palauk truputį, - paprašė Siuzana, pasisukusi į Rolandą. - Ne tūkstančio, tiesa? Nebe tūkstančio. Ar toli teks ke-

liauti, Rolandai? Penkis tūkstančius? Dešimt?

- Negaliu tau atsakyti. Kelias bus labai ilgas.

- Tai kaip tu tikiesi ten nukakti, stumdamas šitą sumautą vežimėlį? Gerai, jeigu per šituos Tankumynus pavyks sukarti bent po tris mylias per dieną, pats supranti.

- Kelias atvertas, - ramiai atsakė Rolandas, - ir kol kas to gana. Gali ateiti metas, Siuzana Dyn, jog keliausime greičiau, nei tau norėtųsi.

- Tikrai? - Ji metė nuožmų žvilgsnį, ir abu vyrai pastebėjo Detą Volker, trenkiančią pavojingą jūrininkų šokį, jos akyse. - Turi kur nors pasistatęs lenktyninį automobilį? Jeigu taip, būtų gerai rasti dar ir kelią!

- Žemė, kuria mums teks eiti, taip pat keisis. Visuomet taip būna.

Siuzana numojo ranka: eik jau.

- Kalbi kaip mano mama, kuri tvirtino, kad viską gausim iš Dievo.

- O ar negauni? - liūdnai paklausė Rolandas.

Ji valandėlę nustebusi į jį žiūrėjo, po to užvertė galvą ir nusikvatojo.

- Na, ko gero, viskas priklauso nuo to, kaip pažiūrėsi. Galiu pasakyti tik tiek, kad jeigu tai galima vadinti gavimu, Rolandai, man baisu pagalvoti apie tai, kas bus, kai jis nutars palikti mus alkanus.

- Gerai, traukiam, - įsikišo Edis. - Noriu nešdintis iš čia. Man čia nepatinka. - Tai buvo tiesa, bet jis nepasakė dar kai ko. Jis nekantravo kuo greičiau stoti ant to slapto tako, užmaskuoto vieškelio. Kiekvienas žingsnis artino jį prie rožių lauko ir jame dunksančio Bokšto. Edis labai nesistebėdamas suprato, jog nori pasiekti tą stebuklą arba... mirti jo siekdamas.

Sveikinu, Rolandai, pagalvojo jis. *Tau pavyko. Atsiverčiau. Galit šaukti aleliuja.*

- Prieš tai reikia padaryti dar kai ką, - pasakė Rolandas ir pasilenkęs atrišo žaliaminį dirželį nuo kairiojo šono. Ta-

da ėmė lėtai segti diržą su revolverio dėklu.

- Ką visa tai reiškia? - paklausė Edis.

Rolandas atsegė diržą ir ištiesė jam.

- Tu žinai, kodėl taip elgiuosi, - ramiai atsakė jis.

- Užsisek, žmogau! - Širdyje sukilo prieštaringi jausmai; jis jautė, kad pirštai dreba net sugniaužti į kumščius. - Ką tu darai?

- Po truputį išprotėju. Kol žaizda manyje neužsivers - o ar ji užsivers, aš nežinau, - nesu vertas jį nešioti.

- Paimk jį, Edi, - tyliai pasakė Siuzana.

- Jeigu nebūtum jo turėjęs praeitą vakarą, kai puolė šikšnosparnis, būčiau likęs be pusės makaulės!

Šaulys ir toliau stovėjo ištiesęs ginklą Edžiui. Iš jo pozos matėsi, jog pasiruošęs stovėti taip visą dieną.

- Gerai! - sušuko Edis. - Po galais, gerai!

Jis stvėrė diržą su dėklu iš Rolando ir keliais veržliais judesiais užsisegė ant juosmens. Juk dabar turėtų jausti palengvėjimą, ar ne? Ar ne į šitą ginklą neramiai dirsčiojo naktį, svarstydamas, kas atsitiks, jeigu Rolandas iš tikro išprotės? Ar abu su Siuzana dėl to nedrebėjo? Tačiau lengviau nuo to nepasidarė. Kiaurai smelkė baimė, kaltė ir skaudus graudulys.

Be savo ginklų šaulys atrodė taip keistai!

Neteisingai.

- Gerai? Dabar, kai bukagalviai mokiniai ginkluoti, o mokytojas beginklis, gal jau galime eiti? Jeigu iš girios mus puls kas nors tikrai stambaus, tu, Rolandai, visuomet galėsi sviesti peilį.

- O, - sumurmėjo Šaulys, - visai pamiršau. - Jis ištraukė iš krepšio peilį ir padavė Edžiui kriaunomis į priekį.

- Tai juokinga! - nesusilaikė Edis.

- Gyvenimas yra juokingas.

- Taip, surašyk ant atvirutės ir nusiųsk į sumautą “Reader`s Digest”. - Edis užsikišo peilį už diržo ir įžūliai pažvelgė į šaulį. - Tai gal jau eisim?

- Dar kai kas, - sustabdė tas.

- Po paraliais!

Rolandas šyptelėjo:

- Pajuokavau.

Edis išsižiojo. Siuzana pratrūko kvatotis. Ir juokas nuskardeno it skambus varpelis ryto tyloje..

31

Beveik visą rytą jie brovėsi iš lokio apsauginės zonos, bet Spinduliu eiti buvo šiek tiek lengviau. Kai už nugarų liko išvartos, krūmų brūzgynai, vėl prasidėjo miškas, ir jie nužingsniavo sparčiau. Šaltinis, trykštantis iš uolos laukymėje, gurgė jiems iš dešinės. Pasipildęs keliais mažesniais šaltinėliais jis įgavo daugiau balso. Girioje jie dažniau užeidavo žvėrių; keliauninkai girdėjo juos keliaujančius įprastais takais per mišką, porą kartų netgi matė nedideles elnių bandas. Vienas patinas su didingai iškelta ragų karūna galėjo sverti mažiausiai tris šimtus svarų.

Vėliau, kai jie pradėjo kilti į kalną, upeliukas atsiskyrė ir nučiurleno sau. Ir saulei pakrypus vakarop Edis kai ką pamatė.

- Gal galim sustoti sekundei? Pailsėti?

- Kas yra? - paklausė Siuzana.

- Taip, - atsakė Rolandas. - Galime.

Staiga Edis vėl pajuto savo brolį, tarytum užgulantį jam ant pečių. *Tik pažiūrėkit į šitą šlapuką. Kažką pastebėjo medyje? Tikrai? Ooo...argi ne gražu?*

- Tai nebūtina, tiesiog... Nieko tokio. Tik...

- ... kažką pamatei, - baigė už jį Rolandas. - Kad ir kas tai būtų, liaukis malti liežuviu ir pasiimk.

- Tai iš tiesų niekis. - Edis pajuto skruostus užliejantį raudonį. Jis stengėsi nežiūrėti į šermukšnį, kuris užkliudė jo žvilgsnį.

- Visai ne. Tau kažko reikia, o tai ne niekis. Jeigu reikia tau, Edi, reikia mums. Jeigu ko mums ir nereikia, tai žmogaus, kuris negali nusimesti savo prisiminimų naštos.

Edis dar labiau išraudo. Pastovėjo nukaitęs kaip plyta, pažiūrėjo į savo mokasinus, jausdamas, jog Šaulys savo veriančiomis akimis permatė kiaurai jo širdį.

- Edi? - nustebusi paklausė Siuzana. - Kas yra?

Jos balsas padrąsino. Edis priėjo prie plono, tiesaus šermukšnio, traukdamas Rolando peilį.

- Gal ir nieko, - burbtelėjo jis, o tada prisivertė pridurti: - O gal ir daug kas. Jeigu nesugadinsiu.

- Šermukšnis yra taurus medis, turintis daug galios, - pastebėjo Šaulys jam už nugaros, bet Edis nesiklausė. Piktas, pašaipus Henrio balsas nutilo, kartu nusinešdamas ir gėdą. Jis galvojo tik apie šaką, kuri krito jam į akį. Prie kamieno ji šiek tiek storėjo ir kraipėsi. Kaip tik to keistos formos storgalio panoro Edis.

Šermukšnio šakoje slėpėsi rakto forma, rakto, kurį jis vieną akimirką regėjo prieš sudegant žandikauliui. Trys apverstos “V”, vidurinė gilesnė ir platesnė už kitas dvi. Ir nedidelis “S” pabaigoje. Čia ir visa paslaptis.

Iš atminties išplaukė sapno nuotrupa: *Ari-a-dari, are-a-biče, turi savo raktą.*

Galbūt, pagalvojo jis. *Tik dabar turiu išspausti iš medžiagos viską. Šiuo atveju devyniasdešimt procentų tai tas pat kas visai nieko.*

Jis itin atsargiai nurėžė šakelę nuo kamieno ir patrumpino plongalį. Paliko sau apie devynis colius storojo galo. Jame jautėsi gyvybė ir troškimas atskleisti savo paslaptį žmogui... kuris sugebės ją išgauti.

Ar jis tas žmogus? Ar tai turi reikšmės?

Edis Dynas pagalvojo, jog į abu klausimus atsakytų teigiamai.

Šaulys uždėjo sveikąją ranką ant jo dešinės.

- Manau, tu žinai paslaptį.

- Gali būti.

- Ar gali papasakoti?

Jis papurtė galvą.

- Geriau nereikia. Kol kas.

Pamąstęs Šaulys linktelėjo:

- Gerai. Noriu užduoti tau vieną klausimą, o po to baigsim visas šnekas šia tema. Gal kartais suradai kelią, vedantį į mano... mano problemos širdį?

Edis pagalvojo: *Atviresnio prisipažinimo apie jį graužiančią neviltį nesulauksi.*

- Aš nežinau. Kol kas tiksliai negaliu pasakyti. Bet tikiuosi, kad taip. Tikrai.

Šaulys vėl linktelėjo ir paleido jo ranką.

- Ačiū. Dar liko dvi geros dienos šviesos valandos - išnaudokime jas!

- Mielai.

Jie pajudėjo toliau. Rolandas stūmė Siuzaną, Edis žingsniavo priešais juos, laikydamas rankoje pagalį, kuriame slėpėsi raktas. Jis tarytum skleidė savo šilumą, paslaptį ir galią.

32

Tą vakarą, kai vakarienė buvo baigta, Edis paėmė Rolando peilį ir pradėjo drožinėti. Peilis atrodė neįtikėtinai aštrus ir niekad neatbunkantis. Edis dirbo lėtai ir atsargiai prie laužo, vartė šermukšnio šaką, žiūrėjo, kaip sukasi medžio pjuvenos iš po peilio ašmenų.

Siuzana atsigulė, pasikišusi rankas po galva pažvelgė į juodu dangumi lėtai judančias žvaigždes.

Laužo šone prie ugnies šildėsi Rolandas ir klausėsi kylančios beprotybės balsų.

Berniukas buvo.

Berniuko nebuvo.

Buvo.

Nebuvo.

Buvo...

Jis užsimerkė, suėmė delnu skaudančią galvą ir pasvarstė, kiek užtruks, kol jo protas pokštelės kaip pertempta lanko templė.

Džeikai, klausinėjo jis mintyse. *Kur tu? Kur tu esi?*

Virš trijulės galvų į savo vietas pakilo Senoji Žvaigždė su Senąja Motina ir įsistebeilijo vienas į kitą pro savo sugriuvusios santuokos griuvėsius.

Antra dalis

Raktas ir rožė

1

Tris savaites Džonas Džeikas Čambersas narsiai kovojo su prasidėjusia beprotybe. Tuo metu jis jautėsi kaip paskutinis skęstančio laivo jūreivis, kuris bet kokiom pastangomis stengiasi išlaikyti laivą, kol baigsis audra, dangus išgiedrės ir atvyks pagalba... iš kur nors. Iš bet kur. Tą 1977 metų gegužės 29 dieną, likus keturioms dienoms iki vasaros atostogų jis galutinai susitaikė su mintimi, jog pagalbos nesulauks. Nebėra laiko jam padėti; metas leisti audrai jį nusinešti.

Paskutinis lašas kantrybės taurėje tapo jo metinis esė per anglų kalbos pamoką.

Džonas Čambersas, kurį trys keturi geriausi draugai vadino Džeiku (jeigu tėvas būtų sužinojęs šį nedidelį "faktoidą", tikrai būtų pakėlęs audrą), baigė pirmuosius metus Paiperio mokykloje. Kaip vienuolikos metų šeštokas, jis buvo smulkus, ir žmonės, pamatę Džeiką pirmą kartą, palaikydavo jį daug jaunesniu. Tiesą sakant, dar prieš metus jį neretai supainiodavo su mergaite, bet tada jis užsispyrė nusikirpti plaukus trumpai ir mamai teko pasiduoti. Tėvui šukuosena, žinoma, neužkliuvo. Jis tik išsiepė siauras, kietas lūpas ir tarė: "Vaikis nori atrodyti kaip jūreivis, Laure. Tegu".

Tėvas niekad jo nevadino Džonu; Džeiku juo labiau. Tėvui jis visuomet buvo tik "vaikis".

Paiperio mokykla, paaiškino tėvas praeitą vasarą (Dušimtųjų metinių vasarą, kai visa Niujorko įlanka mirgėjo

plakatais, vėliavomis ir aukštais laivais), tiesiog geriausia sumauta mokykla jo amžiaus berniukui. Tai, kad Džeikas į ją priimtas, neturi nieko bendra su pinigais, paaiškino Elmeris Čambersas... lyg norėdamas įtikinti. Jis siaubingai didžiavosi šiuo faktu, nors, kaip įtarė Džeikas, tas faktas ir nebuvo gryna tiesa, veikiau prasimanymas, kurį tėvas pavertė faktu, kad galėtų atsainiai mestelėti per iškilmingus priešpiečius ar kokteilių vakarėlį: *Mano vaikas? A, jis lanko Paiperį. Geriausią sumautą mokyklą tokio amžiaus berniukui. Pinigai ten nieko nereiškia; pas Paiperį be smegenų nepakliūsi.*

Džeikas puikiai jautė, jog Elmerio Čamberso proto aukštakrosnėje troškimų ir nuomonės anglis dažnai susipresuodavo į kietus deimantus, kuriuos jis vadino faktais arba, - kasdieniškesnėje aplinkoje, - “faktoidais”. Mėgstamiausias jo posakis, įterpiamas reikia nereikia, buvo toks: “Faktas, kad...”.

Faktas, kad pinigai dar nieko neatvedė į Paiperio mokyklą, pasakė jam tėvas tą dušimtųjų metų, skaistaus dangaus ir aukštų laivų vasarą, vasarą, kuri auksu įsirėžė Džeiko atmintyje, nes tuomet stogas jam dar nebuvo pradėjęs važiuoti ir kamavo vienintelis rūpestis - ar pavyks įsitaisyti į Paiperio mokyklą, kuri jam atrodė kaip ką tik prasikalusių genijų lizdas. *Vienintelis dalykas, galintis atvesti tave į Paiperį, yra tai, ką turi čia*. Elmeris Čambersas ištiesė ranką per savo stalą ir pabaksnojo į sūnaus kaktą kietu, pageltusiu nuo nikotino pirštu. *Supratai, vaike?*

Džeikas linktelėjo. Atsakyti tėvui nereikėjo, nes šis su visais - savo žmona taip pat, - elgėsi kaip su savo pavaldiniais TV tinkluose, kur dirbo programuotoju ir turėjo didžiulį autoritetą. Užteko klausytis, linksėti tinkamose vietose, ir po kurio laiko jis leisdavo eiti.

Gerai, pasakė tėvas, prisidegdamas vieną iš aštuoniasdešimties “Camel” cigarečių, kurias sutraukdavo per dieną. *Tada mes vienas kitą supratome. Tau teks paplušėti, bet nesi-*

jaudink. Jie nebūtų mums atsiuntę šito, jei nesugebėtum. Jis pašiugždeno kvietimą mokytis Paiperio mokykloje. Tame judesyje slypėjo laukinis triumfas lyg žvėries, kuris nudobė savo auką ir tuojau ją suės. *Todėl dirbk. Pelnyk gerus pažymius. Kad mudu su tavo motina galėtume didžiuotis. Jeigu metus baigsi "A" vidurkiu, tavęs laukia kelionė į Disnėjaus Pasaulį. Yra dėl ko pasistengti, a, vaike?*

Džeikas stengėsi. Aukščiausius įvertinimus, "A", turėjo visuose dalykuose (iki paskutinių trijų savaičių, bent jau). Tikriausiai tėvai juo didžiavosi, nors Džeikas matydavo juos taip retai, jog nebuvo tuo tikras. Kai grįždavo iš mokyklos, paprastai nieko, be Gretos Šou, namų šeimininkės, nerasdavo. Todėl savo pažymius galėdavo parodyti tik jai. Vėliau jie keliaudavo į tamsų jo kambario kampą. Kartais Džeikas žiūrėdavo į juos ir svarstydavo, ar jie ką nors reiškia. Norėjosi, kad taip būtų, bet smarkiai tuo abejojo.

Džeikas nesitikėjo nukeliauti į Disnėjaus Pasaulį nei šiais, nei kitais metais.

Greičiau jau į beprotnamį.

Kai gegužės 29-osios ryte, 8:45 įžengė pro dvivėres Paiperio mokyklos duris, Džeikas išvydo siaubingą viziją. Pamatė savo tėvą Rokfelerio aikštėje įsikūrusiame ofise su dantyse styrančia cigarete, kalbantį su vienu iš savo pavaldinių. Už jo nugaros plytėjo visas Niujorkas, nutildytas dvigubo stiklo paketo.

Faktas, kad į Saniveilo psichiatrinę už pinigus nepakliūsi, kalbėjo Elmeris su pasitenkinimu. Jis ištiesė ranką ir pabaksnojo į pavaldinio kaktą. *Ten gali pakliūti tik tada, kai kas nors rimta nutinka šitoje palėpėje. Taip nutiko ir vaikiui. Bet jis labai stengiasi. Pina geriausias pintines visoje ligoninėje, kaip man sakė. O kai jį iš ten išleis, jeigu išleis, jo laukia kelionė. Kelionė...*

- ...į tarpstotę, - sumurmėjo Džeikas ir palietė kaktą virpančia ranka. Balsai sugrįžo. Garsūs, ramybės neduodantys balsai, kurie varė jį iš proto.

Tu negyvas, Džeikai. Tave pervažiavo mašina, tu miręs.

Nesąmonė! Pažiūrėk, matai plakatą? PRISIMINKITE SAVO PIMOSIOS KLASĖS PIKNIKĄ. Manai, ir pomirtiniame gyvenime rengiami piknikai?

Nežinau. Tik žinau, jog tave pervažiavo mašina.

Ne!

Taip. Tai nutiko gegužės 7-ąją, 8:45 ryto. Mirei nepraėjus nė minutei.

Ne! Ne! Ne!

- Džonai?

Jis persigandęs atsisuko. Ten stovėjo misteris Bisetas, jo prancūzų kalbos mokytojas, ir atrodė truputį susirūpinęs. Už jo į salę rytiniam susirinkimui skubėjo mokiniai. Ėjo tyliai, niekas garsiai nesikalbėjo, juolab nerėkavo. Veikiausiai mokinukams, kaip ir Džeikui, tėvai taip pat įkalė, kokie jie turi būti laimingi patekę į Paiperį, kur pinigai neturi jokios reikšmės (nors mokslo metai kainavo 22 tūkstančius per metus). Ko gero, daugeliui buvo pažadėta kelionė vasarą, jeigu pažymiai bus geri. Su kai kuriais stropuoliais gal net tėvai keliaus kartu. Galbūt...

- Džonai, ar viskas gerai? - paklausė misteris Bisetas.

- Taip, - atsakė berniukas. - Gerai. Šįryt truputį pramiegojau. Matyt, dar nepabudau.

Misteris Bisetas nusiraminęs šyptelėjo:

- Pasitaiko ir geriausiems iš mūsų.

Tik ne mano tėvui. Programavimo meistras niekad nepramiega.

- Ar pasiruošęs prancūzų kalbos egzaminui? - paklausė mokytojas. - *Voulez-vous faire l'examen cet apres-midi?*

- Manau, taip, - atsakė Džeikas, nors iš tikro nežinojo, ar yra pasiruošęs. Jis net neprisiminė, ar mokėsi prancūzų kalbos. Pastarosiomis dienomis buvo svarbūs tiktai tie balsai galvoje.

- Aš noriu dar kartą pasidžiaugti, Džonai, kad mokiau

tave šiais metais. Norėjau ir tėveliams padėkoti, bet jie nedalyvavo tėvų susirinkime...

- Jie labai užsiėmę, - atsakė Džeikas.

Misteris Bisetas linktelėjo:

- Ką gi, man tu patikai. Aš tik norėjau pasakyti, jog... jog tikiuosi, kad sugrįši kitais metais tęsti kurso.

- Ačiū, - atsakė berniukas ir pagalvojo: ką mokytojas pasakytų, jeigu dabar pridurtų: *Nežinau, ar kitais metais mokysiuos prancūzų, nebent visą kurso medžiagą atsiųsite į seno gero Saniveilo pašto dėžutę.*

Salės tarpduryje išdygo Džoana Frenks, mokyklos sekretorė, su mažu pasidabruotu varpeliu. Paiperio mokykloje varpeliu skambino sekretorė. Džeikas įtarė, jog tėvams tai labai patinka. Primena mažas raudonų plytų mokyklėles ir visa kita. O jis negalėjo to pakęsti. Tas varpelio tilindžiavimas tartum grężė jam smegenis...

Negaliu daugiau tverti, bejėgiškai pagalvojo jis. *Atleiskite, bet negaliu. Tikrai.*

Misteris Bisetas žvilgtelėjo į panelę Frenks, po to vėl atsigręžė.

- Ar tikrai viskas gerai, Džonai? Paskutines savaites atrodai susirūpinęs. Neramus. Kas nors neduoda tau ramybės?

Džeiko vos neįveikė švelnus mokytojo balsas, bet jis įsivaizdavo, kaip vargšelis sureaguotų, jeigu jis atsakytų: *Taip. Kai kas neduoda man ramybės. Vienas šlykštus faktoidas. Matote, aš miriau ir patekau į kitą pasaulį. Tenai vėl miriau. Pasakysite, jog taip nebūna, ir būsite teisus, ir viena mano proto pusė su tuo visiškai sutinka, bet kita lygiai taip pat įsitikinusi, jog klystate. Taip nutiko. Aš tikrai miriau.*

Jeigu taip atsakytų, misteris Bisetas kaipmat paskambintų Elmeriui Čambersui, ir Saniveilo beprotnamis Džeikui atrodytų tikra sanatorija palyginus su tuo, ką apie vaikus, sugalvojusius kvailai fantazuoti prieš baigiamuosius egzaminus, mano jo tėvas. Apie vaikus, kurie daro tai, ko negalima

aptarti per priešpiečius arba kokteilių vakarėlyje. Vaikus, kurie nepateisina pasitikėjimo.

Džeikas prisivertė nusišypsoti:

- Tiesiog nerimauju dėl egzaminų.

Misteris Bisetas mirktelėjo:

- Tu išlaikysi.

Misis Frenks ėmė purtyti susirinkimų varpelį. Kiekvienas dzingtelėjimas it kulka smigo į Džeiko ausis ir sproginėjo smegenyse it nedidukės raketos.

- Eime, - paragino mokytojas, - pavėluosime. Juk negalima vėluoti pirmąją egzaminų savaitės dieną, tiesa?

Jie praėjo pro sekretorę su varpeliu. Mokytojas nuėjo prie kėdžių eilės, vadinamos "fakulteto choru". Paiperio mokykloje buvo ir daugiau keistų pavadinimų; salę vadino "bendrijos kambariu", priešpiečių pertrauka vadinosi "pietų poilsiu", septintos ir aštuntos klasės moksleiviai buvo vadinami "vyresniaisiais berniukais ir mergaitėmis", o sulankstomos kėdės prie pianino (kurį mis Frenks ims skambinti taip pat aršiai, kaip ir varpelį) - "fakulteto choru". Tai vis dėl tradicijų, spėjo Džeikas. Jeigu esate tėvas, žinantis, kad jūsų vaikas "poilsiauja" "bendrijos kambaryje" užuot kimšęs dešrainį kavinėje, galite nusiraminti, kad mokslo srityje viskas O.K.

Džeikas klestelėjo į kėdę salės gale ir sėdėjo leisdamas rytinius pranešimus pro ausis. Siaubas nepaliaujamai sukosi jo galvoje kaip rate uždaryta žiurkė, o kai jis bandydavo įžvelgti prošvaistę ateityje, matė vien tik tamsą.

Jo sveika nuovoka tapo laivu ir tas laivas grimzdo.

Misteris Harlis, mokyklos direktorius, priėjo prie pakylos ir išdėstė trumpą įžangą apie egzaminų savaitės reikšmę ir apie tai, kaip pažymiai padės naują laiptelį Didžiajame Gyvenimo Kelyje. Jis pranešė mokiniams, jog nuo jų priklauso mokykla, jis pats ir jų tėvai. Jis nepuolė tvirtinti, jog nuo to priklauso visas laisvas pasaulis, bet tą ir pats galėjai su-

prasti. Baigė pasakydamas, jog egzaminų savaitę neskambės varpelis (ir tai buvo pirma gera naujiena tą rytą).

Mis Frenks, užėmusi savo vietą prie pianino, užgavo natą. Visi moksleiviai, septyniasdešimt berniukų ir penkiasdešimt mergaičių, apsirengusių tvarkingai ir kukliai (kas turėjo reikšti jų tėvų skonį ir finansinį stabilumą) pakilo kaip vienas ir užtraukė mokyklos dainą. Džeikas krutino lūpas ir galvojo apie kraštą, kuriame atsibudo miręs. Iš pradžių jis manė, jog tai pragaras... o kai pasirodė vyras, vilkintis juoda sutana su gobtuvu, visai tuo patikėjo.

Vėliau pasirodė antras vyras. Tas, kurį Džeikas beveik pamilo.

Bet jis leido man nukristi. Jis mane nužudė.

Berniukas pajuto, kaip nuo prakaito ima drėkti sprandas ir tarpmentis.

"Garsinsim mes Paiperio sales,
Kelsim vėliavą aukštai;
Šlovinsim tave, alma mater,
Paiperi, klestėk arba mirk!"

Kokia šūdina daina, pagalvojo Džeikas, ir suprato, jog tėvui ji labai patiktų.

2

Pirmoji pamoka buvo anglų, vienintelė, per kurią nereikėjo laikyti egzamino. Jiems buvo liepta parašyti baigiamąjį rašinį namie. Spausdintą pusantro dviejų tūkstančių žodžių esė. Tema, kurią paskyrė mis Eiveri - "Kaip aš suprantu Tiesą". Tas rašinys bus įskaitomas kaip ketvirtis semestrinio pažymio.

Džeikas atsisėdo į savo vietą trečioje eilėje. Iš viso klasėje buvo vienuolika mokinių. Jis prisiminė atvirų durų dieną praeitą rugsėjį, kai misteris Harlis didžiuodamasis prane-

šė, jog Paiperio mokykloje vienam mokiniui tenka didžiausias iš visų privačių vidurinių mokyklų Rytinėje pakrantėje mokytojo procentas vienam mokiniui. Tai akcentuodamas jis kelis kartus trinktelėjo kumščiu į pakylą priešais bendrijos kambarį. Džeikui faktas įspūdžio nepaliko, bet savo tėvui perdavė, tikėdamasis, jog šis tai įvertins. Ir neapsiriko.

Atsisėdęs atsegė savo kuprinę ir atsargiai ištraukė mėlyną aplanką su rašiniu. Pasidėjo ant stalo ketindamas paskutinį kartą permesti akimis, bet žvilgsnį užkliudė durys kairėje klasės pusėje. Jos vedė į drabužinę, kuri tądien buvo uždaryta, nes Niujorke tvyrojo karštis ir niekas neatėjo su švarku, kurį reikėtų pasikabinti. Drabužinėje buvo tik varinių kablių eilė ant sienos ir guminis kilimėlis batams sustatyti. Taip pat kampe riogsojo kelios dėžės su kanceliarijos prekėmis - kreida, bloknotais.

Nieko ypatinga.

Tačiau Džeikas pakilo nuo kėdės, palikęs ant stalo neatverstą rašinį, ir nuėjo prie durų. Jis girdėjo tyliai besišnekučiuojančius, šiurenančius lapus, taisančius klaidas klasiokus, tačiau viskas atrodė labai toli.

Jo dėmesį prikaustė tos durys.

Paskutines dešimt dienų, kai galvoje vis stiprėjo prieštaringi balsai, Džeikas kuo toliau, tuo labiau žavėjosi durimis - visomis iš eilės. Savo kambario duris atidarė mažiausiai penkis šimtus kartų vien praėjusią savaitę, o duris iš kambario į vonią - tūkstantį. Ir kaskart apimdavo laukinė viltis ir laukimas, lyg už vienų iš jų tikėtųsi rasti atsakymą į savo problemas... kai suras tikrąsias. Tačiau rasdavo tik koridorių, vonią, priemenę, ką tik nori.

Praeitą ketvirtadienį jis grįžo iš mokyklos, griuvo ant lovos ir užmigo. Sapnas buvo vienintelis išganymas. Tačiau kai pakirdo po keturiasdešimt penkių minučių, pasijuto bestovįs prie knygų spintos ir piešiąs duris ant tapetų. Laimė, piešė pieštuku, ir pavyko nutrinti pėdsakus.

Dabar, priėjęs prie durų, vėl pajuto svilinančią viltį, įsi-

tikinimą, jog už durų ras ne tamsų kambarėlį, iš kurio nenyksta žiemos - vilnos, gumos ir šlapio kailio - kvapai, bet kitą pasaulį, kuriame vėl taps *vientisas*. Karšta, plieskianti saulė kris ant klasės durų platėjančiu trikampiu, ir jis išvys paukščius, sukančius melsvame kaip

(jo akys)

seni džinsai danguje. Dykumos vėjas užvers plaukus ir nudžiovins nervingą prakaitą nuo kaktos.

Jis žengs pro tas duris ir bus išgydytas.

Džeikas pasuko rankeną ir atidarė duris. Bet už jų rado tik tamsą ir varinių kablių eilę. Ant pilkų dėžių kampe gulėjo kažkieno pamiršta pirštinė.

Širdis nusirito į kulnus, bet staiga Džeikas pajuto norą tiesiog įslinkti į tą žiema ir kreida trenkiantį kambariuką. Jis galėtų atsisėsti kampe po kabykla. Ant guminio kilimėlio, kur žiemą mokiniai statydavo batus. Galėtų atsisėsti, įsikišti nykštį į burną, pritraukti kelius prie krūtinės ir užsimerkęs tiesiog...

Tiesiog pasiduoti.

Ta mintis ir palengvėjimas, kurį kėlė ta mintis, siaubingai viliojo. Baigtųsi visas siaubas, sumaištis ir pasimetimas. O pasimetimas buvo blogiausia. Jis jautėsi taip, lyg visas pasaulis būtų virtęs kreivų veidrodžių karalyste.

Tačiau Džeikas Čambersas turėjo savy tvirtybės, kaip turėjo Edis ir Siuzana. Ir ji skleidė neryškią melsvą šviesą tamsoje. Pasiduoti nevalia. Tegu kada nors jo sveika nuovoka visai pranyks, bet jis pats nepasiduos. Tegu jį skradžiai!

Niekada! - piktai sušuko jis mintyse. *Niekada! Nie...*

- Gal malonėsite prisijungti prie mūsų, Džonai, kai baigsite mokyklos reikmenų inventorizaciją, - sausu, abejingu balsu ištarė mis Eiveri.

Kai Džeikas apsisuko, per klasę perbėgo tylūs kikenimai. Mokytoja stovėjo prie savo stalo, uždėjusi ilgus savo pirštus ant registracijos žurnalo ir žvelgė į jį ramiu, protingu žvilgsniu. Šiandien ji vilkėjo mėlynąjį kostiumėlį, o plau-

kus buvo susirukusi į įprastą kuodą. Natanielis Hotornas žvelgė per jos petį nuo sienos, suraukęs antakius.

- Atsiprašau, - sumurmėjo berniukas ir uždarė duris. Jį akimirksniu užvaldė stiprus noras vėl jas atplėšti, patikrinti dar kartą, gal dabar už jų bus karšta dykuma ir skaisti saulė.

Tačiau jis sugrįžo į savo vietą. Petra Džeseling pažvelgė į jį linksmomis žvitriomis akimis ir sukuždėjo: "Kitą kartą pasiimk ir mane. Turėsi į ką pasižiūrėti".

Džeikas išsiblaškęs nusišypsojo ir įsmuko į savo vietą.

- Ačiū, Džonai, - nesutrikdomai ramių balsu ištarė mokytoja. - O dabar, prieš surinkdama baigiamuosius jūsų rašinius, - kurie, esu tikra, bus puikūs, ypatingi, - norėčiau padalinti Anglų kalbos departamento rekomenduotų knygų sąrašą vasaros skaitiniams. Norėčiau pora žodžių aptarti kiekvieną iš šių puikių knygų...

Taip sakydama ji perdavė pluoštelį sąrašo kopijų Deividui Siurėjui. Berniukas ėmė jas dalinti, o Džeikas atsivertė aplanką paskutinį kartą permesti akimis savo rašinį "Kaip aš suprantu Tiesą". Jam buvo įdomu, nes pats negalėjo prisiminti jį rašęs, kaip negalėjo prisiminti, ar ruošėsi prancūzų kalbos egzaminui.

Jis žiūrėjo į titulinį lapą vis labiau nerimaudamas. "KAIP AŠ SUPRANTU TIESĄ, Džonas Čambersas", - tvarkingai išspausdinta lapo centre. Tačiau po to jis kažkodėl priklijavo dvi fotografijas. Vieną su durims, greičiausiai Dauning Stryto 10 Londone, ir kitą su traukiniu. Tos nuotraukos buvo iškirptos iš kažkokio žurnalo.

Kodėl taip padariau? Ir kada?

Jis atvertė kitą lapą ir išsprogino akis negalėdamas patikėti, jog tai, ką mato, yra baigiamasis jo rašinys. O kai po pirmojo sukrėtimo ėmė suprasti, jį apėmė siaubas. Pagaliau *tai* įvyko; dabar ir kiti žmonės pamatys, kad jis išprotėjo.

3

Kaip aš suprantu Tiesą
Džeikas Čambersas

"Parodysiu tau baimę dulkių saujoje".
T.S. Eliotas

"Pirma mano mintis buvo: jis meluoja kiekviename žodyje".
Robertas Brauningas

Šaulys yra tiesa.
Rolandas yra tiesa.
Kalinys yra tiesa.
Šešėlių Dama yra tiesa.
Kalinys ir Dama susituokę. Tai tiesa.
Tarpstotė yra tiesa.
Kalbantis demonas yra tiesa.
Mes keliavome po kalnais, ir tai tiesa.
Po kalnais buvo monstrų. Tai tiesa.
Vienas iš jų turėjo įsikišęs tarpkojy "Amoco" benzino kolonėlės žarną su pistoletu ir vaizdavo, kad ten jo penis. Ir tai tiesa.
Rolandas paliko mane mirti. Tai tiesa.
Aš vis tiek jį myliu.
Tai yra tiesa.

- Labai svarbu, kad visi perskaitytumėte "Musių valdovą", - garsiai, bet kažkaip dusliai kalbėjo mokytoja klasei. - O perskaitę turėtumėte savęs kai ko paklausti. Geras romanas dažnai būna kaip mįslė mįslėje, o šis romanas tikrai geras - vienas iš geriausių, parašytų antrojoje dvidešimtojo amžiaus pusėje. Todėl pirma paklauskite, ką galėtų simbolizuoti

kriauklė. Antra...

Labai toli. Labai. Džeikas atvertė antrą savo baigiamojo rašinio lapą virpančia ranka, palikdamas tamsią prakaito žymę ant pirmojo.

Kada durys nėra durys? Kai jos ąsotis, ir tai yra tiesa.*

Bleinas - tai tiesa.

Bleinas - tai tiesa.

Kas turi keturis ratus ir skrenda? Šiukšlių sunkvežimis, ir tai yra tiesa.*

Bleinas yra tiesa.

Reikia stebėti Bleiną visą laiką, Bleinas tikra rakštis, ir tai yra tiesa.

Aš įsitikinęs, kad Bleinas yra pavojingas, ir tai yra tiesa.

Kas yra juodai baltas ir visas raudonas? Susigėdęs zebras, ir tai yra tiesa.

Bleinas yra tiesa.

Aš noriu grįžti, ir tai tiesa.

Aš turiu grįžti, ir tai tiesa.

Aš negaliu grįžti namo, kol nerasiu akmens, rožės ir durų, ir tai tiesa.

Tu-tūūū, tu-tūūū, ir tai yra tiesa.

Tu-tūūū, tu-tūūū.

Tu-tūūū, tu-tūūū, tu-tūū.

Tu-tūūū, tu-tūūū, tu-tūūū, tu-tūūū.

Aš bijau. Ir tai yra tiesa.

Tu-tūūū.

Džeikas iš lėto pakėlė galvą. Jo širdelė mušė taip smarkiai, kad akyse spingsojo ryški dėmė it ilgai žiūrėjus į lem-

---

*Žodžių žaismas, paremtas panašiu anglų kalbos žodžių tarimu: *a jar* - ąsotis ir *ajar* praviras.

**Žodžių žaismas, paremtas panašiu anglų kalbos žodžių tarimu: *flies* - skrenda ir *flies* - musės.

pą, pulsuojanti su kiekvienu jo širdies dunkstelėjimu.

Jis įsivaizdavo, kaip mis Eiveri paduoda jo rašinį tėvui ir mamai. Misteris Bisetas rūškanu veidu stovi šalia. O mokytoja aiškiu, dusliu savo balsu taria: *Jūsų sūnus rimtai serga. Jeigu reikia įrodymų, pažvelkite į baigiamąjį rašinį.*

Džonas jau kokias tris savaites kaip nesavas, priduria mokyklos direktorius. *Kartais jis atrodo nusigandęs, bet dažniausiai užsisvajojęs... lyg būtų ne su mumis, jeigu suprantate, ką turiu galvoje. Je pense que John est fou... comprenez-vouz?**

Mis Eiveri pritaria: *Gal namuose turite kokių nors nuotaiką keičiančių stiprių vaistų, kuriuos Džonas galėjo aptikti?*

Džeikas nenusimanė apie nuotaiką keičiančius vaistus, bet žinojo, kad kelis kokaino gramus tėtis laiko apatiniame savo darbo stalo stalčiuje. Jo tėtis pagalvos, kad Džeikas įniko į juos.

- Dabar norėčiau pasakyti žodelį apie "Catch-22", - tęsė mokytoja klasės priekyje. - Ši knyga šeštos septintos klasės mokiniams gal ir per sunki, bet jums ji pasirodys labai įdomi, jeigu atversite savo galveles. Jeigu norite, galite žiūrėti į ją kaip į siurrealistinę komediją.

Man nebūtina tai skaityti, toptelėjo Džeikui. *Aš gyvenu tame, ir tai, deja, ne komedija.*

Jis atvertė paskutinį rašinio puslapį. Jame nebuvo parašęs nieko, tik vėl priklijavęs iškarpą iš laikraščio. Pasvirusio Pizos bokšto nuotrauką. Ir kreidele buvo nutepęs jį juodai.

Džeikas neprisiminė ką nors tokio daręs.

Nieko panašaus.

Dabar jis išgirdo savo tėvą sakant misteriui Bisetui: *Fou. Taip, griežtai fou. Vaikas, kuris paleidžia tokį šansą Paiperyje, turi būti fou, sutinkate? Ką gi... aš tuo pasirūpinsiu. Mano darbas viskuo pasirūpinti. Atsakymas - Saniveilas. Jam reikia kurį laiką pagyventi Saniveile, papinti krepšius,*

*Pranc. "Aš manau, kad Džonas yra kvailas... ar suprantate?"

kol smegenėlės susitvarkys. Nesijaudinkite dėl mūsų vaikio, mielieji; jis gali bandyti bėgti... tačiau nepasislėps.

Ar jie tikrai išsiųstų jį į durnyną, jeigu įsitikintų, kad jo liftas nebepakyla iki viršutinio aukšto? Džeikas jautė, jog atsakymas - "kurgi ne". Jo tėvas nesiterliotų su puspročiu namuose. Galbūt įkištų jį ne į Saniveilą, tačiau ta įstaiga irgi būtų grotuotais langais, o koridoriais slankiotų vyrukai baltais chalatais ir šliurėmis medžiaginiais padais. Tie vyrukai budriai viską stebi ir yra apsiginklavę dirbtiniu miegu užtaisytais švirkštais.

Jie visiems sakytų, kad aš išvykęs, pagalvojo Džeikas. Ginčą jo galvoje laikinai nuplovė panikos banga. *Jie sakytų, kad išvažiavau metus pagyventi su savo dėde ir teta Modeste... arba Švedijoje pagal studentų mainų programą... arba taisau siųstuvus kosmose. Mano mamai tai nepatiks... ji verks... bet neprieštaraus. Ji turi savo draugų, kita vertus, sutinka su visais tėvo sprendimais. Ji... jie... mane...*

Pajutęs, kad gerkle kyla riksmas, berniukas kietai suspaudė lūpas. Jis pažvelgė į chaotiškus dryžius, užteptus ant pasvirusio bokšto nuotraukos, ir pagalvojo: *Reikia iš čia eiti. Tuojau pat.*

Jis pakėlė ranką.

- Taip, Džonai, kas yra? - Mis Eiveri žiūrėjo su švelniu priekaištu akyse, kurį taupydavo viduryje pamokos ją pertraukiantiems mokiniams.

- Norėčiau trumpam išeiti, jeigu galima, - atsakė Džeikas.

Tai dar vienas Paiperio mokyklos žargono pavyzdys. Mokiniai čia neidavo "nusišlapinti" ar "susitvarkyti", juolab, Dieve gink, "nusimyžti". Čia gyvavo neminima prielaida, kad jie yra pernelyg tobuli, jog skoningai parinktame gyvenimo kelyje paliktų antrinius produktus. Retsykiais kas nors pasiprašydavo trumpam išeiti, ir tiek.

Mis Eiveri atsiduso:

- Ar būtina, Džonai?

- Taip, tamsta mokytoja.

- Gerai. Kuo greičiau sugrįžk.

- Taip, tamsta mokytoja.

Stodamasis jis uždėjo rankas ant rašinio, suspaudė jį ir nenoromis paleido. Nieko nebus. Mis Eiveri nustebs pamačiusi, kad mokinys į tualetą nešasi savo rašinį. Reikėjo išplėšti tuos prakeiktus lapus ir susigrūsti į kišenes prieš prašant išeiti. Dabar per vėlu.

Džeikas nuėjo tarp suolų, palikęs aplanką su rašiniu ant stalo ir kuprinę po juo.

- Tikiuosi, kad viskas bus gerai, Čambersai, - šnipštelėjo Deividas Siurėjus ir suprunkštė į delną.

- Prikąsk ilgą liežuvį, Deividai, - sudraudė ne juokais pyktelėjusi mokytoja, ir klasė nusijuokė.

Džeikas pasiekė duris į koridorių, o kai suėmė už rankenos, vėl apėmė pažįstamas įsitikinimas: *Dabar tai jau tikrai. Praversiu duris, o už jų tvyros dykuma, švies saulė. Į veidą padvelks sausas vėjas. Žengsiu pro jas ir daugiau niekad nepamatysiu šitos klasės.*

Jis atidarė duris, bet už jų rado tą patį koridorių. Tačiau dėl vieno jis neapsiriko: daugiau niekad nematė mis Eiveri klasės.

4

Džeikas visas sukaitęs lėtai slimpino tamsiu, medžiu muštu koridoriumi. Praėjo pro klasių durų, kurias būtų mielai atidaręs, jeigu ne skaidraus stiklo langas, eilę. Pažiūrėjo į misterio Biseto prancūzų kalbos pamoką, tada į misterio Knopfo geometrijos klasę. Visur vaikai sėdėjo nuleidę galvas ir margino pieštukais mėlynus sąsiuvinius. Tada dirstelėjo į misterio Harlio žodinio meno pamoką ir pamatė Steną Dorfmaną, vieną iš nedaugelio savo draugų, pradedantį baigiamąją kalbą. Stenas atrodė mirtinai nusigandęs, tačiau

Džeikas galėtų jį nuraminti: *tu, brolau, net neįsivaizduoji, ką reiškia tikra baimė.*

Aš miriau.

Ne, nemiriau.

Ir miriau.

Ir nemiriau.

Miriau.

Nemiriau.

Jis pasiekė duris su užrašu MERGAIČIŲ. Stumtelėjo, vildamasis pamatyti skaistų dykumos dangų ir melsvus kalnus horizonte. O rado Belindą Stivens, prie veidrodžio bespaudžiančią spuogą ant kaktos.

- Dieve švenčiausias, kas čia dabar? - šūktelėjo ji.

- Atsiprašau. Ne ten pataikiau. Maniau, kad čia dykuma.

- Ką?!

Bet durys jau vėrėsi ant pneumatinės alkūnės. Jis praėjo geriamo vandens fontanėlį ir atidarė BERNIUKŲ tualeto duris. Štai jos, tos durys, kur parves jį namo...

Po fluorescencinėmis lempomis tviskėjo trys baltutėlaičiai pisuarai. Iš krano lašėjo vanduo. Ir viskas.

Džeikas leido durims užsiverti. Nupėdino koridoriumi toliau, tyliai kaukšėdamas plytelėmis. Praeidamas sekretoriatą įkišo galvą ir pamatė mis Frenks. Ji plepėjo telefonu sūpuodamasi kėdėje ir sukdama pirštais plaukų sruogą. Sidabrinis varpelis stovėjo ant stalo priešais ją. Džeikas palaukė, kol ji pasislinks nuo durų, ir nuskubėjo pro šalį. Po pusės minutės vaikas jau maudėsi gegužės pabaigos ryto saulėje.

Pabėgau iš pamokų, pagalvojo jis. Toks netikėtas įvykių posūkis kėlė jam susižavėjimą. *Kai po penkių minučių negrįšiu į pamoką, mokytoja pasiųs ką nors patikrinti... o tada visi viską sužinos. Visi žinos, kad pabėgau iš mokyklos.*

Jis prisiminė ant stalo likusį aplanką.

Jie perskaitys ir pagalvos, kad išprotėjau. Be abejo. Nes taip ir yra.

Bet tuomet galvoje nuskambėjo kitas balsas, to kario,

vyro su dviem revolveriais prie šono, balsas. Šaltas... tačiau raminantis.

Ne, Džeikai, tarė Rolandas. *Tu neišprotėjai. Esi sutrikęs ir išgąsdintas, bet nesi išprotėjęs ir neturėtum bijoti nei ryto šešėlio, kuris velkasi tau iš paskos, nei vakare pasitinkančio. Tiesiog turi susirasti kelią namo.*

- Tai kur man eiti? - sukuždėjo Džeikas. Jis stovėjo ant Keturiasdešimt šeštosios gatvės šaligatvio tarp Parko ir Medisono gatvių ir žiūrėjo į pro šalį švilpiančias mašinas. Prašniokštė mokyklos autobusas, vilkdamas aitraus dyzelio dūmų uodegą. - Kur man eiti? Kur tos sumautos durys?

Bet šaulys nutilo.

Džeikas pasisuko kairėn, Yst Riverio pusėn, aklai žengė į priekį. Jis nenutuokė, kur traukia. Visiškai. Tiesiog vylėsi, kad kojos pačios nuneš į vietą... kaip nuvedė ne ten dar visai neseniai.

5

Tai nutiko prieš tris savaites.

Negalima sakyti, kad "Viskas prasidėjo prieš tris savaites", nes tai reikštų kažkokią eigą, o taip nėra. Tiktai balsai stiprėjo, vis aršiau kišo savo tiesą, o visa kita atsitiko staiga.

Aštuntą ryto jis išėjo iš namų į mokyklą; visuomet gražiu oru eidavo pėsčias, o tą gegužę oras buvo pasakiškas. Tėvas išvyko į savo Tinklus. Mama tebegulėjo lovoje, o misis Greta Šou virtuvėje gėrė kavą ir skaitė savo "Niujork Post".

- Viso gero, Greta, - tarė jis. - Išeinu į mokyklą.

Nepakeldama galvos ekonomė kilstelėjo ranką.

- Geros dienos, Džoni.

Viskas kaip įprastai. Dar viena eilinė gyvenimo diena.

Ir taip tesėsi kitas pusantro tūkstančio sekundžių. O tada viskas amžiams pasikeitė.

Jis kulniavo laikydamas kuprinę vienoje rankoje, maišelį su priešpiečiais kitoje ir dairėsi į langus. Likus septyniems

šimtams dvidešimt sekundžių iki jo gyvenimo galo Džeikas stabtelėjo pažiūrėti į "Brendio" vitriną, kur nebyliame pokalbyje stovėjo sustingę kailiniais ir Edvardo stiliaus kostiumais aprengti manekenai. Jis galvojo tik apie kėglius po pamokų. Nors Džeikui buvo tik vienuolika, vidutinis jo rezultatas siekė 158 taškus - puikus rezultatas. Vieną dieną berniukas tikėjosi pakliūti į profesionalų lygą (jeigu tėvas sužinotų šitą faktoidą, gerai nesibaigtų).

Jis artėjo, tas momentas, kai jo nuovoka galutinai pakriks.

Kai berniukas kirto Trisdešimt devintąją, dar buvo likę keturi šimtai sekundžių. Kai teko sustoti ir palaukti, kol užsidegs EITI ženklas per Keturiasdešimt pirmąją gatvę, dar buvo du šimtai septyniasdešimt. Stabteli pažiūrėti į niekučių krautuvėlę Penkiasdešimtosios ir Keturiasdešimt antrosios kampe - šimtas devyniasdešimt. O tada, likus trims jo įprasto gyvenimo minutėms, Džeikas Čambersas atsidūrė po neregimu galios, kurią Rolandas vadino *ka-tetu*, skėčiu.

Staiga ėmė smelktis keistas, nerimą keliantis jausmas. Iš pradžių Džeikas pamanė, jog yra stebimas, bet greitai suprato, jog ne tai... ne visai taip. Jis pajuto, jog jau yra čia buvęs, kad atgaivina beveik pamirštą sapną. Jis palaukė, gal tas jausmas praeis, bet tuščiai. Įsitikinimas tik stiprėjo ir ėmė mišti su siaubu.

Priekyje, Penkiasdešimtosios ir Keturiasdešimt trečiosios kampe juodukas su panama stūmė vaisvandenių vežimėlį.

Čia tas, kuris suriks: "Dieve mano, jis negyvas!", pagalvojo Džeikas.

Prie kito kampo artėja storulė su "Blumingdeil" maišeliu.

Ji paleis iš rankų maišelį. Užsidengs rankomis burną ir sukliks. Maiše yra lėlė, susukta į raudoną rankšluostį. Pamatysiu ją nuo grindinio. Kur gulėsiu savo kraujo klane, šlampančiomis nuo jo kelnėmis.

Už storulės žengė aukštas vyras pilku, pagal užsakymą siūtu kostiumu. Jis nešėsi portfelį.

O tas apvems savo batus. Paleis portfelį ir apšliaukuos savo batus. Kas man darosi?

Tačiau kojos pačios nešė prie sankryžos, per kurią skubiai judėjo žmonių masė. Kažkur už jo nugaros skubiai artėjo žudikas kunigas. Jis žinojo tai, kaip žinojo, jog po mirksnio kunigas išties rankas pastumti... tačiau nepajėgė atsigręžti. Jautėsi kaip košmare, kur visi įvykiai tekėjo savo vaga.

Liko penkiasdešimt trys sekundės. Priešais jį vaisvandenių pardavėjas vėrė vežimėlio dangtį.

Jis išsitrauks "Ju-Hu" butelį, toptelėjo Džeikui. Ne skardinę, o butelį. Sukratys ir išgers vienu mauku.

Pardavėjas išsiėmė "Ju-Hu" buteliuką, energingai jį papurtė ir atsuko kamštį.

Liko keturiasdešimt sekundžių.

Dabar pasikeis šviesoforo šviesa.

Baltas užrašas EITI užgeso. Ėmė mirksėti raudonas NEITI. Kažkur, už puskvartalio sankryžos link judėjo didelis mėlynas "Kadilakas". Džeikas žinojo tai, kaip žinojo, jog jį vairuoja storulis su beveik tokios pat, kaip jo mašina, spalvos skrybėle.

Aš mirsiu!

Jis norėjo išrėkti tai žmonėms, traukiantiems pro jį, bet žandikauliai buvo it surakinti. Kojos atkakliai nešė jį sankryžon. Ženklas NEITI liovėsi mirksėti ir ramiai švietė raudoną savo įspėjimą. Vaisvandenių pardavėjas nušveitė tuščią "Ju-Hu" buteliuką į vielinę šiukšliadėžę gatvės kampe. Apkūnioji ponia atsistojo kitoje gatvės pusėje priešais Džeiką, įsitvėrusi savo pirkinių maišelio rankenas. Vyras pilku kostiumu stovėjo tiesiai už jos. Džeikui liko aštuoniolika sekundžių.

Metas pravažiuoti sunkvežimiui, pagalvojo jis.

Priešais jį per gatvės duobes šokinėdamas prariedėjo

“Tukerio žaislai urmu” furgonas, už kurio, žinojo Džeikas, žingsnį paspartina vyras juoda sutana, sutrumpina atstumą, tiesia ilgas savo rankas. Tačiau atsigręžti jis negalėjo. Kaip negali atsigręžti sapnuose, kai už nugaros vyksta kažkas baisaus.

Bėk! O jeigu negali, sėsk ir įsikibk į ženklą “Sustoti negalima”! Neleisk, kad taip nutiktų!

Tačiau tai sustabdyti jis buvo bejėgis. Priekyje, ant šaligatvio krašto stovėjo jauna moteris baltu megztiniu ir juodu sijonu. Jai iš kairės - paauglys meksikietis su tranzistoriumi. Donos Samer daina kaip tik baigėsi, kita, žinojo Džeikas, bus Kisų “Dr. Love”.

Jie prasiskirs...

Ir sulig ta mintimi jauna moteris atsitraukė per žingsnį į dešinę. Vaikinukas paėjo kairėn, palikdamas tarpą. Išdavikės Džeiko kojos nunešė jį į tarpą. Liko devynios sekundės.

Gatvėje ant “Kadilako” kapoto papuošimo žybtelėjo gegužės saulė. Džeikas žinojo, kad artėja 1976 metų “Sedan de Ville”. Šešios sekundės. “Kadilakas” didino greitį. Šviesoforo šviesa tuojau turėjo pasikeisti, o limuzino vairuotojas, storulis mėlyna skrybėle su ryškia plunksna norėjo spėti prašokti sankryžą. Trys sekundės. Už Džeiko į priekį palinko vyras juodais apdarais. Jaunuolio tranzistoriuje “Love to Love You, Baby” pakeitė “Dr. Love”.

Dvi.

“Kadilakas” persirikiavo į pirmą juostą ir įlėkė į sankryžą, iššiepęs grobuoniškas groteles.

Viena.

Džeikas liovėsi kvėpavęs.

Nulis.

- A! - aiktelėjo berniukas, kai iš nugaros stumtelėjo tvirtos rankos, pastūmė į gatvę, mirties glėbį...

Tik ten nebuvo rankų.

Tačiau jis vis tiek išlėkė į priekį, sumosavo rankomis.

Jaunasis meksikietis sugavo Džeiką už rankos ir truktelėjo atgal. “Atsargiau, didvyri, - pasakė jis. - Liks šlapia vieta.”

“Kadilakas” prašvilpė pro šalį. Džeikas spėjo pamatyti storulį mėlyna skrybėle, po mirksnio jis dingo.

Tada viskas ir atsitiko; tada jis skilo per pusę ir tapo dviem berniukais. Vienas gulėjo ant gatvės. Kitas stovėjo sankryžoje ir nustėręs spoksojo, kai užrašą NEITI pakeitė kitas ir žmonės nuskubėjo lyg nieko nebūtų nutikę... kaip ir buvo.

Aš gyvas! - iš palengvėjimo suriko viena jo pusė.

Miręs! - atsakė kita. *Negyvas guli gatvėje! Jie visi apspinta mane, ir vyras juodais drabužiais, kuris stūmė, artinasi sakydamas: “Aš esu kunigas. Praleiskite mane”.*

Silpnumas apėmė Džeiką, išpūtė jo mintis kaip parašiuto šilką. Jis matė artėjančią storulę, o prasilenkdamas dirstelėjo į maišelį. Jame pamatė žydras lėlės, susuktos į raudoną rankšluostį, akis, kaip ir tikėjosi. Moteris nuėjo. Pardavėjas nešaukė: “Dieve mano, jis negyvas!” - o ramiai ruošėsi darbo dienai, švilpiniuodamas Donos Samer melodiją, kuri sklido iš paauglio tranzistoriaus.

Džeikas atsigręžė, tikėdamasis pamatyti apsimetėlį kunigą. Nieko nepamatė.

Džeikas sudejavo.

Atsipeikėk! Kas tau?

To jis nežinojo. Žinojo tik tai, jog turėtų gulėti viduryje gatvės, merdėti storulei klykiant, ilgšiui pilku kostiumu vemiant, o vyrui juodais drabužiais skinantis kelią per minią.

Ir kitoje jo sąmonės dalyje visa tai vyko.

Džeiką vėl apėmė silpnumas. Jis paleido iš rankų priešpiečių maišelį ir kaip įmanydamas stipriau pliaukštelėjo sau per veidą. Kažkokia moteris, keliaujanti į darbą, įtariai jį nužvelgė. Džeikas nekreipė į ją dėmesio. Palikęs savo priešpiečius jis nėrė per gatvę, nekreipdamas dėmesio į pradėjusį mirksėti įspėjantį ženklą. Dabar tai nesvarbu. Mirtis priartė-

jo... ir praėjo net neatsigręžusi. Taip neturėjo nutikti, jis buvo tuo tikras, tačiau vis dėlto atsitiko.

Galbūt dabar jis gyvens amžinai.

Ir ta mintis vos vėl nepriverte jo surikti.

6

Kol jis pasiekė mokyklą, galva šiek tiek prašviesėjo, o protas ieškojo būdo įtikinti, jog nieko neįvyko. Gal kažkas truputį neįprasta, kažkoks psichinis žybtelėjimas, na, žvilgtelėjo į galimą ateitį. Na ir kas? Nieko tokio, tiesa? Tokia mintis netgi atrodė šauni. Ar ne apie tai mėgsta rašyti tie laikraštukai, kuriuos Greta Šou skaito mamai nematant - "Nešnal inkvaier" ir "Insaid Vju"? Tiesa, juose toks psichinis plykstelėjimas dažniausiai primena valdomą branduolinį sprogdinimą: moteris susapnuoja lėktuvo sudužimą ir atsisako bilietų, vaikinas sapnuoja, kad brolis įkalintas slaptame kinų narkotikų fabrike, ir tai pasirodo tiesa. O jeigu per tokį sąmonės praregėjimą pamatai, jog sekanti daina bus Kisų, kad apkūni dama nešasi lėlę, susikusi į raudoną rankšluostį, kad vaisvandenių pardavėjas iškliukins ne skardinę, o buteliuką, ar tai rimta?

Pamiršk, patarė jis sau. *Viskas baigta.*

Puiki mintis, tačiau iki trečiosios pertraukos Džeikas jau spėjo suprasti, jog viskas tik prasideda. Jis sėdėjo algebros pamokoje, žiūrėjo, kaip misteris Knopfas sprendžia nesudėtingas lygtis ant lentos ir su siaubu pajuto, kaip užplūsta keisti prisiminimai. Tai buvo panašu kaip stebėti iš drumsto ežero dugno į paviršių išplaukiančius neregėtus daiktus.

Aš nepažįstamoje vietoje, pagalvojo jis. *Tai yra, aš ją pažinsiu... arba būčiau pažinęs, jeigu mane būtų pervažiavęs "Kadilakas". Tai tarpstotė... tačiau ta dalis manęs, kuri yra tenai, to dar nežino. Ta dalis žino tiktai, jog yra kažkokioje dykumoje, kur nėra nė gyvos dvasios. Aš verkiu, nes išsigandau. Bijau, jog atsidūriau pragare.*

Prieš trečią dienos, kai jis nuvažiavo į kėgelbaną, jau žinojo, kad arklidėje rado vandens pompą ir atsigėrė vandens. Vanduo buvo nepaprastai šaltas, su mineralų prieskoniu. Netrukus jis užeis į vidų ir seniai apleistoje virtuvėje ras džiovintos mėsos gabalėlį. Džeikas viską žinojo taip tiksliai ir užtikrintai, kaip žinojo, kad vaisvandenių pardavėjas pasirinks ne "Ju-Hu" skardinę arba kad storulės lėlė su skaisčiai žydromis akimis.

Jautėsi taip, lyg prisimintų ateitį.

Jis sulošė tik dvi partijas. Pirmoje pelnė 96, antroje 87 taškus. Timis patikrino jo lapą ir papurtė galvą. "Šiandien tau juoda diena, čempione," - pasakė jis.

- Ne tik, - atsakė Džeikas.

Timis pažvelgė įdėmiau:

- Klausyk, tu nesergi? Atrodai išbalęs kažkoks.

- Prikibo koks mikrobas. - Jis smarkiai nepamelavo. Tikrai kažkas *prikibo.*

- Keliauk namo ir gulk į lovą, - patarė Timis. - Išgerk daug švarių skysčių: džino, degtinės ar panašiai.

Džeikas su vargu šyptelėjo:

- Reikės, tikriausiai.

Jis lėtai nupėdino namo. Niujorkas driekėsi aplinkui, buvo gražiausias metas: popietės serenada su muzikantu kiekviename kampe, žydinčiais medžiais, pakilios nuotaikos praeiviais. Džeikas matė visa tai, bet podraug regėjo save, pasislėpusį tamsioje virtuvėje, kol vyras juodais drabužiais išsišiepęs it šuva gėrė iš pompos; kaip verkė iš palengvėjimo, kai tas iškeliavo jo nesuradęs. Matė save kietai įmigusį naktį, po purpuriniu dykumos dangumi.

Džeikas savo raktu atsirakino kotedžo duris ir nuėjo virtuvėn ko nors užkąsti. Nesijautė alkanas, tiesiog iš įpročio. Pasuko prie šaldytuvo, o kai akys užkliudė podėlio duris, sustojo. Staiga pajuto, jog tarpstotė ir visas kitas pasaulis, kuriam ji priklausė, yra už tų durų. Jam reikėjo tik pastumti jas

ir susijungti su tenai esančiu Džeiku. Tada baigsis tas susidvejinimas, nutils balsai, nesutariantys, gyvas jis ar miręs.

Džeikas atlapojo sandėliuko duris abiem rankomis, veide jau spėjo pražysti saulėta šypsena... ir staiga sustingo, kai misis Šou, atsistojusi ant suoliuko, suriko. Iš šeimininkės rankų iškrito skardinė su pomidorų padažu. Ji susverdėjo ant suoliuko, ir Džeikas pripuolęs sulaikė ją, kad nenugarmėtų paskui skardinę.

- Rupu pupu! - susiėmusi už krūtinės išpoškino ji. - Tu mirtinai mane nugąsdinai, Džoni!

- Atleiskite, - atsiprašė berniukas. Jis tikrai gailėjosi ir jautėsi labai nuviltas. Vis dėlto čia tiktai sandėliukas. O jis buvo toks tikras...

- Ir ką tu čia veiki? Šiandien juk tavo kėgliai! Laukiau tavęs anksčiausiai po valandos! Dar net neparuošiau užkandžių, tad nesitikėk ką nors rasti.

- Nieko. Visai nealkanas. - Džeikas pasilenkė ir pakėlė išmestą skardinę.

- Sunku patikėti po to, kai čia taip įsiveržei, - sumurmėjo ekonomė.

- Man pasirodė, kad išgirdau krebždant pelę. O čia tu.

- Aš. - Ji nulipo nuo suolelio ir paėmė iš jo pomidorų padažą. - Atrodai lyg sirgtum plaučių uždegimu, Džoni. - Ji prispaudė delną jam prie kaktos. - Nekaršta, tačiau tai dar nieko nereiškia.

- Ko gero, aš pavargau, ir tiek, - atsakė Džeikas, o pats pagalvojo: *Gerai būtų*. - Pasiimsiu ko nors atsigerti ir pasižiūrėsiu televizorių.

Misis Šou pritardama numykė.

- Jeigu turi ką nors man parodyti, nešk greičiau. Vėluoju su vakariene.

- Šiandien nieko, - atsakė jis. Išėjo iš podėlio, pasiėmė vaisvandenių ir nupėdino į svetainę. Tenai spoksojo kalbančias galvas, o į drumsto ežero paviršių kilo nauji prisiminimai apie tą dykumos pasaulį.

7

Mama su tėvu nepastebėjo nieko keista (tėvas grįžo tik pusę dešimtos), ir Džeikas tik apsidžiaugė. Dešimtą jis nuėjo miegoti ir ilgai gulėjo tamsoje, klausydamasis miesto už lango: stabdžių cypimo, signalų, sirenų.

Tu mirei.

Bet ne. Aš čia, saugus savo lovoje.

Tai nesvarbu. Tu mirei, ir pats tai žinai.

Baisiausia, kad jis žinojo ir viena, ir kita.

Nežinau, kuriuo balsu tikėti, tik žinau, kad taip toliau negalėsiu gyventi. Todėl baikite, abu. Liaukitės ginčytis ir palikite mane ramybėje. Gerai? Prašau!

Tačiau jie nesiliovė. Matyt, negalėjo. Ir Džeikui toptelėjo, kad reikia atsikelti, tuojau pat, ir atidaryti duris į vonios kambarį. Kitas pasaulis bus tenai. Tarpstotė, antroji jo dalis irgi bus tenai, susirietusi po senu apklotu arklidėse, bandanti užmigti ir negalinti suvokti, kas atsitiko.

Aš galėsiu jam pasakyti, džiugiai pagalvojo Džeikas. Jis nusimetė antklodę, įsitikinęs, jog durys prie knygų spintos veda ne į tualetą, o į karščiu, šalavijais, baime dulkių saujoje kvepiantį pasaulį, dabar besiilsintį po tamsiu nakties sparnu. *Aš papasakosiu, nors to ir nereikės... nes būsiu JAME... būsiu JIS*!

Jis perbėgo tamsų kambarį kone juokdamasis iš palengvėjimo, atplėšė duris. Ir...

Ir rado savo tualetą. Tik tualetą su įrėmintu Marvino Gajaus plakatu ant sienos ir žaliuzių dryžiais ant plytelėmis išklotų grindų.

Jis ilgai ten rymojo, stengdamasis nuryti nusivylimą. Tas nepasidavė. Ir buvo labai kartus.

Kartus.

8

Tos trys savaitės nuo tada iki dabar išsitempė Džeiko atmintyje kaip niūri, tvanki vietovė - košmarų dykra, kurioje nebuvo nei ramybės, nei atvangos, nei skausmo atlėgimo. Jis stebėjo lyg bejėgis kalinys, kaip plėšia miestą, kurį jis kadaise valdė, o galva linko nuo augančio vaiduokliškų balsų ir prisiminimų naštos. Džeikas tikėjosi, jog prisiminimai nutrūks, kai jis pasieks vietą, kur Rolandas leidžia nukristi jam į bedugnę, bet taip nenutiko. Jie prasidėjo vėl iš naujo nelyginant automatiškai persisukanti juostelė, kol kas nors priėjęs jos neišjungė.

Gilėjant šiam plyšiui vis labiau jaukėsi jo, kaip eilinio Niujorko berniuko, gyvenimas. Jis prisiminė, kaip ėjo į mokyklą ir kino teatrą savaitgalį, kaip su tėvais dalyvavo pobūvyje prieš savaitę (o gal dvi?), tik tie prisiminimai tapo neryškūs, vaiduokliški, kaip sirgusiam maliarija per patį ligos piką: žmonės virto šešėliais, balsai aidėjo, pynėsi, paprasčiausi veiksmai, kaip sumuštinio valgymas ar kokos pasiėmimas iš automato, tapo didžiuliu jėgų išbandymu. Džeikas stūmė tas dienas paskendęs galvoje aidinčiuose ginčuose ir dvigubuose prisiminimuose. Augo manija durims, bet kokioms durims; berniukas niekad neprarado vilties rasti už jų šaulio pasaulį. Ir nieko keista: daugiau vilčių jis nebeturėjo.

Bet šiandien žaidimas baigėsi. Jis neturėjo šansų laimėti. Ir pasidavė. Pabėgo iš pamokų. Džeikas žingsniavo kur akys vedė gatve panarinęs galvą, nežinodamas, nei kur eina, nei ką darys atėjęs.

9

Apie devintą valandą nelinksmas svaigulys ėmė sklaidytis, ir Džeikas ėmė pastebėti aplinkos detales. Jis stovėjo

Leksingtono aveniu ir Penkiasdešimt ketvirtosios gatvės kampe, net neįtardamas, kaip ten atsidūrė. Pirmą kartą pastebėjo, kad rytas nepaprastai puikus. Gegužės 7-oji, diena, kai prasidėjo jo beprotybė, buvo graži, bet šiandien buvo dešimt kartų gražiau. Tokią dieną, matyt, pavasaris apsidairo ir pamato greta stovinčią, įžūliai besišypsančią, įdegusiu veidu vasarą. Saulė ryškiai atsispindėjo nuo pastatų langų, ant gatvės krito trapūs pėsčiųjų šešėliai. Žydras dangus kur ne kur apsikaišė rubuiliais baltais debesėliais.

Tolėliau du verslininkai brangiais, gerai sukirptais kostiumais stovėjo prie lentų tvoros, kuria buvo apjuosta statybų aikštelė. Jie juokėsi ir kažką perdavinėjo vienas kitam. Džeikas pagautas smalsumo nuėjo jų pusėn, o priartėjęs pamatė, kad vyrai ant tvoros žaidžia "nuliukus-kryžiukus", piešdami brangiu "Mark Kros" parkeriu. Ko jau ko, o šito Džeikas mažiausiai tikėjosi. Jam priėjus vienas išraitė "o" viršutiniame dešiniajame kampe ir nubrėžė skersinį brūkšnį.

- Vėl sutriuškintas! - tarė jo bičiulis. Ir tuomet tas aukšto rango tarnautoją ar advokatą primenantis vyras parkeriu nubrėžė dar vienas groteles.

Pirmasis, nugalėtojas, dirstelėjo per kairį petį ir pamatė Džeiką. Nusišypsojo.

- Nieko dienelė, a?

- Tai jau tikrai, - atsakė Džeikas ir apsidžiaugė, jog gali patvirtinti kiekvieną žodį.

- Per gražu, kad sėdėtum pamokose, taip?

Džeikas neištvėręs nusijuokė. Paiperio mokykla, kurioje "poilsiaudavai" užuot priešpiečiavęs, kur "trumpam išeidavai" užuot ėjęs pasisioti, staiga atrodė toli ir nesvarbi.

- Žinoma!

- Nori pažaisti? Biliui nuo penktos klasės nepavyksta manęs įveikti.

- Palik vaiką ramybėje, - pasakė antrasis verslininkas, laikydamas "Mark Kros" parkerį. - Tu jau istorija. - Jis pamerkė Džeikui, o tas pats nepajutęs mirktelėjo jam atgal. Ir

nuėjo palikęs vyrus žaisti. Nuojauta, jog atsitiks kažkas nuostabaus, kad gal net pradėjo vykti, vis stiprėjo, o jo kojos tarsi nebesiekė žemės.

Užsidegė EITI ženklas per sankryžą, Džeikas žengė kelis žingsnius per Leksingtono aveniu. Ir staiga viduryje sustojo kaip įkastas, o pasiuntinukas su dešimties pavarų dviračiu vos neužlėkė ant jo. Diena buvo nuostabi, išties. Tačiau ne todėl jis jautėsi taip gerai, ne todėl ėmė taip aštriai jausti, kad įvyks kažkas didinga.

Balsai nutilo.

Jie neišnyko visam laikui (kažkaip tai žinojo), bet *nutilo* kuriam laikui. Kodėl?

Džeikas nelauktai pagalvojo apie du vyrus, besiginčijančius kambaryje. Jie sėdi vienas priešais kitą per stalą, rėkia vis aršiau, po kurio laiko ima linkti į priekį, kad net taškosi vienas kitą seilėmis. Dar kiek - ir kibs į atlapus. Ir staiga išgirsta kažkokį bumbsėjimą, bosinio būgno, o netrukus - ir lėkščių skambesį. Vyrai nutraukia ginčą ir žiūri vienas į kitą.

Kas tai? - klausia vienas.

Nežinau, atsako antras. *Panašu į paradą.*

Jie pripuola prie lango ir tikrai - paradas, ritmingai žengia uniformuotas orkestras, blizga triūbos, dailios merginos suka lazdeles ir žengia ilgomis, įdegusiomis kojomis, važiuoja gėlėmis išpuošti kabrioletai, pilni mojuojančių parado dalyvių.

Abu vyrai žvelgia pro langą, pamiršę savo pyktį. Jie būtinai prisimins jį, tačiau kol kas stovi vienas šalia kito kaip geriausi draugai, petys į petį ir žiūri, kaip paradas eina pro šalį...

10

Suklarkė automobilio signalas, sugrąžinęs Džeiką iš ryškaus kaip realybė sapno. Jis pasijuto bestovįs Leksingtono

aveniu viduryje. Šviesoforo šviesa jau buvo pasikeitusi. Jis staigiai apsigręžė, tikėdamasis pamatyti mėlyną "Kadilaką", lekiantį ant jo, tačiau pypsino geltoname "Mustange" sėdintis vaikinas su plačia šypsena. Atrodė, jog visas Niujorkas prisikvėpavo linksminančiųjų dujų.

Džeikas mostelėjo vaikinui ir nuskubėjo į kitą gatvės pusę. Atviro "Mustango" vairuotojas pasukiojo pirštą prie smilkinio ir numojęs nuvažiavo.

Sekundę berniukas liko stypsoti gatvės kampe, užvertęs galvą į saulėtą gegužės dangų. Greičiausiai taip jaučiasi elektros kėdėje mirti pasmerkti kaliniai, sužinoję, kad bausmė atidedama.

Balsai tylėjo.

Klausimas: koks paradas laikinai nukreipė jų dėmesį? Ar tik ne reto grožio rytas?

Džeikas nenorėjo tuo tikėti. O netikėjo, nes vėl pajuto smelkiantis pažįstamą žinojimo jausmą, kuris apėmė jį prieš tris savaites, prisiartinus prie Penkiasdešimtosios ir Keturiasdešimt šeštosios gatvės sankryžos. Tačiau gegužės 7-ąją jautė piktą lemtį, o dabar - spindėjimą, gerumo ir laukimo jausmą. Atrodė, lyg... lyg...

Balta. Tas žodis toptelėjo pirmiausia ir atrodė visiškai teisingas.

- Balta! - sušuko jis balsu. - *Baltos* atėjimas!

Ir nuėjo Penkiasdešimt ketvirtąja, o pasiekęs jos sankirtą su Antrąja gatve antrą kartą pakliuvo po *ka-teto* skėčiu.

11

Džeikas pasuko dešinėn, sustojo, apsigręžė ir sugrįžo iki kampo. Reikėjo eiti Antrąja aveniu, taip, tikrai, tačiau ir vėl jautė, jog pusė ne ta. Kai pasikeitė šviesoforas, jis nuskubėjo per gatvę ir pasuko į dešinę. Tas (Baltumo) teisingumo jausmas vis stiprėjo. Jis kone pamišo iš džiaugsmo ir palengvėjimo. Viskas bus gerai. Šį kartą nesuklydo. Džeikas tikėjo,

jog greitai pamatys pažįstamus žmones, kaip pažįstama atrodė storulė ir vaisvandenių pardavėjas, kaip žinojo iš anksto, kas nutiks.

Tačiau priėjo antikvarinį knygyną.

12

"Manheteno proto restoranas", skelbė iškaba ant vitrinos. Džeikas priėjo prie durų. Jose kabojo lentelė, kokias paprastai galima pamatyti ant valgyklų sienos.

ŠIANDIEN MENIU

Iš Floridos! Šviežiai virtas Džonas D. Makdonaldas
Kietais viršeliais 3 už 2.5 USD
Lanksčiais viršeliais 9 už 5 USD

Iš Misisipės! Paskrudintas Viljamas Folkneris
Kietais viršeliais - sutartinė kaina
Aukščiausios markės lanksčiais viršeliais - po 75 centus

Iš Kalifornijos! Kietai virtas Reimondas Čandleris
Kietais viršeliais - sutartinė kaina
Lanksčiais - 7 už 5 USD

Patenkinkite savo poreikį skaityti

Džeikas įėjo supratęs, jog pirmą kartą per tris savaites atidarė duris nesitikėdamas kitoje pusėje rasti naują pasaulį. Virš galvos skimbtelėjo varpelis. Švelnus, aštrus senų knygų aromatas trenkė į nosį, ir berniukas pasijuto lyg namie.

Restorano motyvas buvo išlaikytas ir viduje. Nors sienas puošė knygų lentynos, parduotuvę skyrė barą primenantis prekystalis. Prie jo stovėjo kelios baro kėdutės, ant kurių

puikavosi ypatingieji dienos patiekalai: Džono D. Makdonaldso knygos apie Trevisą Makdžį, Raimondo Čandlerio romanai apie Filipą Marlou ir Viljamo Folknerio raštų tomai. Prie Folknerio stovėjo nedidukė kortelė: *Yra retų pirmųjų egzempliorių - prašykite pardavėjo.* Ant baro buvo ir kita kortelė, kurioje kažkas paprastai užrašė: PAVARTYKITE! Keletas pirkėjų kaip tik tai ir darė. Jie sėdėjo prie prekystalio, gėrė kavą ir skaitė. Džeikas nusprendė, jog tai geriausias knygynas, kokį jam teko matyti.

Klausimas, ką jis čia veikia? Ar tik laimingas atsitiktinumas, ar atvedė švelnus bet atkaklus įsitikinimas, jog seka pėdsaku, savotišku energijos spinduliu, kuris yra jam paliktas?

Jis pasuko galvą į vitriną kairėje pusėje ir suprato atsakymą.

13

Ten buvo išdėliotos vaikiškos knygelės. Ant stalo vietos buvo nedaug, tilpo vos tuzinas: "Alisa Stebuklų šalyje", "Hobitas", "Tomas Sojeris" ir panašiai. Džeiko akį patraukė knygelė patiems mažiausiems. Ant skaisčiai žalio viršelio į kalną pūškavo sužmogintas garvežiukas. Ryškiai raudonas jo priekis priminė plačią šypseną, o žibintai valiūkiškai kvietė Džeiką Čambersą užeiti ir paskaityti. "Traukinukas Čarlis", taip vadinosi ta knygelė. Parašė ir nupiešė Berilė Evans. Džeikas prisiminė baigiamąjį savo rašinį su traukiniu tituliniame puslapyje ir ne vieną sykį pakartotus žodžius "tutūūū".

Jis stvėrė knygelę ir stipriai suspaudė, lyg norėtų pabėgti. O atidžiau apžiūrėjęs į viršelį nusprendė, jog Čarlio šypsena neverta tikėti. *Atrodai laimingas, tačiau man tai primena kaukę,* pagalvojo jis. *Nemanau, kad esi laimingas. Ir kad Čarlis yra tikrasis tavo vardas.*

Taip keistai mąstyti galėjo tik pusprotis, tačiau berniu-

kas nesijautė *beprotis*. Mintys atrodė logiškos. Ir *teisingos*.

Greta "Traukinuko Čarlio" gulėjo aptrinta ir lipnia juosta suklijuota pageltusi knygelė. Ant jos buvo nupieštas berniukas su mergaite, o jiems virš galvų - klaustukų miškas. "Mįslės! Galvosūkiai ir užduotys kiekvienam!", vadinosi ji. Autorius nurodytas nebuvo.

Džeikas pasikišo "Traukinuką Čarlį" po pažastimi ir paėmė mįslių knygelę. Atsivertęs perskaitė pirmą pasitaikiusį sakinį:

Kada durys ne durys?

- Kai jos atviros, - sumurmėjo Džeikas. Ir pajuto, kaip kakta... rankos... visas kūnas ima drėkti nuo prakaito. - Kai yra *atviros*!

- Radai ką nors, sūnau? - paklausė malonus balsas.

Džeikas atsigręžęs pamatė storulį atsagstytais baltais marškiniais, stovintį prekystalio gale. Rankas jis buvo susikišęs į senas gabardino kelnes. Ant plikos galvos pusmėnulio blizgėjo toliaregių akiniai.

- Taip, - susijaudinęs atsakė vaikas. - Šitas dvi. Ar jos parduodamos?

- Čia viskas parduodama, - atsakė storulis. - Parduočiau ir pastatą, jeigu būtų mano valia. Deja, tik nuomoju. - Jis ištiesė ranką paimti knygeles, ir Džeikas valandėlę susvyravo. Po to nenoriai atidavė. Lyg bijotų, kad tas tipas paspruks su jomis; tokiu atveju Džeikas buvo pasiruošęs pasivyti ir išplėšti jas iš rankų. Tų knygų jam mirtinai reikėjo.

- Gerai, pažiūrėkim, ką čia turi, - kalbėjo pardavėjas. - Beje, mano pavardė Taueris*. Kalvinas Taueris. - Ir atkišo ranką.

Džeikas išpūtė akis ir nesąmoningai atsitraukė per žingsnį.

- Ką?

Storulis susidomėjęs pažvelgė į jį.

---

*Tower - ang. bokštas.

- Kalvinas Taueris. Kuris žodis tau negirdėtas, o haiborų* keliautojau?

- A?

- Nieko, tik norėjau pasakyti, jog keistai atrodai, vyruti.

- O, atleiskite. - Jis spustelėjo stambią, minkštą misterio Tauerio ranką, tikėdamasis, kad šis nepuls toliau kamantinėti. Tas vardas ne juokais privertė jį pašokti, nors Džeikas negalėjo pasakyti kodėl. - Aš Džeikas Čambersas.

Kalvinas Taueris papurtė jo ranką.

- Skambus vardas, vaikine. Kaip kokio vesterno veikėjo, na, žinai, vaikino, kuris atsidangina į Blek Forką Arizonoje, iššluoja visą miestą ir iškeliauja sau. Kažkas panašaus į Veiną Overholsterį. Tik tu nepanašus į bebaimį kaubojų, Džeikai. Atrodo, sumąstei, kad diena per graži sėdėti pamokose.

- O... ne. Mes baigėme praeitą penktadienį.

Taueris šyptelėjo.

- Aha, kurgi ne. Tai imsi šitas dvi, a? Dievaži, keistai žmonės pasirenka. O tu... būčiau palaikęs tave vienu iš tų rimtuolių, kurie renkasi gražaus seno leidimo Donaldo Granto knygas su Rojaus Krenkelio piešiniais. Krauju varvantys kalavijai, plieniniai raumenys ir sau kelią per priešo ordas besiskinantis Konanas Barbaras.

- Mielai paskaityčiau. O šitos yra ... e, mano jaunesniam broliui. Jo gimtadienis kitą savaitę.

Kalvinas Taueris nykščiu nuleido akinius ant nosies ir įsižiūrėjo atidžiau.

- Tikrai? Tu man atrodai vienturtėlis. Tikras vienturtis, paspukęs iš pamokų ir besimėgaujantis diena, kol ponia Gegužė virpa su žaliu savo apsiaustu priešais miškingą Birželio slėnį.

- Atleiskite?

- Nekreipk dėmesio. Pavasaris man visuomet kelia Vil-

*Gentis iš knygų apie Konaną Barbarą.

jamo Kauperišo nuotaiką. Žmonės keisti, bet įdomūs, Teksai... ar aš teisus?

- Manau, taip, - atsargiai atsakė Džeikas. Jis negalėjo apsispręsti, patinka jam šis storulis ar ne.

Vienas iš knygų vartytojų atsisuko su visa kėde. Vienoje rankoje laikė kavos puodelį, kitoje - apspurusią “Maro” kopiją.

- Liaukis tampęs vaiką ir parduok jam knygas, Kalai, - pasakė jis. - Dar liks laiko baigti šitą šachmatų partiją prieš pasaulio pabaigą, jeigu pasiskubinsi.

- Skuba prieštarauja mano prigimčiai, - paprieštaravo storulis, bet atvertė “Traukinuko Čarlio” priešlapį ir žvilgtelėjo į pieštuku užrašytą kainą. - Labai populiari knygelė, tačiau neįtikimai gerai išlaikyta. Maži vaikai paprastai palieka skutus iš tų, kurios jiems patinka. Turėčiau užsiprašyti dvylikos dolerių...

- Prakeiktas vagis, - iškošė vyras, skaitąs “Marą”, o kitas pirkėjas nusijuokė. Kalvinas nekreipė į juos dėmesio.

- ...bet tokią dieną negaliu tavęs apiplėšti. Septyni žali, ir ji tavo. Plius mokesčiai, žinoma. Mįslių knygą gali pasiimti už dyką. Tegu būna mano dovana berniukui, turinčiam pakankamai smegenų, kad išlėktų pasiganyti po tikrai paskutinės pavasario dienos lankas.

Džeikas išsikrapštė piniginę ir neramia širdimi ją atsegė, nuogąstaudamas, jog išėjo iš namų su kokiais trimis ar keturiais doleriais. Bet jam pasisekė. Rado penkių ir trijų kupiūras. Ištiesė pinigus Taueriui, tas atsainiai susikišo pinigus į kišenę ir iš kitos atskaitė grąžos.

- Neskubėk, Džeikai. Jeigu jau čia, prisėsk ir išgerk kavos. Tapsi liudininku, kaip iš Aarono Depnė senovės Kijevo gynybos neliks akmens ant akmens.

- Norėtum, - atkirto vyras su “Maru”, tikriausiai tas Aaronas Depnė.

- Mielai, bet negaliu... turiu kai kur nueiti.

- Gerai. Jeigu tik ne į mokyklą.

Džeikas išsišiepė.

- Ne... ne į mokyklą. Toje pusėje beprotybė.

Taueris garsiai nusikvatojo ir vėl užstūmė akinius ant pakaušio.

- Neblogai! Labai neblogai! Galgi jaunoji karta ir nekeliauja tiesiai pragaran, Aaronai... kaip sakai?

- O, ne, ir dar kaip keliauja. Šis berniukas - išimtis, patvirtinanti taisyklę. Galbūt.

- Nekreipk dėmesio į tą cinišką pirdžių, - pasakė Kalvinas Taueris. - Gero vėjo, o haiborų keliautojau. Kaip norėčiau vėl būti dešimtmetis ar vienuolikametis tokią puikią dieną.

- Dėkui už knygas, - atsakė Džeikas.

- Nėra už ką. Tam čia ir esame. Užsuk vėl kada nors.

- Mielai.

- Na, žinai, kur esame.

Taip, pagalvojo Džeikas. *Jeigu tik žinočiau, kur aš esu.*

14

Jis sustojo prie knygyno durų ir vėl atsivertė mįslių knygelę, dabar jau pirmą puslapį, kuriam rado trumpą, nepasirašytą įžangą.

"Mįslės, ko gero, yra seniausias iš visų žmonių žaidimų, kuris žaidžiamas ligi šiol, - prasidėjo ji. - Graikijos dievai ir deivės erzino vienas kitą mįslėmis, jos buvo įtrauktos į senovės Romos mokymo sistemą. Biblijoje taip pat yra kelios geros mįslės. Viena garsiausių - užminta Samsono tą dieną, kai jis vedė Dalilą:

Iš ėdančiojo išėjo šis tas pavalgyti.
Iš stipriojo išėjo šis tas saldaus.

Jis uždavė šią mįslę vestuvėse dalyvavusiems jauniems palydovams, įsitikinęs, kad atsakymo jie nežinos. Tačiau jau-

nuoliai pasivedėjo Dalilą į šalį ir išgavo iš jos atsakymą. Samsonas supyko ir nužudė jaunuolius už sukčiavimą... seniau, kaip matote, į mįsles buvo žiūrėta kur kas rimčiau nei dabar!

Beje, atsakymą į Samsono mįslę, kaip ir į visas kitas šios knygelės mįsles, galite rasti paskutiniame skyriuje. Norėtume tiktai paprašyti gerai pasukti galvą prieš žvilgtelint į atsakymą!"

Džeikas atsivertė knygos galą iš karto žinodamas, ką tenai ras. Iš "Atsakymų" lapo buvo likę tik keli skuteliai ir viršelis. Visas skyrius buvo išplėštas.

Valandėlę jis pastovėjo susimąstęs. Tada pagautas impulso sugrįžo į "Manheteno proto restoraną".

Kalvinas Taueris pakėlė galvą nuo šachmatų lentos:

- Apsigalvojai dėl kavos, o haiborų keliautojau?

- Ne. Aš norėjau paklausti, gal žinote mįslės atsakymą?

- Varyk, - paragino storulis, mosteldamas ranka.

- Ją užminė Samsonas. Stipruolis iš biblijos. Prasideda taip...

- "Iš ėdančiojo išėjo šis tas pavalgyti, - užbėgo už akių Aaronas Depnė, atsisukdamas į Džeiką. - Ir iš stipriojo išėjo šis tas saldaus." Šita?

- Taip, šita, - atsakė Džeikas. - Iš kur jūs žino...

- O, ne pirmą dieną gyvenu. Pasiklausyk. - Ir užvertęs galvą sodriu, melodingu balsu uždainavo apie tai, kaip kartą susirėmė liūtas su Samsonu, kaip Samsonas užsėdo jam ant nugaros ir sugniaužė rankomis jo snukį, o tada varė žvėrį tol, kol tas krito negyvas ir bitės susisuko lizdą jo galvoje.

Aaronas mirktelėjo ir nusijuokė pamatęs nustebusį Džeiko veidą.

- Ar atsakiau į klausimą, bičiuli?

Džeikas išplėtė akis:

- Oho! Gera daina! Iš kur ją žinote?

- Et, Aaronas visas jas žino, - pasakė Taueris. - Jis šlaistėsi Bliker Strytu dar tuomet, kai Bobas Dilanas temokėjo

sugroti sol mažorinę savo gitara. Jeigu, žinoma, juo tikėsime.

- Čia sena giesmė, - paaiškino Aaronas, o tada priminė pardavėjui: - Beje, tau šachas, pilvūze.

- Neilgai, - atkirto Taueris. Jis patraukė savo rikį. Aaronas mikliai jį nukirto. Taueris sumurmėjo kažką po nosimi. Labai jau panašu buvo, kad kažką kažkur pasiuntė.

- Vadinasi, atsakymas yra "liūtas", - pasitikslino Džeikas.

Aaronas papurtė galvą:

- Pusė atsakymo. Samsono mįslė dviguba. Kita atsakymo dalis - "medus". Supratai?

- Manau, taip.

- Gerai, o dabar pamėgink šitą. - Aaronas užsimerkė ir padeklamavo:

Bėgti gali, eiti - ne,
Turi žiotis - nešneka,
Vingiuoja ne uodega,
Turi vagą - nesodina?

- Gudruolis, - suniurzgė Taueris.

Džeikas pagalvojo ir papurtė galvą. Jis būtų pasukęs galvą ilgiau (jam tas užsiėmimas pasirodė labai įdomus ir užkrečiantis), tačiau nenumaldomas jausmas, kad šį rytą Antrojoje aveniu jo laukia ir kiti reikalai, varė į priekį.

- Pasiduodu.

- Ne, nepasiduodi, - nesutiko Aaronas. - Pasiduoti galima sprendžiant šiuolaikines mįsles. O tikra mįslė nėra paprastas juokas, vaiki, - tai galvosūkis. Pavartyk savo galvelėje. Jeigu nerasi atsakymo, bus priežastis ateiti čia kitą dieną. Jeigu ne dėl to, tai dėl puikios šito pūzro kavos.

- Gerai, - atsakė Džeikas. - Dėkui. Būtinai.

Bet išėjęs suprato: jis daugiau niekad nekels kojos į "Manheteno proto restoraną".

15

Džeikas lėtai slinko Antrąja aveniu, nešdamasis pirkinį kairėje rankoje. Iš pradžių mąstė apie mįslę: kas turi vagą, bet joje nesodina? Bet netrukus klausimas išdulkėjo iš galvos, jį išstūmė augantis laukimas. Dar niekad juslės nebuvo tokios stiprios; jis matė milijardus kibirkštėlių ant asfalto, su kiekvienu kvėptelėjimu traukė tūkstančius įvairiausių kvapų, girdėjo garsus, paslėptas gaidas kiekviename garse. Gal taip jaučiasi šunys prieš audras ar žemės drebėjimus? Greičiausiai. Tačiau įsitikinimas, kad gresiantis įvykis yra ne blogas, o geras, kad jis išvaduos nuo tos baisios padėties, vis stiprėjo.

Ir priartėjęs prie vietos, kurioje turės pasirinkti kursą, vėl pajuto pažįstamą jausmą, kad viską gali numatyti iš anksto.

Elgeta išties man ranką, atiduosiu jam misterio Tauerio grąžą. Toliau bus plokštelių parduotuvė. Durys praviros, kad išsivėdintų, man praeinant gros "Stounai". Ir aš daugybėje veidrodžių pamatysiu savo atspindį.

Mašinų Antrojoje aveniu buvo nedaug. Taksi pypsėjo ir nardė tarp lėčiau riedančių automobilių. Pavasario saulė tviskėjo nuo jų stiklų ir plačių geltonų juostų. Belaukdamas ženklo eiti į kitą pusę, Džeikas pamatė elgetą Antrosios ir Penkiasdešimt antrosios kampe. Jis sėdėjo nugara į restoranėlio sieną, arčiau priėjęs Džekas pamatė, kad šis vadinasi "Mama tu-tūūū".

Tu-tūūū, prisiminė Džeikas. *Ir tai yra tiesa.*

- Ketvirtuką turi? - paklausė vargeta nuvargusiu balsu, ir vaikas įmetė knygyne gautą grąžą seniui į skreitą net neatsigręžęs. Dabar, kaip pagal tvarkaraštį, išgirdo "Rolling Stones":

"Matau duris raudonas, noriu nudažyti jas juodai,

Daugiau jokių spalvų, tegu būna juodos..."

Praeidamas nė kiek nenustebo perskaitęs, kad parduotuvė vadinasi "Jėgos bokšto įrašai".

Atrodo, šiandien visi bokštai paleisti už pusę kainos.

Džeikas keliavo toliau, pro šalį mirgėjo kelio ženklai. Tarp Keturiasdešimt devintosios ir Keturiasdešimt aštuntosios jis praėjo krautuvėlę su iškaba "Tavo atspindžiai". Pasukęs galvą sugavo tuzinus Džeikų veidrodžiuose, kaip ir tikėjosi: tuzinus pernelyg mažų tokiam amžiui berniukų, vilkinčių tvarkingus mokyklos drabužėlius - mėlynus švarkelius, baltus marškinius, tamsiai raudonus kaklaraiščius ir pilkas kostiumines kelnes. Paiperio mokykla oficialios uniformos neturėjo, bet laisviau apsirengti nebuvo galima.

Paiperis atrodė nutolęs laike ir erdvėje.

Staiga Džeikas suprato, kur eina. Suvokimas ištryško nelyginant salsvas, gaivus šaltinis iš požeminių vandenų. *Kulinarija*, pagalvojo jis. *Ar kažkas panašaus į ją. Iš tikrųjų ten visai kas kita - durys į kitą pasaulį. Tą pasalį. Jo pasaulį. Tikrąjį pasaulį.*

Jis puolė bėgti, įsmeigęs akis į priekį. Šviesoforas draudė eiti per Keturiasdešimt septintąją gatvę, tačiau Džeikas šoko nuo bordiūro ir nubėgo perėja vos užmetęs akį į kairę. Garsiai sužvygino stabdžiais vandentiekio tarnybos furgonas, vaikui prašokus pro pat priekį.

- Ei! Ką darai! Ką tu darai! - suriko vairuotojas, bet Džeikas nekreipė dėmesio.

Liko vienas kvartalas.

Jis pasileido tekinas. Kaklaryšis plazdeno už kairiojo peties; plaukai pakilo nuo kaktos, bateliai kaukšėjo šaligatviu. Jis nepaisė žvilgsnių, - nustebusių, smalsių, - kaip nepaisė supykusio furgono vairuotojo riksmo.

Tenai... ant kampo. Prie raštinės reikmenų.

Priekyje pasirodė rudu kombinezonu vilkintis "UPS" darbuotojas, stumiantis siuntinių prikrautą vežimėlį. Berniu-

kas peršoko jį iškėlęs rankas lyg šuolininkas į tolį. Iš kelnių išslydo marškinių skvernas ir plaikstėsi po švarkeliu. Toliau jis vos nesusidūrė su puertorikietės stumiamu vaikišku vežimėliu. Išsisuko kaip puolėjas, pamatęs plyšį priešininkų komandos užtvaroje. "Dega kas, gražuoli?" - paklausė jauna mama, bet Džeikas nesiteikė atsakyti. Jis šovė pro "Popieriaus pasaulio" vitriną, pridėtą rašiklių, užrašų knygelių ir stalo skaičiuotuvų.

Durys! - džiūgavo Džeikas. *Aš jas pamatysiu! Ar sustosiu? Jokiu būdu! Mausiu pro jas, o jeigu užrakintos, išsiplosiu...*

Atsidūręs Antrosios ir Keturiasdešimt šeštosios gatvių kampe, sustojo (dar truputį pačiuožęs ant savo batų kulnų). Stovėjo viduryje šaligatvio išskėtęs rankas, gaudydamas orą, užkritusiomis ant kaktos šlapiomis nuo prakaito sruogomis.

- Ne, - kone suinkštė jis. - Ne! - Tačiau bejėgiškas neigimas nepakeitė to, ką jis pamatė. Tiksliau, nepamatė. Toje vietoje buvo tvora aptverta šiukšlina aikštelė.

Pastatas, kuris čia stovėjo, buvo nugriautas.

16

Džeikas nejudėdamas stovėjo prie tvoros bemaž porą minučių ir drumstomis akimis spoksojo į tuščią aikštelę. Vienas lūpų kamputis nevalingai trukčiojo. Jis jautė, kaip viltis, tas visiškas tikrumas sklaidosi. O jo vieton stoja giliausias, karčiausias nusivylimas.

Dar vienas netikras aliarmas, pagalvojo jis, kai pirmasis šokas praėjo ir jis vėl įstengė mąstyti. *Dar vienas netikras aliarmas, akligatvis, išdžiūvęs šulinys. Dabar vėl atkus balsai, o kai vėl juos išgirsiu - imsiu rėkti. Bet nieko. Nes pavargau viską gniaužti. Pavargau pamažu kraustytis iš proto. Jeigu tai ir yra beprotybė, tai lekiu namo prašytis, kad kas nors nuvežtų mane į ligoninę ir atjungtų. Pasiduodu. To jau per daug... man gana.*

Tačiau balsai negrįžo... bent jau kol kas. Ir geriau įsižiūrėjęs Džeikas suprato, jog aikštelė nėra visiškai tuščia. Statybų šiukšlėmis užverstoje, žolėmis apžėlusioje aikštelėje stovėjo ženklas.

"MILS" STATYBŲ KOMPANIJA IR "SOMBRA" NEKILNOJAMOJO TURTO KOMPANIJA TOLIAU KEIČIA MANHETENO VEIDĄ!
ŠIOJE VIETOJE NETRUKUS ATSIRAS KOOPERATINIS NAMAS "VĖŽLIO UŽUTEKIS"!
INFORMACIJOS TEIRAUKITĖS TEL. 555-6712.
Jus nudžiugins tai, ką išgirsite!

Netrukus? Gal... nors Džeikui tai kėlė rimtų abejonių. Skelbimo raidės buvo pablukusios, pats stulpas palinkęs. Ant "Vėžlio užutekio" paveikslo kažkoks liaudies menininkas, pasivadinęs BANGO SKANK, ryškiai mėlynais dažais paliko savo ženklą. Džeikas pasvarstė, ar projektas buvo atidėtas, tai tiesiog sprogo kaip muilo burbulas. Jis prisiminė girdėjęs savo tėvą telefonu kalbant su verslo patarėju prieš porą savaičių, rėkiant, kad daugiau neprasidėtų su kooperatinių namų investicijomis. "Man nusišvilpt, kad mokesčių vaizdas gražiai atrodo! - kone staugė jis (prie tokio tono bendraujant su verslo partneriais berniukas buvo pratęs - su tuo kažkiek galėjo būti susijęs kokainas stalo stalčiuje). - Jeigu jie kiša prakeiktą televizorių vien už tai, kad ateitum pažiūrėti į brėžinius, kažkas įtartina!"

Lentų tvora aplinkui aikštelę siekė jam iki smakro ir buvo aplipdyta reklaminiais skelbimais: Olivija Niuton-Džon Reidijo Sityje, grupė, pasivadinusi "G.Gordon Lidy" ir Grotai iš Yst Vilidžo klubo, filmas "Zombių karas", kuris buvo rodomas pavasario pradžioje. Kur ne kur dar išliko įspėjimai "EITI DRAUDŽIAMA", tik jau apklijuoti plakatais. Tolėliau švietė kito grafiti meistro kūrinys. Kadaise, matyt, jis buvo ryškiai raudonas, bet dabar išbluko iki dulsvai rausvo

kaip rudeninė rožė. Džeikas ištarė žodžius garsiai ir susijaudinęs:

Koksai milžinas VĖŽLYS,
Šarvu žemę laiko jis.
Nori žaisti, išdykauti -
SPINDULIU turi keliauti.

Džeikas manė puikiai suprantąs šio eilėraštuko šaltinį (jeigu ne prasmę). Šitas rytų Manhetenas dar vadinamas Vėžlio įlanka. Bet kaip tuomet paaiškinti šiurpulį, kuris leidosi jo nugara, arba įsitikinimą, jog rado dar vieną kelio ženklą prie stebėtinai užmaskuoto vieškelio.

Džeikas prasisagstęs marškinius įsikišo knygeles užantin. Apsidairė, pamatė, kad niekam jis nerūpi, ir įsikibo už tvoros viršaus. Prisitraukė, permetė koją ir peršoko į kitą pusę. Kairė koja pataikė ant plytgalių krūvos, kurie išsprūdo iš po pėdos. Kulkšnis kryptelėjo, koją pervėrė aštrus skausmas. Džeikas driokstelėjo ant žemės ir vėl riktelėjo, kai plytos it kieti kumščiai užvažiavo į nugarą.

Vaikas kurį laiką pagulėjo tenai, kol atgavo kvapą. Sužeidimas nebuvo labai rimtas - išsisuko koją ir tiek, bet koja sutins. Kol pasieks namus, ims šlubuoti. Teks vėžlinti išsišiepus - juk pinigų taksi neliko.

Tu juk nesiruoši eiti namo, a? Jie suvalgys tave gyvą.

Gal taip, gal ir ne. Kol kas nėra iš ko rinktis. Bet tai bus vėliau, o dabar reikia ištyrinėti aikštelę, kuri traukė jį kaip magnetas. Galią jis ir toliau jautė, netgi dar smarkiau. Berniukas netikėjo, kad čia tik paprasta aikštelė. Kažkas čia vyksta, kažkas itin reikšminga. Jis jautė ore čirpimą, sklindantį tarsi iš galingiausios pasaulio elektrinės.

Atsistojęs jis pamatė, jog nušoko dar labai sėkmingai. Netoliese telkšojo sugurinto stiklo bala. Galėjo baisiai susipjaustyti.

Čia buvo vitrina, pagalvojo Džeikas. *Kai kulinarija dar*

nebuvo nugriauta, nuo šaligatvio galėjau paganyti akis į visus tuos sūrius ir mėsas. Sukabindavo jas vitrinoje. Nežinia iš kur, bet Džeikas tai žinojo.

Jis susimąstęs apsižvalgė ir paėjo tolėliau. Kone centre, įaugęs į žoles gulėjo dar vienas ženklas. Džeikas atsiklaupė, ištraukė jį, tada nubraukė žemes. Raidės buvo išblukusios, tačiau dar įskaitomos:

TOMO IR DŽERIO KULINARIJA.
RAFINUOČIAUSI PATIEKALAI KVIESTINIAMS PIETUMS!

Po apačia, tais pačiais išblukusiais raudonais dažais buvo dar viena mįslinga eilutė: IR KIEKVIENĄ JIS PRIŽIŪRI.

Čia ta vieta, toptelėjo Džeikui. *Tikrai.*

Jis paleido ženklą, atsistojo, dairydamasis nuėjo toliau. Galios pojūtis vis augo. Viskas, ką matė - žolės, sudužę stiklai, plytgalių krūvos - savotiškai kvietė. Net ir bulvių traškučių maišeliai atrodė dailiai, o paliktą rudą alaus butelį saulė pavertė šviesos cilindru.

Džeikas klausėsi savo kvėpavimo, o saulės šviesa viską tarytum taškė auksu. Jis staiga pajuto, jog stovi prie pat didelės paslapties, ir pašiurpo iš siaubo ir nuostabos.

Čia. Viskas. Viskas tebėra čia.

Žolės braukė per jo kelnes; varnalėšos kibo į kojines. Vėjas rito saldainio popierėlį priešais jį, o saulė tryško nuo jo lyg vidinė šviesa.

- Viskas tebėra čia, - pakartojo vaikas, nejausdamas, jog jo paties veidą nutvieskia toks pat švytėjimas. - Viskas.

Jis girdėjo kažkokį garsą; nuo pat atėjimo į aikštelę. Tai buvo nuostabiai aukštas nesuprantamas giedojimas, neapsakomai vienišas ir gražus. Taip galėjo ūkauti dykumos vėjas, tačiau garsas buvo gyvas, nelyginant tūkstančiams balsų

susiliejus į vieną natą. Jis nuleido akis ir išvydo žolėse, krūmuose, griuvėsių krūvose veidus. *Veidus.*

- Kas jūs? - sukuždėjo berniukas. - Kas jūs? - Atsakymo nesulaukė, tačiau be tos natos jau galėjo išskirti ir aulinių kaukšėjimą dulkėtu keliu, šautuvų pokšėjimą, iš šešėlių "osana" giedančius angelus. Veidai iš griuvėsių tarsi sukosi jam praėjus, sekė jį, neturėdami piktų užmačių. Jis matė Keturiasdešimt šeštąją gatvę, Jungtinių Tautų pastatą kitoje Pirmojo aveniu pusėje, tik ne pastatai dabar buvo svarbiausia, net ne pats Niujorkas. Jis nubluko kaip už purvino stiklo.

Gaudimas stiprėjo. Iš giliausio visatos šulinio kilo jau ne tūkstančiai, o milijonai balsų. Chore Džeikas gaudė vardus, nors nesuprato, ką jie reiškia. Vienas galėjo būti Martenas. Kitas - Ketbertas. Dar kitas buvo Rolandas, Rolandas iš Gileado.

Jis girdėjo vardus; girdėjo klegesį, tūkstančius susipynusių pasakojimų; bet virš visko girdėjosi tas nuostabus, didingas gaudimas, vibracija, trokštanti pripildyti jo galvą skaisčia balta šviesa. Ir kone plyšdamas iš džiaugsmo Džeikas suprato: taip, tai *Balta* balsas, *Visada* balsas. Čia traukia galingas pritariantis choras, ir gieda toje tuščioje aikštelėje. Jam gieda.

Tada žolių kuokšte Džeikas pastebėjo raktą... ir, už jo, rožę.

17

Kojos išdavikės sulinko, ir vaikas griuvo ant kelių. Jis veik nepastebėjo, kad verkia, dar mažiau - kad čiurkštelėjo į kelnes. Jis nuropojo keliais prie rakto, gulinčio varnalėšų brūzgyne. Jo danteliai buvo tokie paprasti, jog atrodė ne kartą matyti sapne:



Džekas pagalvojo: *Nedidukas "s" formos išlinkimas gale - štai ir visa paslaptis.*

Kai jis sugniaužė raktą saujoje, nugriaudėjo pergalingas akordas. Džeko balsas pražuvo tame chore. Raktas jo rankoje sužibo balta liepsna, ir per ranką perėjo galinga jėga it sugriebus už aukštos įtampos laido. Tik skausmo nejuto.

Vaikas atsivertė knygelę "Traukinukas Čarlis" ir įkišo į ją raktą. Tada akys nukrypo į rožę, ir Džekas suprato, jog tai ji yra tikrasis raktas - raktas į viską. Jis prišliaužė arčiau; veidas tvieskė ugnies aura, akys spindėjo žydromis ugnimis.

Rožė augo nematytos purpurinės žolės kuokšte.

Berniukui priartėjus žiedas ėmė skleistis. Atsivėrė it tamsiai raudonas žaizdras, žiedlapis po žiedlapio, degantis slaptu savo pykčiu. Dar niekad savo gyvenime jis nematė tokios intensyvios gyvybės.

Ir dabar, kai jis ištiesė ranką prie to stebuklo, balsai ėmė giedoti jo vardą... o į širdį persismelkė mirtina baimė. Šalta kaip ledas ir sunki kaip akmuo baimė.

Kažkas čia negerai. Jis jautė pulsuojančią neritmišką natą nelyginant bjaurų įbrėžimą ant neįkainojamo meno kūrinio ar mirtiną karštį, rusenantį po ledine invalido kakta.

Kažkas susiję su kirminu. Kenksmingu kirminu. Ir pavidalu. Pavidalu, kuris kiurkso už kito kampo.

Tada visiškai atsivėrė rožės viduriukas, atskleisdamas geltoną šviesos pluoštą, ir visas mintis nuplukdė nuostabos banga. Džeikas iš pradžių pamanė, jog mato paprasčiausia purką, kurioje apsigyveno antgamtiška šviesa, kiūtanti kiekvieno šios apleistos aikštelės daikto viduje. Pagalvojo, nors puikiai žinojo, kad rožė neturi purkos. *Ten buvo saulė*: bedugnis žaizdras, žėruojantis purpurinėje žolėje augančioje rožėje.

Baimė vėl grįžo, tiktai jau virtusi siaubu. *Viskas čia teisinga*, pagalvojo Džekas, *viskas teisinga, bet gali imti gesti... netgi, manau, jau pradėjo gesti. Man leidžiama pajusti tiek, kiek galiu pakelti... bet kas tai? Ir ką aš galiu pakeisti?*

Kažkas panašaus į kirminą.

Jautė jį rangantis kaip ligotą, piktą širdį, kovojančią su iškilmingu rožės grožiu, šūkaliojančią bjauriausius keiksmus tame raminančiame ir kviečiančiame chore.

Jis palinko arčiau prie rožės ir pamatė, kad jos viduje ne viena, o daugybė... gal net visos saulės po ta nuožmia ir kartu trapia kriauklele.

Bet visa tai neteisinga, viskam gresia pavojus.

Žinodamas, kad žus vos tik palies tą mikrokosmosą, tačiau nepajėgdamas susilaikyti, Džeikas ištiesė ranką. Tame judesyje nebuvo baimės ar smalsumo; tik didžiulis, neišsakytas troškimas apginti rožę.

18

Kai jis atsipeikėjo, iš pradžių suprato tik tiek, kad praėjo daug laiko ir siaubingai gelia širdį.

Kas nutiko? Mane užpuolė?

Jis apsivertė ir atsisėdo. Galvą pervėrė naujas skausmo žaibas. Jis pakėlė ranką prie smilkinio, pirštai liko lipnūs nuo kraujo. Tada pažiūrėjo žemyn ir pamatė iš žolių kyšančią plytą. Vienas bukas kampas buvo pernelyg raudonas.

Jeigu būtų smailas, gulėčiau negyvas arba komoje.

Jis pasižiūrėjo į riešą ir nustebo, jog tebeturi laikrodį. "Seiko", ne per brangiausias, bet šiame mieste už apsilankymą apleistose aikštelėse reikia susimokėti. Brangus ar ne, kas nors būtinai padėtų jį nusiimti. Šį kartą, berods, jam pasisekė.

Buvo ketvirtis penktos vakaro. Jis pragulėjo čia mažiausiai šešias valandas. Tėvas greičiausiai užsiundė policiją jo ieškoti, tačiau tai neatrodė labai svarbu. Džekas jautėsi Paiperio mokyklą palikęs prieš tūkstantį metų.

Nušlubčiojęs iki tvoros Džekas sustojo.

Kas vis dėlto jam nutiko?

Po truputį prisiminė. Peršoko tvorą. Paslydo ir išsisuko

koją? Dabar pasilenkęs, apsičiupinėjo ir susiraukė. Taip, dėl to jokių abejonių. Kas toliau?

Kažkoks stebuklas.

Džeikas stvėrėsi to kažko kaip senis eidamas per tamsų kambarį. Viskas spindėjo nepaprasta vidine šviesa. *Viskas* - net tušti maišeliai ir buteliai nuo alaus. Girdėjo balsus, kurie giedojo ir pasakojo tūkstančius istorijų.

- Ir *veidai*, - sumurmėjo jis. Prisiminimas privertė apsidairyti. Jokių veidų. Plytgalių krūvos buvo tiesiog krūvos, žolių kupstai - kupstai. Jokių veidų, tik...

...bet jie buvo. Neišsigalvojai.

Ir Džekas tuo tikėjo. Jis nepajėgė sugauti prisiminimo esmės, jo grožio ir transcendencijos, tačiau jis atrodė visiškai realus. Atrodė taip, lyg tos akimirkos prieš atsijungimą būtų įamžintos nuotraukose it geriausi gyvenimo momentai. Prisimeni, kokia tada buvo diena, bet vis tiek nuotrauka plokščia ir negyva.

Džekas permetė akimis tuščią aikštelę, dabar jau užlietą violetinių popietės šešėlių, ir pagalvojo: *Noriu, kad grįžtum. Dieve, aš taip noriu, kad būtų kaip buvę.*

Ir tada jis pastebėjo rožę, besistiebiančią iš purpurinės žolės netoli nuo vietos, kur buvo nugriuvęs. Širdis stryktelėjo krūtinėje. Jis nuklibikščiavo prie jos nejausdamas skausmo, kurį kėlė kiekvienas žingsnis. Suklupo priešais ją kaip garbintojas prie altoriaus. Pasilenkė į priekį išplėtęs akis.

Čia tik rožė. Paprasta rožė. O žolė...

Ji visai nebuvo purpurinė. Tiesa, ant lapelių matėsi viena kita violetinė dėmelė, bet šiaip žolė buvo įprastos spalvos. Džekas pasisuko į šoną ir pamatė kitą kupstą nutaškytą mėlynai. Jo dešinėje varnalėšos krūmas buvo taškuotas geltonai ir raudonai, o už jo matėsi krūvelė tuščių dažų skardinių.

Tai štai kas čia; paprasčiausi dažai. Tik tavo makaulė viską supainiojo, pamanei, jog matai...

Nesąmonės.

Jis puikiai suprato, ką matė tada ir ką mato dabar. "Mas-

kuotė, - sušnibždėjo jis. - Ji tikrai čia buvo. Viskas buvo. Ir... tebėra."

Kai galva praskaidrėjo, jis vėl pajuto harmoningą šios vietos galią. Vėl giedojo choras, tik jau toliau. Džekas pažvelgė į plytų ir nudaužyto tinko gabalų krūvą ir įžiūrėjo neaiškų veidą joje. Moters su randu kaktoje veidą.

- Ale? - sumurmėjo Džekas. - Ar tavo vardas Alė?

Veidas nieko neatsakė. Ir visai dingo. Prieš jo akis riogsojo tik plytų ir tinko šūsnis.

Vaikas pasisuko į rožę. Gėlė buvo ne tamsiai raudona kaip žaizdro gelmės, o murzina rausva. Graži, tačiau ne tobula: kai kurie lapeliai parudę, susiraitę. O ir pati rožė nebuvo iš tų, kokias matyti jis buvo įpratęs gėlių parduotuvėje; greičiausiai, laukinė.

- Tu esi labai graži, - pasakė jis ir ištiesė ranką ją paliesti.

Vėjo nesijautė, tačiau gėlė palinko į jį. Vieną mirksnį jo pirštų galiukai palietė glotnų, aksominį ir nepaprastai gyvą žiedlapį, ir giedančio choro garsas, regis, pakilo iki dangaus.

- Tu sergi, rože?

Žinoma, ji neatsakė. Kai pirštai atsitraukė nuo rausvo žiedlapio, rožė vėl grįžo į buvusią padėtį, liko toliau žydėti dažais aptaškytame kupste.

Ar rožės žydi tokiu metų laiku? - stebėjosi Džeikas. *Laukinės? Ir kaip laukinė rožė užaugo apleistoje aikštelėje? Jeigu auga viena, kodėl nesimato daugiau?*

Jis liko klūpoti dar valandėlę ir jautė, jog galėtų žiūrėti į rožę visą vakarą (ar net gyvenimą) ir nepriartėtų prie paslapties nė per plauką. Tai buvo taip aišku, kaip ir visa kita šiame apleistame, šiukšliname miesto kampelyje; jis pamatė viską be maskuotės ir kaukės. Jis troško pamatyti viską dar kartą, tačiau vien noro buvo maža.

Atėjo metas grįžti namo.

Jis pastebėjo knygeles, kurias nusipirko "Manheteno proto restorane", gulinčias greta. Beimant jas iš vienos išsly-

do kažkoks sidabrinis daiktelis ir įkrito į dulkėtas žoles. Džeikas pasilenkė, saugodamas išnarintą savo kulkšnį, pakėlė. Choras tuo metu dar sustiprėjo ir po to beveik visai nutilo.

- Vadinasi, tai irgi tiesa, - sukuždėjo jis. Perbraukė nykščiu per bukus rakto dantelius. Leido nuslysti švelniu "s" išlinkimu gale, o tada susikišo giliai į priekinę kelnių kišenę ir nušlubčiojo prie tvoros.

Ir tą minutę, kai ketino per ją persiropšti, suėmė siaubinga mintis.

Rožė! O jeigu kas nors ateis ir nuskins ją?

Iš lūpų išsprūdo išgąstingas atodūsis. Jis atsisuko ir kaipmat surado ją tamsiame gretimo pastato šešėlyje - mažą rausvą taškelį, tokį gražų, trapų ir vienišą tamsoje.

Negaliu jos palikti - privalau apsaugoti!

Bet tada išgirdo balsą, kuris negalėjo būti kieno kito, kaip tik to vyro, kurį susitiko ano pasaulio tarpstotėje. *Niekas jos nenuskins. Joks vandalas nesumindys, nes drumstos jo akys nepakęs jos grožio. Pavojus negresia. Rožė pati gali apsiginti nuo to.*

Džeiką apėmė begalinis palengvėjimas.

Ar galėsiu čia dar ateiti ir ja pasigrožėti? - paklausė jis to vaiduokliško balso. *Kai bus liūdna ar vėl apniks besiginčijantys balsai? Ar galiu ateiti pasižiūrėti ir pasisemti ramybės?*

Atsakymo nesulaukė, tad kelias minutes pasiklausęs berniukas nutarė, kad jis dingo. Užsikišęs "Traukinuką Čarlį" ir mįslių knygelę už kelnių (kurias išterliojo purvu ir aplipdė varnalėšų kibučiais) juosmens ir įsitvėrė į lentų tvorą. Po to prisitraukė, permetė vieną, kitą koją ir nušoko ant Antrojo aveniu šaligatvio, taikydamas nusileisti sveikąja koja.

Gatvėje eismas buvo kur kas didesnis, automobiliai ir pėstieji skubėjo namo po darbo dienos. Tik keli praeiviai pakėlė akis į murziną vaiką besiplaikstančiais marškiniais, nerangiai persivertusį per tvorą. Niujorkiečiai įpratę matyti

keistus poelgius.

Džekas valandėlę pastovėjo, jausdamas, jog kažką prarado, ir - kad jo galvoje nesigirdi įnirtingo ginčo. O tai jau šis tas.

Jis dirstelėjo į tvorą ir atšlijo it nutvilkytas: eilėraščio eilutė išpurkšta tokios pačios spalvos, kaip rožė, dažais.

- Koksai milžinas vėžlys, - sumurmėjo Džekas. - Šarvu žemę laiko jis. - Tada nusipurtė. - Na ir dienelė, dievaži!

Ir apsisukęs nuklibikščiavo namų link.

19

Durininkas veikiausiai paskambino, vos tik Džeikas įžengė į vestibiulį, nes liftui atsivėrus penktajame aukšte jis rado prie durų stovintį tėvą. Elmeris Čambersas vilkėjo išblukusius džinsus ir kaubojiškus aulinius, kurie prie jo penkių pėdų devynių colių pridėjo dar vieną. Juodi, trumpai kirpti plaukai styrojo į viršų; kiek Džeikas galėjo prisiminti, jo tėvas visuomet atrodė kaip po elektros šoko. Vos tik jis išėjo iš lifto, Čambersas stvėrė jį už rankos.

- Tik pažiūrėkit! - Tėvo akys lakstė aukštyn žemyn purvinomis Džeiko rankomis, veidu, ant skruosto džiūvančiu krauju, perplėštu švarkeliu ir varnalėšos kibučiu, kabančiu prie kaklaryšio it keistas segtukas. - Ateik čia! Kur, po velnių, trankeisi? Motina vos iš proto neišėjo!

Ir neleidęs Džeikui atsakyti, įsitempė į butą. Vaikas pastebėjo Gretą Šou arkinėse duryse tarp valgomojo ir virtuvės. Ekonomė užjaučiamai pažiūrėjo ir pasistengė dingti, kol "misteris" nepastebėjo jos.

Džeiko mama sėdėjo supamojoje kėdėje. Pamačiusi sūnų ji atsistojo, bet nepašoko ir neskubėjo apipilti bučiniais ar keiksmais. Kai motina priėjo, Džeikas sugavo jos žvilgsnį ir suprato, kad misis Čambers po pietų išgėrė mažiausiai tris valiumo tabletes. Gal net keturias. Abu jo tėvai šventai tikėjo, kad chemija padeda gyventi.

- Tu kraujuoji! Kur tu buvai? - paklausė ji sausai, lyg pasitiktų kokį nors savo pažįstamą, pakliuvusį į nedidelę avariją.

- Gatvėje, - atsakė Džeikas.

Tėvas grubiai jį papurtė. Berniukas nebuvo tam pasiruošęs. Suklupo ir dar kartą nikstelėjo patemptą raištį. Skausmas atrodė nepakeliamas. Džeikas nemanė, jog tėvas siunta už praleistas pamokas ir beprotišką jo rašinį; Čambersas širsta, kad sūnus išdrįso sugriauti neįkainojamą jo dienotvarkę.

Lig šiol Džeikui tėvas kėlė trejopus jausmus: nuostabą, baimę ir savotiškos meilės kibirkštėles. Dabar pajuto dar du. Pirma pyktį, po to pasibjaurėjimą. O su šiais nemaloniais jausmais mišo ilgesys. Jį jautė labiausiai; ilgesys smelkėsi visur tarsi dūmai. Jis žiūrėjo į raudonus tėvo žandus, rėksmingą šukuoseną ir svajojo atsidurti toje apleistoje aikštelėje, žvelgti į rožę ir klausytis daugiabalsio choro. *Čia ne mano pasaulis*, pagalvojo Džeikas. *Jau nebe. Manęs laukia darbas. O, kad tik žinočiau, koks jis.*

- Paleisk mane, - tarė jis.

- Ką tu man pasakei? - Mėlynos tėvo akys išsiplėtė. Šį vakarą baltymai buvo kaip niekad paraudę. Ko gero, spėjo Džeikas, jis padidino savo stebuklingų miltelių dozę, o aš netinkamu laiku pasipainiojau po kojomis. Tačiau jis nesigailėjo. Tėvas nepurtys jo kaip pelytės. Tik ne šį vakarą. Ir daugiau niekada. Vaikas staiga suprato, jog pyktis kyla iš paprasčiausio fakto: jis negali papasakoti jiems, kas nutiko... ir kas tebevyksta. Jie užtrenkė visas duris.

Bet aš turiu raktą, pagalvojo jis, ir palietė dantukus pro kelnių medžiagą. Ir iš atminties iškilo kita keisto posmo eilutė: *Nori žaisti, išdykauti - SPINDULIU turi keliauti.*

- Sakau, paleisk mane, - pakartojo jis. - Aš išsisukau koją, o tu ją dar labiau skaudini.

- Tau ne taip skaudės...

Džeikas pajuto nesuprantamą jėgą. Jis paėmė tėvo ran-

ką, laikančią už žasto, ir šiurkščiai numetė. Tėvo žandikaulis atvipo.

- Aš tau nedirbu! - metė Džeikas. - Aš tavo sūnus, nepamiršai? Jeigu pamiršai, pasižiūrėk į nuotrauką ant savo stalo.

Tėvo viršutinė lūpa pakilo nuo tobulai išlenktos dantų karūnos, pasirodė šypsnys, sudėtas iš dviejų dalių nuostabos ir vienos - įsiūčio.

- Nedrįsk su manimi taip kalbėti, ponaiti! Kur tavo pagarba?

- Nežinau. Gal pamečiau eidamas namo.

- Visą dieną be leidimo trankeisi, o dabar stovi čia ir aušini savo burną...

- Liaukitės! Abu, nustokite! - sušuko Džeiko mama. Ji buvo pasiruošusi pravirkti, nors kraują gerokai praskiedė raminančiaisiais.

Tėvas siekė paimti už sūnaus rankos, bet apsigalvojo. Gal apsigalvoti privertė neįtikima jėga, kuria vaikis atstūmė jo ranką dar prieš minutę? O gal kaltas jo žvilgsnis?

- Noriu žinoti, kur buvai.

- Gatvėje. Jau sakiau. Ir tai viskas, ką turiu tau pasakyti.

- Man nusispjaut! Skambino tavo mokyklos direktorius, tavo prancūzų kalbos mokytojas net atėjo čia, ir visi apie tave klausinėjo! Man taip pat rūpi, ir noriu gauti atsakymą!

- Tavo drabužiai purvini, - pastebėjo mama, o tada nedrąsiai pridūrė: - Ar tave užpuolė, Džoni? Ar pabėgai iš pamokų ir buvai užpultas?

- Žinoma, ne, - iškošė Elmeris Čalmersas. - Laikrodį juk tebeturi, nematai?

- Bet iš galvos teka kraujas.

- Nieko tokio, mama. Aš susitrenkiau.

- Bet...

- Einu miegoti. Aš labai, labai pavargau. Jeigu norėsite

apie tai pasikalbėti ryte, prašom. Gal tada ką nors protingo papasakosiu. O kol kas neturiu ką pasakyti.

Tėvas žengė jam įkandin.

- Ne, Elmeri! - kone suklykė motina.

Čambersas nekreipė dėmesio. Stvėrė sūnų už švarkelio nugaros.

- Nedrįsk taip nueiti... - pradėjo jis, bet Džeikas pasisuko, išplėšdamas švarką iš jo rankos. Siūlė po dešine rankove garsiai plyšo.

Pamatęs švytinčias sūnaus akis Elmeris atšlijo. Pyktį jo veide užgožė nesuprantama baimė. Nes vaikas spinduliavo ne metaforiškai; jo akys išties skleidė šviesą. Motina dusliai aiktelėjo, susiėmė delnu už burnos, žengė du žingsnius atatupsta ir sukniubo supamojoje kėdėje.

- *Palik... mane... ramybėje*, - ištarė Džeikas.

- Kas tau atsitiko? - paklausė tėvas jau beveik graudžiu balsu. - Kas, po velnių, tau nutiko? Pabėgi iš mokyklos niekam nieko nesakęs pirmąją egzaminų dieną, grįžti murzinas nuo galvos iki kojų namo... ir elgiesi kaip beprotis.

Na, štai - *elgiesi kaip beprotis*. To jis bijojo nuo tada, kai prieš tris savaites išgirdo galvoje balsus. Šiurpus Kaltinimas. Tik dabar, kai jis buvo ištartas balsu, Džeikui nepasirodė labai baisus, gal todėl, jog viską pats išsiaiškino. Taip, jam tikrai kažkas nutiko. Ir tebevyksta. Ne, beprotis nėra - *ne*! Kol kas ne.

- Pasišnekėsime apie tai iš ryto, - pakartojo jis. Tada perėjo valgomąjį, o tėvas daugiau nebandė jo sulaikyti. Jau beveik pasiekė koridorių, kai sustabdė susirūpinęs motinos balsas:

- Džoni... ar viskas gerai?

Ir ką jis turėtų atsakyti? Taip? Ne? Ir taip, ir ne? Nieko? Tačiau ginčas jo galvoje nutrūko, o tai jau šį tą reiškė. Labai daug reiškė.

- Geriau, - po kurio laiko atsakė jis. Ir nuėjęs į savo kambarį užsidarė duris. Spynos liežuvėlio trekštelėjimas, at-

ribojantis jį nuo viso pasaulio, pripildė širdį neapsakomo palengvėjimo.

20

Džeikas dar kurį laiką pastovėjo prie durų klausydamasis. Girdėjo tylų mamos murmesį ir garsesnį tėvo balsą.

Motina paminėjo kraują ir gydytoją.

Tėvas tvirtino, kad vaikiui nieko neatsitiko; vienintelė blogybė, tai atžagarus liežuvis, ir jis tai sutvarkysiąs.

Motina prašė nurimti.

Tėvas atkirto, kad yra ramus.

Motina pasakė...

Tėvas dar kažką. Džeikas juos tebemylėjo, tikrai mylėjo... tačiau nutiko kai kas kita, o po to atsitiks dar kai kas.

Kodėl? Nes rožei negerai. O gal todėl, kad jis norėjo žaisti ir išdykauti... ir išvysti *jo* akis, žydras kaip dangus virš tarpstotės.

Džeikas lėtai nuslinko prie rašomojo stalo, traukdamas nuo savęs švarkelį. Drabužis gerokai sudarkytas: viena rankovė vos besilaiko, pamušalas karo nelyginant subliūškusi burė. Džekas užmetė jį ant kėdės atkaltės ir atsisėdęs ištraukė knygutes ant stalo. Pusantros savaitės jis prastai miegojo, tačiau dabar jautė krisiąs kaip negyvas. Jau negalėjo prisiminti, kad būtų kada taip išsunktas. O atsibudęs ryte tikriausiai žinos, ką daryti.

Į duris kažkas tylutėliai pasibeldė, Džeikas vangiai pasisuko į tą pusę.

- Čia misis Šou, Džonai. Ar galiu užeiti minutei?

Berniukas šyptelėjo. Misis Šou, žinoma. Tėvai pasinaudojo tarpininke. O gal tiksliau būtų sakyti "vertėja".

Nueik pas jį, pasakė mama. Tau jis papasakos, kas darosi. Tai kas, kad aš esu jo motina, o šitas vyras paraudusiomis akimis ir bėgančia nosimi yra jo tėvas, tačiau nors tu tik ekonomė, jis papasakos tau tai, ko nesakė mums.

Ji ateis su padėklu, pagalvojo Džeikas prieš darydamas duris. Jis šypsojosi.

Misis Šou tikrai stovėjo su padėklu. Ant jo gulėjo pora sumuštinių, obuolinio pyrago riekė ir stiklinė šokoladinio pieno. Moteris žvelgė į jį truputį nepatikliai, lyg bijodama, kad jis gali šokti ir jai įkąsti. Džeikas dirstelėjo per jos petį, bet tėvų nesimatė. Veikiausiai sėdi svetainėje ir klausosi ištempę ausis.

- Pamaniau, gal norėsi užkąsti, - pradėjo ekonomė.

- Taip, dėkui. - Džeikas iš tikro buvo žvėriškai išalkęs. Nuo pusryčių neturėjo burnoje nė kąsnio. Jis pasitraukė nuo durų įleisdamas misis Šou (kuri praeidama dar kartą įtariai dirstelėjo).

- O, tik pažiūrėkite, - šūktelėjo ji, imdama "Traukinuką Čarlį". - Turėjau tokią, kai buvau maža mergaitė! Nusipirkai ją šiandien, Džoni?

- Taip. Ar mano tėvai prašė tavęs sužinoti, kas man yra?

Ji linktelėjo. Nevaidino ir neapsimetinėjo. Tai buvo paprasčiausias darbas, kaip išnešti šiukšles. *Gali man papasakoti, jeigu nori*, sakė jos veidas, *arba gali tylėti. Tu man patinki, Džoni, tačiau, šiaip ar taip esi man niekas. Aš čia tik dirbu, o šiandien jau visą valandą dirbu viršvalandžių.*

Berniukas neįsižeidė dėl to, ką perskaitė ekonomės veide; priešingai, tai jį dar labiau nuramino. Misis Šou buvo dar viena pažįstamoji, ne visai draugė... bet geresnė draugė nei kuris nors vaikas mokykloje ir daug artimesnė už tėvus. Misis Šou bent jau buvo sąžininga. Vienintelis jos rūpestis buvo čekis mėnesio gale... bet ji visuomet nupjaustydavo sumuštinių plutelę.

Džeikas nukando didelį sumuštinio kąsnį. Bologniška dešra su sūriu, jo mėgstamiausia. Antras misis Šou privalumas - ji žinojo, ką jis mėgsta labiausiai. O mama tebetikėjo, kad jis dievina virtus kukurūzus ir nekenčia Briuselio kopūstų.

- Pasakyk jiems, kad man nieko nėra, - tarė jis, - o aš at-

siprašysiu tėvo, kad elgiausi su juo grubiai.

Taip nebuvo, tačiau jo tėvui užteks vien tokio atsiprašymo. Kai tik misis Šou perduos jo žodžius, jis nurims ir ims raminti save senu melu: jis atliko tėvišką savo pareigą, ir viskas gerai, labai gerai, jokių problemų.

- Aš labai daug mokiausi savo egzaminams, - paaiškino Džeikas čiaumodamas, ir šį rytą man tiesiog viskas prasiveržė. Aš tarsi suledėjau. Norėjau išeiti ir išsivemti. - Jis palietė sukepusį kraują ant kaktos. - O dėl šito, pasakyk mamai, kad niekis. Manęs niekas neužpuolė; tiesiog kvailas nelaimingas atsitikimas. “UPS” nešikas stūmė vežimėlį, o aš įrioglinau tiesiai į jį. Įdrėskimas - niekis, man nesidvejina akyse ir galvos jau neskauda.

Ekonomė linktelėjo:

- Įsivaizduoju, kaip tau buvo... prestižinė mokykla ir visa kita. Išsigandai truputį. Nėra ko gėdytis, Džoni. Bet paskutines dvi savaites tu išties nekaip atrodei.

- Nuo šiol viskas bus gerai. Man galbūt teks perrašyti baigiamąjį anglų kalbos ra...

- O! - prisiminė misis Šou. Ji padėjo knygelę ant Džeiko stalo. - Vos nepamiršau! Prancūzų kalbos mokytojas tau kai ką paliko. Tuojau atnešiu.

Ji išskubėjo iš kambario. Džeikas nenorėjo sukelti rūpesčių misteriui Bisetui, nes šis buvo visai nieko, bet tikriausiai jau sukėlė, jeigu mokytojas asmeniškai apsilankė jo namuose. Džeikas žinojo, kad Paiperio mokyklos mokytojai labai retai lankosi savo mokinių namuose. Įdomu, ką paliko mokytojas? Veikiausiai kvietimą pasikalbėti su misteriu Hotčkisu, mokyklos psichiatru. Dar ryte tai būtų jį išgąsdinę.

Dabar, vakare, jam rūpėjo tiktai rožė.

Jis kibo į antrąjį sumuštinį. Misis Šou paliko duris atviras, ir jis girdėjo ją kalbant su tėvais. Abu atrodė šiek tiek nusiraminę. Džeikas išmaukė pieną ir stvėrė obuolių pyragą. Po kelių minučių pasirodė misis Šou. Su labai gerai matytu mėlynu aplanku.

Džeikas įsitikino, kad dar ne visa baimė išgaravo. Dabar visi tai žino, mokiniai ir pedagogai, ir per vėlu ką nors keisti, tačiau tai dar nereiškia, kad jam tas pat, ką apie jį šneka.

Prie aplanko viršelio buvo prisegtas mažas vokas. Džeikas nutraukė jį ir pakėlė akis į ekonomę jį atplėšinėdamas.

- Kaip mano tėvai? - paklausė jis.

Moteris nežymiai šyptelėjo:

- Tavo tėtis norėjo paklausti, kodėl tiesiog neprisipažinai, kad bijai egzaminų. Jam pačiam vaikystėje kartą ar du taip buvo nutikę.

Berniuką naujiena sukrėtė; tėvas buvo ne iš tų, kurie pasineria į prisiminimus, prasidedančius žodžiais "Žinai, kai buvau mažas..." Džeikas pabandė įsivaizduoti savo tėvą kaip berniuką, bijantį egzaminų, ir negalėjo to padaryti. Daugiausia, ką galėjo įsivaizduoti, tai įžūlų nykštuką Paiperio uniforma su kaubojiškais batais ir juodais styrančiais plaukais.

Laiškelis buvo nuo misterio Biseto.

Brangus Džonai,

Bonė Eiveri papasakojo man, kad anksti išėjai iš pamokų. Ji labai susirūpinusi dėl tavęs, aš taip pat, nors su panašiu elgesiu jau esame susidūrę anksčiau, ypač per egzaminų savaitę. Prašau, užeik pas mane rytoj prieš pamokas, gerai? Visas tavo bėdas galima išspręsti. Jeigu jautiesi spaudžiamas egzaminų - aš pasikartosiu: taip pasitaiko dažnai, - galima juos atidėti. Mums svarbiausia tavo sveikata. Paskambink man šį vakarą, jeigu nori; mano telefonas 555-7661. Būsiu iki vidurnakčio.

Atsimink, kad mes visi tave mėgstame ir esame tavo pusėje.

A votre sante
H. Bisetas

Džeką ėmė smaugti ašaros. Laiškelyje buvo pareikštas susirūpinimas, ir tai nuostabu, bet buvo ir kitų, neišsakytų, kur kas puikesnių dalykų - šiluma, švelnumas, bandymas suprasti ir patarti.

Misteris Bisetas raštelio apačioje paliko strėlytę. Džeikas apvertė lapelį ir perskaitė:

Beje, Bonė prašė mane perduoti šitą - sveikinu!!!

Sveikinu? Ką tai galėtų reikšti?

Jis atvertė mėlynąjį aplanką. Prie jo rašinio buvo prisegtas popieriaus lapas su pavadinimu "NUO BONITOS EIVERI STALO", vaikas perskaitė vis labiau stebėdamasis.

Džonai,

Harvėjus būtinai išreikš susirūpinimą, kurį mes visi jaučiame, jis tai moka geriausiai, tad leisk man pereiti tiesiai prie tavo rašinio, kurį perskaičiau per laisvą pamoką. Jis man pasirodė nepakartojamai originalus ir geriausias iš visų pastaraisiais metais skaitytų rašinių. Refrenas (...ir tai yra tiesa), yra pakuždėtas įkvėpimo, tačiau tai, suprantama, tik stilistinė priemonė. Tikrąją kūrinio vertę sudaro simbolinis jo pobūdis, kuris pirmiausia išreikštas traukinio bei durų vaizdais tituliniame lape, o vėliau ne kartą pasikartoja ir perpina rašinį. Simbolizmas savo loginę viršūnę pasiekia "tamsiojo bokšto", kurį laikau tavo teiginiu, jog įprasti siekiai yra ne tik klaidingi, bet ir pavojingi, vaizdiniu.

Nenoriu apsimesti, kad suprantu visą simboliką (pvz., "Šešėlių dama", "šaulys"), bet darosi aišku, jog tu pats esi "Kalinys" (savo mokyklos, visuomenės ir t.t.) ir kad mokymo sistema yra "Kalbantis Demonas". O "Rolandas" ir "šaulys" galbūt yra kažkoks autoritetas, tarkim, tavo tėvelis? Mane taip suintrigavo, kad pasitikrinau jo vardą dokumentuose. Kaip suprantu, jis yra Elmeris, tačiau antrasis jo vardas prasideda R.

Mane tai paskatino susimąstyti. O gal šis vardas yra

dvigubas simbolis, sukeltas tavo tėvo ir Roberto Brauningo poemos "Vaikis Rolandas prie Tamsiojo Bokšto atėjo"? Tokios asociacijos negalėtų kilti daugumai mano mokinių, bet aš žinau, kaip godžiai tu ryji knygas!

Bet kokiu atveju rašinys mane labai sujaudino. Jaunesni mokiniai dažnai susižavi "pasąmonės tėkmės" rašymu, tačiau retai kada sugeba ją suvaldyti. Tau savo kūrinyje pavyko nepakartojamai sujungti ją su simboline kalba.

Bravo!

Užsuk, kai tik "sugrįši"... norėčiau aptarti galimą šio rašinio publikaciją kitų metų studentų laikraštyje.

B.Eiveri

P.S. Jeigu išėjai iš pamokų suabejojęs, ar sugebėsiu suprasti neapsakomai brandų tavo baigiamąjį rašinį, dabar tikriausiai įtikinau priešingai.

Džeikas ištraukė lapą ir pažvelgė į neapsakomai brandų ir simbolišką savo baigiamąjį rašinį. Jame raudonu parkeriu mis Eiveri buvo užrašiusi "A+" ir dar apvedusi. Žemiau buvo prierašas: PUIKUS DARBAS!!!

Jis pradėjo juoktis.

Visa diena - ilga, baisi, paini, džiuginanti, šiurpinanti, paslaptinga diena išsiliejo į garsiais juoko pliūpsniais. Jis susirietė savo kėdėje, spausdamas rankomis pilvą, ašaros ritosi iš akių. Nuo juoko net užkimo. Vos tik apsiramindavo šiek tiek, akis užkliūdavo už mis Eiveri geranoriškos kritikos eilutės, ir jis vėl pratrūkdavo juoku. Džeikas nematė, kaip prie durų priėjo tėvas, kaip jis žiūri susirūpinęs ir įtarus, po to nueina purtydamas galvą.

Galiausiai jis suprato, kad misis Šou tebesėdi ant jo lovos, stebi jį draugiškai ir truputį smalsiai. Jis mėgino išspausti kažką, bet juokas neleido ištarti nė žodžio.

Reikia liautis, suprato Džeikas. *Turiu sustoti, nes juokas mane pribaigs. Bus insultas ar širdies smūgis...*

O tada pagalvojo: *Įdomu, kuo ji pavertė mano "tu-tū-ūū"?* - ir vėl užsikvatojo.

Po kurio laiko juokas nuslūgo iki kikenimo. Jis nusibraukė alkūne srūvančias ašaras ir tarė:

- Atleiskite, misis Šou... man tiesiog... aš... aš gavau "A+" iš baigiamojo rašinio. Jis buvo labai... turiningas... ir labai sim... simboliškas...

Baigti jau nesugebėjo. Vėl sulinko iš juoko, laikydamasis už skaudančio pilvo.

Misis Šou atsistojo šypsodamasi.

- Tai puiku, Džonai. Aš džiaugiuosi, kad viskas taip gerai apsisuko, manau, tavo tėvai džiaugsis taip pat. Aš baisiai vėluoju... greičiausiai reikės paprašyti durininką pagauti man taksi. Labanaktis, saldžių sapnų.

- Labanakt, misis Šou, - atsakė Džeikas, vargais negalais suėmęs save į rankas. - Ir ačiū.

Vos tik ji dingo už durų, jis vėl ėmė juoktis.

21

Kitą pusvalandį Džeiką po vieną aplankė tėvai. Jie iš tikro nusiramino, o "A+" iš baigiamojo anglų kalbos rašinio visai išvaikė jų susirūpinimą. Džeikas priėmė juos su prancūzų kalbos tekstų rinkiniu, atverstu ant stalo, nors pats nė nežvilgtelėjo į jį ir neketino to daryti. Jis laukė, kol tėvai išeis, kad galėtų pavartyti knygeles, nusipirktas ryte. Džeikas nujautė, jog tikrieji egzaminai dar prieš akis, ir nepaprastai norėjo juos išlaikyti.

Ketvirtis po devynių tėvas kyštelėjo galvą į Džeiko kambarį, praėjus dvidešimčiai minučių trumpam apsilankė ir mama. Elmeris Čambersas atėjo su cigarete rankoje ir viskio stiklu. Atrodė ne tik ramesnis, bet ir apsvaigęs. Džeikas abejingai pagalvojo, kad tėvas, matyt, įsisuko į motinos valiumą.

- Kaip jautiesi, vaike?

- Gerai. - Jis vėl buvo tas pats mažas, tvarkingas, susivaldantis berniukas. O akys, pakeltos į tėvą, nebetvieskė ugnimi.

- Norėjau pasakyti, kad atsiprašau. - Tėvas nebuvo iš tų, kurie kada nors atsiprašinėja, todėl išspaudė tai labai sunkiai. Džeikui net pagailo jo truputį.

- Nieko.

- Sunki diena, - tęsė tėvas, mostelėjęs tuščia taure. - Gal geriau pamirškim viską? - Pasakė taip, lyg ką tik būtų atėjusi ši puiki, logiška mintis.

- Aš jau pamiršau.

- Gerai, - tėvo balse skambėjo palengvėjimas. - Tau metas miegoti, tiesa? Rytoj teks dar išlaikyti kelis testus.

- Žinau, atsakė Džeikas. - Kaip mama?

- Gerai. Puikiai. Dabar einu į savo kabinetą. Laukia daug popierių.

- Tėti?

Misteris Čalmersas vangiai atsigręžė.

- Koks antrasis tavo vardas?

Iš tėvo veido Džeikas perskaitė, kad jis matė baigiamojo rašinio įvertinimą, bet nesivargino perskaityti nei paties rašinio, nei mis Eiveri recenzijos.

- Neturiu antro vardo, - atsakė jis. - Tik inicialą, kaip Haris S. Trumanas. O manasis yra R. Kodėl klausi?

- Tiesiog pasidarė smalsu, - atsakė vaikas.

Jam pavyko išlaikyti rimtį, kol tėvas dingo... bet vos durys užsivėrė, jis puolė prie lovos ir palindęs po pagalve pratrūko juoktis.

22

Kai Džeikas įsitikino, jog priepuolis praėjo (nors retsykiais vis dar išsprūsdavo juokelis), o tėvas užsidarė savo kabinete su cigaretėmis, škotišku viskiu, dokumentais ir mažu

baltų miltukų buteliuku, Džeikas grįžo prie savo stalo, įsijungė stalinę lempą ir atsivertė “Traukinuką Čarlį”. Pirmiausia jis užmetė akį į titulinį lapą ir pamatė, kad pirmasis leidimas išėjo 1952 metais, o šis jau buvo ketvirtasis. Paskutiniame lape tikėjosi ką nors sužinoti apie autorę, bet nieko nerado.

Džeikas vėl atsivertė pradžią, apžiūrėjo išsišiepusį, šviesiaplaukį vaikiną, sėdintį garvežyje, nutarė, kad tas šypsosi išdidžiai, ir pradėjo skaityti.

Bobas Bruksas dirbo "Viduriniojo Pasaulio" geležinkelio kompanijos inžinieriumi nuo "St. Luiso" iki "Toupekos". Inžinierius Bobas buvo geriausias mašinistas "Viduriniojo Pasaulio" kompanijoje, o Čarlis - geriausias traukinys!

Čarlis buvo garvežys "Big Boi 402", o inžinierius Bobas buvo vienintelis žmogus, kuris galėjo sėdėti jo kabinoje ir traukti švilpuką. Kiekvienas pažinojo Čarlio švilpuko "Tutūūū", o girdėdami jį aidint Kanzase, sakydavo: "Štai, atvažiuoja Čarlis ir inžinierius Bobas, greičiausia komanda tarp "St. Luiso" ir "Toupekos"!

Berniukai ir mergaitės išbėgdavo į kiemus pasižiūrėti, kaip pravažiuoja inžinierius Bobas. Inžinierius Bobas šypsodavosi ir modavo ranka. Vaikai mojuodavo jam atgal.

Inžinierius Bobas turėjo vieną paslaptį. Jis vienintelis žinojo, kad traukinukas Čarlis iš tikro yra gyvas. Vieną dieną, važiuodamas tarp "St. Luiso" ir "Toupekos" inžinierius Bobas išgirdo labai tylų dainavimą.

- Kas yra mano kabinoje? - griežtai paklausė Bobas.

- Tau reikėtų apsilankyti pas daktarą, - sumurmėjo Džeikas ir pervertė puslapį. Tenai buvo nupiešta, kaip Bobas lenkiasi po automatine Čarlio ugniadėže. Džeikas nusistebėjo: kas vairuoja traukinį ir žiūri, kad ant bėgių nebūtų karvių (nekalbant apie vaikus), kol Bobas tikrina bilietus ir gaudo “zuikius”? Paskui nutarė, jog Berilė Evans nieką nutuokė apie traukinius.

- Nesijaudink, - atsakė tylus, gargždus balselis. - Čia tik aš.

- Kas tas "aš"? - paklausė inžinierius Bobas. Jis kalbėjo storiausiu, griežčiausiu balsu, nes manė, jog kažkas iš jo šaiposi.

- Čarlis, - atsakė tylus, gargždus balselis.

- Rypu-krypu! - sušuko inžinierius Bobas. - Traukiniai negali kalbėti! Ką jau ką, o tai tikrai žinau! Jeigu esi Čarlis, turėtum galėti papūsti savo švilpuką!

- Žinoma, - atsakė tylus gargždus balselis, ir po mirksnio švilpukas sukaukė Misurio lygumose: TU-TŪŪŪŪŪ!

- Dievulėliau! - aiktelėjo inžinierius Bobas. - Čia tikrai tu!

- Juk sakiau, - atsakė traukinukas Čarlis.

- Tai kodėl aš anksčiau nežinojau, kad tu gyvas? - paklausė Bobas. - Kodėl tu niekad su manimi nesikalbėjai?

Tada Čarlis padainavo inžinieriui tyliu gargždžiu balseliu:

Neklausinėk kvailysčių,
Neporinsiu paikysčių.
Tu-tūūū traukinukas esu
Nuo neatmenamų laikų.

Noriu lėkti bėgiais
Po giedru dangumi
Lig savo dienų galo
Būti savimi.

- Ar pasikalbėsi su manimi, kai keliausime? - paklausė inžinierius Bobas. - Labai norėčiau.

- Aš taip pat, - atsakė Čarlis. - Aš myliu tave, inžinieriau Bobai.

- Aš irgi tave myliu, Čarli, - atsakė inžinierius Bobas ir pats patraukė švilpuką, kad parodytų kaip džiaugiasi.

TU-TŪŪŪŪŪŪ! Tokio ilgo ir garsaus švilpimo dar niekas negirdėjo, todėl visi išėjo pasižiūrėti.

Šios pastraipos iliustracija buvo tokia pati, kaip viršelyje. Kituose piešinėliuose (gana primityviuose, primenančiuose Džeikui jo mylimiausią darželio knygutę "Maikas Muliganas ir jo garo kastuvėlis") garvežys buvo tiesiog garvežys - gyvas, labai įdomus šeštojo dešimtmečio berniukams, kuriems buvo skirta ši knygutė, tačiau vis vien tik mašina. O šiame piešinyje aiškiai matėsi žmogiški bruožai, kurie privertė Džeiką pašiurpti nepaisant linksmos Čarlio šypsenos ir mielos istorijos.

Jis nepasitikėjo ta šypsena.

Skubiai atsivertęs savo rašinį jis perbėgo eilutes. Bleinas gali būti pavojingas, perskaitė jis. Nežinau, tiesa tai ar ne.

Jis užvertė aplanką, kelias minutes susimąstęs pabarbeno pirštais per jį, po to vėl ėmė skaityti knygelę.

Inžinierius Bobas ir Čarlis praleido kartu daug nuostabių dienų ir apie daug ką kalbėjosi. Bobas gyveno vienas, todėl Čarlis tapo pirmu tikru draugu nuo tada, kai prieš daugelį metų Niujorke mirė jo žmona.

Ir vieną dieną, kai Čarlis ir inžinierius Bobas grįžo į St. Luiso stotį, jie rado Čarlio stovėjimo vietoje naują dyzelinį garvežį. Koks tai buvo garvežys! 5000 arklio jėgų! Nerūdijančio plieno movomis! Traukiantieji varikliai iš "Jutika Endžin Vorks" gamyklos Jutikoje, Niujorko valstijoje! O ant viršaus, už generatoriaus pūpsojo trys ryškiai geltoni radiatoriaus ventiliatoriai.

- Kas čia? - paklausė susirūpinęs inžinierius Bobas, bet Čarlis tik uždainavo savo tyliu gargždžiu balseliu:

Neklausinėk kvailysčių,
Neporinsiu paikysčių.

Tu-tūūū traukinukas esu
Nuo neatmenamų laikų.

Noriu lėkti bėgiais
Po giedru dangumi
Lig savo dienų galo
Būti savimi.

Priėjo misteris Brigsas, depo viršininkas.

- Koks puikus dyzelinis garvežys, - tarė inžinierius Bobas, - bet jums teks patraukti jį iš Čarlio vietos, misteri Brigsai. Čarlį reikia sutepti dar šiandien.

- Čarlio daugiau nereikės tepti, inžinieriau Bobai, - liūdnai ištarė misteris Brigsas. - Vietoj jo bus "Berlingtono zefyras". Kadaise Čarlis buvo geriausias garvežys pasaulyje, bet jis paseno, jo katilas prakiuręs. Bijau, kad Čarliui metas atsistatydinti.

- Nesąmonė! - pasiuto inžinierius Bobas. - Čarliui netrūksta parako! Aš nusiųsiu telegramą geležinkelio kompanijos viršininkui! Nusiųsiu telegramą "Viduriniojo Pasaulio" prezidentui, pačiam misteriui Reimondui Martinui! Aš jį pažįstu, nes kadaise jis man įteikė apdovanojimą už gerą tarnybą, o mes su Čarliu pavežiojome jo mažą dukrelę. Aš leidau patraukti jai švilpuką, o Čarlis tūtavo taip garsiai, kaip mokėjo!

- Man labai gaila, Bobai, - atsakė ponas Brigsas, - bet pats misteris Martinas užsakė naują dyzelinį garvežį.

Tai buvo tiesa. Ir traukinuką Čarlį nugrūdo į atokiausią St. Luiso stoties kampą rūdyti žolėse. Dabar tarp "St. Luiso" ir "Toupekos" stočių skardeno "Burlingtono zefyro" tutūūū, o Čarlio švilpukas tylėjo. Kėdėje, ant kurios taip išdidžiai sėdėdavo inžinierius Bobas, gūžtą susisuko pelių šeimyna; kregždės įsikūrė jo kamine. Čarlis stovėjo vienas ir labai liūdnas. Jis ilgėjosi plieno bėgių, skaisčiai žydro dangaus ir plačių erdvių. Kartais, vėlai naktį, jis mąstydavo apie

tai ir liejo tamsias, tepaluotas ašaras, nuo kurių rūdijo puikus jo žibintas. Bet dėl to jis nesirūpino, nes žibintas buvo senas ir seniai nešvietė.

Misteris Martinas, "Viduriniojo Pasaulio" geležinkelio kompanijos prezidentas, atsiuntė inžinieriui Bobui pasiūlymą valdyti "Berlingtono zefyrą". "Tai puikus garvežys, - rašė ponas Martinas, - greitas kaip vėjas, ir tu gali būti jo pilotu! Tu geriausias iš visų "Viduriniojo Pasaulio" inžinierių. O mano dukrelė Siuzana nepamiršo, kad leidai jai patraukti senojo Čarlio švilpuką".

Bet inžinierius Bobas atsakė, kad jeigu negali vairuoti Čarlio, daugiau nedirbs mašinistu. "Aš nesuprasiu tokio šaunaus naujo dyzelinio garvežio, - tarė jis, - o jis nesupras manęs".

Jam leido valyti variklius St.Luiso stotyje, ir taip inžinierius Bobas tapo valytoju Bobu. Kartais kiti inžinieriai, pravažiuojantys puikiais dyzeliais, juokdavosi iš jo: "Pažiūrėkite į šitą seną kvailį! Jis nesupranta, kad pasaulis pasisuko!"

Retkarčiais, vėlai vakare inžinierius Bobas nueidavo į tolimąjį stoties galą, kur ant surūdijusių bėgių apsigyveno traukinukas Čarlis. Jo ratus buvo apvijusios žolės, žibintas - surūdijęs ir tamsus. Inžinierius šnekindavo Čarlį, bet šis kalbėdavo vis mažiau. Daug kartų jis iš viso neatsakė.

Vieną naktį inžinieriui Bobui šovė siaubinga mintis. "Čarli, gal tu miršti?" - paklausė jis, o traukinukas tyliausiu, gargždžiausiu balseliu atsakė:

Neklausinėk kvailysčių,
Neporinsiu paikysčių.
Tu-tūūū traukinukas esu
Nuo neatmenamų laikų.

Noriu lėkti bėgiais
Po giedru dangumi

Lig savo dienų galo
Būti savimi.

Džeikas ilgai žiūrėjo į piešinėlį, iliustruojantį šitą ne visai netikėtą įvykių posūkį. Kad ir schematiška, iliustracija buvo atlikta meistriškai. Čarlis atrodė senas, palaužtas, užmirštas. Inžinierius Bobas liūdėjo kaip praradęs paskutinį savo draugą... kaip buvo rašoma pasakoje. Ir Džeikas pagalvojo, kiek daug Amerikos vaikų šitoje vietoje ima timpčioti lūpą. Jam net toptelėjo, kad vaikų knygelėse yra daugybė tokių pasakojimų, kurie rūgštimi apliedavo visus švelnius jausmus. Joniukas ir Grytutė išvejami į mišką, Bembio mamą pasmaugia medžiotojas. Mažus vaikus lengva nuskriausti, lengva pravirkdyti, ir tai išduoda keistą pasakotojų, tarp jų ir Berilės Evans, polinkį į sadizmą...

Džeikas suprato nė kiek nenuliūdęs dėl Čarlio tremties į žolėtą užkampį "Viduriniojo Pasaulio" kompanijos St. Luiso geležinkelio stotyje. *Gerai*, pagalvojo jis. *Ten jam ir vieta. Nes jis pavojingas. Tegu sau pūva, netikėk jo ašaromis - sakoma, kad ir krokodilai verkia.*

Likusią knygos dalį jis perskaitė paskubomis. Žinoma, viskas baigėsi gerai, nors tas liūdnas momentas stoties pakraštyje išlieka vaikų atmintyje daug ilgiau, nei laiminga pabaiga.

Ponas Martinas, "Viduriniojo Pasaulio" geležinkelio kompanijos prezidentas, atvyko į St. Luiso stotį patikrinimui. Jis ketino vykti "Berlingtono zefyru" į Toupeką, į pirmąjį savo dukters koncertą. Tačiau "Zefyras" neužsivedė. Atrodo, į dyzelį pateko vandens.

(*Ar tik ne tu, inžinieriau Bobai, jo ten pripylei*? - mintyse pasvarstė Džeikas. *Tai tu, bjaurus šunie, tu!*)

Visi kiti traukiniai buvo išvykę savo maršrutais. Ką daryti?

Kažkas palietė pono Martino ranką. Ten buvo valytojas Bobas, tik dabar jis buvo visai nepanašus į valytoją. Bobas nusimovė tepaluotas kelnes ir apsirengė švarų kombinezoną. Ant galvos kėpsojo sena mašinisto kepuraitė.

- Čarlis tenai, toje atšakoje, - pasakė jis. - Jis nuvažiuos į Toupeką, pone Martinai. Ir spėsite į savo dukrelės koncertą.

- Tas senas garvežys? - nusišaipė ponas Brigsas. - Sutems, o Čarlis dar pupsės penkiasdešimt mylių nuo Toupekos!

- Čarlis gali, - neatlyžo inžinierius Bobas. - Jeigu nereikės traukti vagonų, tikrai nuvažiuos! Suprantate, laisvalaikiu valydavau jo variklį ir katilą.

- Pabandyti reikia, - nusprendė ponas Martinas. - Labai nenoriu praleisti pirmojo Siuzanos koncerto!

Čarlis buvo pasiruošęs išvažiuoti; inžinierius Bobas pripylė jo tenderį šviežių anglių, o ugniadėžė iš karščio sužioravo raudonai. Jis padėjo ponui Martinui įlipti į kabiną ir po daugelio metų išvarė Čarlį iš aprūdijusios, pamirštos atšakos į pagrindinius bėgius. Ir įjungęs svirtį "pirmyn" patraukė už virvelės. Čarlis išleido seną skardų : TUU-TŪŪŪŪ!

Visi St. Luiso vaikai išgirdo jo tūtavimą ir išbėgo į kiemus pasižiūrėti į aprūdijusį garvežį.

- Žiūrėkite! - šaukė jie. - Čia Čarlis! Traukinukas Čarlis sugrįžo! Valio! - Jie visi mojavo, ir vis labiau įsibėgėdamas Čarlis pats sutrimitavo kaip seniau: TUU- TŪŪŪŪŪ!

Trinku tranku ritosi Čarlio ratai!

Puf-puf šnypštė dūmai iš Čarlio kamino!

Brum-brum slinko konvejeris su anglimis į Čarlio ugniadėžę!

Koks ten vėjas! Dievulėliau! Čarlis dar niekad taip greitai nevažiavo! Peizažas lėkė pro šalį! Jie aplenkė mašinas 41 magistralėje it stovinčias vietoje!

- Tram-tararam! - sušuko ponas Martinas, mojuodamas savo kepure. - Čia tai bent garvežys, Bobai! Nesupratau,

kaip galėjau jo atsisakyti! Kaip tu sugebi taip greitai tiekti anglis?

Inžinierius Bobas tik šypsojosi, nes žinojo, kad Čarlis maitinasi pats. O po trinku tranku, puf-puf ir brum-brum girdėjo seną Čarlio dainelę:

Neklausinėk kvailysčių,
Neporinsiu paikysčių.
Tu-tūūū traukinukas esu
Nuo neatmenamų laikų.

Noriu lėkti bėgiais
Po giedru dangumi
Lig savo dienų galo
Būti savimi.

Čarlis nuvežė poną Martiną į dukters koncertą laiku (žinoma), o Siuzana labai apsidžiaugė pamačiusi seną savo draugą Čarlį (žinoma), ir visi sugrįžo į St. Luisą, ūkaujant traukinio švilpukui. Ponas Martinas surado Čarliui ir inžinieriui Bobui tarnybą "Viduriniojo Pasaulio" pramogų parke Kalifornijoje ir

Ir jūs galėsite rasti juos tenai, vežiojančius linksmus vaikus po šviesų, muzikos ir linksmybių pasaulį. Inžinieriaus Bobo plaukai pabalo, Čarlis nebešneka tiek daug, kaip anksčiau, bet abu vis dar palekia kaip vėjas, o vaikai kartais nugirsta Čarlį dainuojant tyliu, gargždžiu balseliu.

PABAIGA

- Neklausinėk kvailysčių, - sumurmėjo Džeikas, žvelgdamas į paveikslėlį. Jame traukinukas Čarlis traukė du vėliavomis apkaišytus vagonėlius su linksmais vaikais nuo linksmųjų kalnelių iki apžvalgos rato. Inžinierius Bobas sėdėjo

kabinoje, traukė švilpuko virvelę ir buvo laimingas kaip mėnulis. Bobo šypsena turėjo reikšti neapsakomą džiaugsmą, bet senis veikiau priminė beprotį. Čarlis ir inžinierius Bobas abu atrodė kaip pamišėliai... o kuo daugiau Džeikas žiūrėjo į vaikus, tuo labiau jų šypsenos panėšėjo į siaubo grimasas. *Paleiskite mus iš čia*, sakė jų veidai. *Prašau, tik paleiskite iš traukinio gyvus.*

Lig savo dienų galo būti savimi.

Džeikas užvertė knygelę ir susimąstęs įsmeigė į viršelį akis. Po kurio laiko vėl atsivertė ir ėmė sklaidyti puslapius, apibraukdamas žodžius ir sakinius, kurie jam atrodė girdėti.

"Viduriniojo Pasaulio" geležinkelio kompanija... inžinierius Bobas... tylus, gargždus balselis... Tu-TŪŪŪ... pirmas tikras draugas nuo tada, kai prieš daugelį metų Niujorke mirė jo žmona... ponas Martinas... pasaulis pasisuko... Siuzana...

Jis padėjo rašiklį. Kodėl šitie žodžiai ir sakiniai jam atrodo girdėti? Na, apie Niujorką viskas aišku, o kiti? Ir kodėl ši knyga? Kad jis turėjo ją nusipirkti, abejonių nebuvo. Jeigu tada nebūtų turėjęs pinigų, būtų čiupęs ir paprasčiausiai movęs iš knygyno. Bet kodėl? Jis jautėsi kaip kompaso strėlė. Strėlė, kuri nieko nežino apie šiaurės magnetizmą; tik žino, kad turi pasisukti į tam tikrą pusę, nori to ar ne.

Vienintelis dalykas, nekeliąs Džeikui jokių klausimų - tai kad jis velniškai pavargęs ir kad jeigu tuojau pat nelįs į lovą, užmigs prie stalo. Jis nusitraukė marškinėlius, po to vėl žvilgtelėjo į knygos viršelį.

Ta šypsena. Jis tiesiog nepasitikėjo ta šypsena.

Nė kruopelytės.

23

Miegas neatėjo staiga, kaip berniukas tikėjosi. Užmigti neleido besiginčijantys balsai, nesutariantys, ar jis gyvas. Ga-

liausiai Džeikas atsisėdo užmerkęs akis ir prispaudęs rankas prie smilkinių.

Baikite! Suriko jis jiems. Liaukitės! Tylėjote visą dieną, užtilkite ir vėl!

Aš mielai, jeigu tik jis pripažins, kad esu miręs, niūriai atkirto vienas.

Gerai, jeigu tik jis apsidairys aplinkui ir pripažins, jog akivaizdžiai esu gyvas, metė antrasis.

Džeikas pajuto, kad tuoj suriks balsu. Nebepajėgė susivaldyti. Riksmas lipo gerkle kaip vėmalai. Jis atsimerkė, pamatė ant kėdės gulinčias kelnes ir staiga kai ką sugalvojo. Atsikėlęs iš lovos įkišo ranką į priekinę kišenę.

Sidabrinis raktelius tebegulėjo ten, ir vos tik jį suėmė, balsai nutilo.

Pasakyk jam, kažkodėl pagalvojo Džeikas. *Pasakyk jam, kad paimtų raktą. Jis išvaduoja nuo balsų.*

Tada grįžo į lovą ir po trijų minučių jau miegojo, laikydamas delne raktą.

Trečia dalis

Durys ir demonas

1

Edis beveik miegojo, kai į ausį kažkas aiškiai ištarė: *Pasakyk jam, kad paimtų raktą. Jis išvaduoja nuo balsų.*

Edis trukteléjęs atsisėdo ir neramiai apsidairė. Siuzana taikiai miegojo prie šono; ir tas balsas tikrai nebuvo jos.

Atrodo, kad niekieno. Jau aštuonias dienas jie keliavo palei Spindulį ir šį vakarą apsinakvojo giliame slėnio plyšyje. Čia pat iš kairės, jiems pakeliui šniokštė upė. Dešinėje stačiai kilo balteglių siena. Jokių svetimų čia nebuvo: Siuzana miegojo, Rolandas budėjo. Šaulys sėdėjo susisupęs į apklotą palei upelį ir žvelgė kažkur į tamsą.

Pasakyk jam, kad paimtų raktą. Jis išvaduoja nuo balsų.

Edis ilgai nedvejojo. Rolando sveika nuovoka balansuoja ant ribos, tiksliau, svyra ten, kur nereikia. Bet blogiausia, kad jis pats tai suvokia. Todėl Edis buvo pasiryžęs griebtis bet kokio šiaudo.

Po galva Edis buvo pasikišęs susuktą elnio kailį. Dabar kyštelėjo ranką po juo, išsitraukė susuktą į odą ryšuliuką ir nuėjo pas Rolandą. Jį nugąsdino tai, kad šaulys pastebėjo jį tik likus keturiems žingsniams nuo neapsaugotos nugaros. O buvo metas - ir dar ne taip seniai - kai Rolandas būtų pajutęs, kad Edis nemiega, dar šiam neatsisėdus. Būtų pastebėjęs pakitusį alsavimą.

Jis ne budresnis kaip tada, kai merdėjo ant kranto nuo vėžiagyvio įkandimo, liūdnai pagalvojo Edis.

Rolandas pagaliau pasuko galvą. Jo akys švietė skausmu ir nuovargiu, tačiau Edis jautė, jog tai tik viršūnėlės; po tuo blizgesiu slėpėsi auganti sumaištis, kuri nesustabdyta kada nors virs beprotybe. Edžiui suspaudė širdį.

- Neima miegas? - paklausė Rolandas. Kalbėjo lėtai tardamas garsus, lyg apsvaigęs.

- Jau beveik buvau užsnūdęs, bet pabudau, - atsakė Edis. - Klausyk...

- Atrodo, aš greitai mirsiu. - Rolandas pakėlė į Edį akis. Tviskesys išsisklaidė, ir Edis žvelgė į du gilius šulinius, kurių dugno nesimatė. Edis krūptelėjo labiau dėl to žvilgsnio nei dėl šaulio žodžių. - Ir žinai, ką aš tikiuosi rasti savo kelio gale, Edi?

- Rolandai...

- Tylą, - neleido jam baigti Rolandas. Ir sunkiai atsiduso. - Tiesiog tylą. To užteks. Kad pasibaigtų... šitai.

Jis prispaudė kumščius prie smilkinių, ir Edis pagalvojo: *Jau esu kažką matęs taip darant, ir visai neseniai. Tiktai ką? Kur?*

Žinoma, tai juokinga; jau greitai du mėnesiai be Siuzanos ir Rolando jis nesutiko jokio žmogaus. Tačiau tai vis tiek atrodė tiesa.

- Rolandai, aš kai ką darau, - pradėjo Edis.

Šaulys linktelėjo. Veide sušmėžavo šypsenėlė.

- Žinau. Kas tai? Ar jau pasiruošęs pasakyti?

- Man rodos, tai viso to *ka-teto* dalis.

Šaulio žvilgsnis pasidarė skvarbus. Jis susimąstęs pažvelgė į Edį, bet nieko neatsakė.

- Žiūrėk. - Edis ėmė vynioti ryšulėlį.

Iš to nebus jokios naudos! - nusikvatojo Henris jo mintyse. Ir dar taip garsiai, kad Edis susigūžė. *Čia kvailas pagaliūkštis! Jis pasižiūrės ir ims žvengti! Juoksis iš tavęs! "Tik pamanykit! - sakys. Snarglius kažką išdrožinėjo?"*

- Užsičiaupk, - suniurnėjo Edis.

Šaulys kilstelėjo antakius.

- Ne tau sakau.

Rolandas nė kiek nenustebęs linktelėjo:

- Brolis dažnai tave aplanko, ar ne, Edi?

Minutę Edis žiūrėjo nepraverdamas burnos ir laikė drožinį susuktą. Po to šyptelėjo. Ne itin linksmai.

- Ne taip dažnai, kaip anksčiau, Rolandai. Ir už tai dėkui.

- Taip, - sutiko Šaulys. Kai daug balsų, sunku širdžiai... ką čia turi, Edi? Prašau, parodyk man.

Edis ištiesė šermukšnio pagaliuką. Iš jo, kaip moters galva laivo pirmgalyje... arba kaip kardo rankena akmenyje, kyšojo dar ne visai baigtas raktas. Edis nežinojo, ar tiksliai pakartojo lauže matytą rakto formą (ir nesužinos, kol neras spynos jam išmėginti), bet jautė, jog panašus. Aišku buvo viena - tai geriausias drožinys jo gyvenime. Nieko panašaus jis nebuvo išdrožęs.

- Dievaži, Edi, kaip gražu! - šūktelėjo Rolandas. Visa apatija pranyko; jis kalbėjo su pagarba, prie kurios Edis nebuvo pratęs. - Jis baigtas? Juk dar ne?

- Ne, ne visai. - Jis perbraukė nykščiu per trečią rantelį, o tada per "s" formos duobutę gale. - Dar reikia patikslinti šitą griovelį, ir išlinkimas gale dar ne toks. Nesuprantu, iš kur tai ištraukiau, bet tiesiog dėl to neabejoju.

- Čia tavo paslaptis. - Tai nebuvo klausimas.

- Taip. Jeigu tik žinočiau, ką ji reiškia.

Rolandas apsidairė. Edis nusekė jo akis ir pamatė Siuzaną. Jis nudžiugo, kad šaulys išgirdo pirmas.

- Ką jūs čia veikiate taip vėlai, vaikinai? Kramtote lašinukus? - Ji pastebėjo medinį raktą Edžio rankose ir linktelėjo: - Jau nerimavau, kada jį ištrauksi ir parodysi. Gerai padarei, ir pats tai supranti. Neįsivaizduoju, kam jis, bet yra pasiutiškai geras.

- Tai tu nenumanai, kokioms durims jis galėtų tikti? - paklausė šaulys Edžio. - Gal tai irgi priklauso tavo *khef*?

- Ne... bet raktas gali praversti, kai bus baigtas. - Jis iš-

tiesė jį Rolandui. - Noriu, kad palaikytum jį.

Rolandas nepajudino nė piršto, kad jį paimtų. Tik įdėmiai žiūrėjo į Edį.

- Kodėl?

- Todėl... e... todėl, kad man atrodo, jog kažkas liepė man tai padaryti.

- Kas?

Tavo berniukas, staiga pagalvojo Edis ir kaipmat suprato, jog tai tiesa. *Tas prakeiktas tavo berniukas.*

Bet to sakyti nesinorėjo. Edis neketino minėti vaiko vardo. Kad nepadarytų blogiau.

- Nežinau. Bet manau, kad tau reiktų pabandyti.

Rolandas lėtai ištiesė ranką. Vos jo pirštai palietė medį, per raktą nubėgo žaibiškas blyksnis ir dingo taip staiga, kad Edis nebuvo tikrai jį apskritai matęs. Tai galėjo būti atsispindėjusi žvaigždžių šviesa.

Rolandas suspaudė pirštus ant styrančio iš šakelės rakto. Iš pradžių jo veide neatsispindėjo niekas, netrukus jis suraukė antakius ir palenkė galvą it klausytųsi.

- Kas yra? - paklausė Siuzana. - Ar tu girdi...

- Ššš! - suglumusiame Rolando veide ėmė ryškėti atvira nuostaba. Jis žiūrėjo tai į Edį, tai į Siuzana, o akyse kaip vanduo į upelį panardintame ąsotyje tvenkėsi kažkoks nepaprastas jausmas.

- Rolandai? - susirūpinęs paklausė Edis. - Kaip jautiesi?

Rolandas kažką sukuždėjo. Edis nesuprato.

Siuzana atrodė nusigandusi. Ji bejėgiškai dirstelėjo į Edį: *Ką jam padarei*?

Edis paėmė į savo delnus vieną jos ranką:

- Manau, viskas baigsis gerai.

Rolandas taip stipriai gniaužė pagaliuką, jog Edis išsigando, kad jis neperlūžtų. Bet medis buvo tvirtas, raktas neplonas. Sujudėjo Šaulio Adomo obuolys; jam buvo sunku kalbėti. Ir staiga jis suriko į dangų aišku ir galingu balsu:

- NUTILO! BALSAI NUTILO!

Kai jis vėl pažvelgė į draugus, Edis pamatė tai, ko nesitikėjo pamatyti niekada... net jeigu gyventų tūkstantį metų.

Rolandas iš Gileado verkė.

2

Tą naktį Šaulys išsimiegojo kietai ir be sapnų pirmą kartą po daugelio mėnesių, miegojo su nebaigtu drožti raktu saujoje.

3

Kitame pasaulyje, po to paties *ka-teto* šešėliu Džeikas Čambersas regėjo patį įspūdingiausią savo gyvenimo sapną.

Jis traukė per tankius krūmynus, likusius iš seno miško, pro išvirtusius medžius ir dygius krūmus, kurie kibo į kulkšnis ir stengėsi numauti sportbačius. Jis priėjo siaurą jaunesnių medžių (alksnių, o gal bukų, pagalvojo jis; mieste augęs, Džeikas tiksliai žinojo tik tiek, kad vieni medžiai būna su spygliais, kiti - su lapais) ruožą ir rado takelį tarp jų. Juo eiti buvo greičiau. Priekyje švietė laukymė.

Džeikas sustojo priešais ją ir pastebėjo akmeninį ženklą dešinėje pusėje. Jis išsuko iš takelio pažiūrėti. Akmenyje rado iškaltas raides, tik jos buvo taip ištrupėjusios, kad jam nepavyko jų perskaityti. Tada jis užsimerkė ir kaip neregys Brailio raštą ėmė skaityti pirštais (prieš sapną nebuvo to daręs). Žodžiai formavosi po jo vokais, kol liko melsvai švytintis užrašas:

KELIAUNINKE, TOLIAU VIDURINYSIS PASAULIS.

Miegodamas savo lovoje Džeikas pritraukė prie pilvo kelius. Ranka su raktu buvo pakišta po pagalve, ir dabar jį laikantys pirštai dar labiau susigniaužė.

Vidurinysis pasaulis, pagalvojo jis, *žinoma. St. Luisas, Toupeka, Ozas, Pasaulinė mugė ir traukinukas Čarlis.*

Sapne jis vėl atsimerkė ir keliavo toliau. Aikštelė už medžių buvo užlieta senu, aptrupėjusiu asfaltu. Viduryje švietė nubrėžtas geltonas ratas. Džeikas suprato, kad ten krepšinio aikštelė, anksčiau, nei spėjo pamatyti berniuką kitame aikštelės gale, nuo baudų linijos mėtantį kamuolį į krepšį. Kamuolys gražiai krito pro lanką be tinklelio. Krepšio stovas styrojo iš kažkokios būdelės ar tai metro kiosko, užrakinto nakčiai. Jo durys buvo nudažytos juodai geltonais dryžiais. Už jo, ar, veikiau, po juo, Džeikas išgirdo ritmingą galingų mechanizmų gausmą. Tas garsas kažkodėl buvo nemalonus. Grėsmingas.

Neužlipk ant robotų, neatsisukdamas įspėjo berniukas, mėtęs kamuolį į krepšį. *Atrodo, kad visi negyvi, bet tavim dėtas nerizikuočiau.*

Džeikas apsidairė ir pamatė aplinkui išmėtytus keistus mechanizmus. Vienas priminė žiurkę, kitas - šikšnosparnį. Mechaninė gyvatė, sutrūkusi perpus ir surūdijusi, gulėjo beveik prie jo kojų.

- Ar tu - tai Aš? - paklausė Džeikas, eidamas prie krepšio. Bet dar berniukui neatsisukus žinojo, jog yra ne taip. Berniukas buvo vyresnis už Džeiką, mažiausiai trylikos. Plaukai tamsesni, o kai nepažįstamasis atsisuko, Džeikas pamatė, kad jo akys yra rudos. Jo paties buvo mėlynos.

- O tu kaip manai? - paklausė keistasis berniukas ir perdavė kamuolį Džeikui.

- Ne, tikrai ne, - atsakė Džeikas atsiprašinėdamas. - Tiesiog paskutines tris savaites jaučiuosi kaip padalintas į dvi dalis. - Ir pritūpęs metė kamuolį iš aikštelės vidurio. Nubrėžęs aukštą lanką kamuolys tyliai niurktelėjo per lanką. Džeikas apsidžiaugė... bet kartu pajuto, jog ima baimė išgirsti tai, ką šitas krepšininkas turi jam pasakyti.

- Žinau, - tarė nepažįstamasis. - Tave gerokai užkasė, ar ne? - Jis vilkėjo išblukusius dryžuotus šortus, geltonus marš-

kinėlius su užrašu "VIDURINIAJAME PASAULYJE NEPANUOBODŽIAUSI". Kad į akis nekristų plaukai, buvo užsirišęs juostą. - Bet prieš tai, kol reikalai pasitaisys, bus dar blogiau.

- Kas čia per vieta? - pasiteiravo Džeikas. - Ir kas tu toks?

- Čia Lokio portalas... ir Bruklinas kartu.

Tai atrodė visai nelogiška, bet kažkodėl visai suprantama. Džeikas nuramino save, jog sapnuose visuomet taip nutinka, tik dabar jis visai nesijautė sapne.

- O dėl manęs, tai neturi reikšmės, - baigė berniukas. Jis švystelėjo kamuolį per petį. Tas pakilo ir įsmuko tiesiai į lanką. - Aš turiu parodyti tau kelią, ir tiek. Nuvesiu tave, kur tau reikia, ir parodysiu, ką turi pamatyti, bet reikės pasisaugoti, nes aš tavęs nepažįstu. O nepažįstami Henrį nervina. Susinervinęs jis gali supykti, o jis vyresnis už tave.

- Kas tas Henris? - paklausė Džeikas.

- Nesvarbu. Žiūrėk, kad jis tavęs nepastebėtų. Tau reikia tik sukiotis aplinkui ir pasekti mus. Tada, kai išeisime...

Berniukas pažvelgė į Džeiką. Jo akyse atsispindėjo gailestis ir baimė. Džeikas staiga pamatė, kad nepažįstamasis ima blankti. Jau galėjo įžiūrėti juodai geltonus dryžius pro vaikino marškinėlius.

- Kaip aš jus surasiu? - Džeikas staiga nusigando, kad nepažįstamasis pranyks greičiau, nei spės jam viską pasakyti.

- Ramiausiai, - atsakė berniukas. Jo balsas virto aidu. - Važiuok metro į Ko-Op Sitį. Rasi mane.

- Ne, nerasiu! - sušuko Džeikas. - Ko-Op Sitis milžiniškas! Ten gyvena mažiausiai šimtas tūkstančių žmonių!

Iš berniuko liko tik balzganas siluetas. Tiktai jo rudos akys liko aiškios kaip Češyro katino šypsena "Alisoje". Jos žvelgė į Džeiką su užuojauta ir nekantrumu.

- Kokios bėdos, - atšovė jis. - Rožę ir raktą radai, a? Tai ir mane rasi. Šiandien po pietų, Džeikai. Maždaug apie trečią valandą. Tik būk atsargus ir nežiopsok. Dabar turiu eiti...

bet džiaugiuosi tave sutikęs. Atrodai šaunus bičas, ir aš nesistebiu, kad jis tave myli. Tačiau tavęs tyko pavojus. Būk atsargus... ir paskubėk.

- Palauk! - suriko Džeikas ir nubėgo per aikštelę prie tirpstančio berniuko. Staiga užkliuvo už sudužusio roboto, primenančio vaikišką traktoriuką, ir griuvo perplėšdamas kelnes. Skausmo jis nepaisė. - Palauk! Turi man papasakoti, kas čia vyksta! Kodėl man visa tai vyksta!

- Dėl Spindulio, - atsakė vaikinukas, iš kurio liko tik pora akių, - ir Bokšto. Viso, netgi Spindulių gale, yra Tamsusis Bokštas. Todėl nemanyk, kad kuo nors skiriesi.

Džeikas vienu ypu pašoko ant kojų.

- Ar aš jį rasiu? Ar rasiu šaulį?

- Nežinau, - atsakė krepšininkas tarsi iš už tūkstančio mylių. - Žinau tik tiek, kad privalai pabandyti. Kito pasirinkimo nėra.

Berniukas pranyko. Krepšinio aikštelė miško viduryje liko tuščia. Girdėjosi tik vienodas mechanizmų ūžimas, kuris Džeikui buvo labai nemalonus. Kažkas jame buvo ne taip, ir tas kažkas, suprato jis, veikia rožę arba atvirkščiai. Kažkaip viskas susipynę.

Jis pakėlė seną, nutrintą kamuolį ir metė. Šis pataikė tiesiai į krepšį ir... dingo.

Upė, kaip vėjo gūsis atsiduso nepažįstamasis vaikinukas. Balsas atėjo iš niekur ir ten pat pražuvo. *Atsakymas - upė.*

4

Džeikas pabudo saulei tekant ir įsmeigė akis į savo kambario lubas. Jis mąstė apie vyrą iš "Manheteno proto restorano", Aaroną Depnė, kuris šlaistėsi Blikerio gatvėje, kai Bobas Dylanas dar nemokėjo sugroti sol mažorinės savo gitara. Aaronas Depnė užminė Džeikui mįslę.

Bėgti gali, eiti - ne,
Turi žiotis - nešneka,
Vingiuoja ne uodega,
Turi vagą - nesodina?

Dabar jis žino atsakymą: upė. Upė bėga; upė turi žiotis, upė vingiuoja, upė turi savo vagą. Tas berniukas pasufleravo jam atsakymą. Berniukas iš sapno.

Ir staiga jis prisiminė Depnė žodžius: *Tai tik pusė atsakymo. Samsono mįslė yra dviguba, mano drauge.*

Džeikas žvilgtelėjo į laikrodį prie lovos ir pamatė, kad jau dvidešimt minučių po šešių. Metas judintis, jeigu nori dingti dar tėvams nepabudus. Šiandien į pamokas neis; gali būti, kad daugiau iš viso nekels kojos į mokyklą.

Jis nusimetė apklotą, nuleido kojas ant grindų ir pastebėjo nudrėkstus kelius. Šviežiai nudrėkstus kelius. Vakar pataikęs ant plytų nusibraukė kairį šoną, vėliau susimušė galvą apalpęs prie rožės, bet keliai liko sveiki.

- Tai nutiko sapne, - sumurmėjo Džeikas ir visiškai nenustebo. Tik suskubo rengtis.

5

Savo sieninės spintos dugne, po senais sportiniais bateliais be raištelių ir šūsnimi senų "Žmogaus-Voro" komiksų jis susirado kuprinę, su kuria vaikščiojo į pradinę mokyklą. Suprantama, Paiperio mokykloje geriau mirti, nei pasirodyti su kuprine, todėl paėmus ją Džeiką apėmė galinga nostalgijos banga laikams, kurie atrodė tokie paprasti.

Jis susikimšo į ją švarius marškinius, švarius džinsus, kelias trumpikes ir abi naujas knygeles. Rausdamas spintą, raktą jis paliko ant stalo, ir balsai akimirksniu grįžo. Bet ginčijosi toli ir neaiškiai. Be to, mintis, jog gali jų atsikratyti vėl paėmęs raktą, visai Džeiką nuramino.

Gerai, pasakė jis mintyse, žiūrėdamas į kuprinę. *Ir su knygomis lieka daug tuščios vietos. Kas dar?*

Iš pradžių atrodė, kad nieko netrūksta... bet greitai jis jau žinojo.

6

Tėvo kabinetas trenkė cigaretėmis ir ambicijomis.

Čia karaliavo milžiniškas tikmedžio stalas. Kitoje sienoje, apstatytoje knygų lentynomis, buvo įleisti trys "Mitsubishi" telemonitoriai. Per visus rodė konkurentų televizijas, - vakarais tėvas čia žiūrėdavo žiūrimiausias laidas išjungęs garsą.

Užuolaidas rado užtrauktas, todėl Džekui teko įsijungti stalinę lempą. Nervinis drebulys krėtė vien būnant kabinete. Jeigu tėvas pabus ir ateis čia (o tai visai įmanoma, nes kad ir kaip vėlai eitų miegoti ar daug vakare išgertų, Elmeris Čambersas miegojo trumpai ir anksti keldavosi), labai supyks. Tada mažų mažiausiai pabėgti bus sunkiau. Kuo greičiau išeis, tuo Džeikui bus geriau.

Stalas buvo užrakintas, tačiau tėvas rakto neslapstė. Džeikas kyštelėjo pirštus po registracijos knyga ir kilstelėjo ją, po to atsirakino trečią stalčių, užkišo ranką už bylų ir apčiuopė šaltą metalą.

Koridoriuje girgžtelėjo lenta. Džeikas suakmenėjo. Praėjo kelios sekundės. Nieko daugiau neišgirdęs berniukas ištraukė ginklą, kurį tėvas laikė "namų gynybai" - automatinį 44-ojo kalibro "Riugerį". Tėvas išdidžiai pademonstravo pistoletą sūnui tą pačią dieną, kai nusipirko; tai buvo prieš dvejus metus. Jis buvo kurčias mamos reikalavimui atsikratyti ginklo, kol kas nors nenukentėjo.

Džeikas surado mygtuką šone ir nuleido apkabą. Tyliame bute kurtinančiai spragtelėjo metalas. Berniukas nervingai dirstelėjo į duris, o tada vėl apžiūrėjo apkabą. Ginklas pilnai užtaisytas. Jau ketino įstumti ją atgal, bet apsigalvojęs

vėl ištraukė. Laikyti užtaisytą pistoletą stalčiuje - viena, tampytis jį po Niujorką - kas kita.

Jis įsikišo pistoletą į kuprinės dugną, tada dar pagraibė už bylų. Šįkart ištraukė artipilnę dėžutę su šoviniais. Prisiminė, kad tėvas mokėsi šaudyti policijos poligone Pirmojoje aveniu, kol neatsibodo.

Lenta vėl girgžtelėjo. Džeikas nekantravo kuo greičiau išeiti.

Išsitraukęs vienus marškinius, paklojo juos ant stalo ir susuko į juos apkabą su 44-ojo kalibro šoviniais. Tuomet sukimšo atgal į kuprinę ir užsegė sagteles. Beinant iš kambario akis užkliuvo už raštinės reikmenų. Ant lapelių krūvos buvo padėti tėvo mėgstami veidrodiniai akiniai nuo saulės. Jis paėmė popieriaus lapelį ir truputį pagalvojęs - akinius. Akinius įsikišo į kišenę, o ištraukęs iš stovelio ploną auksinį parkerį parašė: *Brangūs tėti ir mama.*

Tada sustojo ir perskaitė, ką parašė. Ką reiškia toks kreipinys? Ką jis nori pasakyti? Kad myli juos? Tai tiesa, bet to per maža - ji buvo prikaišiota daug mažesnių, nemalonių tiesų it siūlų kamuolys adatų. Kad ilgėsis jų? Jis negalėjo pasakyti, ar taip bus, ir tai kėlė šiurpą. Kad tikisi, jog *jie* jo ilgėsis?

Berniukas staiga suprato, kas yra. Jeigu būtų sugalvojęs išeiti dienai, tikrai sugebėtų ką nors parašyti. Bet Džeikas beveik buvo tikras, jog išeina ne dienai, ne savaitei ar mėnesiui, net ne vasarai. Jis jautė, kad išėjęs daugiau į šiuos namus negrįš.

Jau norėjo suglamžyti lapelį, bet pridūrė: *Prašau, būkite atsargūs. Su meile, Dž.* Silpnoka, bet vis šis tas.

Puiku. Gal jau baigsi bandyti savo laimę ir eisi iš čia?

Jis taip ir padarė.

Bute tvyrojo mirtina tyla. Džeikas nutipeno pro svetainę, klausydamasis tėvų alsavimo: tylaus mamos šnopavimo ir šiek tiek garsesnio tėvo šnarpimo. Koridoriuje berniukas sustingo sulaikęs kvapą, kai išsijungė šaldytuvas. Po mirks-

nio jis jau stovėjo prie durų. Atrakino jas kaip įmanydamas tyliau, išėjo ir tyliai jas užvėrė.

Kai skląstis trakštelėjo spynoje, nuo krūtinės nusirito sunkus akmuo, o jo vieton stojo stipri nuojauta, kad įvyks kažkas reikšminga. Jis nežinojo, kas jo laukia, bet nujautė, jog tai gali būti pavojinga. Tačiau Džeikui buvo vienuolika, per mažai, kad neigtų egzotišką jį apėmusį pasitenkinimą. Priekyje kelias, slaptas kelias į nepažįstamą kraštą. Ten laukia paslaptys, kurios atsiskleis, jeigu tik bus pakankamai protingas... ir neapleis sėkmė. Jis palieka šiuos namus saulėtekio spinduliuose, o priekyje jo laukia neįtikėtini nuotykiai.

Jeigu išlaikysiu ir liksiu nuoširdus, pamatysiu savo rožę, pagalvojo jis spustelėdamas lifto mygtuką. *Žinau tai... ir dar pamatysiu ją!*

Ta mintis neapsakomai įkvėpė berniuką.

Po trijų minučių vaikas išėjo iš po stoginės, dengiančios pastato, kuriame jis praleido visą savo gyvenimą, duris. Pastovėjęs minutę ir pasuko kairėn. Pasuko ne šiaip sau, kryptingai. Jis traukė į pietryčius, palei Spindulį, pradėjęs *savo* kelionę į Tamsųjį Bokštą.

7

Praėjus dviems dienoms nuo tada, kai Edis padavė Rolandui nebaigtą savo raktą, trys keliauninkai - sukaitę, prakaituoti, nuvargę, - skindamiesi kelią per ypatingai tankius krūmus ir jaunuolyną aptiko tai, ką iš pradžių palaikė dviem neryškiais takeliais tarp susipynusių medžių šakų. Po kurio laiko Edis įsitikino, jog tai seniai apleistas kelias. Krūmokšniai ir neūžaugos medeliai stirksojo per jo vidurį, o žole apaugę grioviai buvo pakankamai plačios, kad prariedėtų Siuzanos vežimėlis, provėžos.

- Aleliuja! - suriko jis. - Už tai ir išgerkime!

Rolandas linktelėjo ir nusirišo nuo juosmens vandens maišą. Pirma padavė jį Siuzanai, kabančiai neštuvuose ant jo

nugaros. Edžio raktas, parištas virvele ant kaklo, siūbavo su kiekvienu žingsniu. Ji nurijo gurkšnį ir perdavė gertuvę Edžiui. Atsigėręs Edis ėmėsi išlankstyti vežimėlį. Kaip jis jo nekentė... Šitas geležinis inkaras kliudė jiems keliauti, nors buvo dar pakankamai geros būklės - sulūžo vos pora stipinų. Tiesa, pasitaikė dienų, kai Edis galvodavo, jog šita kerėpla juos visus pergyvens. Tačiau dabar jis gali pasitarnauti.

Edis padėjo Siuzanai išlįsti iš pakinktų ir pasodino į krėslą. Moteris įsirėmė rankomis į nugarą ir maloniai pasiraivė. Vyrai išgirdo, kaip trakšteli jos stuburas.

Priekyje į barsuką ar meškėną panašus žvėrelis išlindo į kelią, pažiūrėjo į juos didelėmis, auksinėmis akimis, krustelėjo smailą ūsuotą snukutį it sakytų "cha, didelio čia daikto!" ir nuturseno savo keliais. Edis spėjo pastebėti ilgą, užriestą it kailiu apaugusi spyruoklė uodegą.

- Kas ten buvo, Rolandai?

- Plepetūnas.

- Nevalgomas?

Rolandas papurtė galvą.

- Kietas. Rūgštus. Geriau jau valgyčiau šunį.

- Tikrai? - nusistebėjo Siuzana. - Ar teko?

Šaulys linktelėjo, bet toliau nesigilino. Edis prisiminė eilutę iš seno Polo Njumano filmo: *Taip, ponia, teko - ir valgyti, ir gyventi kaip jie.*

Paukščiai linksmai suokė medžiuose. Keliu traukė silpnas vėjukas. Siuzana su Edžiu dėkingi pasuko į jį veidus, po to žvilgtelėjo vienas į kitą ir nusišypsojo. Edis vėl pasijuto nepaprastai dėkingas likimui už ją: kaip baisu kažką mylėti, ir kaip nuostabu!

- Kas nutiesė šitą kelią? - parūpo Edžiui.

- Žmonės, kurių seniai neliko, - atsakė Rolandas.

- Tie patys, kurių puodus radome? - paklausė Siuzana.

- Ne, ne tie. Čia buvo karietų kelias, jeigu gerai suprantu. Ir jeigu per tiek laiko išliko, turėjo būti išties geras... gal čia netgi Didysis traktas. Pakasę turėtume rasti žvyro, ar net

drenažo sistemą. Jeigu jau atsidūrėme čia, užkąskime.

- Maistas! - šūktelėjo Edis. - Nešk jį čionai! Florentiškas viščiukas! Polineziškos krevetės! Veršiena, švelniai apkepta su grybais ir...

Siuzana kumštelėjo alkūne:

- Užsičiaupk, baltaveidi!

- Ką daryti, jei vaizduotė gera, - linksmai atkirto Edis.

Rolandas nusimetė nuo peties veršenikę, pasilenkė ir ėmė sukti džiovintos mėsos gabaliukus į alyvuogių spalvos lapus. Edis ir Siuzana įsitikino, kad jie skoniu primena špinatus, tik daug stipresnio skonio.

Edis apsuko Siuzaną į jį, ir Šaulys padavė tris suktinukus, kuriuos Edis pakrikštijo "Šaulio boritais". Moteris nieko nelaukusi pradėjo valgyti.

Kai Edis atsigręžė, Rolandas jau laikė tris suktinukus jam ir dar kai ką. Medžio šaką su nebaigtu drožti raktu. Rolandas nusitraukė jį nuo virvelės.

- Ei, tau jo reikia, ar ne? - nustebo Edis.

- Kai nusiimu, balsai grįžta, bet skamba iš toli, - atsakė Rolandas. - Galiu juos pakęsti. Tiesą sakant, girdžiu juos ir nešiodamas raktą, girdžiu lyg kalbant ant gretimos kalvos. Tu jo nebaigei.

- Na... tu jį nešiojai... nenorėjau...

Rolandas tylėjo, bet savo šviesiai mėlynomis akimis žvelgė į Edį atlaidžiai kaip kantrus mokytojas.

- Gerai, - tarė Edis, - bijojau jį sugadinti. Patenkintas?

- Anot tavo brolio, tu viską gadini... taip? - paklausė Siuzana.

- Siuzana Dyn, esi psichologė. Neatskleistas talentas.

Sarkazmas Siuzanos neužgavo. Ji kilstelėjo vandens maišą alkūne ir nurijo didelį gurkšnį.

- Bet tai tiesa, ar ne?

Edis, kuris žinojo, kad dar nebaigė ir timpos, patraukė pečiais.

- Turi jį baigti, - švelniai tarė šaulys. - Manau, artėja lai-

kas, kai turėsi juo pasinaudoti.

Edis prasižiojo atsakyti, bet ir vėl užsičiaupė. Lengva pasakyti, tačiau jie nė vienas nesuprato esmės. O ji tokia: čia netiks nei septyniasdešimt, nei aštuoniasdešimt ar net devyniasdešimt aštuoni procentai. Tik ne dabar. Jeigu jis susimaus, galės šveisti pagalį per petį ir eiti sau. Pirmiausia todėl, jog nuo to karto, kai nurėžė šaką, nepastebėjo nė vieno šermukšnio. Bet svarbiausia - mažiausias netikslumas viską pavers niekais, raktas nepasisuks, kai turės pasisukti. Daugiausia rūpesčio kėlė tas išraitymas gale. Atrodė paprastas, o ranteliai dar buvo ne tie...

Tačiau toks, koks yra dabar, tikrai netiks, pats gerai supranti.

Jis atsiduso, žiūrėdamas į raktą. Tą jis tikrai supranta. Reikės pamėginti jį baigti. Baimė sugadinti tik dar apsunkins darbą, bet teks nuryti baimę ir mėginti. Galgi pavyks sėkmingai užbaigti. Dievas mato, daug kas baigėsi gerai nuo to laiko, kai Rolandas įžengė į jo sąmonę "Delta" lėktuve. Jau vien tai, kad jis gyvas ir sveiko proto - didelis pasiekimas.

Edis grąžino raktą Rolandui.

- Kol kas nešiok, - pasakė jis. - Imsiuos jo, kai apsistosime nakčiai.

- Pažadi?

- Aha.

Rolandas linktelėjęs paėmė raktą ir vėl ėmė mazgyti prie žaliaminės virvutės. Dirbo lėtai, tačiau Edis pastebėjo, kaip vikriai judėjo likę du dešinės rankos pirštai. Taip, šitas žmogus geba prisitaikyti prie bet kokių aplinkybių.

- Kažkas netrukus atsitiks, tiesa? - netikėtai paklausė Siuzana.

Edis pakėlė akis.

- Kodėl taip manai?

- Aš miegu su tavimi, Edi, ir žinau, kad dabar kiekvieną naktį sapnuoji. Kartais net kalbi. Tikriausiai ne košmarus, tačiau visiškai aišku, kad tavo galvoje kažkas vyksta.

- Taip. Vyksta. Tik nežinau kas.

- Sapnai galingi, - pastebėjo Šaulys. - Ar savų tu visai neprisimeni?

Edis dvejojo.

- Kai ką, bet jie susipynę. Aš vėl esu vaikas, berods. Tai vyksta po pamokų. Mes su Henriu mėtome krepšį senojoje Markio aveniu aikštelėje, kur dabar stovi Jaunimo rūmų pastatas. Noriu, kad Henris palydėtų mane į vieną vietelę Datč Hile. Į seną namą, kurį vaikai vadina Dvaru ir visi tvirtina, kad jame vaidenasi. Galbūt taip yra iš tikro. Man baisu, tas tikrai. Labai baisu.

Edis papurtė galvą prisimindamas.

- Prisiminiau Dvarą pirmą kartą po daugelio metų tada, kai radome Lokio aikštelę ir prikišau ausį prie tos keistos dryžuotos būdos. Nežinau, gal todėl dabar sapnuoju.

- Bet tu pats tuo netiki, - pridūrė Siuzana.

- Ne. Greičiausiai, tai, kas vyksta, yra daugiau nei paprasti prisiminimai.

- Ar tu su broliu iš tikro buvai tenai nuėjęs? - paklausė Rolandas.

- M-hm... įkalbėjau.

- Ir kas nors atsitiko?

- Ne. Tiktai buvo baisu. Mes stovėjome tenai ir ilgai žiūrėjome, o Henris erzino mane, kad nusiųs paimti kokio nors suvenyro... bet aš jaučiau, kad jis to nepadarys. Jis buvo išsigandęs ne mažiau už mane.

- Ir viskas? - paklausė Siuzana. - Tu sapnuoji tik tai, kad eini į tą vietą? Į Dvarą?

- Dar kai ką. Kažkas atseka... o vėliau tarsi pasislepia. Pastebiu jį sapne... lyg... akies krašteliu, suprantate? Tik žinau, kad mes turime apsimesti, jog vienas kito nepažįstame.

- Ar taip tikrai nutiko tą dieną? - paklausė Šaulys, įdėmiai stebintis Edį. - Ar tai tik tavo sapno veikėjas?

- Tai buvo labai seniai. Man galėjo būti kokie trylika. Kaip galiu tiksliai atsiminti?

Rolandas nieko neatsakė.

- Gerai, - pagaliau ištarė Edis. - Taip. Manau, tąkart jis ten buvo. Vaikas su sportiniu krepšiu ar kuprine, gerai nepamenu. Ir su akiniais nuo saulės, kurie buvo jam per dideli. Su veidrodiniais stiklais.

- Kas buvo tas vaikas? - paklausė Rolandas.

Edis ilgam nutilo. Rankoje laikė paskutinį "Šaulio boritą", bet apetitas dingo.

- Manau, ten buvo vaikas, kurį tu sutikai tarpstotėje, - ištarė jis pagaliau. - Atrodo, tavo bičiulis Džeikas sukiojosi tenai, stebėdamas mane su Henriu, kai ėjome į Datč Hilą. Atrodo, jis sekė mus. Nes kaip ir tu, Rolandai, girdi balsus. Ir lankosi mano sapnuose, kaip aš lankausi jo. Atrodo, jau galiu prisiminti, kas vyksta dabar, o Džeikui tada. Vaikas bando sugrįžti čia. Ir jeigu raktas nebus baigtas, kai vaikas žengs pro duris - arba bus padarytas blogai, - jis greičiausiai žus.

- Gal jis turi savo raktą? Ar taip gali būti? - paklausė Rolandas.

- Taip, manau, turi, - sutiko Edis, - tik to nepakanka. - Jis atsidusęs susikišo suktinuką į kišenę. - *Bet netikiu, kad jis tai žino.*

8

Jie pajudėjo keliu, Edis su Rolandu pakaitomis stūmė Siuzaną vežimėlyje. Jie pasirinko kairiąją provėžą. Ratukai šokinėjo ir suposi, protarpiais vyrams tekdavo juos pakelti ir pernešti per išsišovusius lyg seni dantys grindinio akmenis. Tačiau vis tiek keliavo greičiau ir lengviau nei visą paskutinę savaitę. Kelias nuožulniai kilo į viršų, ir atsigręžęs per petį Edis pamatė grakščias miško pakopas. Toliau į šiaurės rytus jis pastebėjo vandens kaspiną, trykštantį per uolingą aikštelę. Jis nustebo supratęs, kad ten jų "šaudykla". Dabar ji beveik pasislėpė snaudžiančios dienos šviesoje.

- Ei, ramiau, vaikine! - suriko Siuzana. Edis atsigręžė

pačiu laiku: dar nespėjo įvažiuoti vežimėliu į Rolandą. Šaulys buvo sustojęs ir tyrinėjo tankius krūmus kairėje kelio pusėje.

- Jeigu taip ir toliau, atimsiu vairuotojo pažymėjimą, - įspėjo Siuzana.

Edis jos nesiklausė. Jis bandė įžiūrėti, ką tyrinėja Rolandas.

- Kas ten?

- Tuoj sužinosime. - Šaulys apsisuko, iškėlė Siuzaną iš ratukų ir pasisodinęs ant klubo tarė: - Pažiūrėkim.

- Nuleisk mane, brangusis... pati sugebėsiu. Jeigu norite žinoti, dar net lengviau.

Kol Rolandas švelniai sodino ją ant žole apaugusios vėžės, Edis dirstelėjo pro medžius. Saulė metė šešėlių kryžius, bet jis pamatė tai, ką pirmiau pastebėjo Rolando akis. Aukštą pilką akmenį, beveik pražuvusį vijokliuose.

Siuzana įsmuko į mišką vikriai kaip gyvatė, Rolandas su Edžiu nusekė iš paskos.

- Čia kažkoks ženklas? - pasirėmusi ant kelių Siuzana apžiūrinėjo stačiakampį akmenį. Kadaise jis stovėjo tiesiai, dabar buvo šiek tiek pakrypęs kaip senas antkapis.

- Taip. Duokš man peilį, Edi.

Edis padavė, o tada pritūpė šalia Siuzanos, kol Šaulys pjaustė vijoklius. Kai akmuo buvo išvaduotas, jis pamatė iškaltus žodžius, ir dar neskaitęs žinojo, kas ten parašyta:

KELIAUNINKE, TOLIAU VIDURINYSIS PASAULIS.

9

- Ką tai reiškia? - paklausė Siuzana tyliu, pagalbos baimės kupinu balsu; jos akys matavo pilką akmens luitą.

- Tai reiškia, kad einame prie pirmojo etapo pabaigos. - Rolandas atrodė rimtas ir susimąstęs, kai grąžino peilį Edžiui. - Manau, mums reikėtų laikytis šito seno karietų ke-

lio... tiksliau, jis laikysis mūsų, nes nutiestas palei Spindulį. Giria greitai baigsis. Tikiuosi didžiulės permainos.

- Kas yra Vidurinysis Pasaulis? - parūpo Edžiui.

- Viena iš galingų karalysčių, dominavusių Žemėje prieš šiuos laikus. Vilties, žinių ir šviesos karalystė... tai, ką mes stengėmės išsaugoti savo krašte, kai tamsa mus užklupo. Kada nors, kai bus laiko, papasakosiu senų istorijų... kurias girdėjau pats. Iš jų susidaro platus gobelenas - gražus ir labai liūdnas.

Anot legendų, Viduriniojo Pasaulio pakraštyje kadaise stovėjo didžiulis miestas... ko gero, toks didelis, kaip jūsų Niujorkas. Iš jo bus likę tik griuvėsiai, jeigu apskritai ką nors rasime. Bet galime rasti ir žmonių... ar pabaisų. Arba ir vieno, ir kito. Todėl reikia būti atsargesniems.

Jis ištiesė dvipirštę ranką ir perbraukė per įrašą. "Vidurinysis Pasaulis", - ištarė tyliai, paskendęs savo mintyse. - Kas būtų pagalvojęs...

- Ką gi, to pakeisti negalima, ar ne? - paklausė Edis.

Šaulys papurtė galvą.

- Negalima.

- *Ka*, - staiga ištarė Siuzana, ir abu sužiuro į ją.

10

Iki tamsos dar buvo likusios dvi valandos, todėl jie keliavo toliau. Kelias driekėsi į pietryčius, palei Spindulį, netrukus prie jo prisijungė dar du mažesni, taip pat užžėlę keliai. Palei vieną riogsojo griuvėsiai, kadaise buvusi galinga tvora. Ant jos akmenų tupėjo tuzinas plepetūnų ir sekė keliautojus auksinėmis akytėmis. Edžiui jie priminė prisiekusiuosius, nusprendusius kaltinamąjį pakarti.

Kelias vis labiau platėjo, jie aplenkė kelis sugriuvusius namus. Antrasis, pasak Rolando, veikiausiai buvo malūnas. Siuzanai jis pasirodė apsėstas vaiduoklių. "Nenustebčiau", -

mestelėjo šaulys, ir dalykiškas jo tonas privertė abu pašiurpti.

Kai tamsa sulaikė keliauninkus, medžiai jau buvo prareteję ir skersvėjis, gaivinęs juos visą dieną, virto šiltu vėju. Priekyje kelias vis dar kilo į viršų.

- Viršūnę pasieksime per dieną ar dvi, - pasakė Rolandas. - O tada žiūrėsime.

- Ką žiūrėsime? - paklausė Siuzana, bet Šaulys tik gūžtelėjo.

Tą vakarą Edis vėl ėmėsi drožti, nors ir nejausdamas didelio įkvėpimo. Tikrumas ir džiaugsmas, kurį jautė pradėjęs pjaustinėti raktą, pasitraukė. Pirštai atrodė nerangūs ir kvaili. Po kelių mėnesių jis vėl pasvajojo apie heroiną. Užtektų visai nedaug. Paketėlio, pirkto už susuktą kupiūrą, užtektų be didelių pastangų baigti šitą darbelį.

- Ko šypsaisi, Edi? - paklausė Rolandas. Jis sėdėjo kitoje laužo pusėje. Tarp jų užgaidžiai šokinėjo liepsnos liežuviai.

- Aš šypsojausi?

- Taip.

- Aš tik mąsčiau, kokie žmonės gali būti kvaili: uždarai juos į kambarį su šešiomis durimis, o jie vis tiek trankosi į sieną. Ir dar drįsta stebėtis.

- Jeigu bijai to, kas gali būti už tų durų, galbūt daužytis į sieną atrodo saugiau, - pastebėjo Siuzana.

Edis linktelėjo:

- Gal ir tavo tiesa.

Jis dirbo lėtai, stengdamasis įžiūrėti formą medyje, ypač tą "s" rantelį. Ir turėjo pripažinti, jog kontūrai pasidarė labai neryškūs.

Maldauju, Viešpatie, padėk man jo nesugadinti, pagalvojo jis, bet jau bijojo, kad pradėjo tai daryti. Po kurio laiko jis pasidavė: grąžino beveik neliestą raktą Šauliui ir susiraitė ant elnio kailio. Po penkių minučių sapnas apie berniuką senoje Markio aveniu krepšinio aikštelėje vėl pradėjo vyniotis.

11

Džeikas išėjo iš namų ketvirtis po septynių, o tai reiškia, kad reikės kaip nors pratempti daugiau kaip aštuonias valandas. Jis nutarė važiuoti traukiniu į Brukliną nieko nelaukęs, po to apsigalvojo. Mokyklinio amžiaus vaikas daug pastebimesnis žemyno gilumoje negu Niujorke. O jeigu jam tikrai teks ieškoti vietos, kurioje jį pasitiks berniukas, geriau nepakliūti niekam į akis.

Kokios bėdos, sakė berniukas geltonais marškinėliai ir žalia juosta. *Rožę ir raktą radai, a? Tai ir mane rasi.*

Tik Džeikas jau neįstengė prisiminti, kaip jis rado raktą ir rožę. Prisiminė tik džiaugsmą ir tikrumo jausmą, apėmusį jo širdį ir galvą. Reikia tikėtis, kad vėl jį pajus. O dabar reikia judėti. Tai geriausias būdas likti nepastebėtam Niujorke.

Jis perėjo beveik visą Pirmąją aveniu, tuomet pasuko atgal, tik jau kita gatve, artimesne miesto centrui, sekdamas šviesoforo signalus (tikriausiai nujautė, kad jie tarnauja Spinduliui). Apie dešimtą pasiekė meno muziejų, "Metropoliteną", Penktojoje aveniu. Vaikas buvo ištroškęs, pavargęs, nusiminęs. Norėjo nusipirkti vaisvandenių, bet nutarė nešvaistyti pinigų, kurių ir taip buvo ne kažin kiek. Jis iškrapštė visus aliai vieną centą iš dėžutės prie lovos, bet santaupos neviršijo aštuonių dolerių.

Ant šaligatvio rikiavosi mokinių eilutė. Iš valdiškos mokyklos, nutarė Džeikas, nes visi apsirengę kasdieniškai, kaip ir jis. Jokių švarkelių iš "Polo Stiuarto", jokių kaklaraiščių, nertinių, jokių paprastų sijonėlių, kurie atsieitų šimtą dvidešimt penkis žalius kokioje nors "Mis Sau Priti" arba "Tvynity". Šitas būrys buvo "K-Marto"* publika. Pagautas impulso, Džeikas atsistojo voros gale ir nukeliavo į muziejų.

Ekskursija truko valandą ir penkiolika minučių. Džeikui

*"K-Mart" - nebrangių parduotuvių tinklas JAV.

ji patiko. Muziejus buvo tylus, o svarbiausia - gerai vėdinamas. Ir paveikslai nuostabūs. Jį ypač sužavėjo keletas mažų Frederiko Remingtono paveikslų, vaizduojančių Senuosius Vakarus, ir didelis Tomo Harto Bentono paveikslas, kuriame per lygumas į Čikagą šniokštė galingas garvežys, o fermeriai su šiaudinėmis skrybėlėmis ir darbo drabužiais stovėjo laukuose ir lydėjo jį akimis. Džeiko niekas nepastebėjo iki ekskursijos pabaigos: nei vaikai, nei mokytojos. Tik tada daili juodaodė moteris griežtu kostiumėliu palietė jo petį.

Džeikas nepastebėjo jos prieinant, ir vieną mirksnį jo protas sustingo. Nejausdamas, ką daro, jis įkišo ranką į kišenę ir sugniaužė raktą. Galva kaipmat prablaivėjo, jis vėl jautėsi ramus.

- Mano grupė viršuje, - kaltai šyptelėjo jis. - Jie tikriausiai dabar apžiūrinėja modernųjį meną, o man labiau patinka čia, nes čia tikri paveikslai. Todėl aš... na, suprantate...

- Pabėgai? - padėjo mokytoja. Jos lūpų kampučiuose slėpėsi tramdoma šypsena.

- Na, mieliau tai pavadinčiau pasišalinimu neatsiklausus - prancūziškai. - Žodžiai patys išsprūdo jam iš lūpų.

Mokiniai sužiuro į jį nustebę, o mokytoja nusijuokė.

- Tu nežinai, o gal pamiršai, kad prancūzų užsieniečių legione dezertyrus šaudydavo? - pasakė ji. - Siūlau tau kuo greičiau grįžti prie savo klasės, jaunuoli.

- Gerai, ponia. Ačiū. Jie jau tikriausiai baigė.

- Iš kokios mokyklos?

- Markio akademijos, - atsakė Džeikas nesusimąstęs.

Lipdamas laiptais ir klausydamasis tylaus žingsnių bei prislopintų šnibždesių aido jis stebėjosi, kaip galėjo taip atsakyti. Juk apie Markio akademiją pats girdi pirmą kartą.

12

Jis truputį palaukė viršutinio aukšto vestibiulyje, bet pastebėjęs smalsiai jį stebintį prižiūrėtoją, nusprendė, jog ilgiau

laukti neprotinga - reikia tikėtis, kad klasė, prie kurios jis buvo prisijungęs, jau išėjo.

Džeikas patikrino savo laikrodį, nutaisė išraišką, kuri turėjo reikšti "Jėzau! Kaip vėlu!" ir nudundėjo laiptais žemyn. Klasė su juodaode mokytoja, kuri juokėsi iš prancūziško pabėgimo, buvo išėjusi, ir berniukas nutarė, kad ir pačiam metas dingti. Jis dar kurį laiką paėjės neskubėdamas (toks karštis!), o tada sės į metro traukinį.

Jis stabtelėjo prie dešrainių kiosko Brodvėjaus ir Keturiasdešimt antrosios gatvių kampe ir dalį kuklių savo santaupų išleido džiovintai dešrai ir "Nehi" gėrimui. Tada jis atsisėdo ant banko laiptų suvalgyti savo priešpiečių ir netrukus labai to pasigailėjo.

Prie jo žaisdamas lazda artėjo policininkas. Jis, atrodė, buvo užsiėmęs tiktai savo lazda, bet susigretinęs su Džeiku staiga įsikišo ją į kilpą ir pasisuko į jį.

- Sveikutis, vyre, nėra pamokų? - paklausė jis.

Džeikas rijo dešrą ir kąsnis staiga užstrigo gerklėje. Kaip nepasisekė... nors gal tai ne vien bloga laimė. Čia Taimso skveras, pornografinė Amerikos sostinė su visokiais narkotikų pardavėjais, narkomanais, kekšėmis ir suteneriais... o šitam farui parūpo jis.

Džeikas šiaip taip nurijo kąsnį ir atsakė:

- Mano mokykloje šią savaitę baigiamieji. Šiandien buvo tik vienas testas. Po jo galėjom eiti namo. - Jis nutilo. Kaip jam nepatinka tas tiriantis policininko žvilgsnis! - Mane išleido, - baigė Džeikas.

- Aha. Norėčiau pamatyti tavo pažymėjimą.

Džeikui širdis nusirito į užkulnius. Ar jo tėvai jau paskambino į policiją? Po vakarykščio nuotykio tai visai įmanoma. Įprastomis aplinkybėmis Niujorko policijos departamentas nekreiptų dėmesio į vaiką, juolab, kad dingęs jis tik pusdienį, tačiau jo tėvas užėmė svarbią vietą Tinkluose ir dažnai girdavosi galįs kai ką patampyti už virvelių. Kaži ar šitas mentas turi jo nuotrauką... bet pavardę žinoti gali.

- Na, - nenoriai atsakė vaikas, - aš turiu tik "Viduriniojo Pasaulio" linijų kortelę su nuolaida moksleiviui.

- "Viduriniojo Pasaulio" linijų? Pirmą kartą girdžiu apie tokias. Kur jos? Kvynse?

- Norėjau pasakyti, "Mid Tauno"* linijų. - *Dangau, šitaip nukeliausiu į vakarus, o ne į rytus*, pagalvojo Džeikas. - Na, žinote, Trisdešimt trečioje?

- Aha. Tiks. - Policininkas ištiesė ranką.

Juodaodis su virvutėmis susuktų plaukų ševeliūra, krentančia ant kanarėlės geltonumo kostiumo kyštelėjo galvą tarp jų:

- Tupdyk jį, pareigūnas! - suspigo jis. - Tupdyk tą baltašiknį! Atlik savo pareigą, a!

- Užsikišk, Eli, ir smirsk iš čia, - net neatsisukęs atrėžė faras.

Elis nusikvatojo, žybtelėjęs keliais auksiniais dantimis ir patraukė savo keliais.

- Kodėl *jo* neprašote asmens dokumentų? - paklausė Džeikas.

- Nes dabar prašau tavęs. Trauk jį, sūnau.

Policininkas arba turėjo jo pavardę, arba nujautė kažką negero. Ir nieko keista, nes šitoje vietoje jis buvo vienintelis baltasis vaikas, kuris niekur neskubėjo. Bet kokiu atveju mintis atsisėsti čia priešpiečiauti buvo kvaila. Bet Džeikui maudė kojas, jis buvo išalkęs... velniškai alkanas.

Tu manęs nesulaikysi, nutarė Džeikas. *Aš nesileisiu sustabdomas. Šiandien po pietų aš turiu su kai kuo susitikti Brukline... ir tikrai susitiksiu.*

Todėl užuot suradęs savo piniginę, Džeikas įsikišo ranką į kišenę ir ištraukė policininkui raktą. Vėlyvo rytmečio saulė pažėrė ant jo veido mažų saulės pinigėlių. Policininkas išplėtė akis.

- Ei! - aiktelėjo jis. - Ką tu čia turi, vaike?

Jis siekė paimti raktą, bet Džeikas atitraukė ranką. At-

*Ang. mid town - "vidurinio miesto".

sispindintys šviesos ratukai hipnotizuojančiai šoko ant mento veido.

- Jums nebūtina jį paimti, - atsakė berniukas. - Galite perskaityti mano vardą ir taip, ar ne?

- Taip, žinoma.

Policininkas jau neatrodė nustebęs. Ir spoksojo tik į raktą plačiai atmerktomis, bet dar sąmoningomis akimis. Džeikas pamatė jo žvilgsnyje netikėtą džiaugsmą ir susižavėjimą. *Tai aš*, pagalvojo Džeikas, *skleidžiu džiaugsmą ir gerą valią kur benueičiau. Bet ką dabar daryti?*

Šaligatviu artyn kaukšėjo raudonais kekšiškais aukštakulniais apsiavusi jauna moteris (iš šilko kojinių ir perregimos palaidinės sprendžiant - tikrai ne bibliotekininkė). Ji metė žvilgsnį į policininką, po to į Džeiką, norėdama pamatyti, į ką spokso faras. Kai ji išvydo raktą, sustojo kaip įkasta ir prasižiojo. Ranka pakilo prie gerklės. Į ją atsitrenkė kažkoks vyras ir liepė žiūrėti, kur eina. Moteris, kuri greičiausiai buvo ne bibliotekininkė, nepaisė jo pastabos. Džeikas pamatė, kad netoliese sustojo dar keturi penki žmonės. Ir visi vėpsojo į raktą. Aplinkui ėmė rinktis ir kiti kaip žiopliai aplinkui gerą sukčių su trimis antpirščiais.

Tu pasistengei, kad tavęs nepastebėtų, su kartėliu pagalvojo Džeikas. *O kaipgi*. Jis dirstelėjo per faro petį į kitą gatvės pusę. “Nebrangūs Denbio vaistai”.

- Aš esu Tomas Denbis, - pasakė jis policininkui. - Taip parašyta ant mano lengvatinio pažymėjimo, taip?

- Taip, taip, - išspaudė policininkas. Užsižiūrėjęs į raktą jis visai pamiršo Džeiką. Saulės zuikučiai, atsispindėję nuo rakto, žaidė jo veide.

- Jūs juk neieškote jokio Tomo Denbio, ar ne?

- Ne, - patvirtino policininkas. - Nieko apie jį negirdėjau.

Dabar apie policininką būriavosi mažiausiai pustuzinis žmonių ir visi nustėrę spigino į žaižaruojantį raktą Džeiko delne.

- Tai aš galiu eiti?

- A? O! O, taip, žinoma, eik, dėl tėvo!

- Ačiū, - atsakė Džeikas ir susigriebė, jog nežino kaip išeiti. Jį supo nebylių zombių ratas, kuris vis didėjo. Praeiviai prisiartindavo pasižiūrėti, koks čia sambūris, bet vos tik pamatę raktą sustingdavo ir prisvildavo prie jo akimis.

Džeikas atsistojo ir ėmė lėtai trauktis plačiais banko laiptais laikydamas raktą priešais save kaip elektrinį botagą liūtams tramdyti. Kai pasiekė plačią aikštelę viršuje, greitai įsigrūdo jį į kišenę ir apsisukęs movė šalin.

Sustojo tik kartą, kitoje aikštės pusėje, atsigręžė pasižiūrėti. Žmonių grupelė pamažu gaiveliojosi. Jie dairėsi aplinkui apsiblaususiais veidais, po to traukė kas sau. Policininkas dėbtelėjo į kairę, po to į dešinę, tada pakėlė akis į dangų lyg negalėdamas prisiminti, kaip jis čia pakliuvo ir ką ketino daryti. Buvo pats laikas susirasti metro stotį ir keliauti į Brukliną, kol neatsitiko dar kas nors.

13

Ketvirtis po dviejų Džeikas lėtai priėjo prie laiptų į metro stotį ir sustojo Kalso ir Bruklino aveniu kampe, žiūrėdamas į Ko-Op Sičio bokštus. Jis luktelėjo - gal apims tas krypties pojūtis, kurį taip gerai jautė anąkart. Neapėmė. Nejuto nieko. Buvo paprastas vaikas, stovintis Bruklino gatvės kampe su striuku šešėliu, susiraičiusiu prie kojų kaip nuvargęs šunytis.

Gerai, aš jau čia... kas toliau?

Džeikas suprato, jog net neįsivaizduoja.

14

Rolando komanda pasiekė ilgos, nuožulnios kalvos viršūnę ir sustojo veidu į pietus. Ilgą laiką nė vienas nepratarė

nė žodžio. Siuzana du kartus prasižiojo, ir du kartus užsičiaupė. Pirmą kartą ši moteris pritrūko žodžių.

Priešais juos atsivėrė bekraštė lyguma, snaudžianti auksinėje pavakario saulės šviesoje. Žolė buvo sodri, smaragdinė, labai aukšta. Kur ne kur stiebėsi lieknakamieniai medžiai išsikerojusiomis karūnomis. Siuzana kažką panašaus buvo mačiusi filme apie Australiją.

Kelias, kuriuo jie ėjo, leidosi nuo kalvos ir toliau šovė tiesus kaip styga į pietryčius, ryškia balta juosta per žalią žolę. Vakaruose, už kelių mylių ji įžiūrėjo taikiai žolę rupšnojančius stambius galvijus. Panašius į buivolus. Rytuose juodavo miško pusiasalis, primenantis ranką su sugniaužtu kumščiu.

Tenai, suprato Siuzana, srūva visi upeliai ir upeliukai. Jie visi yra plačios upės, kuri iš to miško kumščio tekėjo į rytinį šio pasaulio pakraštį rami ir taiki, intakai. Upė buvo plati - nuo vieno kranto iki kito galėjo būti apie porą mylių.

Ir dar ji matė miestą.

Jis dunksojo priekyje, padūmavusi smailių ir bokštų kolekcija horizonte. Ta gracinga tvirtovė galėjo būti už šimto, dviejų ar net keturių šimtų mylių. Oras šiame pasaulyje atrodė absoliučiai švarus, todėl nustatyti atstumą buvo tas pat, kas spėlioti orą. Siuzana aiškiai žinojo tik tiek, kad pamačius tuos bokštus ją suėmė tyli nuostaba... ir baisus, veriantis namų, Niujorko ilgesys. Ji pagalvojo: *Atrodo, bet ką padaryčiau, kad tik vėl išvysčiau Manheteno kontūrus nuo Triboro tilto*.

Ir pati šyptelėjo, nes tai buvo netiesa. Tiesa buvo ta, kad Rolando pasaulio ji nebūtų keitusi į nieką. Tylus jo paslaptingumas ir tuščios erdvės svaigino. Be to, čia yra jos mylimasis. Niujorke, jos laikų Niujorke, jie taptų priekaištų ir pykčio objektu, kandžių pašaipų taikiniu: dvidešimt šešerių metų juodaodė su baltaskūriu meilužiu, kuris yra trejais metais jaunesnis ir susijaudinęs ima malti jankiškai. Baltaskūris meilužis, kuris dar prieš aštuonis mėnesius vilko ant sa-

vo kupros sunkią beždžionę. O čia nebuvo kam juoktis. Čia niekas nebadė pirštais. Čia buvo tik Rolandas, Edis ir ji, paskutiniai pasaulio šauliai.

Ji paėmė Edį už rankos ir priglaudė prie savęs.

Rolandas parodė ranka į miško pusę:

- Ten tikriausiai Sendo upė, - tarė jis tyliai. - Nesu jos matęs... net abejojau, ar ji tikrai egzistuoja, kaip ir Sargybiniai.

- Čia taip gražu, - sukuždėjo Siuzana. Ji negalėjo atplėšti akių nuo platumų, snūduriuojančių vasaros lopšyje. Ji tyrinėjo akimis medžių šešėlius, kurie saulei leidžiantis nusitęsė per lygumą į horizontą. - Taip turėjo atrodyti mūsų Didžiosios Lygumos prieš jas apgyvendinant, dar prieš indėnus. - Ji pakėlė laisvą ranką ir parodė į tašką, kur didysis plentas susitraukė į tašką. - Ten tavo miestas, taip?

- Taip.

- Jis atrodo visai gražiai, - pastebėjo Edis. - Ar taip gali būti, Rolandai? Nejau miestas išliko nė kiek neapgriuvęs? Ar senieji gyventojai statė taip gerai?

- Dabar viskas įmanoma, - atsakė Šaulys, nors balsas išdavė abejonę. - Tačiau nepuoselėk per didelių vilčių, Edi.

- A? Ne. - Bet miestas jau įžiebė Edžiui viltį. Tas dantytas kontūras pažadino Siuzanai ilgesį; o Edžiui iškėlė netikėtą prielaidą. Jeigu tenai miestas - tai aiškiai matyti - jame gali kas nors tebegyventi, ir nebūtinai antžmogiai, kuriuos Rolandas matė po kalnu. Miesto gyventojai gali būti

(amerikiečiai, patarinėjo Edžio pasąmonė)

protingi ir geranoriški; jie netgi gali papasakoti keliauninkams, kaip rasti jų kelionės tikslą... ar net išgelbėti gyvybę. Edžio galvoje kilo vaizdai iš filmų "Paskutinis žvaigždžių karys" ar "Tamsusis kristalas": bjaurių, bet orių miesto seniūnų taryba patiekia jiems gundančiai kvepiančių patiekalų iš produktų, kurie liko sveikose miesto parduotuvėse (arba buvo auginami specialiuose soduose po gaubtais), ir kvailiems žmonėms paaiškina, kas jų laukia ir ką visa tai

reiškia. Atsisveikindami padovanoja Amerikos standartų patvirtintą turistinį žemėlapį, kuriame kelias į Tamsųjį Bokštą pažymėtas raudonai.

Edis nežinojo lotyniško posakio *deus ex machina*, bet buvo pakankamai subrendęs, kad suprastų, jog tokie protingi ir mieli padarai gyvena tik komiksuose ir antrarūšiuose filmuose. Tačiau mintis vis tiek svaigino. Civilizacijos anklavas šioje pavojingoje, beveik tuščioje šalyje... Išmintingi elfai, kurie apsakys jiems, kas ir kaip čia vyksta... O pasakiškas miesto vaizdas po miglotu dangaus pakraščiu tarsi sakė, jog tai visai tikėtina. Net jeigu miestas visiškai tuščias, gyventojus iššlavė koks nors maras ar cheminis karas, jie galės pasinaudoti juo kaip milžiniška įrankių dėže, armijos sandėliu ir apsirūpinti ilgai ir sunkiai kelionei. Be to, jis gimė ir augo mieste, todėl vien jį išvydus pasitaisydavo nuotaika.

- Nuostabu! - šūktelėjo jis, netverdamas iš džiaugsmo. - Hei-ho, pirmyn! Pas tuos sumautus elfus!

Siuzana nustebusi, bet su šypsena pažvelgė į Edį.

- Ko čia džiūgauji, baltasis berniuk?

- Nieko. Nesvarbu. Noriu keliauti toliau. Kaip sakai, Rolandai? Nori...

Bet kažkas, ką jis pamatė Šaulio veide, kažkoks nutolimas ar išsiblaškymas, privertė jį nutilti ir apglėbti Siuzaną per pečius.

15

Atsainiai dirstelėjęs į miestą horizonte Rolandas pastebėjo kai ką daug arčiau jų, kas kėlė nerimą ir nelaimės nuojautą. Jam teko sutikti tokių daiktų ir anksčiau, o paskutinį kartą su juo dar buvo Džeikas. Jis prisiminė, kaip jie pagaliau ištrūko iš dykumos, ir vyro juodais drabužiais pėdsakas nuvedė per kalvas į tikrus kalnus. Kelionė buvo sunki, tačiau bent vandens gėrė lig soties. Ir žolės užteko.

Vieną naktį jis pabudęs nerado Džeiko. Iš gluosnių gi-

raitės palei šaltinį sklido prislopintos, bejėgiškos dejonės. Kol jis nusigavo iki giraitės vidurio, vaikas nutilo. Rolandas rado jį stovintį visai tokioje pat vietoje, kokia nuo kalvos matosi priekyje. Akmenų ratas, aukos vieta, kur gyveno Orakulė... ir kalbėjo, kai buvo priversta... ir žudė, kai tik galėjo.

- Rolandai? - nutraukė tylą Edis. - Kas yra? Kas nors ne taip?

- Matai tenai? - parodė Šaulys. - Kalbantis ratas. Kur stovi aukšti statūs akmenys. - Jis įsmeigė akis į Edį, kurį susitiko baisiame, bet nuostabiame dangaus vežime, kur šauliai vilki mėlynas uniformas ir netrūksta cukraus, popieriaus ir nepaprastų vaistų - *astino*. Vaikino veide ryškėjo kažkokia keista išraiška. Viltis, užsižiebusi jo akyse bežiūrint į miestą, išsisklaidė, be jos veidas liko išbalęs ir papilkėjęs. Edis priminė nuteistąjį, apžiūrinėjantį savo kartuves.

Iš pradžių Džeikas, dabar Edis, pagalvojo Šaulys. *Ratas, kuris suka mūsų gyvenimus, yra negailestingas, visuomet atsisuka ton pačion vieton.*

- Velnias, - išsprūdo Edžiui. Jis atrodė nusigandęs. - Man atrodo, vaikis mėgins ateiti per ten.

Šaulys linktelėjo.

- Visai gali būti. Tos vietos plonos ir *traukia*. Kartą nusekiau jį į vieną tokią vietą. Ir Orakulė vos jo nenužudė.

- Iš kur tu sužinojai? - nustebo Siuzana. - Sapnavai?

Edis papurtė galvą.

- Nežinau. Bet vos tik Rolandas parodė... - Jis nutilo ir pažvelgė į šaulį. - Reikia pakliūti ten kuo greičiau. - Edžio balsas išdavė nekantravimą ir susijaudinimą.

- Ar tai įvyks šiandien? - paklausė Šaulys. - Šį vakarą?

Edis vėl papurtė galvą, sudrėkino lūpas liežuviu.

- Negaliu to pasakyti. Tiksliai nežinau. Nemanau. Laikas... laikas čia ne toks kaip ten, kur gyvena vaikas. Jo laike ir erdvėje laikas teka lėčiau. Galbūt rytoj. - Tramdoma baimė pratrūko į paviršių. Jis apsisukęs stvėrė Šaulio ranką drėgnais, šaltais pirštais. - Aš turėjau baigti raktą, o dar ne-

baigiau! Taip pat turėjau padaryti dar kažką, ko net neįtariu. O jeigu vaikas mirs, tai bus mano kaltė!

Rolandas suėmė pirštais Edžio rankas ir atplėšė nuo savo marškinių.

- Valdykis!

- Rolandai, kaip tu nesupranti...

- Inkštimu ir verkšlenimu nieko nepakeisi. Kaip suprantu, pamiršai savo tėvo veidą.

- Užteks malti šūdą! Man nusišvilpt į savo senį! - isteriškai suriko Edis, ir Rolandas šniojo jam per veidą. Smūgis pokštelėjo it lūžtanti šakelė.

Edis loštelėjo, akys iš netikėtumo išsiplėtė. Nepaleisdamas Šaulio iš akių jis palietė raudonuojantį delno atspaudą ant savo skruosto.

- Niekše! - iškošė jis. Ranka nusileido ant revolverio rankenos. Siuzana bandė sulaikyti jį savo rankomis, bet Edis ją nustūmė.

Ir vėl reikia mokyti, pagalvojo Rolandas, *tik dabar mokysiu vardan savo paties gyvybės, net vien dėl jų.*

Kažkur skardžiai sukrankė varna, ir Šaulys prisiminė savo sakalą Deividą. Dabar Edis yra jo sakalas... ir kaip šis, nedvejos nė akimirkos, jeigu galės iškabinti jam akį.

Arba prakiurdyti gerklę.

- Ką, nušausi mane? Nori padaryti viskam galą, Edi?

- Man tavo pliurpalai įsiėdę iki gyvo kaulo, - atkirto Edis. Jo žvilgsnis aptemo nuo ašarų ir įsiūčio.

- Tu nebaigei rakto ne todėl, kad bijai baigti. Tu bijai pripažinti, kad negali baigti. Bijai nusileisti prie tų akmenų žiedo ne dėl to, kas tavęs laukia jame. Bet to, ko gali nebūti. Bijai ne didelio pasaulio, Edi, o mažo pasaulėlio savyje. Tu pamiršai savo tėvo veidą. Gerai. Nušauk mane, jeigu išdrįsi. Man nusibodo tavo verkšlenimai.

- Liaukitės! - suriko Siuzana. - Negi nematai, kad jis padarys tai? Negi nematai, kad verti jį taip pasielgti?

Rolandas metė žvilgsnį į ją.

- Aš verčiu jį apsispręsti. - Kai vėl atsisuko į Edį, jo raukšlėtas veidas buvo griežtas. - Atėjai čia iš heroino ir savo brolio šešėlio, mano drauge. Atėjai iš savo paties šešėlio. Tad pirmyn. Išeik, nušauk mane ir baik viską.

Vieną mirksnį jis buvo įsitikinęs, kad Edis taip ir padarys, pabaigs viską iš karto, čia pat, ant kalvos, po giedru vasaros dangumi ir vaiduokliškais miesto bokštais horizonte. Bet Edžio skruostas ėmė trukčioti. Kietai suspaustos lūpos šiek tiek atsileido, pradėjo virpėti. Pirštai nuslydo nuo Šaulio revolverio, krūtinė pakilo... Edis kimiai sudejavo ir klupdamas žengė prie Rolando.

- Aš bijau, kietakakti mulki! Nejau negali suprasti? Rolandai, aš siaubingai bijau!

Jo kojos susipynė, Edis griuvo į priekį, bet Rolandas pagavo jį ir priglaudė prie savęs, traukdamas šnervėmis jo prakaitą ir purvą, ašaras ir siaubą.

Šaulys ilgai stovėjo jį laikydamas, tada pasisuko į Siuzaną. Edis sukniubo ant kelių šalia jos vežimėlio, nunarinęs galvą. Moteris prispaudė jo galvą prie savo kojų ir su pagieža ištarė Rolandui:

- Kartais nekenčiu tavęs, baltasis žmogau!

Rolandas suspaudė delnais kaktą ir atsakė:

- Kartais aš pats savęs nekenčiu.

- Tačiau tavęs tai nesulaiko, ar ne?

Rolandas neatsakė. Jis žvelgė į skruostu prie Siuzanos prisiglaudusį Edį, kuris klūpėjo smarkiai užmerkęs akis. Jo veidas buvo įsikūnijusi kančia. Tačiau Rolandas nuvijo troškimą viską palikti rytdienai. Jeigu Edis teisus, rytdienos gali ir nebūti. Džeikas jau pasirengęs atlikti savo žygį, o Edis buvo parinktas palydėti vaiką į šitą pasaulį. Jeigu jis nebus pasirengęs, Džeikas mirs prie slenksčio kaip virkštelės užsmaugtas kūdikis prasidėjus gimdymui.

- Stokis, Edi.

Kurį laiką šis tiesiog glaudėsi prie savo moters. Jeigu taip ir toliau, viskas prarasta... vadinasi, toks tas *ka*. Po to

Edis pamažu atsistojo. Pakilo susigūžęs, bet pakilo, ir tai jau buvo nebloga pradžia.

- Pažiūrėk į mane.

Siuzana neramiai pasimuistė, tačiau nutylėjo.

Edis iš lėto pakėlė galvą ir virpančia ranka nusibraukė nuo kaktos plaukus.

- Jis priklauso tau. Klydau jį paimdamas, nors ir koks gilus buvo mano skausmas. - Rolandas sugniaužė žaliaminę virvelę ir nutraukė ją. Tada padavė Edžiui raktą. Edis it sapnuodamas ištiesė ranką, tačiau Rolandas ne iš karto jį atidavė. - Ar pamėginsi atlikti tai, kas būtina?

- Taip. - Atsakymas buvo vos girdimas.

- Gal nori man ką nors pasakyti?

- Atleisk, kad išsigandau. - Edžio balse buvo kažkas baisaus, kažkas, kas nugildė Rolandui širdį. Ir jis nujautė, kas tai - Edžio vaikystės likučiai, tirpstantys jų akivaizdoje. Jų nesimatė, bet Rolandas girdėjo graudžias aimanas, kurioms stengėsi likti kurčias.

Dar viena auka Bokšto vardan. Mano sąskaita auga, o kai ateis diena, kai reiks susimokėti it latrui smuklėje, kaip aš atsipirksiu?

- Man nereikia tavo atsiprašymo, dėl to, kad išsigandai - mažiausiai, - atsakė jis. - Kas mes būtume be baimės? Pasiutę šunys putomis aptekusiais nasrais ir šūdinomis kojomis.

- Tai ko tada nori? - suriko Edis. - Pasiėmei viską, viską, ką galiu duoti! Ne, netgi daugiau, nes viską atidaviau tau! Tai ko dar nori iš manęs?

Rolandas laikė raktą, Džeiko Čamberso išsigelbėjimą, savo delne ir tylėjo. Akys nepaleido Edžio, saulė tryško žaliose lygumose ir Sendo upėje, o kažkur toli vėl sukrankė varna.

Po kurio laiko Edis Dynas pradėjo suprasti.

Rolandas linktelėjo.

- Aš pamiršau savo tėvo... - Edis nutilo. Nuleido galvą. Nurijo seilių gumulą. Vėl pakėlė akis į Šaulį. Tai, kas jun-

gė juos anksčiau ir vos nenumirė, vėl atgijo... Rolandas tai matė. Viskas taip paprasta. Nesutarimas ištirpo amžiams šiame *visko* pakraštyje. - Aš pamiršau savo tėvo veidą, Šauly... ir maldauju atleisti.

Rolandas ištiesė delną ir atidavė raktą tam, kuriam *ka* paskyrė jį nešti.

- Nekalbėk taip, šauly, - ištarė Rolandas Aukštąja Kalba. - Tavo tėvas gerai tave mato... labai myli... ir aš taip pat.

Edis sugniaužė raktą ir nusisuko su ašaromis, džiūstančiomis ant veido.

- Keliaujam, - pasiūlė jis, ir visi ėmė leistis į apačioje plytinčią lygumą.

16

Džeikas lėtai pėdino Kalso aveniu pro picerijas, barus, vyno rūsius, kur senės įtariais veidais trynė bulves ir spaudė pomidorų sultis. Kuprinės diržai nugremžė odą ant pečių, kojas gėlė iš nuovargio. Jis praėjo pro skaitmeninį termometrą, kuris rodė 29 laipsnius, nors atrodė, jog yra mažiausiai 40.

Priekyje į aveniu įsuko policijos automobilis. Džeikas staiga susidomėjo ūkinių prekių vitrinoje išdėliotais sodininkystės įnagiais. Jis stebėjo juodai baltą patrulinį automobilį stikle ir neatsigręžė, kol tas nepravažiavo.

Ei, Džeikai, biče, tai kurgi tu trauki?

Kas jis žinotų! Jis buvo įsitikinęs, kad berniukas, kurio ieškojo, vaikas žaliais šortais ir geltonais marškinėliais su užrašu VIDURINIAJAME PASAULYJE NENUOBODŽIAUSI, yra netoliese. Tai kas? Jį surasti ne lengviau, kaip adatą šieno kupetoje.

Džeikas praėjo skersgatvį, išpaišytą grafiti. Daugiausia ten buvo sunarpliotų vardų - EL TIANTE 91, SPYDIS GONZALESAS, MOTORVEIN MAIKAS, - tačiau pasitai-

kė ir prasmingų junginių, ir berniuko žvilgsnis užkliuvo už dviejų.

ROŽĖ YRA ROŽĖ YRA ROŽĖ

Buvo išvedžiota aerozoliu, išblukusiu iki rausvos spalvos, kaip ta rožė tuščioje aikštelėje, kur kadaise stovėjo "Tomo ir Džerio kulinarija". Po užrašu tamsiai mėlynais, beveik juodais dažais kažkas buvo iškeverzojęs tokią keistą frazę:

ŠAUKIUOSI TAVO ATLEIDIMO.

Kaip tai suprasti? - nusistebėjo Džeikas. Greičiausiai kokia nors citata iš Biblijos, bet ji laikė jį kaip gyvatės žvilgsnis kad laiko vietoje neatsargų paukštį. Po valandėlės vaikas užsigalvojęs numynė toliau. Buvo beveik pusė trijų, šešėlis jau pradėjo tįsti.

Iš priekio lėtai artėjo senukas, laikydamasis šešėlių kur tik įmanoma, pasiremdamas gumbuota lazda. Rudos jo akys už storų lęšių priminė didžiulius kiaušinius.

- Šaukiuosi jūsų atleidimo, - leptelėjo Džeikas, nespėjęs pagalvoti.

Senolis pasisuko į jį nustebęs ir išsigandęs.

- Palik mane ramybėje, berniuk, - atsakė jis, nevikriai mosteldamas jo pusėn lazda.

- Gal žinote, ar čia kur nors yra Markio akademija, sere? - klausimas skambėjo kvailai, bet nieko geriau jis nesugalvojo.

Senis nuleido savo lazdą... taip suveikė kreipinys "sere". Jis įsmeigė į Džeiką seniokiškas, kvėštelėjusias akis.

- Kodėl tu ne mokykloje, berniuk?

Džeikas vangiai šyptelėjo. Ta pati istorija.

- Egzaminų savaitė. Atėjau aplankyti savo draugo, kuris mokosi Markio akademijoje. Atsiprašau, kad sutrukdžiau.

Jis apėjo senioką (vildamasis, kad tas neuždroš per užpakalį savo lazda tiesiog šiaip sau) ir beveik priėjo gatvės kampą, kai tas šūktelėjo:

- Berniuk! Berniuuuuk!

Džeikas atsigręžė.

- Čia nėra jokios Markio akademijos, - pasakė senukas. - Gyvenu čia jau dvidešimt antrus metus, todėl gerai žinau. Markio aveniu yra, o akademijos - nerasi.

Džeikas kone pašoko iš susijaudinimo. Jis žengė artyn senioko, bet tas vėl gindamasis iškėlė lazdą. Džeikas kaipmat sustojo, palikęs saugų dvidešimties pėdų atstumą.

- Kur ta Markio aveniu, sere? Ar galite paaiškinti?

- Žinoma, - atsakė seniokas. - Juk sakiau, kad gyvenu čia dvidešimt dvejus metus! Už dviejų kvartalų. Pasuk į kairę ties "Madžestik" kino teatru. Bet kartoju: nėra jokios Markio akademijos.

- Ačiū, sere, labai ačiū!

Džeikas apsisuko ir nužvelgė Kalso aveniu. Tikrai, už poros kvartalų matosi su niekuo nesupainiojama kino teatro pastogė. Pasileido prie jo tekinas, bet netrukus sulėtino žingsnį, kad nesukeltų įtarimo.

Seniokas palydėjo vaiką akimis.

- Sere! - subambėjo panosėje stebėdamasis. - Sere... šiais laikais!

Ir sukikenęs nuklupsėjo toliau.

17

Rolando kompanija sustojo sutemus. Šaulys išrausė nedidelę duobutę ir sukūrė laužą. Kepti jie nieko neketino, bet ugnies vis tiek reikėjo. Edžiui. Jeigu jis norės drožinėti, jam reikės šviesos.

Šaulys apsidairė ir pamatė juodą Siuzanos siluetą juostančiame akvamarino danguje. Dyno niekur nesimatė.

- Kur jis? - paklausė Šaulys.

- Paėjo toliau. Palik jį, Rolandai... užtenka.

Rolandas linktelėjo, pasilenkė virš duobės laužui ir stuktelėjo titnagą į metalo gabalą. Netrukus pakuros liepsnojo. Jis pridėjo smulkių šakelių ir laukė, kol Edis grįš.

18

Už pusės mylios nuo tos vietos, kur jie atėjo, Didžiojo trakto viduryje sukryžiavęs kojas sėdėjo Edis su nebaigtu raktu ir žiūrėjo į dangų. Žemiau mirgėjo ugnelė ir jis puikiai žinojo, ką dabar veikia Šaulys... ir kodėl. Jis vėl pakėlė galvą į dangų. Dar niekad nesijautė toks vienišas ir išsigandęs. O dangus atrodė milžiniškas - tiek daug nesudrumstos erdvės, tokia absoliuti tuštuma. Po juo Edis jautėsi labai menkas, bet tai nėra blogai. Visoje šitoje schemoje jis iš tikro yra tik mažas sraigtelis.

Berniukas buvo jau arčiau. Edis nujautė, kur Džeikas yra ir ką ketina daryti, nors pats negalėjo tuo atsistebėti. Siuzana atkeliavo iš 1963 metų. Jis pats - iš 1987. Tarp jų... Džeikas, bandantis ateiti čia. Bandantis gimti.

Aš buvau jį susitikęs, pagalvojo Edis. *Turėjau jį susitikti, lyg ir prisimenu. Tai atsitiko prieš Henriui išeinant į armiją, taip? Jis lankė kursus Bruklino profesinio orientavimo institute ir vaikščiojo juodas nuo galvos iki kojų: juodi džinsai, juodi motociklininko batai plienu kaustytais priekiais, juodi marškinėliai su atraitytomis rankovėmis. Henris Džeimsas Dynas. Su "Area Čik" cigarete, kietuolis. Jis man visad toks atrodė, bet garsiai pasakyti nedrįsau, nes nenorėjau, kad užsiustų.*

Edis susigriebė, jog berankiojant prisiminimus atsitiko tai, ko jis laukė - patekėjo Senoji Žvaigždė. Po penkiolikos minučių ar net mažiau prie jos prisijungs visa šitų nepažįstamos galaktikos žvaigždžių armija, o dabar ji vienintelė spingsojo nesukauptoje tamsoje.

Edis lėtai iškėlė raktą taip, kad Senosios Žvaigždės šviesa sklistų pro plačią centrinę išpjovą, ir ištarė seną savo pasaulio formulę, kurios mama išmokė priklaupusi šalia jo prie miegamojo lango, o virš Bruklino bokštų kybojo vakarė žvaigždė: "Žvaigžde šviesi, žvaigžde skaisti, tu pirmoji šią

naktį švieti. Kad turėčiau, ko norėčiau."

Senoji Žvaigždė tvieskė rakte kaip deimantas pelenuose.

- Padėk man surasti drąsos, - ištarė Edis. - Toks mano noras. Padėk man surasti drąsos pabandyti baigti šitą prakeiktą raktą.

Kurį laiką pasėdėjęs tenai jis atsistojo ir pamažu grįžo į stovyklą. Ten paėmė Šaulio peilį ir netaręs nė žodžio atsisėdo kur šviesiausia ir pradėjo dirbti. Nuo "s" formos įranto rakto gale vijosi plonytės drožlių gyvačiukės. Edis dirbo greitai, sukiojo raktą pirštais, retsykiais užsimerkdamas ir leisdamas nuslysti nykščiui per švelnius dantelius. Edis stengėsi negalvoti, kas gali nutikti, jeigu raktas išeis ne toks - akimirksniu sustotų.

Rolandas ir Siuzana įsitaisė netoli jo ir tyliai stebėjo. Pagaliau Edis padėjo peilį į šalį. Veidas sruvo prakaitu.

- Tas tavo vaikis, - ištarė jis, - tas Džeikas. Kietas bičiukas.

- Jis buvo po kalnais, - atsakė šaulys. - Jis bijojo, tačiau nėkart necyptelėjo.

- Norėčiau pats toks būti.

Rolandas patraukė pečiais.

- Pas Balazarą koveisi narsiai net nuogas. Vyrui labai sunku kovoti be drabužių, o tu sugebėjai.

Edis mėgino prisiminti susišaudymą naktiniame klube, bet prisiminė tik nuotrupas: dūmus, triukšmą, pro išvarpytą sieną sminganėius šviesos spindulius. Berods, ji buvo sušaudyta automatais, bet tiksliau prisiminti neįstengė.

Jis laikė raktą pasukęs dantelius į liepsnas. Ilgai taip laikė, daugiausiai apžiūrinėjo švelnų griovelį jo gale. Jis atrodė visai toks, kaip lauže...tačiau vis tiek kažkas buvo *neteisinga*. Panašu, bet ne visai.

Vėl tas Henris. Taip atrodo tik todėl, kad daugelį metų nieko negalėjau padaryti pakankamai gerai. Tau pavyko, mielasis... tik Henris tavyje nenori pripažinti.

Edis numetė raktą ant odos gabalėlio ir kruopščiai į jį susuko.

- Baigta. Negaliu pasakyti, taip ar ne, bet nieko geriau neišdrošiu. - Be rakto, be drožinio rankoje jis pasijuto tuščias ir niekam tikęs.

- Valgysi ko nors, Edi? - tyliai paklausė Siuzana.

Štai kur tavo tikslas, suprato Edis. *Čia tavo kryptis. Sėdinti čia, sudėjusi rankas ant kelių. Geresnio tikslo ir krypties tu niekad...*

Ir staiga vėl kažką prisiminė. Ne sapną, ne viziją...

Ne, ne tai. Tai prisiminimas. Vėl viskas kartojasi... prisimeni į ateitį.

- Man dar reikia kai ką padaryti, - atsakė jis kildamas.

Kitoje laužo pusėje Rolandas buvo prikrovęs sausų šakalių. Edis panaršė tarp jų ir surado sausą, maždaug dviejų pėdų ir keturių colių lazdelę. Grįžęs prie laužo vėl paėmė Rolando peilį ir ėmė skubiai drožti. Darbas sekėsi kur kas geriau, nes jam tereikėjo nusmailinti vieną galą.

- Ar galėsim keliauti prieš auštant? - paklausė jis Šaulio. - Manau, kad mums reikia kuo greičiau nusigauti iki to rato.

- Taip. Iškeliausim anksčiau, jeigu reikia. Naktį eiti nenorėčiau - Kalbančiame rate nesaugu, - bet jei reikia, tai reikia.

- Į tave pasižiūrėjus, žmogau, neatrodo, kad tie ratai išvis kada nors būna nepavojingi, - pastebėjo Siuzana.

Edis padėjo peilį. Prie dešinės jo kojos buvo šaulio iškastų žemių kauburėlis. Jis plonuoju lazdos galu nubrėžė ryškų ir aiškų klaustuką.

- Gerai, - burbtelėjo jis ir nutrynė. - Baigta.

- Pavalgyk ko nors, - pasiūlė Siuzana.

Edis nurijo vieną kitą kąsnį, bet maistas nelindo. Kai jis pagaliau užmigo šiltame Siuzanos glėbyje, miegojo nesapnuodamas, bet labai jautriai. Kol Šaulys pažadino ketvirtą ryto, jis girdėjo nesibaigiančias vėjo lenktynes apačioje plytin-

čioje lygumoje ir pats skubėjo su juo, kilo aukštai į naktį, nuo visų rūpesčių, o Senoji Žvaigždė ir Senoji Motina iškilmingai keliavo virš jo, nudažydami skruostus šarma.

19

- Laikas, - tarė Rolandas.

Edis atsisėdo. Siuzana sėdėjo ir trynėsi delnais veidą. Kai miegas galutinai išsisklaidė, Edis subruzdo:

- Gerai, judinkimės, ir greičiau.

- Jis priartėjo, tiesa?

- Jis labai arti. - Edis atsistojo, stvėrė moterį už juosmens ir įkėlė į vežimėlį.

Siuzana susijaudinusi paklausė:

- Ar mes spėsime iki ten nusigauti?

Edis linktelėjo:

- Turėtume.

Po trijų minučių jie jau skubėjo didžiuoju vieškeliu, boluojančiu priekyje it vaiduoklio šleifas. O po valandos, kai ėmė brėkšti, keliauninkai išgirdo priekyje ritmingą garsą.

Būgnai, pagalvojo Rolandas.

Mechanizmai, pagalvojo Edis. *Kažkoks galingas aparatas.*

Širdis, suprato Siuzana. *Milžiniška, serganti, plakanti širdis... ji yra mieste, kur mums reikės eiti.*

Po dviejų valandų garsas nutilo taip pat staiga, kaip ir prasidėjo. Virš galvų ėmė tvenktis balti beformiai debesys, kurie užstojo saulės šviesą, vėliau ir visai ją paslėpė. Akmenų ratas laukė už kokių penkių mylių, tviskantis bešešėlėje šviesoje nelyginant kritusios pabaisos dantys.

20

SPAGEČIŲ SAVAITĖ MADŽESTIKE!

Skelbė apiplyšusi, nublukusi pastogė, kyšanti Bruklino

ir Markio gatvių kampe.

2 KLASIKINIAI SERDŽIJO LEONĖS FILMAI!
PINIGŲ SAUJA* IR *GERASIS BLOGAS IR ŠLYKŠTUS!
VISI SEANSAI - 99 CENTAI!

Kramtomąją gumą žiaumojanti pupytė su plaukų suktukais sėdėjo kasoje, klausėsi "Led Zepelin" iš radijo ir skaitė bulvarinį laikraštuką, kokius baisiai mėgo misis Šou. Jai iš kairės, kino teatro afišoje kabojo plakatas su Klintu Istvudu.

Džeikas jautė, kad reikia skubėti - jau beveik trečia, - bet jis vis tiek stabtelėjo prie plakato už murzino, suskilusio stiklo. Istvudas stovėjo užsimetęs meksikietišką skraistę, sukandęs cigarą dantyse. Jis buvo atvertęs vieną serapos skverną, kad jis nekliudytų ištraukti ginklą. O akys - blyškios, nublukusios melsvos akys. Šaulio akys.

Čia ne jis, pagalvojo Džeikas, nors ir labai panašus. *Ypač tos akys... jos visai tokios.*

- Tu leidai man nukristi, - pasakė jis vyrui senarne plakate, ne Rolandui. - Leidai man žūti. Kas bus šį kartą?

- Ei, vaike, - pašaukė blondinė, priversdama Džeiką krūptelėti. - Stovėsi ir kalbėsi su savimi ar užeisi?

- Aš - ne. Jau matęs abu, - atsakė berniukas.

Jis pasuko į Markio aveniu.

Ten vėl pamėgino prisiminti į ateitį, bet nieko nepajuto. Eilinė tvanki, saulėta gatvė su kalkakmenio spalvos namais, primenančiais kalėjimo vienutes. Ja vežimėlius stūmė kelios moterys ir gyvai tarškėjo, o šiaip buvo tuščia. Neįprastai karšta gegužė, per daug tvanku pasivaikščiojimams.

Ko aš ieškau? Ko?

Už nugaros pasigirdo gargždus vyriškas juokas. Po jo - spigus moters riksmas: "Atiduok, girdi?"

Džeikas pašoko, nusigandęs, kad to balso savininkas turėjo galvoje jį.

- Atiduok, Henri!

Džeikas atsisukęs pamatė du vaikinus, vieną mažiausiai aštuoniolikos, o kitas - daug jaunesnis... galėjo būti dvylikos trylikos. Jį pamačius Džeiko širdis apsivertė krūtinėje. Tas berniukas vilkėjo ne dryžuotus šortus, o žalias velvetines kelnes, bet geltoni marškinėliai buvo tie patys, o rankoje jis nešėsi seną krepšinio kamuolį. Vaikas stovėjo nugara, tačiau Džeikui neliko abejonių, kad tai berniukas iš vakarykščio sapno.

21

Moteriškas balsas priklausė gražuolei iš kasos būdelės. Vyresnysis, kuris jau galėjo vadintis vyru, laikė rankoje jos laikraštį. Mergina siekė jį atimti. Vaikinas medvilnės kelnėmis ir juodais marškinėliais atraitotomis rankovėmis iškėlė jį sau virš galvos.

- Pašok, Marijana! Pašok, mergyte!

Ji išraudusi piktai spigino į jį.

- Atiduok! - suriko. - Liaukis kvailiojęs, atiduok! Niekšas!

- O, tu tik paklausyk, Edi! - kreipėsi į mažesnį dičkis. - Kaip negražia kalba! Niu-niu! - Jis išsišiepęs pamojavo laikraščiu priešais kasininkės rankas, ir Džeikas viską suprato. Jiedu tikriausiai grįžta kartu iš mokyklos, nors greičiausiai lanko skirtingas, turint omenyje amžių. Vyresnysis pasilenkė prie kasos lyg norėtų kažką sakyti ir išplėšė laikraštį merginai iš rankų.

Dičkio veidas Džeikui jau buvo matytas; tai gudruolis, kuriam didžiausias malonumas išmirkyti katino uodegą žibale arba sušerti išbadėjusiam šuniui duonos gabalėlį su paslėptu kabliuku. Čia vienas iš tų tipų, kurie nusmaukia liemenėlės petnešėles, o po to bukai nustebę klausia: “Ką, aš?”, jeigu kas nors pasiskundžia. Paiperyje tokių buvo nedaug, bet buvo. Matyt, kiekviena mokykla jų turi. Paiperyje jie geriau

rengiasi, ir tiek. Veidas toks pat. Seniau žmonės sakytų, kad vaikas gimė su veidu, tinkamu pakarti.

Marijana šokinėjo savo laikraščio, kurį vaikinas juodomis kelnėmis susuko į ritinėlį. Ištraukė jai prieš pat rankas, pokštelėjo per galvą, po to sušėrė juo per užpakalį it ant kilimo pridariusiam šuniui. Mergina vos tramdė ašaras... iš pažeminimo, suprato Džeikas. Jos veidas buvo toks raudonas, kad net švietė. "Na ir turėk! - suriko ji. - Žinau, kad skaityti nemoki, tai nors paveiksliukus pasižiūrėk!"

Ji pasisuko eiti.

- Gal atiduok jau, a? - išgirdo Džeikas sakant jaunesnįjį.

Vyresnis atkišo susuktą laikraštį. Mergina griebė ir net už trisdešimties pėdų Džeikas išgirdo plyštant popierių.

- Koks tu šlykštus, Henri Dynai! - sušuko ji. - Šlykštynė!

- Ei, ko čia purkštauji? - Henris atrodė rimtai įsižeidęs. - Aš juokais. Be to, įplėšta vienoje vietoje, skaityti juk galima. Neširsk, gerai?

Tai irgi įprasta, nutarė Džeikas. Tokie tipai, kaip šitas Henris, visuomet persūdydavo... o paskui apšaukti įsižeisdavo ir jausdavosi nesuprasti. *Kas yra? Tu ką, juokų nesupranti? Neširsk, gerai? visuomet sakydavo jie po to.*

O ką tu veiki su juo, vaike? nusistebėjo Džeikas. *Jeigu tu mano pusėje, kas tave sieja su šituo pirdžiumi?*

Bet kai jaunėlis apsisuko ir vaikinai pajudėjo gatve, Džeikas viską suprato. Vyresniojo bruožai buvo grubesni, veidas subjaurotas spuogų, tačiau panašumas buvo akivaizdus. Jie buvo broliai.

22

Džeikas nusisuko ir nupėdino šaligatviu jiems iš priekio. Drebančia ranka išsitraukė tėvo akinius ir užsidėjo ant nosies.

Už nugaros tarytum garsinamas radijas vis stiprėjo balsai.

- Tau nereikėjo taip, Henri. Labai negražiai pasielgei.

- Jai tai patinka, Edi, - patenkinto visažinio balsu atsakė Henris. - Kai paaugsi, suprasi.

- Ji verkė.

- Tikriausiai jos dienos, - filosofiškai atšovė Henris.

Jie prisiartino. Džeikas prisispaudė prie pastato sienos. Stovėjo nuleidęs galvą, sugrūdęs kumščius giliai į kišenes. Jis nesuprato, kodėl atrodė taip svarbu likti nepastebėtam, bet tai žinojo. Ne dėl Henrio, dėl to kito...

Jaunėlis neturėtų manęs prisiminti, pagalvojo jis. *Gerai nežinau kodėl, bet neturėtų.*

Vaikinai praėjo jį neužkliudę žvilgsniais. Tas, kurį Henris vadino Edžiu, aplenkė iš gatvės pusės, palei vandens griovelį, varydamas krepšinio kamuolį.

- Turi pripažinti, kad ji atrodė juokingai, - kalbėjo Henris. - Vištelė Marijana strykčioja savo laikraščio. Op! Op!

Edis pažvelgė į brolį su priekaištu... bet po akimirkos pasidavė ir pratrūko juoktis. Džeikas matė pasuktame veide besąlygišką meilę ir jautė, kad Edis dar daug ką atleis savo vyresniajam broliui, kol supras, kad elgiasi negerai.

- Tai ar eisim? - paklausė Edis. - Sakei, kad galėsim. Po pamokų.

- Sakiau "galbūt". Nežinau, ar verta eiti šitokį kelią. Mama jau bus grįžusi namo. Todėl, manau, nieko neišdegs. Lipam į viršų pasižiūrėti teliko.

Jie aplenkė Džeiką dešimt pėdų ir vis labiau tolo.

- Ne, palauk! Tu sakei!

Už namo, pro kurį ėjo berniukai, buvo tinklo tvora su atvirais vartais. Už jos Džeikas pamatė tą pačią ar labai panašią aikštelę, kurią sapnavo praėjusią naktį... Tik aplinkui neaugo medžiai ir nesimatė to keisto dryžuoto kiosko. Bet suskeldėjęs asfaltas buvo toks pat. Ir išblukusios geltonos baudų linijos.

- Na... galbūt. Nežinau. - Džeikas suprato, kad Henris vėl tikrina. O brolis - neįtarė; jis per daug nekantravo nueiti ten, kur dabar kaulijo. - Pamėtykime, kol apgalvosiu. - Jis atėmė kamuolį iš jaunėlio rankų, nerangiai nusivarė į aikštelę ir metė į lentą. Tas atšoko net nepalietęs lanko. Henris mokėjo nukniaukti laikraščius iš paauglių panelių, bet krepšinio aikštelėje buvo tikras šmikis.

Edis įėjo pro vartus, atsisagstė kelnes ir nusimovė jas. Po apačia vilkėjo tuos pačius dryžuotus šortus, kuriuos Džeikas regėjo sapne.

- A, tai jis su tom trumpom kelnytėm? - paerzino Henris. - Kaip mieeela! - Jis palaukė, kol brolis atsistos ant vienos kojos nusitraukti klešnės, tada sviedė jam kamuolį. Edžiui pavyko atmušti jį ranka ir taip galbūt išvengti nosies lūžio, bet jis prarado pusiausvyrą ir driokstelėjo ant betono. Laimė, nesusipjaustė, o galėjo; Džeikas matė saulėje blizgančias stiklo šukes.

- Ei, Henri, baik, gerai? - nepiktai paprašė Edis. Ko gero, brolis taip seniai iš jo tyčiojasi, kad Edis pastebi tik tada, kai jos nukreiptos į ką nors kitą, pavyzdžiui, šviesiaplaukę kasininkę.

- Ei, Henli, baik, gelai.

Edis atsikėlė ir išbėgo į aikštelę. Kamuolys atsimušė į tinklo tvorą, sugrįžo Henriui. Dabar šis bandė driblingu apeiti brolį. Edis žaibiškai kyštelėjo ranką, atėmė kamuolį, po to lengvai šmurkštelėjo po atkišta Henrio ranka ir nuskubėjo prie krepšio. Henris nusivijo jį suraukęs antakius, bet ramiai galėjo ir nusnausti. Edis stryktelėjo gražiai sulenkęs kelius ir dailiai įmetė dvitaškį. Henris sugavo krentantį kamuolį ir pasuko prie kraštinės linijos.

Galėjai to ir nedaryti, Edi, pagalvojo Džeikas. Jis stovėjo prie pat tvoros ir stebėjo berniukus. Vietelė atrodė pakankamai saugi, bent jau kol kas. Jis su veidrodiniais akiniais, o jie taip įsižaidę, kad nebūtų pastebėję net preziden-

to Karterio. Tik kažin ar Henris žino, kas tas prezidentas Karteris.

Džeikas tikėjosi, kad Henris bauduos, gal net grubiai, brolį už tai, kad tas atėmė kamuolį, bet neįvertino Edžio gudrumo. Henris atliko "apgaulingą manevrą", kuris nesuklaidintų net Džeiko mamos, o brolis, atrodo, užkibo. Henris prasiveržė pro jį ir puolė po krepšiu, didžiąją kelio atkarpą laikydamas kamuolį rankose. Džeikas neabejojo, kad Edis lengvai būtų jį pasivijęs ir perėmęs kamuolį, bet vaikas atsiliko. Henris metė. Negrabiai, kamuolys atšoko nuo lanko. Edis stvėrė jį... ir netikėtai paleido iš rankų. Tada brolis vėl jį pasičiupo, apsisuko ir įmetė pro pliką lanką.

- Vienas vienas, - sušvokštė Henris. - Žaidžiam iki dvylikos?

- Gerai.

Džeikas pamatė viską, ko norėjo. Rungtynės eis taškas į tašką, bet Henris vis tiek laimės. Edis pasistengs, kad taip nutiktų. Pirma, tai išgelbės jį nuo eilinių priekabių; antra, pakels Henriui nuotaiką ir padarys jį sukalbamesnį.

Ei tu, žąsine, man atrodo, kad broliukas griežia tavimi kaip smuiku, o tu net neįtari, a?

Jis pasitraukė taip, kad namas šiaurinėje aikštelės pusėje užstotų jį nuo brolių, atsišliejo į sieną ir ėmė klausytis kamuolio bumbsėjimo. Greitai Henris pūkštė kaip traukinukas Čarlis į statų kalną. Jis, žinoma, rūko; tokie, kaip jis, visuomet rūko.

Žaidimas užtruko beveik dešimt minučių, o kai Henris paskelbė apie savo pergalę, gatve jau skubėjo vaikai iš mokyklos. Kai kurie smalsiai nužvelgdavo jį praeidami.

- Neblogai žaidi, Henri, - tarė Edis.

- Nieko, - šnopavo Henris. - Tu vis dar pasimauni ant seno triuko su galva.

Kurgi ne, pasakė mintyse Džeikas. *Manau, jis mausis tol, kol pasieks aštuoniasdešimt svarų. Tada tavęs laukia siurprizas, Henri.*

- Atrodo, taip. Klausyk, Henri, tai ar galime nueiti į tą vietą?

- Kodėl gi ne? Keliaujam.

- Gerai, bose! - Pasigirdo garsus pliaukštelėjimas - broliai sumušė delnais.

- Užlipk namo. Pasakyk mamai, kad grįšime pusę penkių ar be ketvirčio penkios. Tik apie Dvarą nieko neužsimink, pasius. Ji įsitikinusi, kad ten vaidenasi.

- Tai man pasakyti, kad einam į Djuisą?

Henris patylėjo - mąstė.

- Ne-a. Ji gali paskambinti misis Benkovski. Pasakyk jai... pasakyk jai, kad einame į "Dali" suvalgyti "Hjudsi" ledų. Ji patikės. Ir paprašyk jos porą žalių.

- Neduos. Iki algos liko dvi dienos.

- Nesąmonė. Išprašyk. Judinkis greičiau.

- Aha. - Bet Džeikas neišgirdo Edžio žingsnių. - Henri?

- Kas? - Nekantriai.

- Ar Dvare tikrai vaidenasi, kaip manai?

Džeikas pasislinko arčiau aikštelės. Jis nenorėjo būti pastebėtas, bet baisiai troško išgirsti atsakymą.

- Nea. Namų su vaiduokliais nebūna... tik sumautuose filmuose.

- A. - Edžio balse jautėsi nesuvaidintas palengvėjimas.

- Jeigu ir yra, - tęsė Henris (greičiausiai nenorėjo, kad broliukas nusiramintų, toptelėjo Džeikui), - tai vaiduoklis yra pats Dvaras. Prieš porą metų girdėjau, kad du bičai iš Norvudo gatvės nuėjo tenai ieškoti vaiduoklių, po to farai rado juos perpjautomis gerklėmis, o iš kūnų buvo ištrauktas visas kraujas. Bet nei toje vietoje, nei kur kitur kraujo nesimatė. Supranti? Kraujas dingo.

- Tu erziniesi? - išspaudė Edis.

- Ne-a. Bet ne tai blogiausia.

- O kas?

- Jų plaukai buvo visiškai balti, - atsakė Henris rimtai. Džeikui pasirodė, kad vaikinas nejuokauja ir pats tiki kiek-

vienu žodžiu (vargu ar jis sugebėtų pats sukurpti tokią istoriją). - Abiejų. O akys buvo plačiai išplėstos, lyg abu būtų išvydę patį baisiausią dalyką pasaulyje.

- Eik jau, - leptelėjo Edis.

- Tai vis dar nori eiti?

- Žinoma. Jeigu tik... nesiartinsime labai.

- Tada keliauk pas mamą. Ir pasistenk išpešti porą šlamančių. Man reikia cigarečių. Ir paimk šitą suknistą kamuolį.

Džeikas atsitraukė ir nėrė į artimiausią laiptinę tą mirksnį, kai Edis išbėgo iš aikštelės.

Su siaubu Džeikas pamatė, kad berniukas geltonais marškinėliais traukia jo link. *O dangau*, nusiminęs aiktelėjo jis, *jeigu jis gyvena čia*?

Taip ir buvo. Vos Džeikas spėjo apsisukti ir imti skaityti pavardes prie skambučių, kai pro šalį praėjo Edis Dynas. Praėjo taip arti, kad Džeikas užuodė prakaitą, išspaustą krepšinio aikštelėje. Ir pusiau pajuto, pusiau pamatė smalsų berniuko žvilgsnį. Bet Edis po sekundės jau buvo vestibiulyje ir suko prie liftų, pasikišęs susuktas mokyklines kelnes po viena ranka, o kamuolį - po kita.

Džeiko širdis smarkiai spurdėjo krūtinėje. Sekti žmones realybėje daug sunkiau nei detektyvuose, kuriuos retsykiais paskaitydavo. Jis perėjo gatvę ir sustojo tarp dviejų daugiabučių už pusės kvartalo. Iš tos vietos gerai matėsi durys į brolių namą ir aikštelė, kurioje rinkosi vaikai, daugiausia maži. Henris pešė cigaretę atsirėmęs į tinklo tvorą ir stengėsi atrodyti piktas. Retkarčiais jis pakišdavo lekiančiam vaikui koją, ir kol brolis grįžo, spėjo pargriauti net tris. Paskutinis persivertė kūliavirsčia ir bliaudamas, kruvina nubrozdinta kakta nubėgo gatve. Henris spragtelėjęs jo pusėn nuorūką linksmai nusikvatojo.

Linksminasi vaikinas, pagalvojo Džeikas.

Po to vaikai susiprotėjo apeiti berną plačiu lanku. Henris paliko aikštelę ir nudrožė į namą, kur prieš penkias minutes dingo Edis. Prie durų jis susidūrė su broliu. Šis buvo persi-

rengęs džinsais ir švariais marškinėliais; ant kaktos buvo užsirišęs žalią skarelę, su kokia Džeikas matė sapne. Išdidžiai nešė poros dolerių kupiūrą. Henris griebė ją, tada kažko paklausė Edį. Tas linktelėjo ir berniukai iškeliavo.

Džeikas sekė juos palikęs pusės kvartalo atstumą.

23

Jie stovėjo aukštoje žolėje prie Didžiojo trako ir žvelgė į Kalbantį ratą.

Stounhendžas, pagalvojo Siuzana. *Atrodo visai kaip Stounhendžas*.

Nors aukštus pilkus monolitus buvo apaugusi žolė, rato viduje juodavo plika žemė, kur ne kur nusėta baltais daiktais.

- Kas ten? - tyliai paklausė ji. - Akmens nuoskaldos?

- Įsižiūrėk geriau, - pasiūlė Rolandas.

Moteris paklausė ir pamatė, jog tenai kaulai. Smulkių gyvūnų kaulai. Reikia tikėtis.

Edis perėmė nuaštrintą lazdą į kitą ranką, nusivalė delną į marškinius ir vėl paėmė į dešinę. Tada prasižiojo, bet iš perdžiūvusios gerklės neišsprūdo nė žodis. Jis atsikrenkštė.

- Manau, man reikia nueiti tenai ir kai ką išbraižyti žemėje.

Rolandas linktelėjo.

- Dabar?

- Greitai. - Jis pažvelgė į šaulio veidą. - Ten yra kažkas, ar ne? Kažkas, ko nematome?

- Šiuo metu nėra, - atsakė Rolandas. - Bent man taip atrodo. Bet pasirodys. Mūsų *khef* - mūsų gyvenimo jėga - jį pritrauks. Jis, suprantama, nenorės dalintis savo vieta. Grąžink man ginklą, Edi.

Edis atsegė diržą ir padavė Šauliui. Tada vėl pasisuko į dvidešimties pėdų aukščio akmenų žiedą. Čia tikrai kažkas gyvena. Jis užuodė tvaiką, primenantį jam sąvartyno plasti-

ką ir pelijančias sofas, senus pūvančius čiužinius po drėgnu pelėsių kilimu. Tas kvapas atrodė pažįstamas.

Dvaras... jis taip trenkė. Tą dieną, kai įkalbėjau nuvesti Henrį mane į Dvarą Reinholdo gatvėje, Datč Hile.

Rolandas susijuosė diržą, tada pasilenkė susegti. Po kurio laiko pakėlė akis į Siuzaną.

- Mums gali prireikti Detos Volker. Ji čia?

- Ta kalė visuomet netoliese, - suraukė nosį Siuzana.

- Puiku. Vienam iš mūsų reikia saugoti Edį, kol jis atliks tai, ką privalo. Kitas pabus ne toks naudingas. Čia gyvena demonas. Demonai - ne žmonės, tačiau jie yra vyriškos arba moteriškos lyties. Seksas yra jų ginklas ir kartu silpnoji vieta. Kad ir kokios lyties bus, demonas puls Edį, kad apgintų šią vietą. Kad ja nepasinaudotų pašalietis. Ar supratote?

Siuzana linktelėjo. Edis, rodės, nesiklauso. Jis susikišo odos skiautėn susuktą raktą į užantį ir spoksojo į akmenų ratą it užkerėtas.

- Nėra kada gražbyliauti, - trumpai tarė Šaulys. - Vienam iš mūsų teks...

- Dulkintis, kad atsikabintų nuo Edžio, - baigė Siuzana. - Tas padaras niekad nepraleidžia progos pasikrušti už dyką, tai norėjai pasakyti?

Rolandas linktelėjo.

Jos akys žybtelėjo. Dabar ten buvo Detos Volker akys, protingas ir atšiaurus žvilgsnis, o balse prasimušė pietinių plantacijų akcentas - Detos prekinis ženklas. - Jeigu čia demonė - ji tavo. Jeigu demonas - mano. Viskas?

Rolandas linktelėjo.

- O kas, jeigu jis nesipurto abiejų? Ką pasakysi, didysis berniuk?

Rolando lūpose pasirodė nežymus šypsenos atspindys.

- Tada imsimės jo abu. Tik atsimink...

Šalia jų, vos girdimu, svetimu balsu Edis sumurmėjo:

- Ne visur tylu mirusiųjų koridoriuose. Žiūrėk, mie-

gantysis bunda. - Jis pasuko paklaikusį žvilgsnį į Rolandą. - Ten pabaisa.

- Demonas...

- Ne. Monstras. Kažkas tarpdury... tarp pasaulių. Tyko. Ir dabar merkia akis.

Siuzana neramiai žvilgtelėjo į šaulį.

- Susiimk, Edi, - įsakė Rolandas. - Būk nuoširdus.

Edis giliai įkvėpė.

- Aš stovėsiu, kol jis mane nuvers, - atsakė. - Dabar turiu eiti. Prasideda.

- Mes visi einame, - tarė Siuzana ir išrietusi nugarą išsirangė iš vežimėlio. - Jeigu koks demonas norės pasismaginti su manimi, sužinos, kad raičiojosi su geriausia. Parodysiu jam, ko dar nėra matęs.

Kai jie praėjo tarp dviejų aukštų akmenų į kalbantį ratą, pradėjo lyti.

24

Vos tik Džeikas pamatė tą vietą, suprato du dalykus: pirma, jis matęs ją anksčiau, sapnuose, kuriuos sąmonė atsisakė pripažinti; antra, tai mirties, žudynių ir beprotybės vieta. Jis stovėjo Reinholdo gatvės ir Bruklino aveniu kampe, septyniasdešimt jardų nuo brolių Dynų, tačiau net iš ten jautė, kaip Dvaras ignoruoja juos ir karštomis, nematomomis rankomis siekia jo. Tik tos rankos su nagais. Aštriais nagais.

Jam reikia manęs ir aš negaliu pabėgti. Tenai laukia mirtis... jeigu neisiu - beprotybė. Nes kažkur tame name yra užrakintos durys. Turiu raktą, kuriuo jas atrakinsiu, ir vienintelis išsigelbėjimas, kurio galiu tikėtis, laukia kitoje pusėje.

Džeikas nutirpusia širdimi žiūrėjo į Dvarą, į namą, kuris tarsi šaukė apie savo nenormalumą. Tame žaliame, apžėlusiame kieme jis pūpsojo kaip auglys.

Broliai Dynai lėtai nupėdino devynis kvartalus kepinant

popiečio saulei, kol pagaliau pasiekė miesto rajoną, vadinamą Datč Hilu. Dabar jie stovėjo už pusės kvartalo nuo Džeiko, priešais Dvarą. Namas atrodė apleistas jau daugybę metų, tačiau per tą laiką vandalams neužkliuvo. *Kadaise čia buvo tikras dvaras*, pagalvojo Džeikas. *Kokio nors turtingo pramonininko šeimos dvaras*. Tais laikais jis turėjo būti baltas, dabar murzinai pilkšvas. Langai, žinoma, buvo išdaužyti, stora statinių tvora - išpurkšta dažais, tačiau namas liko neliestas.

Jis kūprinosi karštyje, aptriušęs, šiferiu dengtu stogu, riogsantis prišiukšlintame kieme, kažkuo primenantis pavojingą šunį, kuris apsimeta miegančiu. Status jo stogas kabojo virš verandos nelyginant antakis, verandos lentos nuo laiko išsiklaipė, kadaise žalios langinės karojo prie tuščių langų. Kur ne kur dar plaikstėsi užuolaidos, tarsi senos gyvatės išnaros. Kairėje pusėje nuo namo ėjo aplūžę pinučiai, kurių skersinius laikė daugiau ne vinys, o susiraizgiusios vynuogės. Vienas ženklas buvo prikaltas prie durų, kitas gulėjo pievelėje. Džeikas neįžiūrėjo, kas juose parašyta.

Ir tas namas buvo *gyvas*. Vaikas žinojo tai, jautė jo pasirengimą, sklindantį pro lentų plyšius ir įlinkusį stogą, srūvantį pro juodas langų akis. Mintis, kad reikės prie jo prieiti, kėlė nerimą; o pagalvojus, kad reikės įžengti vidun, kaustė neapsakomas siaubas. Tačiau jis eis. Džeikas girdėjo tylų dūzgimą, kaip nuo avilio karštą vasaros dieną, ir išsigando, jog gali nualpti. Jis užsimerkė... ir *jo* balsas užpildė protą.

Tu privalai ateiti, Džeikai. Čia yra Spindulio kelias, kelias į Bokštą ir tavo telkimo metas. Būk nuoširdus, laikykis, ateik pas mane.

Baimė nepraėjo, bet tas siaubingas kylančios panikos pojūtis išnyko. Džeikas atsimerkęs pamatė, jog ne vienintelis jaučia tą galią ir bundantį namą. Edis bandė pasitraukti nuo tvoros. Jis pasisuko Džeiko pusėn, ir tas pamatė išsiplėtusias ir neramias jo akis po žalia skarele. Henris sugavo brolį ir stumtelėjo surūdijusių vartų pusėn, bet ne iš visų jėgų;

kad ir koks kietakaktis, jis ir pats labai nesidžiaugė čia atsidūręs.

Jie atsitraukė ir apžiūrinėjo namą iš toliau. Džeikas negirdėjo, ką jie šnekasi, bet atrodė susijaudinę ir neramūs. Džeikas staiga prisiminė Edžio žodžius sapne: *Atsimink, kad tai pavojinga. Būk atsargus... ir negaišk.*

Staiga tikrasis Edis, kitoje gatvės pusėje garsiai, kad net Džeikui buvo girdėti, paprašė:

- Einam namo, gerai, Henri? Prašau! Man čia nepatinka. - Jis maldavo.

- Tikras myžnius, - atšovė Henris atlaidžiai, norėdamas nuslėpti, kad jam pačiam palengvėjo. - Einam.

Jie apsisuko ir nuėjo palei nusvirusią tvorą prie gatvės. Džeikas atsitraukė, tada atsigręžė ir pažvelgė į mažutės, liūdnos krautuvėlės, tiesiog nišos sienoje, su iškaba "Panaudoti Datč Hilo rakandai" vitriną. Jis sekė vaiduokliškus brolių kitoje gatvės pusėje atspindžius ant "Hoover" dulkių siurblio.

- Tu tikrai manai, kad ten nesivaidena? - paklausė Edis, užlipęs ant šaligatvio netoli Džeiko.

- Žinai, ką pasakysiu, - atsakė Henris. - Kai pabuvau tenai, nesu tuo įsitikinęs.

Jie praėjo pro Džeiką net nedirstelėję.

- Tu ten eitum? - toliau kamantinėjo Edis.

- Neičiau ir už milijoną, - atšovė Henris.

Jie pasuko už kampo. Džeikas pasitraukė nuo vitrinos ir žvilgtelėjo vogčiomis. Broliai traukė ten, iš kur atėjo. Ėjo arčiau vienas kito, Henris - kaukšėdamas savo metalu kaustytais auliniais, pakumpusiais pečiais kaip senis, o šalia grakščiai žingsniavo Edis. Jų ilgi šešėliai draugiškai susiliejo į vieną.

Keliauja namo, nutarė Džeikas, pajutęs gniuždančią vienatvės bangą. *Pavalgys vakarienę, paruoš pamokas, pasiginčys, kokį kanalą žiūrėti, ir eis miegoti. Gal Henris ir niekšelis, bet jie gyvena savo gyvenimą, kuris bent turi logikos... ir dabar vėl grįžta į jį. Įdomu, ar jie įsivaizduoja, kokie yra*

laimingi. Edis, galbūt.

Džeikas apsisuko, pasitaisė kuprinės diržus ir kirto Reinholdo gatvę.

25

Siuzana pajuto kažkokį judėjimą tuščioje laukymėje už akmenų rato: atodūsį, šnaresį.

- Kažkas artinasi, - įsitempusi tarė ji. - Dideliu greičiu.

- Būk atsargi, - paliepė Edis, - tik neleisk prie manęs. Supratai? Neleisk prie manęs.

- Girdžiu, Edi. Daryk, ką tau reikia.

Edis linktelėjo ir atsiklaupė rato centre su nusmailinta lazda lyg ieškotų reikalingo taško. Tada nuleido ją ir nubrėžė tamsią tiesią liniją.

- Rolandai, saugok ją...

- Būtinai, jeigu tik pajėgsiu, Edi.

- ...ir neleisk jo prie manęs. Džeikas ateina. Tas bičiukas tikrai ateina.

Siuzana pamatė, kaip žolės į šiaurę nuo Kalbančio rato prasiskiria, atsiranda vaga, nutaikyta tiesiog į akmenų žiedą.

- Pasiruošk, - tarė Rolandas. - Jis mesis ant Edžio. Vienam iš mūsų teks užklupti jį iš pasalų.

Siuzana pasikėlė ant šlaunų it iš indo fakyro pintinės kylanti kobra. Kietai suspaustus kumščius ji laikė prie veido. Jos akys žaižaravo.

- Aš pasiruošusi, - atsakė ji ir suriko: - Ateik, brangusis! Tuojau pat! Skubėk, kol nepersigalvojau!

Lietus dar sustiprėjo, kai čia gyvenęs demonas įsiveržė į ratą. Siuzana spėjo pajusti negailestingą vyrišką esybę, pasireiškusią akis graužiančiu džino ir kadagio tvaiku, o tada ji šovė į rato vidurį. Tą akimirką Siuzana užsimerkė ir siektelėjo demono ne rankomis ar protu, o visa joje esančia moteriška galia: *Ei, širduk! Kur trauki? Putytė čionai!*

Padaras apsisuko. Siuzana pajuto nuostabą... ir neapsa-

komą alkį, karštą ir nepasotinamą it pulsuojanti arterija. Demonas šoko ant jos kaip žagintojas iš tamsaus skersgatvio.

Siuzana suriko ir nuvirto ant nugaros, išsišovusiomis kaklo gyslomis. Jos suknelė iš pradžių prisiplojo prie krūtinės ir pilvo, po to ėmė plyšti skutais. Ji girdėjo alsavimą, bet ne iš kokios nors konkrečios vietos; atrodė, jog pats oras nutarė su ja pasismaginti.

- Siuze! - suriko Edis, pašokdamas ant kojų.

- Ne! - suriko ji. - Daryk, ką pradėjai! Turiu tą šunsnukį... ten kur noriu! Varyk, Edi! Atvesk vaiką! Per... - šaltis smelkėsi į kūną tarp kojų. Ji sudejavo, išsitiesė, po to pasirėmė viena ranka ir įžūliai kilstelėjo į viršų. - ...pervesk jį!

Edis neryžtingai pažvelgė į Šaulį, tas linktelėjo. Tada vėl pasisuko į Siuzaną tamsaus skausmo ir dar tamsesnės baimės sklidinomis akimis, o po to tyčia atsukęs nugarą atsiklaupė. Jis pasilenkė į priekį su pieštuku virtusia nusmailinta lazda nepaisydamas pliaupiančio lietaus. Lazda ėmė judėti, brėžti linijas ir kampus, kurti figūrą, kurią Rolandas nujautė iš anksto.

Ten buvo durys.

26

Džeikas ištiesė ranką, pastūmė pašinuotus vartus. Šie girgždėdami ant surūdijusių spyruoklių prasivėrė. Priekyje pamatė išsiklaipiusių plytų takelį, kuris baigėsi prie verandos. Už jos buvo durys, užkaltos lentomis.

Džeikas lėtai žengė prie namo, širdis gerklėje mušė trumpų brūkšnių ir taškų telegramą. Tarp plytų augo žolės kuokštai. Jis girdėjo jas šnarant į džinsus. Atrodė, jog visos jo juslės paaštrėjo dviem laipsniais. *Tu juk ten neisi, tiesa?* klausinėjo panikuojantis balselis.

Atsakymas, kuris pirmiausia šovė galvon, buvo visiška nesąmonė ir kartu absoliučiai logiškas: *Viskas tarnauja Spinduliui.*

Skelbime ant pievelės buvo užrašyta:

EITI GRIEŽTAI DRAUDŽIAMA!
PAŽEIDĖJAI BUS BAUDŽIAMI PAGAL ĮSTATYMĄ!

Džeikas stabtelėjo prie laiptelių, pažvelgė į duris. Toje tuščioje aikštelėje jis išgirdo kažkieno balsus, dabar girdėjo juos vėl... tik jau pasmerktųjų chorą, beprotiškų grasinimų ir tokių pat pažadų kakofoniją. Tačiau jam visa tai susiliejo į vieną balsą. Namo balsą, kažkokio baisaus durų sargo, pažadinto iš neramaus miego, balsą.

Džeikas prisiminė savo tėvo "Riugerį", net pasvarstė, ar neišsitraukus jo iš kuprinės. Bet kas iš jo? Už jo nugaros Reinholdo gatve lėkė mašinos, moteris šaukė dukrai, kad nestovėtų susikibusi rankutėmis, o eitų namo tvarkytis, bet čia egzistavo kitas pasaulis, valdomas kažkokios atšiaurios būtybės, kurios joks ginklas neveiks.

Būk nuoširdus, Džeikai... nepasiduok.

- Gerai, - atsakė jis tyliu, drebančiu balseliu. - Gerai, aš pamėginsiu. Tik nepaleisk manęs vėl, gerai?

27

Lentos, kuriomis buvo užkaltos durys, buvo sutrešusios, senos, o vinys - surūdijusios. Džeikas įsikibo į pirmą ir truktelėjo. Lentos suinkštusios pasidavė. Nušveitęs per verandos turėklą į gėlių klombą, kurioje dabar žėlė tik dilgėlės ir balandos, pasilenkė prie apatinio kryžiaus... ir sustojo.

Už tų durų pasigirdo kažkoks naujas garsas; lyg giliame betono šulinyje laižytųsi nematomas alkanas žvėris. Džeiko kaktą išmušė šaltas prakaitas. Jis iš siaubo jautėsi atitrūkęs nuo realybės, tapęs kažkieno košmaro dalimi.

Pragariškas choras, blogis slypėjo už šitų durų. Jo garsas smelkėsi it tąsus sirupas.

Džeikas truktelėjo apatines lentas. Tos irgi nesunkiai atitrūko nuo durų.

Žinoma. Jis nori, kad ateičiau. Jis alkanas, o aš galėčiau būti pagrindiniu dienos patiekalu.

Netikėtai iš atminties iškilo eilėraščio posmas, kurį kadaise jiems paskaitė misis Eiveri. Eilėraštis turėjo pasakoti apie sunkią šiuolaikinio žmogaus, atkirsto nuo šaknų ir tradicijų, būklę, bet Džeikas buvo tikras, jog eilėraščio autorius matė šias duris: "Aš parodysiu tau kai ką nepanašaus/ Į tavo šešėlį rytą, keliaujantį įkandin/ Ar vakare pasitinkantį/ Aš parodysiu tau..."

- Aš parodysiu tau baimę dulkių saujoje, - sumurmėjo Džeikas ir uždėjo ranką ant durų rankenos.

Ir tuomet ūžtelėjo pažįstamas palengvėjimo ir tikrumo jausmas, jausmas, kad šį kartą durys tikrai atsivers kitame pasaulyje, jis išvys pramonės dūmų neužgožtą dangų, o horizonte ne kalnus, o nuostabaus nežinomo miesto bokštus.

Jis sugniaužė sidabrinį raktelį kišenėje vildamasis, kad durys bus užrakintos ir jis galės juo pasinaudoti. Bet durys nebuvo užrakintos. Kai jos prasivėrė, sucypė vyriai ir rūdžių lakšteliai pabiro ant žemės. Puvėsių tvaikas pasitiko berniuką kaip netikėtas spyris. Drėgnas medis, minkštas tinkas, pūvančios skalos, sutrūnijęs kamšalas. Po tuo slėpėsi kažkokio žvėries irštvos kvapas. Priekyje Džeikas pamatė šaltą, tamsų koridorių. Kairėje į viršutinius šešėlius vingiavo laiptai. Ant vestibiulio grindų gulėjo sudužęs sietynas, tačiau Džeikas neįstengė apgauti savęs, jog mato tik duženas. Toje šiukšlių krūvoje mėtėsi ir kauliukai, smulkių gyvūnų kauliukai. O tarp jų - ir ne visai gyvūnų, bet vaikas nesistengė geriau įsižiūrėti; žinojo, kad tuomet niekad nesukaups drąsos eiti toliau. Jis sustojo ant slenksčio, versdamas save žengti pirmą žingsnį. Ir išgirdo tylų, skardų kalenimą. Atrodo, barška jo dantys.

Kodėl niekas manęs nesulaiko? - pagalvojo jis. *Kodėl*

joks praeivis nesušunka: "Ei, tu! Ten negalima eiti - ką, nematai, kas parašyta?"

Bet Džeikas gerai žinojo kodėl. Praeiviai daugiausiai laikėsi kitos gatvės pusės, o tie, kuriems tekdavo praeiti šitą namą, stengdavosi nestabčioti.

Net jeigu kas nors netyčia pasižiūrėtų, manęs jau nematytų, nes manęs tenai jau nėra. Laimė ar ne, aš jau palikau savo pasaulį. Pradėjau persikėlimą. Jo *pasaulis tenai priekyje. O čia...*

Čia buvo juos jungiantis pragaras.

Džeikas žengė į koridorių, ir kai durys užsitrenkė it mauzoliejaus anga, jis aiktelėjo, bet visai nesustebo.

Širdyje jis visiškai nenustebo.

28

Kadaise gyveno jauna moteris, vardu Deta Volker, kuri mėgo pigius pakelės barus ir motelius prie Ridžleino plento arba 88 magistralės palei aukštos įtampos stulpus Emhaieme. Tuomet ji dar buvo su kojomis ir, kaip dainuojama, mokėjo jomis naudotis. Apsivilkusi siaurą pigią suknutę, kuri tik atrodė šilkinė, šokdavo su baltaisiais vaikinais pagal populiarias "Du šūviai į mano brangiosios meilužį", "Hipyhipy šeik" melodijas. Po to ji išsiviliodavo kurį nors ir leisdavosi palydima į automobilį. Ten pasiausdavo su juo (niekas negalėjo prilygti Detos Volker bučiniams, o ir nagučiais ji mokėjo pasinaudoti), kol vaikinas įsiaudrindavo... o tada griežtai atstumdavo. Kas būdavo toliau? Čia ir yra pagrindinis klausimas, ar ne? Tai buvo žaidimas. Kai kurie imdavo verkti ir maldauti... neblogai, bet ir ne nuostabu. Kai kurie paleisdavo gerkles ir pasiusdavo, - čia jau geriau.

Ir nors jai buvo užvažiavę į akį, apspjovę, net išspyrę iš automobilio, niekad nebuvo iššaginę. Visi iki vieno grįžo namo pamėlusiais kiaušais. O tai Detos Volker suvokimu reiškė, kad ji liko neįveikta čempionė, nenugalėta karalienė. Kie-

no? *Jų.* Visų tų plikagalvių, pasipūtusių, kietašiknių šunsnukių karalienė.

Ji liko karalienė iki dabar.

Bet demonui, kuris gyveno Kalbančiajame rate, nebuvo kaip atsispirti. Nebuvo rankenėlių, į kurias galėtų įsitverti, nei automobilio, iš kurio iššoktų, nei namo, kur galėtų pasislėpti, nei skruosto, į kurį galėtų kirsti, žando - išvagoti nagais, akių - iškabinti, nei kiaušų įspirti, jeigu vyrukas per lėto mąstymo.

Demonas atsidūrė ant jos... o po mirksnio jis jau buvo joje.

Deta pajuto spaudžiant ją prie žemės, nors nieko neįžiūrėjo. Ji nematė jo rankų, bet matė, kaip keliose vietose perplyšta suknelė. O po to pajuto staigų skausmą, tarsi būtų perplėšta *tenai*, ir iš netikėtumo bei skausmo suriko. Edis atsigręžė primerkęs akis.

- Viskas gerai! - suriko ji. - Daryk, ką pradėjai! Turiu tą šunsnukį... ten kur noriu!

Bet ne viskas buvo gerai. Pirmą kartą nuo tada, kai atsidūrė sekso arenoje, ji pralaiminėjo. Siaubingas, godus, sutelktas šaltis įsmigo į ją, ji jautėsi lyg žaginama varvekliu.

Deta akies kampeliu pamatė, kaip Edis nusisuka ir vėl ima braižyti. Šiltą susirūpinimą pakeičia siaubingas šaltas susikaupimas, kurį ji retkarčiais pastebėdavo ir anksčiau. Taip ir turi būti, ar ne? Ji liepė jam tęsti, pamiršti ją, padaryti tai, kas reikia, parvesti berniuką. O čia jos auka, kad ateitų Džeikas, ir ji neturi teisės nekęsti vyrų, kurie net nevertė jos atsiduoti demonui. Bet kai šaltis ėmė stingdyti ją ir Edis atsuko nugarą, iš neapykantos ji būtų abiems nurovusi kiaušus.

Bet prie jos tuoj priėjo Rolandas, uždėjo stiprias rankas ant pečių ir pasakė, nejudindamas lūpų: *Nekovok. Nelaimėsi, jeigu priešinsies - tiktai mirsi. Seksas yra jo ginklas, Siuzana, bet kartu ir jo silpnoji vieta.*

Taip. Seksas visų jų silpnoji vieta. Vienintelis skirtumas, kad šį kartą jai teks duoti šiek tiek daugiau. Gal ir ne taip

blogai, kaip dabar atrodo. Gal pabaigoje jai pavyks priversti demoną sumokėti daugiau.

Ji prisivertė atpalaiduoti kirkšnis. Šlaunys kaipmat prasiskyrė į šonus, prispaustos neregimo kūno. Ji atlošė galvą į lietų, kuris ėmė tiesiog kliaukti iš dangaus, ir pajuto tiesiai virš savęs kybantį demono veidą, godžiai geriantį kiekvieną jos skausmo grimasą.

Deta kilstelėjo vieną ranką it norėdama smogti... tačiau vietoj to apsikabino žagintojo kaklą. Tai labiau priminė tiršto dūmo apkabinimą. Tik ar ji nepajuto, kaip demonas nustebęs lošteli? Tada ji kilstelėjo dubenį į viršų, prisilaikydama už neregimo kaklo, ir tuo pat metu dar plačiau praskleidė kojas galutinai suplėšydama suknelę. Viešpatie, koks jis didelis!

- Ateik, - sušvokštė ji. - Tu manęs neišprievartausi. Tai jau ne! Nori pasidulkinti? Tai aš tave išdulkinsiu. Tokio kaifo tu dar nesi ragavęs! Mirtinai tave užkrušiu!

Siuzana pajuto, kaip stangrumas joje sudreba; pajuto demoną trumpam atsitraukiantį.

- O, ne, brangusis, - sukrankė ji ir prispaudė jį savo šlaunimis. - Smagumėlis dar tik prasideda. - Ir pradėjo ritmingai kilnoti klubus. Po to sunėrė pirštus demonui ant sprando ir leido sau išsitiesti. Pašaliniam stebėtojui galėjo pasirodyti, jog ji tiesiog rąžosi. Deta nusibraukė sušlapusius plaukus nuo kaktos ir iššiepė dantis.

Paleisk mane! - išgirdo ji riksmą savo galvoje. Ir tuo pat metu jautė, kaip balso savininkas nevalingai atsiliepia į jos judesius.

- Nieko nebus, balandėli. Pats norėjai... dabar teks išsrėbti. - Deta kilstelėjo į priekį, sutelkė visą dėmesį į šaltį joje. - Aš ištirpdysiu tą ledokšnį, aukseli, o kai jis dings, kas bus tada? - Jos dubuo kilo ir krito, kilo ir krito, ji negailestingai spaudė šlaunis ir užmerkusi akis meldė, kad Edis greičiau baigtų ką pradėjęs.

Nes ilgai šitaip ji neišlaikys.

29

O problema, anot Džeiko, buvo tokia: kažkur šiame drėgname ir šaltame pastate yra užrakintos durys. *Tikrosios* durys. Jam belieka jas rasti. Tačiau tai bus nelengva, nes jautė, kaip telkiasi name gyvenanti esybė. Tolimų, vapenančių balsų choras pamažu virto vienu girgždančiu šnibždesiu.

Kuris artėjo.

Dešinėje juodavo atviros durys. Šalia jų prie sienos buvo prismeigtas išblukęs dagerotipas su pakaruokliu, kaip supuvęs vaisius svyrančiu nuo išdžiūvusio medžio. Už jo kadaise buvo virtuvė. Viryklė dingo, o senoviškas šaldiklis - su apskritu šaldymo būgnu ant viršaus - stovėjo ant išpūslėjusio linoleumo virtuvės gale. Jo durys buvo atviros. Viduje Džeikas pamatė juodą dvokiančią masę, kurios prilašėjo ant grindų. Virtuvės spintelės buvo atviros. Vienoje jis pastebėjo ko gero seniausius pasaulyje sausus pusryčius, iš kitos kyšojo negyvos žiurkės galva. Jos akys buvo baltos ir judėjo, tik po kurio laiko Džeikas suprato, kad ten knibžda kirminai.

Kažkas žnektelėjo ant jo. Džeikas aiktelėjo iš netikėtumo ir surado plaukuose minkštą, šeriuotą kamuoliuką. Išpaiņiojęs pamatė, kad tai voras išpurtusiu violetinės spalvos kūnu. Jo akutės kvailai į jį spoksojo. Berniukas tėškė vorą į sieną.

Antras nukrito ant kaklo ir nieko nelaukęs skaudžiai įkando. Džeikas puolė atbulas į koridorių, užkliuvo už nukritusio sietyno ir driokstelėjo visu svoriu ant nugaros. Prispaustas voras ištryško ir nutekėjo tarp menčių nelyginant kiaušinio baltymas. Pro tarpdurį jis pastebėjo ir daugiau nariuotakojų. Vieni karojo ant beveik neregimų šilko gijų it svambalai, kiti tiesiog plumpsėjo ant grindų ir mikliai skubėjo artyn jo.

Džeikas pašoko rėkdamas. Jo sąmonėje kažkas ėmė

slysti. Greičiausiai sveika nuovoka, ir tai supratus išgaravo visa Džeiko drąsa. Daugiau jis to nepakęs, kad ir kas ant to pastatyta. Jis puolė bėgti, bet per vėlai susiprato, jog pasuko ne tuo keliu, ir užuot grįžęs verandon nubėgo gilyn į Dvarą.

Džeikas atsidūrė patalpoje, per erdvioje vestibiuliui ar svetainei; veikiausiai kadaise tai buvo pokylių salė. Ant sienų apmušalų klastingai šypsojosi elfai su smailomis žaliomis kepuraitėmis. Prie vienos sienos buvo pristumta apipelijusi sofa. Išsikraipiusių grindų centre gulėjo sudužęs sietynas, tarp stiklo karoliukų ir varvekliukų rangėsi surūdijusi grandinė. Apeidamas duženas berniukas metė žvilgsnį per petį. Vorų nesimato; jeigu ne nugara tekanti šlykštynė, atrodytų, jog viskas pasivaideno.

Jis vėl žvilgtelėjo į priekį ir sustojo kaip įkaltas. Priekyje, už stiklinių pakrypusių durų matėsi dar vienas koridorius, kurio gale stovėjo uždarytos durys auksine rankena. Ant tų durų buvo užrašytas - o gal išraižytas - vienas žodis:

BERNIUKAS

Po rankena jis pamatė graviruotą plokštelę su skylute raktui.

Pagaliau suradau jas, perskrodė Džeiko galvą mintis. *Pagaliau radau! Čia jos! Tos durys!*

Už jo nugaros pasigirdo dejonė, lyg namas pradėtų plyšti. Džeikas apsisuko ir pamatė, kaip siena kitoje salės pusėje ima pūstis į vidų. Seni tapetai suplyšo, ėmė mirgėti ir šokti elfai. Vietomis popierius tiesiog susiraitė ilgomis girliandomis lyg per staigiai paleistos šviesdangtės. Tinkas ėmė gaubtis, po juo Džeikas nugirdo pokšint balanas. O triukšmas vis augo. Tik dabar labiau priminė ne dejonę, o urzgimą.

Vaikas spoksojo, nepajėgdamas atplėšti akių.

Tinkas nesutrupėjo ir nepažiro gabalais; siena ir toliau pūtėsi, joje pradėjo ryškėti netaisyklingas baltas ovalas, ant kurio karojo tapetų draiskalai. Netrukus ovale atsirado pakilimai ir įdubimai, ir Džeikas suprato, jog mato kiaurai sieną besistumiantį veidą. Jis priminė įsispaudusią į šlapią paklodę galvą.

Staiga garsiai pokštelėjęs iškrito balanų plotas. Jis tapo dantyta vienos akies lėliuke. Po ja išsiraitė prašiepta burna, pilna aštrių dantų. Džeikas matė prie dantenų ir lūpų prilipusius popieriaus skutelius.

Viena tinko plaštaka atsiplėšė nuo sienos, vilkdama sutrūnijusių elektros laidų apyrankę, nutvėrė sofą ir šveitė į šalį, palikusi vaiduokliškus baltus pirštų atspaudus ant tamsaus paviršiaus. Atplyšo antras balanų lopas, kai sujudėjo gipso pirštai, virsdami pašinuotais nagais. Veidas visiškai išlindo iš sienos ir spoksojo į Džeiką viena medine akimi. Viršum jos, kaktos viduryje vis dar šoko vienas popierinis elfas, primenantis keistą tatuiruotę. Pasigirdo girgždesys, kai būtybė ėmė slysti į priekį. Atplyšo stakta ir tapo sukumpusiu petimi. Padaras laisva ranka grybštelėjo per grindis, pažerdamas į šonus sudužusio sietyno šukes.

Džeikas atsipeikėjo iš sąstingio. Apsisuko, metėsi į koridorių pro stiklines duris, kišenėje karštligiškai ieškodamas rakto. Širdis trinksėjo nelyginant gamyklos staklės. Jį pasivijo Dvaro pabaisos riksmas, kuris taip ir nebuvo išreikštas žodžiais. Tačiau Džeikas ir taip suprato, kad jis liepia sustoti, tikina, jog bėgti beprasmiška, kad nėra jokio išsigelbėjimo. Visas namas atrodė atgijęs, aidėjo pokšinčiu medžiu ir cypiančiomis sijomis. Beprotiškas durų sargo gaudimas persmelkė viską.

Džeiko pirštai suspaudė raktą. Betraukiant vienas dantukas įstrigo kišenėje, raktas išsprūdo iš suprakaitavusių pirštų. Raktas nukrito ant grindų, atšoko, įkrito tarp dviejų su-

skilusių lentų ir dingo iš akių.

30

- Jam kažkas negerai! – išgirdo Siuzana šaukiant Edį, bet jo balsas atrodė labai toli. Jai ir pačiai nebuvo labai gera... tačiau ji susitvarkys, kaip nors susitvarkys.

Aš ištirpdysiu tą ledokšnį, aukseli, pasakė ji demonui. *O kai jis dings, kas bus tada?*

Siuzanai nepavyko jo ištirpdyti, tiktai pakeisti. Tai, kas buvo joje, jai neteikė jokio malonumo, tačiau siaubingas skausmas atlėgo ir nebekaustė šaltis. Demonas pakliuvo į spąstus, nepajėgė išsilaisvinti. Nors Siuzana ir nebelaikė jo savo kūnu, fiziškai. Rolandas sakė, kad seksas jo silpnybė ir ginklas. Ir kaip visuomet buvo teisus. Demonas ją paėmė, bet ji irgi paėmė jį. Dabar abu jautėsi tarsi įkišę pirštus į klastingą kinišką vamzdelį, kuris bandant ištraukti pirštą laiko dar stipriau.

Ji įsitvėrė minties, kad reikia likti gyvai; turėjo kažko nusitverti, nes visos kitos logiškos mintys išsisklaidė. Jai reikia išlaikyti šitą dejuojančią, išgąsdintą, nirtulingą esybę jo paties bejėgiško geidulio kilpoje. Demonas rangėsi, spurdėjo joje, staugė, kad paleistų, ir tuo pat metu godžiai, nuožmiai mėgavosi jos kūnu. Bet ji demono nepaleido.

O kas atsitiks, kai tai padarysiu? - nerimavo ji. *Kaip jis man sumokės?*

Ir atsakymo ji nežinojo.

31

Lietus kliaukė kaip iš kibiro, grasino akmenimis apsuptą žiedą paversti molynu.

- Laikykite ką nors virš durų! – suriko Edis. – Neleiskite lietui jų nuplauti!

Rolandas metė žvilgsnį į Siuzaną, kuri vis dar grūmėsi su demonu prisimerkusi, išsiepusi burną. Demono jis nematė ir negalėjo girdėti, tačiau jautė piktą jo burnojimą.

Edis lietaus skalbiamu veidu atsigręžė į šaulį.

- Ar girdi? – suriaumojo jis. – Uždenk kuo nors tas sumautas duris, tik GREIČIAU!

Rolandas ištraukė vieną kailį iš ryšulio ir suėmė už kampų. Po to ištiesė rankas ir pasilenkė virš Edžio, taip padarydamas pastogę. Medinio Edžio rašiklio galas buvo aplipęs purvu. Vaikinas nubraukė jį į ranką, tada vėl sugniaužė ir pasilenkė piešti. Piešinyje durys buvo ne visai tokio dydžio, kaip Džeiko pusėje (santykis galėjo būti 0,75:1), bet jų užteks vaikui praeiti... jeigu tiktai raktai neapvils.

Jeigu jis tebeturi raktą, tai nori pasakyti? - paklausė Edis savęs. *Tarkim, vaikis jį pametė... arba tas namas privertė paleisti iš rankų?*

Jis nupiešė stačiakampį po rankeną vaizduojančiu rutuliuku, paskui išbraižė pažįstamą rakto skylutę:



Tada sustojo. Dar kažkas, bet kas? Mąstyti buvo nepaprastai sunku, nes galvoje siautė viesulas, suko mintis nelyginant nukeltus stogus, vištides ir lauko tupyklas.

- Nagi, balandėli! – sušuko Siuzana už nugaros. – Ką, jau silpsti?! Kas atsitiko? Maniau, būsi kietas berniukas!

Berniukas. Pagaliau.

Ir rūpestingai lazdelės galu durų viršuje užrašė BERNIUKAS. Vos tik baigė raityti S, piešinys pasikeitė. Apskritimas lietaus nutamsintoje žemėje dar patamsėjo... ir iškilo iš purvo, virtęs juoda, tviskančia rankena. O ten, kur turėjo juoduoti rakto skylutė, Edis išvydo blausią šviesą.

Už jo Siuzana toliau ragino demoną, bet pati atrodė jau pavargusi. Ilgai ji neištemps, reikia baigti, kuo greičiau.

Edis pasilenkė lyg Alachą garbinantis musulmonas, prikišo akį prie nupieštos skylės. Pažvelgė į savo paties pasaulį, į namą, kurio pažiūrėti buvo nuėjęs su Henriu 1987 gegužę, nežinodamas (nors gal ir ne visai taip; ne, net ir tada), jog vaikas iš kitos miesto dalies juos seka.

Jis pamatė tą koridorių. Džeikas atsiklaupęs supa lentą. Jį kažkas vejasi. Edis matė ir kartu nepajėgė suprasti, kas ten; smegenys atsisakė suvokti, lyg nujausdami, jog tai baigsis beprotybe.

- Paskubėk, Džeikai! – suriko jis pro skylutę. – Dėl Dievo meilės, trauk!

Virš kalbančio rato dangų perplėšė galingas griaustinis, ir lietus virto kruša.

32

Kai raktas įsmuko į plyšį, Džeikas valandėlei sustingo, įbedęs į lentas akis.

Atrodė, lyg sapnuotų.

Taip neturėjo nutikti, pagalvojo jis. *To jau per daug. Daugiau taip negaliu. Nė sekundės. Geriau susiraitysiu prie durų. Užmigsiu iš karto, ir net tada, kai jis stvers mane ir susikiš į nasrus, nepabusiu.*

Bet tą akimirksnį iš sienos besiveržiantis padaras suurzgė, ir kai Džeikas pakėlė akis, noras pasiduoti išgaravo. Durų sargas, tiksliau, gigantiška gipso galva su medine akimi ir ieškančia ranka, visiškai išsivadavo iš sienos. Kur ne kur ant kaktos styrojo skalos, primenančios vaiko nupieštus plaukus. Pamatęs Džeiką jis apnuogino aštrius medinius dantis ir sugargė. Iš pražiotų nasrų padvelkė tinko dulkių debesis nelyginant cigaro dūmas.

Džeikas atsiklaupė ir dirstelėjo į plyšį. Tamsoje drąsiai žibėjo sidabro ruoželis, bet anga buvo per siaura įkišti pirštus. Vaikas įsitvėrė į lentą ir truktelėjo. Vinys suinkštė, bet nepasidavė.

Kažkas garsiai sužvangėjo už nugaros. Atsisukęs į koridorių Džeikas pamatė, kad didesnė už jį patį ranka pastvėrė sietyną ir tėškė į šalį. Surūdijusi grandinė, ant kurios jis kadaise laikėsi, pakilo it botagas ir garsiai driokstelėjo ant grindų. Virš Džeiko prašvilpė perdegusi lemputė su grandinėle.

Durų sergėtojo galva su petimi slydo grindimis. Už jos galiausiai subyrėjo siena. Po sekundės išniro persukta esybės nugara.

Pamatęs, kad Džeikas žiūri, sargas išsišiepė. Iš susiraukšlėjusių skruostų išlindo medžio nuolaužos. Pabaisa šliaužė nuo dulkių apsunkusia sale žiopčiodama burna. Viena ranka vis ieškojo kur įsitverti, kol galiausiai nuplėšė stiklines duris nuo vyrių.

Džeikas be garso suriko ir vėl šoko lupti lentą. Medis nepasidavė, ir tada jis išgirdo Šaulio balsą:

Kitą, Džeikai! Pamėgink kitą!

Jis paleido lentą, kurią traukė, ir įsikibo iš kito šono. Tą akimirką berniukas išgirdo kitą balsą, bet jau nebe mintyse, o savo ausimis. Ir suprato, kad sklinda iš kitos durų pusės, durų, kurių ieškojo nuo tada, kai buvo suvažinėtas gatvėje.

- Paskubėk, Džeikai! Dėl Dievo meilės, paskubėk!

Jis patraukė, ir lenta pasidavė taip lengvai, kad vaikas vos nenuvirto aukštielninkas.

33

Kitoje gatvės pusėje, priešais Dvarą, naudotų buities reikmenų parduotuvės prieangyje stovėjo dvi moterys. Vyresniajai priklausė ta parduotuvė, jaunesnioji buvo vienintelė pirkėja tuo metu, kai ėmė griūti sienos ir trūkinėti sijos. Moterys nejučiomis susikabino ir stovėjo drebėdamos lyg naktį triukšmą išgirdę vaikai.

Tolėliau pamiršę vežimėlį su beisbolo įranga sustojo iš nuostabos žandikaulius išnarinę trys berniūkščiai. Siuntinių išvežiotojas įsuko savo furgoną į kelkraštį ir išlipo pažiūrėti.

"Henri Korner Marketo" ir "Datč Hilo smuklės" šeimininkai išlėkė į gatvę dairydamiesi į šalis. Ėmė drebėti žemė, Reinholdo gatvėje išsiskleidė įtrūkimų medis.

- Čia žemės drebėjimas, ar ką? – šūktelėjo jis moterims prie krautuvės, paskui nelaukęs atsakymo šoko į savo furgoną ir nuburzgė, įsukęs į priešpriešinio eismo juostą, - kad tik kuo toliau nuo to namo.

Atrodė, jog visas pastatas linksta į vidų. Lentos pokšėjo, atšokinėjo nuo paviršiaus ir krito į kiemą. Nuo stojo pasipylė murzino pilko šiferio kriokliai. Paskui pasigirdo kurtinantis pokštelėjimas, ir iš Dvaro centro šovė ilgas, vingiuotas plyšys. Jame dingo durys, neilgai trukus į jį smukti pradėjo ir visas namas.

Jaunesnė moteris staiga išsivadavo iš vyresniosios glėbio.

- Aš bėgu iš čia, - pasakė ji ir puolė tolyn neatsigręždama.

34

Kai Džeiko pirštai suėmė sidabrinį raktelį, koridoriumi nuošė karštas vėjas. Berniukas instinktyviai suvokė, kokia ši vieta ir kas čia vyksta. Durų sargas buvo ne tas padaras, o pats *namas*: kiekviena lenta, kiekviena malksna, kiekviena palangė, stogo šlaitas. Ir dabar jis traukiasi, grįžta į tikrąjį, pradinį savo pavidalą. Jis ketina pastverti jį, kol dar nespėjo atrakinti tų durų. Už milžiniškos baltos galvos ir sukumpusio peties jis matė, kaip lentos, balanos, stiklo šukės, net laukujės durys ir sudužęs sietynas, telkiasi didžiojoje salėje ir formuojasi į vis labiau ryškėjančią žmogaus figūrą, kuri siekia jo išsigimėliška letena.

Džeikas ištraukė ranką iš plyšio ir pamatė, kad ji aplipusi vabalais. Norėdamas juos numušti, Džeikas plojo per sieną ir aiktelėjo, kai toji prasižiojo ir pabandė užsiverti ties jo rie-

šu. Spėjęs laiku ją ištraukti, vaikas apsisuko ir įkišo raktą į spyną.

Gipsinis žmogus suriaumojo, tačiau jo balsą užgožė harmoninga giesmė, Džeiko girdėta apleistoje statybų aikštelėje. Tada tokia tyli, o dabar tvirta ir pergalinga. Tikrumo pojūtis, neginčijamas, visa apimantis, vėl pripildė visą jo esybę ir leido patikėti: viskas bus gerai. Tame balse jis girdėjo pažadą. Tas balsas buvo rožės.

Blausią šviesą koridoriuje užstojo gipsinė ranka. Ji nutraukė kitas stiklo duris ir įsispraudė į koridorių. Virš jos įsibruko galva. Gipsiniai pirštai ropojo jo link nelyginant milžiniškas voras.

Džeikas pasuko raktą ir pajuto užplūstančią jėgą. Spragtelėjo skląstis. Tada jis suėmė už rankenos, pasuko ir atplėšė duris. Jos plačiai atsilapojo. Tai, ką išvydo už jų, privertė Džeiką išgąstingai surikti.

Praėjimą užstojo žemė. Nuo viršaus iki apačios styrojo šaknys, ne mažiau už Džeiką nustebę sliekai rangėsi šalin. Kai kurie rausėsi gilyn, kiti šliaužiojo it svarstydami, kur pranyko ką tik po jais buvusi žemė. Vienas nukrito ant Džeiko batelio.

Kurį laiką dar liko rakto skylutės formos angelė, iš kurios ant vaiko marškinių krito šviesos lopinėlis. Už jos - taip arti, taip nepasiekiamai, - jis girdėjo lietaus šniokštimą ir prislopintą perkūniją. Paskui ir ta skylutė užako, ir Džeiko blauzdą sugniaužė gigantiški gipsiniai pirštai.

35

Edis nejuto geliančios krušos, kai Rolandas numetė kailį, pašoko ir nubėgo prie Siuzanos.

Šaulys suėmė ją už pažastų ir kaip įmanydamas švelniau nuvilko prie atsitūpusio Edžio.

- Paleisk jį, kai pasakysiu, Siuzana! - suriko Rolandas. - Ar supranti? Kai liepsiu!

Edis nieko aplinkui nematė ir negirdėjo. Girdėjo tiktai už durų tyliai klykiantį Džeiką.

Atėjo metas panaudoti raktą.

Jis išsitraukė jį iš marškinių ir įkišo į skylutę, kurią nupiešė. Pamėgino sukti. Raktas net nekrustelėjo. Net per milimetrą. Edis pakėlė galvą į dangų, nepaisydamas kapojančių veidą ledo gurvuoliukų.

- NE! - sustaugė jis. - DIEVE, MALDAUJU! NE!

Bet Dievas nieko neatsakė; dangų, apsitraukusį skubančiais debesimis, dar kartą perskrodė žaibas.

36

Džeikas pašoko į viršų, įsikibo į virš jo galvos kabančią lempos grandinę ir išsiveržė iš pabaisos gniaužto. Tada atsilošė, atsispyrė į suspaustą žemę tarpduryje ir nuskrido priekin kaip Tarzanas ant lianos. Pariestomis kojomis atsivedėjęs spyrė į sulenktus gipsinius pirštus. Gipsas subyrėjo gabalais, apnuogindamas po juo esantį grubų skeletą. Gipsinis žmogus suriaumojo iš alkio ir įtūžio. Už to riksmo girdėjosi, kaip griūva visas namas it Edgaro Alano Po apsakyme.

Berniukas nuskriejo su grandine atgal, atsispyrė ir vėl švystelėjo į priekį. Ranka mėgino jį sučiupti, bet vaikas energingai išsivadavo, sukarpęs ore kojomis. Vieną pėdą pervėrė skausmas. Atgal grįžo jau be vieno sportinio batelio.

Džeikas pamėgino įsitverti aukščiau, puolė ropštis į viršų. Bet tada virš galvos išgirdo duslų dundėjimą, ant pakelto jo veido pasipylė smulkios gipso dulkės. Lubos ėmė dubti, pamažu, po vieną žiedą iš jų leidosi grandinė. Koridoriuje kurtinančiai sutraškėjęs gipsinis žmogus pagaliau įsibruko visa galva.

Džeikas rėkdamas nuskriejo ant grandinės tiesiai į tą alkaną veidą.

37

Staiga visa Edžio baimė išgaravo. Jis susisupo į ramybės apsiaustą, apsiaustą, kurį Rolandas iš Gileado ne kartą dėvėjo. Tai vieninteliai šarvai, kuriuos turėjo tikras šaulys... ir vieninteliai, kurių jam reikėjo. Tą pačią akimirką galvoje jis išgirdo balsą. Visokiausi balsai - mamos, Rolando ir, žinoma, Henrio, paskutinius tris mėnesius spėjo išūžti jam galvą. Bet šitas, su palengvėjimu suprato Edis, yra jo paties, ramus, racionalus ir drąsus.

Matei rakto siluetą laužo šviesoje, po to matei medyje. Abu kartus gerai įsižiūrėjai. Vėliau užsimaukšlinai baimės akidangčius. Nusiimk juos. Ištrauk jį ir pasižiūrėk. Dar gali būti ne per vėlu, netgi dabar.

Edis jautė niūrų šaulio žvilgsnį, pagaliau išgirdo demoną keikiančią Siuzaną, o kitoje durų pusėje - prislopintą berniuko riksmą. Baimė ar agonija?

Edis atsiribojo nuo visko. Ištraukė medinį raktą iš skylės, kurią nupiešė, iš durų, kurios tapo tikros, ir atidžiai apžiūrėjo jį, siekdamas pajusti nekaltą pasitenkinimą, jaustą vaikystėje, kai įžvelgdavo abstrakčiame pavidale konkretų daiktą. Ir tikrai, akivaizdus netikslumas. Kaip jis galėjo taip apsižioplinti? *Ko gero, tikrai sėdėjau su akidangčiais*, pagalvojo jis. *Žinoma, tas "s" rakto gale. Antroji bangelė per stora. Vos vos.*

- Peilį, - paprašė jis ir ištiesė ranką kaip chirurgas. Rolandas padavė netaręs nė žodžio.

Edis suėmė ašmenis dešinės pirštais, pasilenkė virš rakto, nejausdamas, kaip kruša kapoja nepridengtą kaklą, aiškiai ir nenuginčijamai matydamas formą medyje.

Jis čirkštelėjo peiliu.

Kartą.

Atsargiai.

Plonytė, kone permatoma šermukšnio drožlė nusirangė

nuo “s” pilvelio rakto gale.

Kitoje durų pusėje Džeikas Čambersas vėl suriko.

38

Su griausmu, žvangėdama grandinė atitrūko nuo lubų, ir Džeikas sunkiai žnektelėjo ant grindų, atsimušdamas keliais. Durų sergėtojas džiugiai suriaumojo. Gipsinė ranka nutvėrė berniuką per juosmenį ir ėmė traukti koridoriumi. Vaikas įsispyrė kulnais, bet tai negelbėjo, tik pašinai ir vinys smigo į odą, kai pirštai susigniaužė dar stipriau.

Pabaisos veidas buvo įstrigęs koridoriaus gale tarytum kamštis butelyje. Suspausti sargo bruožai labiau priminė baisų, piktą trolį. Sergėtojas jau laukė jo, pražiojęs burną. Džeikas pagraibė rakto, lyg tas galėtų apsaugoti jį kaip talismanas, bet po to prisiminė palikęs jį duryse.

- Ach tu, kalės vaike! - suriko jis ir griuvo atbulas kaip olimpinis naras, negalvodamas ant sulaužytas lentas, sminančias nelyginant vinių juosta. Jis pajuto, kaip nuo juosmens ima slysti džinsai, o kartu su jais - ir gipsinio žmogaus ranka.

Džeikas metėsi atgal dar kartą. Monstro pirštai laikė stipriai, bet kelnės nusmuko iki kelių, o kuprinukė sušvelnino smūgį. Gniaužtas atsileido, tikriausiai norėdamas geriau nutverti grobį. Džeikui pavyko truputį pritraukti kelius, o kai ranka vėl susigniaužė, jis atsispyrė kojomis. Atsitiko taip, kaip jis ir tikėjosi: džinsai (ir antras batelis) buvo nutraukti nuo kojų, o jis vėl liko laisvas. Berniukas pamatė, kaip lentų riešas, trupėdamas gipso gabalais, pasisuka ir sugrūda jo kelnes į gerklę. Nieko nelaukęs Džeikas nuropojo atgal prie durų, norėdamas tiktai atgauti savo raktą.

Jau beveik pasiekė jas, bet gipsinė ranka sugavo už plikų kojų ir ėmė vilkti atgal.

39

Pagaliau tikroji forma.

Edis įkišo raktą į skylutę ir spustelėjo. Po nestipraus pasipriešinimo raktas pasisuko... Išgirdo trakštelint mechanizmą, atsistumiant skląstį, pajuto, kaip atlikęs savo paskirtį raktas suskyla į dvi dalis. Jis suėmė juodą, poliruotą rankeną ir truktelėjo. Atrodė, kad ant neregimo atsparos taško verčiasi milžiniška masė. Pajuto, kad ranka įgauna nematytos jėgos. Ir suvokė, jog abu pasauliai staiga suartėjo, tarp jų atsivėrė kelias.

Akimirką jį apėmė svaigulys ir dezorientacija, bet pažvelgęs pro duris suprato kodėl: nors žiūrėjo žemyn - vertikaliai - matė *horizontaliai*. Vaizdas priminė savotišką optinę iliuziją, sukurtą prizmių ir veidrodžių pagalba. Tada jis pamatė Džeiką, velkamą per stiklo ir tinko pritraiškytą koridorių. Ir laukiančią jo gigantišką burną, tvoskiančią baltu garu.

- Rolandai! - suriko Edis. - Rolandai, jis...

Ir tą akimirką stiprus smūgis nusviedė jį į šalį.

40

Siuzana jautė, kad kažkas velka ją ir apsuka. Pasaulis virto karusele: viskas sukosi - akmenys, pilkas dangus, krušos priberta žemė... ir stačiakampė anga, primenanti spąstus. Iš jos aidėjo riksmas. O joje šaukė ir priešinosi demonas, laukdamas, kada galės pasprukti, bet nepajėgiantis to padaryti be jos leidimo.

- Dabar! - suriko Rolandas. - Paleisk jį, Siuzana! Dėl tėvo, paleisk jį DABAR!

Ir ji paleido.

Siuzana (su Detos pagalba) mintyse nunėrė jam spąstus,

savotišką tinklą, ir dabar jį prapjovė. Ji pajuto, kaip demonas atsiplėšia nuo jos, palikdamas siaubingos tuštumos akimirką. Po sekundės ją užplūdo palengvėjimo ir pasibjaurėjimo banga.

Kai neregimas demono svoris atsitraukė, moteriai pavyko akies krašteliu pasižiūrėti į jį - nežmogiškas rajos pavidalas su didžiuliais sparnais ir kažkuo, panašiu į kablį, styrantį uodegoje. Ji pamatė/pajuto, kaip demonas švysteli virš angos žemėje. Matė išsiplėtusias Edžio akis, matė, kaip Rolandas išskečia rankas jį nutverti.

Šaulys susverdėjo, vos nenuvirto nuo neregimos demono masės, po to pasilenkė į priekį, stipriai laikydamas rankose tuštumą.

Ir su ja šoko į duobę.

41

Dvaro koridorių nutvieskė balta šviesa. Ledo gabaliukai kaleno į grindų lentas. Džeikas išgirdo prislopintus riksmus, o vėliau pamatė tarsi iš viršaus įšokantį Šaulį. Jis laikė priešais save rankas, tvirtai sunėręs pirštus.

Džeikas pajuto, kaip jo pėda paliečia durų sergėtojo lūpas.

- *Rolandai*! - suklykė jis. - *Rolandai, gelbėk mane*!

Šaulys išskėtė rankas ir staigiai loštelėjo. Dantys kaip pjūklas palietė Džeiko odą, pasiruošę nuplėšti mėsą, sutrupinti kaulą, bet tą patį mirksnį kažkokia gigantiška esybė pralėkė virš vaiko galvos kaip vėjo gūsis. Kitą mirksnį dantų nebeliko. Ranka, spaudusi jo kojas, atsileido. Džeikas išgirdo nežemišką skausmo ir nustebimo klyksmą iš durų sergėtojo gerklės, po to ji buvo užčiaupta, užkišta.

Rolandas stvėrė berniuką ir pastatė ant kojų.

- Tu grįžai! - sušuko vaikas. - Tikrai grįžai!

- Taip, atėjau. Dievų malonės ir draugų drąsos dėka grįžau.

Kai gipsinė pabaisa suriaumojo vėl, Džeikas apsiverkė iš džiaugsmo ir siaubo. Namas darėsi panašus į laivą audringoje jūroje. Aplinkui juos krito medžio ir tinko gabalai. Rolandas pakėlė vaiką ant rankų ir nuskubėjo prie durų. Gipsinė ranka aklai užkliudė jo koją ir nubloškė į sieną, ta vėl mėgino įkąsti. Rolandas išsisuko, tada apsigręžė ir išsitraukė savo ginklą. Paleido du šūvius sutrupindamas grubų gipsinį pirštą. Už jų baltas durų sergėtojo veidas pamėlynavo, pajuodavo it kažkuo springdamas. Kažkuo, kas per skubėjimą įlėkė gerklėn taip ir nespėjęs susigaudyti, ką daro.

Rolandas vėl apsisuko ir puolė pro duris. Nors jokios regimos pertvaros nesimatė, jis sustojo it atsitrenkęs į neregimą tinklą.

Po sekundės pajuto, kaip į plaukus įsikabina Edis ir ima kelti, o ne įtraukia jį.

42

Jie išniro į silpnėjančią krušą, į drėgmę kaip naujagimiai. Edis tapo pribuvėja, kaip išpranašavo Šaulys. Edis gulėjo išsitiesęs ant pilvo, saujose styrojo kuokštai Rolando plaukų.

- Siuze, padėk man!

Ši prisirangė, įkišo ranką ir suėmė už šaulio smakro. Jis kilo į juos perkreipęs lūpas nuo įtampos ir skausmo.

Edis pajuto, kaip kažkas plyšta. Staiga vienoje rankoje liko pražilusių Rolando plaukų kuokštas.

- Jis slysta!

- Nė... velnio! - sušvokštė Siuzana ir truktelėjo it norėdama nusukti Šauliui sprandą.

Staiga iš angos centro išlindo dvi mažos rankutės ir įsikibo už kraštų. Išvaduotas nuo Džeiko svorio, Rolandas pakėlė alkūnę ir po akimirkos prisitraukė pats. Tada Edis pačiupo Džeiką už riešų ir išvilko laukan.

Berniukas apsivertė ant nugaros ir liko gulėti giliai alsuodamas.

Edis pasisuko į Siuzaną, apsikabino ją ir apipylė bučiniais jos kaktą, skruostus, kaklą. Jis verkė ir juokėsi vienu metu. Ji prisiglaudė prie jo sunkiai šnopuodama... bet lūpose žaidė pasitenkinimo šypsena, o ranka glostė šlapius Edžio plaukus.

Iš angos po jais pasigirdo juodų garsų kakofonija: cypimas, dejonės, trenksmai, kaukimas.

Rolandas nuropojo nuo skylės nuleidęs galvą. Skruostais tekėjo kraujo srovelytės, plaukai styrojo piestu.

- Užtrenk! - iškošė jis. - Užtrenk jas, dėl tėvo!

Edis pajudino duris, o tos neregimos spyruoklės atliko visa kita. Durys su trenksmu užsivėrė, nukirsdamos vienu ypu visus garsus. Edžiui bežiūrint lietuje ištirpo jų kontūrai. Rankenos bumbulas prarado savo iškilumą ir vėl tapo žemėje išbraižytu apskritimu. Rakto skylutės nesimatė, ten liko styroti tik medžio pagaliukas.

Siuzana prislinko prie Džeiko ir švelniai jį pasodino.

- Kaip tu, mažuli?

Jis pažvelgė į ją apsiblaususiomis akimis ir atsakė:

- Atrodo, gerai. Kur jis? Šaulys? Aš noriu jo kai ko paklausti.

- Aš čia, Džeikai, - atsiliepė Rolandas. Jis pakilo ir prišlitiniavęs prie vaiko pasilenkė. Tarsi netikėdamas palietė glotnų Džeiko skruostą.

- Tu neleisi man daugiau nukristi?

- Ne, - atsakė Šaulys. - Nei dabar, nei kada nors vėliau. - Bet pačioje slapčiausioje širdies kertelėje pagalvojo apie Tamsųjį Bokštą ir suabejojo.

43

Krušą vėl pakeitė šalta liūtis, tačiau už gauruotų debesų šiaurėje Edis jau galėjo įžiūrėti giedro dangaus properšas.

Audra netrukus baigsis, bet iki to laiko jie permirks kiaurai.

Bet ar tai svarbu? Dar niekad nejautė savyje tokios ramybės, tokios taikos... ir nebuvo toks šlapias. Šitas beprotiškas nuotykis dar nesibaigė (ir, greičiausiai, tik prasidėjo), bet šiandien jie švenčia pergalę.

- Siuze? - Jis nubraukė plaukus jai nuo veido ir atidžiai pažvelgė į akis. - Kaip tu? Ar labai tave nuskriaudė?

- Truputį, bet viskas gerai. Manau, kad ta kalė Deta Volker liko neįveikta Pakelės čempionė, nors ir po demono.

- Kaip tai suprasti?

Ji išdykėliškai šyptelėjo.

- Nieko... daugiau nieko, ačiū Dievui. O kaip tu, Edi? Tvarka?

Edis pasiklausė, ar neišgirs Henrio balso. Bet tas tylėjo. Jam pasirodė, kad atsisveikino su juo amžinai.

- Kur kas geriau, - atsakė ir nusijuokęs apkabino. Per jos petį matė tai, kas liko iš durų: kelias neryškias linijas ir kampus. Netrukus lietus nuplaus ir jas.

44

- Kuo jūs vardu? - paklausė Džeikas moters, kurios kojos baigėsi ties keliais. Jis staiga susigriebė, kad stengdamasis ištrūkti iš durų sergėtojo paliko kelnes, todėl dabar užsitraukė marškinėlius ant trumpikių. Reikia pripažinti, jog ir iš jos suknelės ne kažin kas buvo likę.

- Siuzana Dyn, - prisistatė ji. - Tavo vardą aš jau žinau.

- Siuzana, - mąsliai pakartojo Džeikas. - Tikriausiai jūsų tėtis neturi geležinkelio kompanijos, tiesa?

Ji nustebo, paskui nusikvatojo užvertusi galvą.

- O, ne, aukseli! Jis buvo dantistas, kuris išrado keletą dalykėlių ir praturtėjo. Kodėl klausi?

Džeikas neatsakė. Jis tyrinėjo Edį. Baimė pasitraukė iš jo veido, žvilgsnis tapo šaltas, tiriantis, kokį Rolandas gerai prisiminė iš tarpstotės laikų.

- Sveikas, Džeikai! - ištarė Edis. - Džiaugiuosi matydamas, bičiuli.

- Sveikas, - atsakė berniukas. - Buvau tave šiandien susitikęs, tik gerokai jaunesnį.

- Aš tikrai buvau jaunesnis prieš kelias minutes. Kaip jautiesi?

- Gerai, - atsakė Džeikas. - Keli įbrėžimai, nieko rimta. - Jis apsidairė. - Jūs dar neradote traukinio. - Tai buvo ne klausimas.

Edis ir Siuzana nustebę susižvalgė, o Rolandas papurtė galvą.

- Ne.

- Nebegirdi balsų?

Šaulys linktelėjo.

- Jokių. Kaip tu?

- Nutilo. Vėl esu vientisas. Abu esame.

Jų žvilgsniai susitiko tą patį mirksnį, pagauti vieno impulso. Kai Rolandas stvėrė Džeiką į glėbį, įgimta berniuko savitvarda neatlaikė, ir jis pravirko. Taip verkia nuvargęs vaikas, kuris ilgam buvo paliktas, daug iškentė ir pagaliau vėl pasijuto saugus. Kai Rolando rankos apglėbė per juosmenį, Džeikas tvirtai apsikabino jo kaklą.

- Aš tavęs niekad daugiau nepaliksiu, - pažadėjo Rolandas. Per jo skruostus irgi ritosi ašaros. - Prisiekiu savo tėvų vardu: *Niekados tavęs daugiau nepaliksiu.*

Tačiau širdis, tas tylus, akylas, *ka* iki gyvos galvos įkalintas kalinys, priėmė jo žodžius ne tik nustebusi, bet ir abejodama.

DAUGIAMILIJONINIS BESTSELERIS

Rolandas yra paskutinis Šaulys
savo pasaulyje,
kuris *pasislinko*.
Jis keliauja į Tamsųjį Bokštą,
to pasaulio centrą.
Dabar prie jo prisijungė ir du
žmonės iš mūsų nūdienos pasaulio:
Edis ir Siuzana.
Keliauninkai jau netoli tikslo,
tačiau tik dabar Bevaisės Žemės
pradeda atskleisti
visas savo paslaptis...

